

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra rusistiky a lingvodidaktiky

**Uplatňování folklórních textů ve výuce ruského
jazyka**

Folklore Texts in Russian Language Teaching

Mgr. Andrea Holečková

Vedoucí práce: PhDr. Lenka Rozboudová, Ph.D.
Studijní program: Učitelství pro střední školy (N7504)
Studijní obor: RIGO RJ (7504T225)

2021

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra rusistiky a lingvodidaktiky

**Uplatňování folklórních textů ve výuce ruského
jazyka**

Folklore Texts in Russian Language Teaching

Bc. Andrea Holečková

Vedoucí práce: PhDr. Lenka Rozboudová, Ph.D.
Studijní program: Učitelství pro střední školy (N7504)
Studijní obor: Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro
základní školy a střední školy:
anglický jazyk – ruský jazyk
(ON2AJ17, ON2RJ17)

2021

Odevzdáním této rigorózní práce na téma Uplatňování folklórních textů ve výuce ruského jazyka potvrzuji, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucí práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 3.11. 2021

.....

podpis

Ráda bych touto cestou poděkovala PhDr. Lence Rozboudové, Ph.D. za její cenné rady, trpělivost, vstřícnost, připomínky a pomoc při získání potřebných informací a podkladů i za čas, který obětovala při vedení mé rigorózní práce.

ABSTRAKT

Práce se zabývá způsoby využití folklórních textů v učebnicích ruského jazyka, přičemž vybrané učebnice Raduga Plus, Pojechali, Raduga po-novomu, Snova Klass a Tvoj šans byly podrobeny analýze. První část práce je věnována shrnutí teoretických poznatků v oblasti folklóru, vztahu jazyka a kultury a slovesnosti, vycházejících z odborné literatury. Teoretická část charakterizuje pojem folklór jakožto část vědní disciplíny zvané folkloristika, který je dále rozveden a představen ve vztahu k jazyku, kultuře a slovesnosti. Praktická část přináší výsledky analýzy učebních souborů, jejíž cílem bylo zjistit způsoby uplatňování folklórních textů.

KLÍČOVÁ SLOVA

folklór, jazyk, kultura, písně, slovesnost, ruský jazyk, výuka ruského jazyka

ABSTRACT

The thesis focuses on the use of folklore texts in Russian language textbooks intended for Czech learners. Selected textbooks were chosen to be analysed. The first part of the thesis is dedicated to the summary of theoretical findings in the field of folklore and relationship between language, culture and oral tradition. Theoretical part explains the term folklore as a part of discipline that deals with folklore studies. The term is elaborated on and presented in relationship with language, culture and oral tradition. Practical part informs about the results of analysis of the didactic files with its aim to find methods of folklore texts application.

KEYWORDS

folklore, language, culture, songs, oral tradition, Russian language, Russian language teaching

Obsah

• ÚVOD	9
• I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 JAZYK A KULTURA	10
1.1 Vymezení vztahu jazyka a kultury	10
1.2 Lingvokulturologie	12
2 FOLKLÓR A JEHO ŽÁNRY	14
2.1 Vymezení folklóru	14
2.2 Specifika folklóru	16
2.3 Žánry folklóru	18
2.3.1 Obřadový folklór	21
2.3.2 Koledové hry	22
2.3.3 Dětský folklór	23
2.3.4 Písně a zpěvy	25
2.3.5 Lidová próza	26
2.3.6 Psaný folklór	30
3 LINGVODIDAKTICKÉ ASPEKTY VYUŽÍVÁNÍ FOLKLÓRNÍCH ŽÁNŘŮ VE VÝUCE CIZÍHO JAZYKA	32
3.1 Kultura a jazyk v historickém hledisku	32
3.2 Interkulturní komunikační kompetence	34
3.3 Reflexe kultury v kurikulárních a programových dokumentech	38
3.3.1 Společný evropský referenční rámec pro jazyky (SERRJ)	38
3.3.2 Rámcové vzdělávací programy (RVP)	39
3.4 Funkce uplatňování folklóru ve výuce	40
4 ANALÝZA UČEBNÍCH SOUBORŮ	44
4.1 Metodologie práce	44

4.2	Výsledky obsahové analýzy učebnic ruského jazyka	46
4.2.1	Folklórní žánry v souboru Raduga Plus	46
4.2.2	Shrnutí folklórních žánrů v souboru Raduga Plus	61
4.2.3	Folklórní žánry v souboru Pojechali	70
4.2.4	Shrnutí folklórních žánrů v souboru Pojechali	203
4.2.5	Folklórní žánry v souboru Raduga po-novomu	211
4.2.6	Shrnutí folklórních žánrů v souboru Raduga po-novomu	232
4.2.7	Folklórní žánry v souboru Snova Klass	238
4.2.8	Shrnutí folklórních žánrů v souboru Snova Klass	251
4.2.9	Folklórní žánry v souboru Tvoj Šans	257
4.2.10	Shrnutí folklórních žánrů v souboru Tvoj šans	276
4.3	VYHODNOCENÍ ANALÝZY	285
•	Závěr	292
•	Seznam použitých informačních zdrojů	295
•	Resumé	306
•	Резюме	308
•	Seznam grafů	311
•	Seznam tabulek	313
•	Seznam příloh	316

• ÚVOD

Jazyk a kultura jsou odnepaměti z hlediska svého vzniku a vývoje spjaty s myšlením a komunikací lidských společností. Jazyk bývá realizován v řečových a textových projevech různé povahy, přičemž některé texty lze považovat za konkrétní formu kultury, jiné s ní naopak nesouvisí vůbec. Folklórní texty se realizují v jazykovém systému, jakožto i v systému kulturním (Zima, 1978, s. 338). Při osvojování jazyka dochází paralelně k osvojování nové kultury, jedná se tedy v podstatě o přijímání a uchovávání duševního bohatství v sekundárním, jazyce; tedy jazyce, kterému se dítě obvykle učí později ve škole a který lze nazývat jazykem druhým. (Vorobjov, 2008, s. 30). Tuto definici lze aplikovat ovšem i na jazyk primární, tedy mateřský, s nímž dítě přichází do styku bezprostředně po narození a v rodinném prostředí.

Tato práce se zabývá tématem uplatňování folklórních textů ve výuce ruského jazyka. Výběr tématu byl podpořen zájmem o využití folklóru v učebnicích ruského jazyka pro základní a střední školy a jeho vliv na rozvoj jazykových i kulturně zaměřených kompetencí žáka.

Folklór, jakožto část vědní disciplíny zvané folkloristika, je těsně spjat s lidovou kulturou a lidovou slovesností, mezi níž se řadí kupříkladu říkanky, popěvky či pohádky. Předmětem této práce je analýza jejich výskytu v jednotlivých učebnicích ruského jazyka, které jsou určeny žákům základních a středních škol.

Cílem této práce je zjišťování, jaké konkrétní folklórní žánry se v učebnicích vyskytují, s jakou frekvencí, účelem a jaký způsob práce s těmito útvary učebnice doporučují. Výsledky analýzy budou zaneseny do přehledných tabulek a sloupcových grafů.

Práce je rozdělena do dvou částí. Teoretická část si klade za cíl vysvětlit pojem folklór a jeho součásti. Úvodní kapitola tento termín charakterizuje a dále rozvádí jeho specifika. Následující kapitoly jsou věnovány dělení folklórních žánrů, českému a ruskému folklóru či folklóru dětskému. Výchozími podklady pro práci je jak česká, tak i ruská a anglická odborná literatura.

Praktická část je věnována analýze učebních souborů pro základní a střední školy Raduga Plus, Pojehali, Raduga po-novomu, Snova Klass a Tvoj šans na základě výše zmíněných kritérií. Výsledkem praktické části jsou pak tabulky, které obsahují veškeré folklórní žánry, které se ve vybraných učebnicích ruského jazyka vyskytují; dále pak grafy, které zhodnotí četnost jejich výskytu, nakolik byla zadání k folklórním prvkům specifikována a jaké typy úloh se u daných jevů vyskytovaly.

• I TEORETICKÁ ČÁST

1 JAZYK A KULTURA

1.1 Vymezení vztahu jazyka a kultury

Slovo *kultura* se řadí mezi slova mnohovýznamová. Jak uvádějí J. M. Vereščagin a V. G. Kostomarov (1973, s. 31-32), kulturu lze považovat za neodmyslitelnou součást všech národů, nehledě na to, jakou roli sehrály v historii. Kulturu lze definovat jako společenský úspěch na poli materiálního a duševního rozvoje, jehož společnost využívá a jímž utváří kulturní tradice. Bohatá lidská historie je tak díky kultuře přetvářena ve vnitřní, duševní bohatství jednotlivců. Materiální kulturou se dle J. M. Vereščagina a V. G. Kostomarova (1973, s. 32) rozumí autorská tvorba a jednotlivá díla, zatímco duchovní kulturou je zde označován proces osvojování duchovního bohatství celé společnosti. Dle J. M. Vereščagina a V. G. Kostomarova (1973, s. 32-33) je kultura založena na několika kritériích. První kritérium říká, že kultura je produktem lidské činnosti, nikoli biologické. Druhé kritérium odkazuje k historii; přičemž zdůrazňuje, že každá generace zanechává v dané kultuře svůj vlastní otisk, čímž dochází k akumulaci kulturního bohatství. Posledním kritériem je individualismus, který vyzdvihuje osobnost jednotlivce a utváření jeho vnitřního světa paralelně s vnímáním a přijímáním norem a kulturního bohatství, které jsou typické pro danou společnost.

Jak uvádějí J. M. Vereščagin a V. G. Kostomarov (1973, s. 41-42), jedinec se nerodí jako člověk, nýbrž člověkem se stává až výchovou. Přestože každý lidský jedinec má genetické předpoklady pro rozvoj řeči, intelektu či vzpřímené chůze, bez působení lidského kolektivu by se tyto předpoklady u novorozence nerozvinuly. Člověk se tudíž nerodí jako člen náležící ke konkrétní národnosti, nýbrž se jím stává, je-li obklopen kolektivem lidí dané národnosti. Chceme-li pochopit vnitřní svět daného národa, je nezbytné studovat jeho kulturu a pochopit, že jedinec je produktem kultury.

Proces osvojování jiné kultury než té, v níž daný jedinec vyrůstal se nazývá *akulturace*. Dle J. M. Vereščagina a V. G. Kostomarova (1973, s. 42-43) je však nezbytné poukázat na fakt, že osvojování druhé kultury automaticky neznamená odvržení své vlastní, což bylo vyzorováno kupříkladu u imigrantů ve Spojených státech amerických, kteří si paralelně s přijímáním amerických kulturních zvyklostí uchovávali po dvě generace kulturu země, z níž pocházeli. *Interkulturní komunikací* J. M. Vereščagin a V. G. Kostomarov (1973, s. 43) nazývají vzájemné porozumění dvou účastníků komunikačního aktu, kteří patří k rozdílným kulturám. Nezřídka u obou účastníků, byť komunikační akt probíhá v jednom, oběma známém jazyce, dojde k nepochopení, jehož příčinou bývá právě odlišnost kultur.

J. Pokorný (2010, s. 99-101) na jazyk pohlíží z hlediska jeho kulturního a fyziologického vývoje. Vývojovou linii člověka již oddělenou od primátů datuje 7-8 milionů let zpátky. Tento proces postupné přeměny v člověka dává do souvislosti s přizpůsobením se životu v savanách a vysycháním východní Afriky. U prvního hominida, Australopithéka, ještě není pravděpodobnost užívání skutečného jazyka, stejně jako u druhu Homo erectus a Homo sapiens neanderthalensis. Okolo roku 50 000 př.n.l. lze předpokládat, že tehdejší člověk již hovořil jazykem z hlediska komplexnosti velice podobným jazykům současným. Dle jeskynních maleb pocházejících z období 25 000 př.n.l. lze usuzovat, že tehdejší člověk již měl rozvinutou kulturní tradici a estetické cítění. Z fyziologického hlediska J. Pokorný (2010, s. 101-103) jmenuje jakožto nejpodstatnější změnu umožňující rozvoj jazyka nízko položený hrtan, který napomáhá tvorbě hlásek. Dále došlo k vývoji jazylky a ucha. Dodává však, že přesné období výskytu jazyka ani z čeho vznikl není známo.

J. Bartmiński (2016, s. 14-15) uvádí, že lingvistika se postupně začala zasazovat do kulturního a společenského kontextu. Díky tomu došlo k jejímu zaměření na výpovědi a jejich funkce v mluvních aktech a kultura se mimo jiné mohla stát východiskem popisu jazyka. J. Bartmiński (2016, s. 15) jazyk hodnotí jako společné dobro, které jedinci slouží jako opora nejen při rozvoji intelektu, a zároveň je pomyslným můstkem od jedince ke skupině a životu ve společenství. Z hlediska hodnot národa lze jazyk považovat za znak národní svébytnosti a díky němu je jedinec schopen poznávat dějiny své vlasti. Jak uvádí J. Bartmiński (2016, s. 16), ačkoliv jazyk zůstává pojítkem pro příslušníky jednoho národa, přestává být pouhým mechanickým kritériem pro zařazení jeho členů. Vztah jazyka a kultury J. Bartmiński (2016, s. 17) definuje jako paradoxně vzájemně závislý, neboť jakkoli velkou součástí kultury je, zároveň ji i sám zahrnuje. Dále lze na jejich vztah nahlížet jako na podmíněný, neboť bez ovládnutí jazyka je účast v kultuře zcela vyloučena, proto je dokonalé ovládnutí jazyka nejdůležitější podmínkou pro rozvoj kultury, která je obsažena dokonce kupříkladu v gramatice, frazeologii, slovní zásobě či sémantice slov. Podobnost, kterou jazyk i kultura jakožto dva systémy vykazují, je představena jako *strukturní izomorfnost*. Oba systémy tudíž mohou být popsány pomocí pojmových kategorií, kam patří například langue a parole či paradigmatické a syntagmatické vztahy.

V. V. Vorobjov (2008, s. 12) vnímá vztah jazyka a kultury jako dvě veličiny, z nichž jedna, jazyk, prorůstá v druhou. Kultura je vyjadřována jazykem, a právě jazyk se podílí na utváření kultury národa. Jelikož jazyk nelze hledat vně kultury, je nezbytné, aby při osvojování nového jazyka jedinec přihlížel i ke kulturním aspektům a idejím daného národa. Jazyk je zde tudíž vnímán jako jedna z hlavních forem vyjádření a existence národní kultury. Kultura je zde dále

definována jako něco, co daná společnost dělá a myslí si. Jazyk pak poukazuje na to, jak daná společnost přemýšlí. Obsah jazyka je tedy nerozlučně spjat s kulturou. V. V. Vorobjov (2008, s. 12) jazyk vidí také jako znalosti kultury, které člověk shromažďuje. Zatímco jazyk v podobě sémiotického systému může vystupovat jako prostředek uchování, předávání či užívání a přetvoření informace, kultura v téže podobě není schopna samostatné organizace, jelikož se jedná především o paměť národa.

K. Risager (2006, s. 2) na rozdíl od ostatních autorů, kteří jazyk a kulturu definují jako dvě navzájem neodmyslitelně spjaté složky, uvádí, že jazyk a kulturu lze z určitého hlediska považovat za dva samostatné, oddělené jevy. Rozdíl lze najít především ve způsobu šíření jazyka a kultury – zatímco jazyk se šíří napříč kulturami, kultury prostupují jazyky. Na jazyk i kulturu je zde nahlíženo ze dvou hledisek, které K. Risager (2006, s. 3-4) pojmenovává jako obecné a diferenční hledisko. Z hlediska obecného lze dále vydělit dvě formy – formu kognitivní a sociální. Forma kognitivní nám říká, že jazyk jakožto fenomén psychologický disponuje neurofyziologickými předpoklady. Sociální forma obecného hlediska vnímá jazyk a kulturu jako sociální fenomén, který se přirozeně vyvinul jakožto součást společenského života lidského druhu. Vezmeme-li v potaz obecné hledisko, jazyk a kultura zde v žádném případě nemohou být odděleny, neboť lidská kultura vždy zahrnuje jazyk. Uvážíme-li diferenční hledisko, pozornost je zde věnována odlišným jazykům, stejně jako i odlišným kulturním jevům. Sem náleží konkrétní jazykové formy, útvary jazyka, přejatá slova či významy slov, symboly a ideologie. K diferenčnímu hledisku lze přiřadit i teoretické koncepty jako je výuka cizího jazyka, dětská kultura a jazyk či psaný projev.

Jak již bylo zmíněno, na jazyk a kulturu lze nahlížet z mnoha hledisek, přesto k sobě neodmyslitelně patří. Formují jedince a utvářejí jeho vztah k vlastnímu národu, ale i národům, jejichž jazyky se v pozdějším věku učí. Lze tedy konstatovat, že bez jazyka by nebylo kultury a naopak.

1.2 Lingvokulturologie

Ž. S. Golovko (2008, s. 175, online) jakožto disciplínu zabývající se kulturou i jazykem jmenuje *lingvokulturologii*. Obě její součásti na sebe vzájemně působí, a zatímco kulturologie je zaměřena na vztah člověka k přírodě, společnosti, historii a dalším sféram sociálního a kulturního bytí, lingvistika se soustřeďuje na světonázor, který je odrážen a fixován v jazyce v podobě myšlenkových modelů jazykové mapy světa. Jazyk je dle Ž. S. Golovka (2008, s. 174, online) zrcadlem národní kultury. Pokud by jazyk národům sloužil pouze jako prostředek dorozumívání se, latina, sanskrt nebo esperanto by již dávno patřily k převládajícím světovým

jazykům. Kulturu pak vnímá spolu s jazykem jako neodmyslitelnou součást jedince, který se jí učí, díky níž se stává člověkem a na jejímž základě si fixuje svůj vnitřní svět.

V. V. Vorobjov (2008, s. 37) lingvokulturologii definuje jako komplexní disciplínu, která je založena na vzájemném působení kultury a jazyka a zároveň jako nové výzkumné paradigma posunu vědecko-kulturního smýšlení o jazyce a kultuře. Lingvokulturologie je dle V. V. Vorobjova (2008, s. 13) tvořena centrální triádou *jazyk – národ – kultura*. V. V. Vorobjov (2008, s. 22-23) myšlenku vztahu jazyka a kultury dále rozvádí ve třech základních bodech, v nichž zmiňuje, že jazyk vyjadřuje ducha národa a jeho národní kulturu, která se odráží právě v jazyce a je dále předávána potomkům. Jako druhý bod je zmiňován fakt, že jazyk hraje velkou roli při utváření světového názoru určitého národa. Posledním bodem je pojetí národa jako živoucího organismu, který zde autor přirovnává k lidskému jedinci.

*Lingvoreaľie*¹ (лингвострановедение) jsou naproti tomu dle V. V. Vorobjova (2008, s. 30-37) těsněji spjaty s výukou jazyka a lze je vidět jako praktickou realizaci lingvokulturologie v procesu výuky ruského jazyka jakožto cizího. Tato disciplína zahrnuje filologický princip, kam se řadí jazyková analýza. Jako příklad lze uvést analýzu ruského jazyka, jejíž cílem je seznámení s národně-kulturní sémantikou. Lingvodidaktický princip se zabývá prezentací, posilováním a aktivizací konkrétních jednotek v daném jazyce. Učení se jazyku je zde na stejné úrovni jako seznamování žáka s reáliemi. Převládá princip lingvodidaktický, neboť je kladen důraz na to, aby žák přejímal věcná fakta, normy a hodnoty druhé kultury, což je také cílem lingvokulturologie a lingvoreaľií.

I. L. Galinskaja (2011, s. 10) zmiňuje, že lingvokulturologii postupně koncem 20. století nahradily lingvoreaľie. Obě disciplíny jsou založeny na vzájemných vztazích jazyka a kultury, avšak u prvně zmiňovaného je kladen důraz na lingvistickou stránku. Přesto jsou však obě disciplíny stále předmětem zájmu mnohých odborníků, a to jak paralelně, tak i ve vzájemné interakci.

¹ Lingvoreaľie v českém jazyce kromě kultury náležící danému jazyku lze též přeložit jako pojmy, které v mimojazykovém prostředí studenta nemají žádný význam, tzn. které v jiné kultuře buď neexistují, nebo nesou jiný význam (Romaševská, Lah, 2019, s. 60).

2 FOLKLÓR A JEHO ŽÁNRY

Následující kapitola je věnována pojmu *folklór* z hlediska předmětu jeho studia. Blíže budou představeny pojmy jako folkloristika, etnografie či etnologie a uvedeny odlišné přístupy jednotlivých autorů k těmto disciplínám. Sémantika pojmu folklór dle J. M. Sokolova (2007, s. 11-12) v minulosti oscilovala mezi předměty jeho studia a materiálem, který byl studován; v současnosti však tomuto termínu odpovídá pouze první zmiňované. Na folklór je v této kapitole pohlíženo jako na lidovou moudrost ve spojení s kulturou dané třídy či národa, která má tendenci mezi lidmi tradovat se ve specificky pozměněné podobě z generace na generaci.

2.1 Vymezení folklóru

J. M. Sokolov (2007, s. 11-12) uvádí, že *folklór* je vědecký termín cizojazyčného původu. Tento termín byl představen roku 1846, přičemž zásluhu na jeho vzniku nese vědec anglického původu W. G. Thoms. Doslova se tento pojem překládá jako *lidová moudrost* či *lidová znalost*. Velmi brzy byl přejat i zahraniční vědeckou obcí a stal se mezinárodním. Pojem *folklór* nejprve označoval pouze materiál, který byl studován, později byl přenesen i na vědní disciplínu, která tyto materiály studovala. V současnosti jsou termínem *folklór* označovány předměty jeho studia, zatímco pro samotné studium těchto materiálů se ujal termín *folkloristika*. Dle J. M. Sokolova (2007, s. 22) lze folklór považovat za spojení minulost a současnosti zároveň.

M. Leščák a O. Sirovátka (1982, s. 35-36) pak folkloristiku zařazují na pomezí *etnografie* a uměnovědných disciplín, kdežto etnografii samotnou situují nejbližší k sociologii, psychologii a historickým disciplínám, z nichž lze dále vydělit kupříkladu etnolingvistiku či etnopsychologii. Jak M. Leščák a O. Sirovátka (1982, s. 37-38) uvádějí, že etnografie se věnuje funkci, vývoji a změnám zvyků a obyčejů s ohledem na jejich významovou stránku, zatímco folkloristika dává do popředí estetickou hodnotu výše uvedených.

T. V. Zujevová a B. P. Kirdan (1998, s. 5) zmiňují, že termín *folklór* pochází z anglického *folk-lore* a označuje lidovou duchovní kulturu v různorodém pojetí. Folklór zahrnuje jak lidovou hudbu, tak lidové tance či obřady a jiné formy lidové tvořivosti. Pozornost tomuto odvětví věnují nejen lingvisté, ale i historikové, psychologové či sociologové. Podle T. V. Zujevové a B. P. Kirdana (1998, s. 5) významnou část folkloristiky tvoří také *etnologie* neboli věda o lidském každodenním životě (z řeckého *ethnos* – lid + *logos* – slovo, učení).

D. Ben-Amos (1971, s. 3) zmiňuje německé *Volkskunde*, švédské *folkminne* a indické *lok sahitya*, které zhruba odpovídají anglickému termínu *folklore*. Zatímco antropology byl tento termín považován za jev literární, literární vědci termín přisuzovali kultuře.

I. A. Lopatin (1951, s. 543) folklór nazývá masovou kulturou, která je ve vysoce

civilizované společnosti spojována především s nižšími třídami; dodává však, že každá sociální třída má svou vlastní kulturu. Dle I. A. Lopatina (1951, s. 543) folklór vytváří atmosféru daného jazyka. Jazyk tudíž jakožto součást kultury může být jen stěží pochopen bez znalosti jejích dalších částí.

Dle S. N. Azbeljejeva (1982, s. 19) lze folklór definovat jako lidovou slovesnost, jejímž primárním nástrojem je mluvené slovo, který často bývá spojován s nápěvem.

J. Pohunek, A. Votruba a P. Janeček (2014, s. 5) slovo *folklór* dávají do souvislosti s projevy tradiční venkovské společnosti, mezi něž se řadí lidové zvyky a obyčeje, lidové písně a tance, pověsti a pohádky. Folklór je zde vnímán jakožto součást lidské společnosti a zároveň zůstává prostředkem mezilidské komunikace. Dle J. Pohunka, A. Votruby a P. Janečka (2014, s. 5) společně sdílené zvyky, obyčeje či příběhy napomáhají soudržnosti a udržování identity nejen různých etnických a sociálních skupin, ale i regionů či celých generací. P. Janeček (2009, online) folklór mimo jiné definuje jako věc tradující se mezi lidmi, k níž není zapotřebí institucionalizace.

A. Votruba (2007, s. 377, online) pak poukazuje na to, že v současné moderní společnosti živý folklór přežívá pouze na okraji oficiální kultury a dlouhou dobu mu nebyla věnována dostatečná pozornost ze strany badatelů.

V. J. Propp (1998, online) hovoří o folkloristice ve spojitosti s etnografií. Etnografie je zde vnímána jako disciplína, která se zabývá nejranějšími formami materiálního života a sociální organizovaností obyvatelstva. Folkloristika se naproti tomu věnuje samotnému zrodu jevů a opírá se o etnografii.

Podobně i N. Kolpakovová (1953, s. 11) vnímá folkloristiku jakožto vědu neodmyslitelně spjatou s etnografií, etnografií však vysvětluje jako studium a popis způsobu života rozličných národů, jejich výroby, hospodářství, zvyků, obyčejů apod.

B. Beneš (1984, s. 146) folklórem označuje soubor historicky vyvinutých hudebních, divadelních, tanečních, vokálních či slovesných projevů, komunikačních procesů a žánrů, které utvářejí otevřenou strukturu stereotypů v rámci lidové tradiční kultury, z níž vzešly. Tyto individuální prvky podléhají živelnímu vývoji a náleží ke kolektivní tradici lidového umění. Často se šíří ústně, vznikají či dokonce degenerují a jsou vlastními konkrétní skupině, regionu či národu. B. Beneš (1979, s. 5-6) dále uvádí, že důležitou roli hraje estetická intence divadelně-dramatických projevů. Folklór označuje také jako souhrn všeho, co lid umí, čím se zabývá a baví. Folklór se tedy projevuje v situacích, kdy kupříkladu rodič něco vysvětluje dětem nebo se člověk při práci na vesnici učí nějaké činnosti od druhého.

M. Leščák a O. Sirovátka (1982, s. 11) překládají slovo folklór jako vědomosti lidu, ale i lidovou slovesnost, přestože se jeho interpretace liší a bývá jím označováno vše, co se týká projevů lidové kultury, které sahají do dávnějších dob.

Podle S. J. Bronnera (2007, s. 3) je folklór význačný především z psychologického a kulturního hlediska, poněvadž propracovaná vypravování obsahují symboly a rituály k zintenzivnění dané zkušenosti a také zajišťují chvilkový útěk od reality. Folklór se tak od historických dokumentů liší tím, že obsahuje prvky fantasy, avšak to jej nečiní méně důvěryhodným či váženým. S. J. Bronner (2007, s. 4) dále zmiňuje, že folklóru se v moderním světě i nadále daří, a to právě díky internetu a e-mailu.

Lze říci, že interpretace folklóru jsou u zmíněných autorů takřka shodné, nicméně ke zpřesnění pojmu došlo dle B. Beneše (1979, s. 6) až v roce 1954 na mezinárodním folkloristickém kongresu v Sao Paulu, díky němuž je na folklór nahlíženo jako na produkt tradice, který se předává a rozvíjí ústní formou. Folklór lze vnímat jako dědictví předků, které přežívá i v současnosti a bude dále předáváno z generace na generaci. V současnosti přežívá i díky rozmachu technologií, potažmo internetu, díky němuž lze snadno dohledat pozapomenuté lidové písně, říkanky či básničky a dále je předávat nastupujícím generacím; především však je kladen důraz na zachování folklóru ve výuce, kdy se žáci seznamují s folklórními prvky již od raného věku, nejprve v rodinném kruhu, později z čítanek, básní či písní, které bývají zakomponovány do výuky, ať už hudební výchovy či jazyků a díky nimž si žák osvojuje kulturu svého národa.

2.2 Specifika folklóru

T. V. Zujevová a B. P. Kirdan (1998, s. 6) uvádí čtyři specifika folklóru. Prvním je **tradičnost**. Zatímco literární díla mají své autory, folklór předpokládá pouze vypravěče neboli interpreta a posluchače. Jak T. V. Zujevová a B. P. Kirdan (1998, s. 8) zmiňují, ne vše, co tehdy vznikalo, se dochovalo v ústním podání. Tradičnost folklóru je tedy založena na ústním předávání z generace na generaci. Tvůrčí proces a vynalézavost generace po generaci se tak zasloužila o zachování tradice předávaného. V. J. Korovinová (2018, s. 15) považuje rys tradičnosti za nejdůležitější a základní specifikum folklóru.

T. V. Zujevová a B. P. Kirdan (1998, s. 8) jako další specifikum uvádí **synkretismus**. Tímto termínem jsou označovány jednotlivé součásti ruského sborového tance, tzv. chorovodu, mezi něž se řadí např. hudba, slova, gesta, mimika či tanec samotný. Později místo synkretismu hovoříme o **syntéze**. A. R. Jenikjejevová (2017, s. 46) synkretismus představuje jako jeden harmonický celek, v němž koexistují obřady a svátky spolu s ústním folklórem, písněmi či

tradičními tanci a kostýmy k tomu určenými. J. M. Sokolov (2007, s. 14) synkretismus vysvětluje jako neoddelitelné spojení ústní lidové slovesnosti s elementy jiných druhů umění. Folklor je zde zařazován mezi scénické umění.

Třetím specifikem folklóru je dle T. V. Zujevové a B. P. Kirdana (1998, s. 9) **variace**. Ta se projevuje ve způsobu předávání folklóru ústní formou, který se tímto rozšiřoval a různě interpretoval. Není tedy možné najít dvě stejné interpretace jednoho díla, byť by obě pocházely od stejného interpreta. Nejdůležitějším prvkem různorodých interpretací jednoho díla i nadále zůstává to, co se neustále opakovalo a bylo tedy těmto odlišným interpretacím společné.

Podle T. V. Zujevové a B. P. Kirdana (1998, s. 11) je posledním specifikem folklóru **improvizace**. Při každém předávání díla folklórního původu ústní formou interpret improvizoval; text se tak pokaždé znovu rodil v procesu interpretace. J. M. Sokolov (2018, s. 105) dodává, že improvizace je přítomna v menší či větší míře ve všech prozaických nebo písňových žánrech ruského folklóru, neboť díla folklórního původu předávaná ústní formou existují pouze v paměti jejich interpretů.

B. Beneš (1979, s. 9,10) uvádí, že představa o tom, že folklórní skladby představují pouze jevy anonymní či šířené ústní formou není již aktuální, a mimo jiné představuje další specifika folklóru: **kolektivitu, improvizovanost projevu, z níž vychází variabilita, funkčnost a účelovost, historičnost a synkretičnost**.

První zmiňované je dle B. Beneše (1979, s. 10-11) závislé na tradici. Daný folklórní jev, kupř. skladba, podléhá vlivu tradice, kolektivním normám či zvyklostem určité společnosti. **Kolektivita** je zde také považována za kategorii estetickou, neboť se jedná o tvůrčí proces jedinců a skupin lidí. Tato kategorie se neustále vyvíjí a zaniká. **Improvizovanost projevu** je vnímána jako okamžitá změna tvaru, která může být způsobena buď mimovolně, nebo se jedná o předem připravenou záležitost. Každý další slovesný či písňový projev pak plodí další novou variantu. Tato variabilita je pro lidové umění typická jako celek, a právě díky ní lze lidové umění považovat za otevřenou strukturu významů a výrazů.

B. Beneš (1979, s. 13) jako další bod zmiňuje **funkčnost a účelovost**, kam patří mimoestetické a estetické funkce, např. magické či obřadní; z estetických funkce zábavné.

Historičnost dle B. Beneše (1979, s. 13) bývala zaměňována za dokumentárnost, přičemž bývalo opomenuto, že daná svědectví o době, byť objektivně podaná, pramení pouze z názoru mluvčího či jeho osobního prožitku. Folklor z hlediska ideově-estetické internacionálnosti se také projevuje stylizací autora či upotřebením výmyslu, zatímco jeho historická dokumentárnost je založena na vlastním emocionálním a racionálním vnímání konkrétní reality, které následně vedlo ke vzniku např. kronik, přísloví či pranostik.

Posledním specifíkem folklóru je dle B. Beneše (1979, s. 14) **synkretičnost** ve významu slučování rozmanitých způsobů zobrazení skutečnosti do jedné výsledné formy. Spolu s kolektivitou a variabilitou se synkretičnost řadí mezi nejstarší a zároveň nejtypičtější znaky folklórní tvorby.

2.3 Žánry folklóru

M. Leščák a O. Sirovátka (1982, s. 135) uvádějí, že každý žánr musí mít svou funkci. Ta nebývá pouze estetická, nýbrž jí předchází řada daleko důležitějších funkcí – praktická, poznávací, informativní či ceremoniální. Kritéria literárních žánrů proto nelze mechanicky aplikovat na folklór. Folklórní žánry někdy bývají klasifikovány dle rozdílů mezi epikou, lyrikou a dramatem, přičemž epika bývá spojována s prózou a vypravováním, lyrika bývá písňového charakteru a drama odpovídá divadelním hrám. Lyrika, epika a drama jsou živnou půdou pro vznik žánrových forem. Problém však nastává při vydělování hranic mezi epikou, lyrikou a dramatem, neboť se zčásti rozcházejí s hranicemi mezi prózou, poezií a divadelními projevy. Existují totiž také hraniční formy, kupříkladu epika ve verších, kam lze zařadit balady, či jsou některé folklórní formy nezařaditelné, jako jsou dětské hry nebo malé folklórní formy spolu s hádankami, říkankami a příslovími, a které často bývají řazeny mezi prozaické formy.

Jednou z klasifikací folklórních jevů je, jak uvádějí M. Leščák a O. Sirovátka (1982, s. 136), dělení těchto jevů dle toho, zda vyplývají z činnosti citové, volní či intelektuální. Jiné hledisko přináší tzv. teorie jednoduchých forem, která říká, že slovesné útvary se rodí v řeči v závislosti na odlišných mentálních postojích a myšlenkových dispozicích. Pohádka tudíž odpovídá touze po ideálním světě, hádanka bývá obestřena tajemstvím, přísloví je odrazem lidské společnosti apod. Tato teorie byla přijata vícero folkloristy, jejichž interpretace folklóru odpovídá žánrovým archetypům.

J. Bartmiński (2016, s. 26) uvádí, že folklór je stejně jako jazyk založen na principu systémovosti a kolektivnosti. Folklórní žánry zde představují výsledek hudební, verbální a obřadní tvorby. Mezi nejrozšířenější druhy slovanského folklóru J. Bartmiński (2016, s. 26) řadí malé formy, jako jsou pohádky, balady, koledy, hádanky, zařikadla spolu se zařikáváním nemocí či přísloví a snáře.

D. Nguyen, D. Trieschnigg et al. (2012, s. 378-379) se zaměřují na folklórní žánry, jejichž hlavním prostředkem je vypravování. Takové žánry podle nich odrážejí morální hodnoty a identitu jednotlivců, ale i skupin v čase. Zařazují sem legendy o svatých, pohádky, městské legendy, osobní vypravování, hádanky a záhady, vtipy, ale i písňe. Žánry jako je legenda, mýtus nebo pohádka lze považovat za převažující, neboť se vyskytují v mnoha kulturách.

L. A. Skubačevskaja, T. V. Nadozirnaja a N. V. Slautinová (2019, s. 11) se přiklánějí ke klasifikaci, dle níž lze folklórní žánry rozdělit stejně jako ty literární na díla epického, lyrického či dramatického původu. K žánrům epiky přiřazují povídku, novelu a román, ruské byliny, historické písně, pověsti, přísloví a pořekadla. Součástí lyrických folklórních žánrů bývají milostné písně, písně obřadní, ukolébavky či ruské lidové písně častuški. Drama potom spadá pod poslední kategorii – díla dramatického původu.

O. Sirovátka (1985, s. 45) v souvislosti s folklórními žánry zmiňuje období národního obrození, v němž se některé žánry ocitly na okraji zájmu autorů, zatímco velké oblibě se těšily pověsti či lidové pohádky. Z nejvíce druhů folklórních žánrů pak čerpají autoři regionální literatury, konkrétně z pohádek, pověstí, legend, či současnějších, jako jsou anekdoty nebo vyprávění ze života, což vypovídá o těsnějším sepětí regionálních autorů se svým krajem.

B. Beneš (1979, s. 50-51) žánr uvádí jako komunikační kategorii, která prochází postupně proměnami a která je souhrnem morfologických postupů. Tyto postupy slouží jako prostředek vyjádření konkrétních myšlenek a které se projevují kupříkladu ústní či taneční formou.

B. Beneš (1979, s. 51-52) dále zmiňuje Gusevovo třídění folklóru dle rodů, skupin, žánrů a druhů:

- Epický rod
 - Slovesná skupina čítající žánry: **příslloví**, **hádanka**, **pořekadlo**, **vyprávění** (mýtus kosmogonický, historicko-kulturní, etiologický, hrdinský), **pověst** (eponymická, toponymická, hrdinská, historická), **legenda** (náboženská, sociálně utopická, historická), **pohádka** (bohatýrská, zvířecí, dobrodružná, kouzelná, historická, společenská), **anekdota**, **podobenství**, **povídka** (ze života, fantastická, reportážní, vzpomínková).
 - Slovesně-hudební skupina: **epická píseň ze života – skaz**, **epická píseň**, **epopej** (hrdinská, mýtická, historická, společenská, pohádková, komická).
- Přejídné formy lyrickoepické
 - Slovesně-hudební skupina: **balada** (hrdinská, mýtická, společenská, historická), **romance** (hrdinská, ze života, historická).

- Lyrický rod
 - Slovesně-hudební a slovesně hudebně-choreografická skupina: **pracovní píseň, zařikávací píseň, hrdinská píseň, hymnus, elegická píseň, žertovná píseň, satirická píseň.**
 - Hudebně-choreografická skupina: **tančení tance** (bez písňového doprovodu).
- Přejichodné formy lyricko-dramatické
 - Slovesně-hudební skupina: **nářky, pláče** (svatební, rekrutské, pohřební)
 - Slovesně hudebně-choreografická skupina: **písně při hrách, chorovodní písně a hry.**
- Dramatický rod
 - Slovesně hudebně-choreografická skupina: **obřadní výjev, hra** (výrobní, milostná, animalistická, společenská, rodinná, vojenská).
 - Slovesně hudebně-mimická skupina: **lidové drama hrané lidmi** (historické, hrdinské, mýtické, společenské).
 - Slovesně hudebně-choreografická skupina s prvky výtvarného umění: **lidové drama v loutkovém, stínovém a panoramatickém divadle** (hrdinské, historické, mýtické, společenské).
- Přejichodné formy epicko-dramatické
 - Slovesně-mimická skupina: **zařikávání.**
 - Slovesně hudebně-choreografická skupina s prvky výtvarného umění: **lidové drama na syžety eposu hrané lidmi nebo loutkami.**

O. P. Baľva, D. A. Bykov, A. O. Žemerov et al. (2018, s. 106) kromě obvyklých epických a lyrických folklórních žánrů zmiňují i třetí skupinu, kterou jsou malé folklórní žánry. Sem lze zařadit dětský folklór, folklór všedního života a humorný folklór. Dramatické folklórní žánry pak O. P. Baľva, D. A. Bykov, A. O. Žemerov et al. (2018, s. 107) rozdělují na hry, lidové divadlo a obřady. Mezi lidové divadlo patří kupříkladu loutkové divadlo či divadlo se skutečnými herci.

A. Dundes (1987, s. 118) k folklórním žánrům, mezi něž dle něj jakožto nejvíce rozšířené spadají mýty, přísloví a hádanky, ještě mimo jiné řadí specifické žánry, které se týkají pouze konkrétních národností, jako je například piropo ve španělsky mluvících zemích a které lze definovat jako verbální výrazivo užitá mužem v přítomnosti ženy, kterým ženě lichotí a přímo či nepřímá tak komentuje ženinu atraktivitu, čímž se snaží na ženu udělat dojem. Ve své další

publikaci A. Dundes (1999, s. 3) folklórní žánry dělí na neustálené a fixní z hlediska jejich interpretace. Mezi neustálené řadí legendy nebo vtipy, které obsahují tradiční zápletku, nicméně jejich formulace se může lišit v závislosti od toho, kdo je převypravuje. Fixní žánry na druhou stranu se také vyskytují v mnoha variacích, avšak kupříkladu jazykolamy, které sem lze zařadit, vyžadují tradiční, přesný obsah a formulaci. Dle A. Dundese (1999, s. 4) všechny folklórní žánry podléhají variantnosti. Přestože se jedná o méně často uváděné folklórní žánry, A. Dundes (1999, s. 8) neopomíná zmínit i řetězové dopisy, graffiti, či folklór faxu.

O. Sirovátka (1985, s. 54-55) taktéž zmiňuje, že potřeba konkrétních folklórních žánrů pro autory a literaturu je závislá na vývoji literatury a čtenářském zájmu, díky němuž se některé žánry (např. povídka ze života či anekdota) dostávají do popředí, zatímco jiné postupně mizí (kupř. legenda, pověst či pověrečná povídka).

Výše uvedení autoři se víceméně shodují na klasifikaci jednotlivých žánrů dle epického, lyrického či dramatického původu, liší se však dělení těchto žánrů a přístup autorů k nim z hlediska důležitosti. Následující podkapitola bude věnována jednotlivým folklórním žánrům.

2.3.1 Obřadový folklór

K. A. Potašovová (2018, s. 40) obřadový folklór představuje jako skupinu slovně-hudebních, herních a dramatických žánrů, které se realizují ku příležitosti konkrétní události či svátku, ať už kalendářního, nebo rodinného, ale i pohřbu nebo práce zemědělského typu. Tento druh folklóru lze dále vydělit na tři vedoucí žánry, kterými jsou **lamentování**, **písně** a **rozsudky** či **ortely**. Tyto žánry jsou typické jak pro rodinný folklór běžného života, tak pro folklór kalendářní. Rodinný folklór běžného života je v ruské společnosti neodmyslitelně spjat se čtyřmi životními událostmi, jako je narození jedince, svatba, vyprovázení narukovaného a smrt. Zaměříme-li se na svatbu jakožto konkrétní milník v životě jedince, dochází zde ke změně statusu dívky ze svobodné na provdanou, což během svatby provází pláč především ze strany dívčiny rodiny. Na tehdejší dobu překvapivě pokrokově se k tehdejší podobě manželství vyjadřuje A. S. Puškin v díle *Путешествие из Москвы в Петербург*, podle něhož je nesvoboda v domluvených sňatcích pradávným zlem. Kalendářní folklór naproti tomu dle A. K. Potašovové (2018, s. 40) bývá spojován se zemědělskými pracemi rolníků a jejich mnohaletým pozorováním změn v přírodě, jakými jsou například východ a západ slunce, první sníh a jiné, a lze jej dělit na folklór zimního, jarního, letního a podzimního období.

J. Frouz a J. Sováková (1993, s. 3) obřadový folklór uvádějí v souvislosti s různorodými obřady, které mají pro jejich účastníky význam právně-praktický (vztahy mezi lidmi), magický (pohanské představy o přírodě a společnosti) či rituálně-hravý (uspokojování estetických potřeb

jedince). Lze vydělit tři základní typy folklórní poezie, mezi něž patří **приговоры** (průpovídky), **песни** (písně) a **причитания** (pláče).

E. Krekovičová (n.d., Obradový folklór, online) obřadový folklór definuje v užším smyslu jako folklórní jev, který se váže na zvyk či obyčej, nebo jeho aktéra (např. fašankový obřadový tanec). V širším smyslu pak lze obřadový folklór chápat jako jakýkoliv folklórní jev, který samotný obřad provází (kupř. tance při fašankové pochůzce). Smyslem obřadu je ozvláštnění a estetizace situací, v nichž se obřad vykonává.

L. S. Watts (2007, s. 410) mezi obřadový folklór řadí především svatbu, při níž se dodržují konkrétní zvyky či pravidla, jako je kupříkladu výměna prstýnků mezi ženichem a nevěstou, společné krájení svatebního dortu či první společný tanec novomanželů.

M. Leščák a O. Sirovátka (1982, s. 138-144) sem zařazují dílo K. J. Erbena, který svou sbírku *Prostonárodní české písňe a říkadla* uspořádal dle jednotlivých obřadových událostí a do níž zařadil mimo jiné i *Písňe a říkadla svatební* či *Písňe pohřební*. Mezi formy obřadového folklóru pak autoři zahrnují **popěvky**, **lyrické** a **žertovné písňe**, **písňe epické** a **legendární** či **proslovy**, **kázání** nebo **vyvolávání**. Neopomínají zmínit ani **křtiny**, které jsou součástí rodinného folklóru a zvyků s tím spjatých. V současnosti však dochází k významnému posunu ve vnímání rozličných ceremonií, neboť většinou již plní pouze funkci estetickou a zábavní, kdežto kdysi obřady byly považovány za cosi až magického, s čím nebylo radno si zahrávat.

I. A. Sivochinová (2002, s. 5) mezi obřadovou poezií řadí kupříkladu **zaklínání** (**заклинания**). Takové jevy nejsou hudebního ani dramatického charakteru. Lyrické žánry, jako například **rituální písňe** či **písňe s herními prvky**, jsou naopak specifické svou hudebností s elementy dramatu. J. Frouz a J. Sováková (1993, s. 4-5) do obřadového folklóru kromě zaklínadel řadí i **zařikávání** (**заговоры**), které bylo výsadou šamanů s nadpřirozenými schopnostmi a jež sestávalo z modlitby, epické části a závěru. Věřilo se, že například šaman je schopen seslat na člověka neštěstí. Zaklínadla naopak slouží k odvrácení neštěstí či materiálních škod. Co se týče formy, připomínají monolog či oslovení. Zaklínadla a zařikávání lze souhrnně nazvat **průpovídkami**. Průpovídky ve formě rad a doporučení doprovázejí rituály. Výše uvedení autoři se povětšinou shodují v dělení obřadového folklóru na dva typy – rodinný a kalendářní, přičemž detailněji se věnují folklóru rodinnému, neboť skýtá mnoho různých žánrů, jejichž postupy jsou založeny na tradici a obyčejích a mnohdy sahají do daleké minulosti.

2.3.2 Koledové hry

Koledové hry představují dle M. Leščáka a O. Sirovátky (1982, s. 146-147) zvyk, jenž

své jméno získal díky potulným hercům, kteří obcházeli dům od domu a předváděli umění založené na tanci a zpěvu. Odměnou jim pak byla koleda v podobě peněz či naturálií. Později se tato tradice stala záležitostí dětí a mládeže, zejména nuzných poměrů. Koledové hry bývají spojovány s obdobím Vánoc a symbolizují ducha, humor a realie venkovského života. K. Čistovová a B. Čistovoj (1984, s. 26-27) koledování v ruském prostředí představují jako obcházení domů, při němž se pělly **koledy**. Jejich obsah byl zaměřen na blahoslavení hospodáře a přání úrody, bohatství apod. Stejně jako v československé tradici, i v Rusku koledovaly děti či mládež, sladkosti a peníze pak sloužily jako koleda. B. Beneš (1979, s. 113) zmiňuje, že množství původních obřadů, jako kupříkladu právě koleda v zimním období, přešlo nejprve v obyčej, později ve zvyk, jehož původ v současnosti nebývá již pocíťován.

Naproti tomu, anglický výraz pro koledu je **carol**. Její původ lze dle M. Forsythea (2016, BBC Culture, online) hledat v hospodách, kde opilci v době vánoční tyto písně zpívali, avšak historie tohoto výrazu sahá dále – prapůvodně se v anglickém prostředí jednalo o tance v kruhu.

2.3.3 Dětský folklór

Jak uvádí E. M. Žabinová (2018, s. 148-149) dětský folklór lze považovat za specifickou oblast ústní lidové slovesnosti, která se vyznačuje propojením uměleckého textu a hry. Samotný termín *dětský folklór* se objevil v Rusku ve dvacátých letech minulého století a jeho autorem je G. S. Vinogradov; později dokonce vzniká komise pro dětský folklór. E. M. Žabinová (2018, s. 149-150) dětský folklór definuje jako díla samotných dětí, která mají svou tradici, ale i dospělých a která přešla v dětský repertoár, nebo byla záměrně vytvořena dospělými pro děti. Z pedagogického hlediska dětský folklór vždy hrál svoji roli ve formování osobnosti dítěte. Typická je pro dětský folklór rytmizace řeči a hra, která je nezbytným psychologickým elementem v řádném vývoji dítěte a která mu pomáhá se začleňovat do dětského kolektivu a pochopit, jak se v něm chovat. Za základní žánry tohoto folklórního odvětví E. M. Žabinová (2018, s. 150) považuje **ukolébavky**, dále tzv. **пестушки** či **потешки**, přičemž první zmiňované lze definovat jako krátkou veršovanou říkanku, která je pro dítě zajímavá a srozumitelná, zatímco druhý výraz lze přeložit jako říkanku, kterou doprovází různá gesta, která by dítě mělo napodobovat. Dalším základním žánrem dětského folklóru jsou **небылицы-перевёртыши**, což jsou humorné historky o něčem, co není možné či neexistuje a díky nimž dítě rozvíjí svou fantazii. Na základě těchto žánrů lze říci, že funkce dětského folklóru jsou následující: poznávací, praktická, výchovná, mnemonická a estetická.

Dle A. France (2012, Šel pan učitel... aneb Dětský folklór na počátku 21. století, online) se dětský folklór vyznačuje funkcí zábavnou, výchovnou, estetickou, identifikační, integrační a

kontaktovou; jeho klasifikace se tak nepatrně liší od klasifikace E. M. Žabinové. A. Franc (2012, Šel pan učitel... aneb Dětský folklor na počátku 21. století, online) uvádí hlavní znaky dětského folklóru, jimiž jsou podléhání módním vlnám a současně kontinuita; dětský svět tak odjakživa osciluje mezi setrváním a změnami. Dětský folklór lze rozdělit na tvorbu dětí a tvorbu pro děti. První zmiňované považuje samotné děti za tvůrce folklóru, zatímco tvorba pro děti vychází vždy od dospělých, kteří folklóru užívají, aby příznivě ovlivnili vývoj dětí. Co se týče prozaických žánrů folklóru, po dlouhou dobu byly folkloristy opomíjeny, přestože i děti mohou patřit k výtečným vypravěčům. V současné době se mezi dětský folklór v próze zařazují i **strašidelné příběhy a horory, příběhy podle filmových a literárních předloh či vtipy**. A. Franc (2012, Šel pan učitel... aneb Dětský folklor na počátku 21. století, online) jmenuje také **psaný folklór** dětského světa, který teprve nabývá zájmu folkloristů, a mezi něj lze zařadit kupř. **agendu her, dopisy Ježíškovi, zápisy do památníků či nápisy na lavici** apod.

T. Bormenkova (2018, s. 3) folklór považuje za nedílnou součást dětského světa, k němuž patří mimo již zmíněné **потешки i загадки či песенки**.

Dle O. Sirovátky (1985, s. 48-49) je také lidová slovesnost neodmyslitelně spjata s dětskou literaturou, a to již od samého počátku dětské literatury. Její vývoj neustává ani v současné době, dochází v něm však mimo jiné k tzv. znehodnocení **pohádky**, což lze vysvětlit kupříkladu publikováním méně zdařilých literárních děl tohoto žánru. Úloha pohádky se navíc dle O. Sirovátky (1985, s. 57) v čase proměňovala, neboť dříve se vypravovala takřka pouze mezi dospělými, což mnohdy dosvědčuje i morálka pohádkových postav, motivy a místa, které leckdy obsahují prvky obscénnosti či drastické.

Mezi dětský folklór lze také dle O. Sirovátky (1985, s. 49) zařadit **lidovou pověst či báje a mýty**, které však v současnosti ztrácejí u dětských čtenářů na popularitě.

G. Nězdemkovskaja (2011, online) ve svém díle *Становление этнопедагогике России* tradiční dětský folklór (**дразнилки, страшилки, прибаутки** aj.) obohacuje o moderní žánry, jakými jsou kupříkladu **граффити, пародие** či tzv. **садиетские стишки**.

M. Leščák a O. Sirovátka (1982, s. 148-151) jako příklad významného díla na poli rozvoje dětského folklóru uvádí publikaci moravského dětského folklóru F. Bartoše *Naše děti*, od jejíhož vydání uplynulo více než sto let. Dětský folklór lze označit za velmi produktivní a živou část současného folklóru, neboť se od té doby stále vyvíjí a lze sem zařadit nejrůznější **písně a hry, říkanky**. Ukolébavky spadají do skupiny folklóru pro děti, který je produkován dospělými, avšak cílovou skupinou jsou právě děti. Říkanky naopak bývají dětským dílem, hranice mezi oběma skupinami se však mnohdy stírá, neboť v minulosti patřily některé **hádky, hry či říkanky** do světa dospělých, a až posléze došlo k přenesení mezi děti. Mezi

říkanky zařazují především různé **jazykolamy**, **žertovné hádanky**, které se někdy označují jako **nepravé hádanky** a které nemají řešení (např. *Je to bílé a leze to po zemi, co je to? – Krtek v noční košili!*), **napodobování zvířecí řeči a hlasu**, **pohádky**, **povídky a historky ze života**, **vtipy** či **strašidelné příběhy**, které jsou bližší spíše starším dětem z toho důvodu, že dokáží lépe odlišit realitu od fikce.

E. Tucker (2008, s. 1-3) kromě výše zmíněných žánrů do výčtu zařazuje i tzv. **pranks**, neboli **žertíky** či **rošťárny**, jejichž cílem je někoho na něco nachytat či jinak pozlobit. Jakožto nejznámější tradici dětského folklóru v anglosaských zemích pak uvádí Halloween, kdy děti koledují dům od domu v maskách o sladkosti, což provází obvyklá věta „*Trick or treat, smell my feet, give me something good to eat!*“ Pokud tak dospělí v jednotlivých domácnostech neučiní a děti nedostanou výslužku, mohou se jim nějak v menší míře pomstít.

Lze konstatovat, že žánry dětského folklóru jsou v Čechách, anglicky a rusky mluvících zemích dosti podobné, ba dokonce z hlediska důležitosti pro vývoj dítěte shodné, neboť jejich cílem je upevnění správného chování v dětském kolektivu a rozvoj řeči, motoriky a fantazie nejmenších. Významně se tyto žánry liší pouze ve své tradici a jejím původu.

2.3.4 Písňe a zpěvy

M. Leščák a O. Sirovátka (1982, s. 155-156) uvádějí, že folklórní žánry písňe a zpěvy se dostaly do popředí zájmu v období romantismu. Již obrozenci v lidové národní poezii hledali vzor estetický, ideový i umělecký. Folklórní píseň významně ovlivnila kulturní vývoj národa, který probíhá v této oblasti i nadále. Mezi lidové písňe M. Leščák a O. Sirovátka (1982, s. 156-157) mimo jiné řadí **písňe lyrické** (např. žertovné či satirické), **historické**, **balady**, **světské** či **obřadní**. Podle J. Frouze a J. Sovákové (1993, s. 7) mají písňe lyrické blízko k lyrice výpravné, neboť zobrazují konflikty a dramatické události, přítomen je také vypravěč. Objevují se ve formě dialogické a jejich obsahem jsou mravoličné momenty. M. Sochrová (2011, s. 33-34) považuje lyrické písňe v podobě písni svatebních či ukolébavek za nejstarší slovesné projevy, a zároveň uvádí, že množství písni a dalších výtvorů české lidové slovesnosti bylo sebráno a zkompletováno v období preromantismu, romantismu a národního obrození.

S. Pecháček (2010, s. 128) ve svém díle *Lidová píseň a sborová tvorba* jmenuje monografii *Český národní zpěvník. Písňe české společnosti 19. století*, jež zahrnuje **písňe kramářské**, **umělé**, **lidové** i **zlidovělé**.

Z ruského prostředí lze pak jmenovat **byliny**, které dle J. Frouze a J. Sovákové (1993, s. 19-21) patří mezi specifický druh lidových epických písni, jejichž obsah se řadí mezi historický a které se poprvé objevují v 17. století. Jejich původ lze hledat ve významných knížecích městech,

jako je Moskva, Rjazaň nebo Rostov Veliký. Byliny J. Frouz a J. Sováková (1993, s. 19-21) dělí na novelistické, heroické a byliny-balady. **Novelistické byliny** odrážejí vnitřní, tzv. prozaickou stránku života, je tudíž zobrazován běžný život a celkové vyznění takové byliny bývá didaktické. Naproti tomu **heroické byliny**, neboli **bohatýrské**, jsou zcela jiného rázu. Popisují boje národů o existenci a jsou v nich postihnuty konkrétní bitvy s jejich protivníky. Bohatýr jakožto postava ztělesňující nejlepší vlastnosti daného národa stojí v centru pozornosti a bývá zdůrazňována statečnost buď jeho, či rovnou celého etnika. Děj bývá jednotný, převládá však popisnost nad syžetovostí. **Byliny-balady** představují žánr epicko-lyrický, v němž převládají dramatické elementy. Bývají emocionálně zabarvené, s tragickými tóny. Rozšiřovat se byliny začaly díky tzv. skomorochům, což byli profesionální lidoví zpěváci, kteří však nebyli autory těchto skladeb, nýbrž pouze jejich interprety. N. Kolpakovová (1953, s. 74) uvádí, že byliny jsou samotným lidem nazývány jako „starinky.“ Jedná se o hrdinské epické písně, jejichž obsahem je vyprávění o bitvách a hrdinských činech ruských bohatýrů, kteří oplývali cennými vlastnostmi.

K. Čistovová a B. Čistovoj (1984, s. 327) se zaměřují na písně, které jsou spjaty se svatebními rituály, tzv. **величальные** a **корильные песни**. První zmíněné představovalo veršované přání či chvalozpěv, kterému byl věnován prostor během posvatebních obřadů. Chvalozpěv cílil na nevěstu, ženicha, jejich rodiče a další. Chvalořečení poté zpívající jako výraz vděku odměni sladkostmi či penězi. Pokud byli chvalořečení skoupí na odměnu, dívky pěly **корильные песни**, ve kterých byli lakotní svatebčané a novomanželé zesměšňováni.

J. Frouz a J. Sováková (1993, s. 6) **величальные песни** odlišuje od **písní rituálních a zaklínacích**, v nichž je v popředí zájmu příroda. Tyto písně naopak oslavují účastníky rituálů, tedy jedince či kolektiv, kteří bývají idealizováni, a stejně tak i jejich činy. **Корильные песни** pak bývají nasyceny prvky sociální satiry. Zrcadlí se v nich groteskní pohled na skutečnost, jedinec je parodován či ironizován a negativní vlastnosti (opilství, hloupost aj.) zesměšňovány. Pro oba výše uvedené ruské výrazy neexistuje v českém prostředí ekvivalent, který by uspokojivě definoval povahu těchto dvou žánrů, lze však uvést termín **oslavné a vyčítavé písně**, který k nim má nejbližší.

2.3.5 Lidová próza

Dle M. Leščáka a O. Sirovátky (1982, s. 171-173) si dříve lidé krátili chvíle vypravováním. Nejednalo se pouze o **pohádky** a **pověsti**, nýbrž i **příběhy ze života**. Povídka ze života (memorát) bývá v ruském prostředí označována jako **сказ** či **устный рассказ**. Jejím specifikem je především to, že přežívá v individuální paměti a jen zřídka bývá převypravována

mnoha různými vypravěči. Jejím cílem není předání věcné informace, nýbrž pobavit a zaujmout, což je možné prostřednictvím poutavé pointy či neobvykle jednajících postavy. Povídky ze života lze dále dělit do několika okruhů dle zájmu: dětství a mládí, místní tragické či neobvyklé události, cestování a poznávání cizích krajín, šťastné náhody a veselé příhody, zajímavé figurky apod., u mnohých z nich však převažuje historický charakter.

J. Pohunek, A. Votruba a P. Janeček (2014, s. 17) vyprávění ze života nazývají memorátem. U tohoto žánru lze mnohdy jen stěží odlišit hranici mezi skutečným vyprávěním a fikcí, a to především pokud se nelze spolehnout na důvěryhodnost vypravěče. Jak autoři díla *Folklor 20. století* uvádějí, autentičnost takového vyprávění lze odlišit od ostatních tak, že se jedná o unikátní a zcela individuální příběh.

N. Bogomolov (1996, s. 143) jmenuje význačného sběratele lidové prózy v ruském prostředí, konkrétně pohádek, jímž byl A. N. Afanasjev. Přestože z důvodu cenzury nemohly být zprvu tzv. **заветные сказки** publikovány pod jménem A. N. Afanasjeva, později se těšily popularitě a jejich autor bývá právem přirovnáván svou tvorbou k bratřím Grimmům. N. Bogomolov (1996, s. 143-144) uvádí, že **заветные сказки** představují cosi tajného, jedná se tedy o povídky s nádechem erotiky, které utvářejí velmi specifický korpus folklórních textů. O. Sirovátka (1985, s. 47) mimo jiné zmiňuje i **lidové humorky**, které bývají asociovány především s regionálním písemnictvím. Stejně jako povídky ze života, i lidové humorky čerpají náměty ze života a nářečí místních. O. Sirovátka (1985, s. 47) tyto žánry lidové prózy souhrnně označuje názvem *zábavná literatura*.

M. Leščák a O. Sirovátka (1982, s. 176-177) uvádějí, že podstatou **anekdoty** a humorky je intelekt a racionalita, díky nimž dokáží čtenáři nahlédnout na svět ze zcela jiného úhlu pohledu a řešit situace překvapivým způsobem. Lidový humor se proto stává protestem proti všemu konvenčnímu, co se jeví jako obecně platná norma a umožňuje tzv. „osvobozující smích.“ Typickými postavami, které v lidovém humoru obvykle figurují, jsou hlupáci, šibalové a chytráci. Často je to právě hlupák, který nakonec přelstí všechny další zmiňované a stane se pánem situace. J. Kurganov (2015, online) jmenuje článek V. Šklovského *К теоретике комического*, v němž autor uvádí, že anekdota může, ale nemusí být humorná, ba dokonce může obsahovat elementy tragičnosti, což z ní ve výsledku vůbec nečiní humoristický žánr. Kromě výše zmíněného, v anekdotě je vše neuvěřitelné či nereálné ve skutečnosti motivováno reálným základem. Dle M. Leščáka a O. Sirovátky (1982, s. 178) posluchači od anekdoty požadují, aby vždy překvapila něčím jiným, tzn. neočekává se, že by posluchač ocenil starý vtip, přestože většina anekdot ve skutečnosti vůbec nových není, pouze jsou vypravěčem aktualizovány pro daný okamžik.

M. Leščák a O. Sirovátka (1982, s. 177-179) dále rozlišují **humoristické vyprávění**, které je epického charakteru a od kupř. anekdoty se liší především rozsahem a dalšími vlastnostmi, jako je dějovost a detailnější popis postav či prostředí. Během humoristického vyprávění se očekává, že se posluchač bude bavit po celou dobu, neomezuje se tedy na závěrečnou pointu. Naproti tomu anekdota se snaží podrobný popis postav a děje omezit na minimum, či zcela potlačit. Posluchač tak od anekdoty očekává překvapivý závěr, po němž následuje smích. Zatímco anekdota je vývojově a původem mladší (pochází z městské intelektuální společnosti), tzv. „humorce“ bývá připisován původ vesnický.

Pověst lze dle J. Pohunka, A. Votruby a P. Janečka (2014, s. 15) vnímat jakožto jeden z nejrozšířenějších žánrů současného folklóru, je-li řeč o pověsti novodobé. Takový příběh bývá často prezentován v souvislosti se zkušeností osoby, s níž je vypravěč nějakým způsobem propojen, působí tudíž na posluchače varovným, až mysteriózním dojmem, s nápadnou pointou. Taková vyprávění bývají až na výjimky univerzální, často však mohou hraničit až s fámou. M. Leščák a O. Sirovátka (1982, s. 181-182) pověst klasifikují jako událost dějinnou, která se odehrála v minulosti, či pověst místní, již lze spojovat s určitou lokalitou, např. hradem. Podobně jako vypravěč, i posluchač věří, že má vypravovaná událost reálný základ, čímž se liší od pohádky, v níž je relevance reality a pravdivosti narušená. Vypravěč usiluje o zanechání dojmu věrohodnosti, tudíž se odvolává na předky, od nichž pověst mohl slyšet či používá fráze opakující, že se daná událost skutečně stala. Během středověku až do 18. století byla pověst kronikáři kladena na stejnou úroveň historicky doložené události. Na rozdíl od historicky doložené události se však v tradici pověstí uchoval autentický lidový obraz společně s výkladem dějin. V centru pověsti vždy stojí postavy a jejich lidské činy, které se povětšinou vyskytují v protikladech dobro a zlo, láska a nenávisť, odměna a trest; pověst tedy patří k epickým žánrům.

Dle G. Nězdemkovské (2011, online) pověsti, mýty a legendy patří k nejranějším dílům ústní lidové slovesnosti. **Legendy** dětem dle G. Nězdemkovské (2011, online) pomáhají formovat vlastní světonázor, mravní zásady a způsoby chování. P. G. Kirkpatrick (1988, s. 76) jmenuje tři základní žánry prózy založené na vyprávění, jimiž jsou právě pověst (mýtus), sága a pohádka. Přestože se legenda od pohádky odlišuje, nezřídka jedna druhou doplňuje.

J. Frouz a J. Sováková (1993, s. 17) o legendách hovoří jako o veršovaných, případně prozaických útvarech středověké náboženské epiky s prvky nadpřirozena, jež je založena na vyprávění o skutcích, zázracích, životě a mučednictví světců. Legendy se dělí na **historické**, **církevní**, **sociálně-utopické**. Přestože v nich není výklad evangelií ortodoxní, jejich obsahem

bývají fakta ze života Ježíše Krista a mezi hrdiny převažují svatí, kupříkladu archandělé či bohorodička.

Mýtus M. Leščák a O. Sirovátka (1982, s. 195-196) definují jako vyprávění o činech a osudech bohů, případně polobohů, k nimž docházelo mnohdy dávno před počátkem lidských dějin. Ačkoliv mýty a báje patří do dějin českého a slovenského romantického národopisu, nikoliv však do vlastního českého a slovenského folklóru a mytologie, neboť takové vyprávění se v české historii nevyskytuje a jejich objevení bývá přičítáno pouze přílišnému úsilí a fantazii badatelů z dob romantismu, které bývá spojováno se spekulacemi o Perúnovi, Radegastovi aj. J. Frouz a J. Sováková (1993, s. 16-17) uvádí, že báje, báchorky, legendy a pověsti se šíří ústním podáním a zaměřují se na skutečné osoby a události, čímž se odlišují od vyprávění pohádkových. Fakta bývají historii více či méně vzdálená a přestože díky lidové fantazii převládá výmysl nad skutečností, tradují se jako hodnověrné.

Báje dle J. Frouze a J. Sovákové (1993, s. 17) lze klasifikovat do tří skupin – **naturalistické**, **mytologické** a **historické**. Báje naturalistické se zaměřují na zvířata a zvláštní lidi, např. kyklopy, mytologické báje jsou věnovány vyprávění o bozích, svatých či nečistých silách a báje historické vyprávějí o obyčejích, obřadech či válkách, taktéž jsou součástí letopisů a vystupují v nich (je-li řeč o bájích ruských) Ivan Hrozný, Petr I. či Pugačev. Z hlediska tematiky je možné báje dále rozdělit na **toponymické** a **vyprávění o památných historických událostech**. Historické báje pak mnohdy přecházejí v toponymické, což způsobuje, že je hranice mezi nimi občas obtížně definovatelná. J. Frouz a J. Sováková (1993, s. 17) báje představují jako stručné, často se silným emocionálním nábojem a bez ustálené formy.

M. Leščák a O. Sirovátka (1982, s. 186-188) jakožto podskupinu pověstí uvádějí tzv. **pověrové povídky** a **démonologické pověsti**. Takové povídky a pověsti se vyskytovaly ve vypravěčském repertoáru nejčastěji a jejich obsahem byla víra ve výskyt nadpřirozených bytostí. Na rozdíl od pohádek však vypravěči a posluchači pověrových povídek považovali prostředí nadpřirozených bytostí, v němž je každodenní život postaven do protikladu se světem nadpřirozeným, za reálné a existující. Základním tématem a myšlenkou tohoto žánru je život, osud a smrt člověka, jeho úspěchy a neúspěchy, bída a majetek či nebezpečí. V minulosti byly pověrové povídky součástí živého vypravování, s postupně zanikající vírou v nadpřirozený svět a iracionální úkazy se však přestaly zcela vyprávět.

V. Propp (1970, s. 118-119) **fantastickou pohádku** definuje především z hlediska morfologického, a to jako vyprávění, které mívá schéma sedmi postav. Dodává však, že přestože je tento termín přesný, není příliš vhodný; z hlediska historického by byl přesnější termín **pohádky mýtické**. Podobně jako dochází k asimilaci prvků uvnitř pohádky, rovněž celé

žánry se kříží a asimilují. J. Frouz a J. Sováková (1993, s. 10-11) pohádku popisují jako prozaický útvar lidové slovesnosti, u něž se očekává popis objektivní reality jako nadpřirozené, a to zcela bez výhrad a s naivní samozřejmostí. Vychází se přitom z teorie, že pohádka vznikla postupně transformací z mýtu, došlo tedy k rozvinutí vědomého výmyslu. Pohádky lze dále dělit na **pohádky o zvířatech**, které jsou považovány za nejstarší a v nichž zvířata mnohdy přebírají lidské vlastnosti, dále pak **pohádky novelistické** a **kouzelné**. Častou postavou zvířecích pohádek je liška, opakovaně uplatňovaným číslem pak magické číslo tři a hrdinové černobílí, takřka idealizovaní – dobro se odráží i ve vnější schránce, zatímco zlé postavy krásou neoplývají.

J. Frouz a J. Sováková (1993, s. 9) mezi epické žánry lidové prózy dále řadí **příslloví**. Pro přísloví je typická stručnost, rytmická organizovanost a zevšeobecněná zkušenost kolektivu či zásada. **Příslloví** mohou být buď **metaforická** (výpověď není kryta přímým smyslem, např. *Сидеть на ряду – не говорить: не могу!* – Ti, jež byli zvoleni do vedení by měli věci řídit a uvádět do pořádku), nebo **gnómická**, jejichž obsahem je přímo mravní ponaučení (kupř. *Все за одного, один за всех.* – Jeden za všechny, všichni za jednoho). V přísloví se obvykle vyskytují umělecké prostředky jako metafora, metonymie či tautologie, typický znak obraznosti přísloví pak představuje ironie.

Dle J. Frouze a J. Sovákové (1993, s. 10) se **pořekadla (поговорки)** od přísloví odlišují svou konkrétností, formou, poetikou a chybějícím mravoličným momentem. Pořekadly bývá vyjadřována určitá situace, a to za pomoci ustáleného spojení slov. Jejich obsahem není rozumová zkušenost, jako je tomu u přísloví, nýbrž smyslový postřeh, který bývá zaměřen na určitou osobu, děj nebo okolnost (např.: *После дождика в четверг – nikdy*).

2.3.6 Psaný folklór

Zatímco B. Beneš (1979, s. 51-52) zmiňuje Gusevovo třídění folklóru dle rodů, skupin, žánrů a druhů, v němž se přísloví, pořekadla i hádanky řadí mezi epické žánry, M. Leščák a O. Sirovátka (1982, s. 196-197) se přiklánějí spíše ke klasifikaci těchto žánrů mezi psaný folklór. Psaný folklór mimo jiné obsahuje i **nápisy**, a to na různých stavbách, nábytku či nádobách. Dříve se mezi psaný folklór řadily i **milostné dopisy**, které však ze současného folklóru takřka vymizely. Často se vyznačovaly užitím ustálených frazémů a jiných stabilních básnických prostředků. Dle M. Leščáka a O. Sirovátky v nápisovém folklóru hraje významnou roli rým, rytmus a asonance, stejně jako opakování, přirovnání, inverze, nadsázka a jiné básnické prostředky.

J. Frouz a J. Sováková (1993, s. 8-9) **hádanku (загадка)** představují jako poezii spojenou se hrou rozumu, která patří k nejstarším folklórním žánrům. Slovo **гадать** v ruské lidové řeči označuje „zamýšlet se, hledat vysvětlení pro jevy neznámé.“ Situace a věci jsou v hádance uváděny formou alegorie na základě vzdálené podobnosti. Díky nabídce neobvyklého úhlu pohledu zůstává (často konkrétní) předmět hádanky utajen a zároveň vybízí svou významovou otevřeností k řešení. Hádanka se tak často zakládá na slovní hříčce, metafoře či metonymii a texty hádanek široce využívají různorodé typy personifikace (např.: *Сам Самсон, сам мост мостил, без топора, без клинья, без подклинья.* – mráz). M. Leščák a O. Sirovátka (1982, s. 200) termín hádanka představují jako velmi starý, jehož původ lze hledat v indoevropských jazycích (kupř. v sanskrtu *gáthá* znamená píseň, zatímco staroslověnština má pro výraz *gadeti* význam rozmýšlet či hovořit), slovo tak postupně proniklo do všech slovanských jazyků. Definována bývá hádanka jakožto slovesný útvar různým způsobem, a to jako metafora, či např. metonymie. Dle M. Leščáka a O. Sirovátky (1982, s. 201-202) se hádanka v samostatný folklórní žánr vyvinula z alegorické řeči, jejíž funkce bývala v nejstarších kulturních vrstvách především alegorická. Důvodem opisu předmětů jinými byl ten, že se lidé obávali působení nadpřirozených sil a některých přírodních úkazů. Hádanku lze vydělit do několika skupin, a to **hádanky o rostlinách, živočiších, přírodních jevech a materiálním světě člověka**. Dále pak **hádanky počtářské, slovní hry, hádanky věnované písmenům abecedy a hádanky – vypravování**. Z hlediska formy se rozlišují **hádanky metaforicko-metonymické**, které vždy doprovází otázka *Kdo/co je to?* a **hádanky ve formě přímých otázek** (např. *Co je nejcennější na světě?*). N. Kolpakovová (1953, s. 31) hádanky spojuje se slovem *gadanije*, které značí věštění či hádání, svou budoucnost tak hádaly kupříkladu dívky o Vánocích před vdáváním.

M. Leščák a O. Sirovátka (1982, s. 198-199) do této skupiny žánrů řadí **příslíví a pořekadla**. Příslíví lze definovat jako aforistický a zhuštěný metaforický výraz, jenž odráží poetickou formou jistou zkušenost či názor lidu. Nejstarší zápisy přísloví a hádanek lze najít v *Klaretových zápisech* z poloviny 14. století. Lidová přísloví lze rozdělit do čtyř skupin, a to **příslíví o rodinném životě, přísloví o vztahu člověka a společnosti a přísloví o vztahu člověka k práci a morálním hodnotám** či **příslíví zaměřená na psychické a fyzické vlastnosti člověka**. Specifickou skupinu příslovných výroků pak tvoří **pranostiky**, které byly hojně rozšířeny zejména v rolnickém prostředí a utvářely tzv. agrotechnický kalendář, jímž se rolníci během roku řídili. M. Leščák a O. Sirovátka (1982, s. 199-201) dále uvádějí jako žánr psaného folklóru pořekadla a **úslíví**. Ta náleží k nejjednodušším ustáleným slovním obrátům

v jazyce hovorovém. Přísloví, pořekadla a pranostiky bývají považovány za nedílnou součást folklórního bohatství, v němž se výrazně uplatňuje lidová filozofie.

3 LINGVODIDAKTICKÉ ASPEKTY VYUŽÍVÁNÍ FOLKLÓRNÍCH ŽÁNŘŮ VE VÝUCE CIZÍHO JAZYKA

3.1 Kultura a jazyk v historickém hledisku

Jazyk a kultura představují již odnepaměti dva vzájemně provázané jevy, neboť již prehistorické jeskynní malby představují důkazy o zvycích pravěkých lidí a jejich způsobech dorozumívání. Spojuje-li proto určité společenství jazyk a s ním i možnost komunikace, dojde dříve či později k utváření vlastní kultury, jež zahrnuje zvyky a obyčeje, reálie a folklór.

Podobně dle J. Bartmiňského (2016, s. 14-17) jsou jazyk a kultura ve vzájemném vztahu, neboť jazyk je součástí kultury a také ji sám zahrnuje. Později došlo k zasazení lingvistiky do společenského a kulturního kontextu, spolu s vnímáním jazyka jakožto opory při rozvoji intelektu. Jazyk je zároveň považován za prostředek jedince k životu ve společnosti. Dle J. M. Vereščagina a V. G. Kostomarova (1973, s. 41-42) lze vnitřní svět konkrétního národa pochopit pouze prostřednictvím studia jeho kultury a nahlížením na jedince jako produkt oné kultury.

Byl to již J. A. Komenský, kdo přišel dle J. M. Vereščagina a V. G. Kostomarova (1983, s. 18) s odlišným přístupem k výuce jazyků, než jaký byl dosud společnosti znám. Podle něj je k jazyku rodnému i cizímu třeba přistupovat současně z hlediska osvojování světa věcí, nikoli pouze gramatiky. Z tohoto přístupu pak pramení Komenského princip názornosti. Jestliže se totiž žák učí jazyk mechanicky bez znalostí vnějazykové skutečnosti, dochází k tomu, že přestože užívá konkrétní slova, není schopen jim přisoudit adekvátní smysl, dochází tak k tzv. verbalismu. Přesto však lze konstatovat, že v pozdějších staletích byl Komenského inovativní přístup k výuce cizích jazyků mnohdy přehlížen.

Je-li pozornost směřována k počátečním učebnicím ruského jazyka pro cizince, dle J. M. Vereščagina a V. G. Kostomarova (1983, s. 21-22) lze za první takovou učebnici, která byla zaměřena na cizojazyčné studenty, a zároveň kromě gramatiky zahrnovala i kulturní aspekty, považovat *Ruskou gramatiku* G. V. Ludolfa z roku 1696. Ta obsahovala pozdravy, přání, témata týkající se jídla, stolování a vztahů mezi služebnictvem a pány, putování aj. Ludolfova konverzační příručka, jež byla součástí publikace, tak zcela odpovídala tehdejším požadavkům na upotřebením komunikačních frází v souladu s odpovídajícími řečovými situacemi. Rozmanité typy rozhovorů, obsažené v Ludolfově učebnici, velkou měrou napomohly k pochopení, jakým způsobem rodilí mluvčí ruského jazyka v 17. století komunikovali, jaké dodržovali zvyky a obyčeje, či jakého chování by měli dbát na veřejnosti atp. Jako další publikace, které o dvě století později neopomenuly zahrnout kulturu jakožto nezbytnou součást komplexního obeznámení s cizím jazykem a národem, J. M. Vereščagin a V. G. Kostomarov (1983, s. 22) uvádějí sborník *Rusko a Rusové* V. R. Cilliakuse a K. A. Bogaka. Sborník se systematicky zaměřoval na informace týkající se historie, zeměpisu, ekonomiky a kultury Ruska, současně však obsahoval mimo jiné i literární oddíl, který byl věnován klasickým dílům ruské literatury. Podobně J. M. Vereščagin a V. G. Kostomarov (1983, s. 22-23) zmiňují publikaci *Knihu rusko-české konverzace* B. V. Morkovina, jejíž systém tkvěl v principu narůstající jazykové složitosti – gramatiku následovala čítanka, konverzace, vzorové dopisy a systematické poznatky o Rusku. Konverzace obsažené v publikaci byly vybrány s ohledem na českého rodilého mluvčího, který se chystá na putování po Rusku, a který tudíž nezbytně musí být připraven na situaci na

hranicích, v ubytovacím zařízení či co dělat pro případ onemocnění. Morkovin tak uvedl témata řečové etikety, jež následují metodisté i v současnosti, především však zohlednil kulturu adresáta, tzn. českého rodilého mluvčího, jenž bude v zahraničí potřebovat konkrétní lexikální základ pro situace, které s největší pravděpodobností vyvstanou.

K celkové reformě cizích jazyků, jak J. M. Vereščagin a V. G. Kostomarov (1983, s. 19) uvádějí, došlo v 19. století. Jejimi iniciátory byli zejména V. Viëtor, P. Passy či H. Sweet. Reformu doprovázel vzrůstající zájem o kulturu, která cizí jazyk doprovází, přestože největší pozornost byla věnována fonetice.

J. M. Vereščagin a V. G. Kostomarov (1983, s. 18-19) dále zmiňují, že po dlouhou dobu panovalo ve společnosti přesvědčení, že výuka cizího jazyka představuje pouhé osvojení nového způsobu vyjadřování; nového jazykového kódu. Důraz byl kladen především na gramatiku, což negativně působilo na národně-kulturní stránku procesu učení. Ještě v 60. letech 20. století tak byly v Rusku vydávány učebnice ruského jazyka pro cizince, v nichž zcela chyběly učební texty. Proces učení tak stále směřoval, nehledě na Komenského principy, k mechanickému opakování.

J. M. Vereščagin a V. G. Kostomarov (1983, s. 40-41) oblast poznatků, které zahrnují kulturu obecně a komplexně nazývají *reáliemi* (общее страноведение). Metodika výuky kultury v rámci cizího jazyka potom směřuje při prezentaci historických faktů k představení historie, při osvojování zeměpisných faktů jsou žáci obeznámeni s geografii dané země apod. Jinými slovy, výuka reálií zahrnuje celou řadu postupů, které je možné mezi sebou propojovat, jelikož i jednotlivé vědní disciplíny jsou vzájemně spojeny.

Následující podkapitoly budou věnovány kultuře ve výuce jazyka v současnosti a tomu, jak je kultura pojímána ve stěžejních kurikulárních dokumentech spolu s objasněním základní terminologie tématu.

3.2 Interkulturní komunikační kompetence

Dle K. Kostkové (2013, s. 30-31) je oblast *interkulturality* spojována s mnoha termíny, jež je třeba rozlišovat. Tento pojem je prezentován ve srovnání s termínem *multikulturalita*, přičemž předpokladem pro první zmiňované je proces, zatímco druhé jmenované odráží stav společnosti, kupř. multikulturní velkoměsto, v němž rozdílné kultury koexistují. Z toho vyplývá, že interkulturalita jakožto jev je zaměřena na vzájemné působení a ovlivňování kultur. Dle K. Kostkové (2013, s. 32) je tak interkulturně kompetentní jedinec způsobilý ke komunikaci s jedinci jiné národnosti a kultury v jejich mateřském jazyce, což je umožněno díky

interkulturní komunikační kompetenci. Samotnou *interkulturní kompetenci* K. Kostková (2013, s. 32) charakterizuje jako jedincovu schopnost komunikace s mluvčími odlišných národností v jeho mateřštině. *Interkulturní komunikační kompetenci* pak K. Kostková (2013, s. 32) vnímá jako kompetenci, která mimo jiné zahrnuje znalosti a hodnoty týkající se odlišné kultury. Sem lze zařadit i *sociolingvistickou* a *diskurzivní kompetenci*, které jsou spjaty se schopností cizí jazyk vhodně užívat.

Pro úplné pochopení interkulturní komunikační kompetence je třeba nejprve definovat, jaké nezbytné kompetence jsou zapotřebí pro její plné ovládnutí. K. Šebesta, E. Lehečková, P. P. Pierścieniak a K. Šormová (2016, s. 45) interkulturní komunikační kompetenci souhrnně označují za znalost systému pravidel daného jazyka, která by však mluvčí měl být schopen aplikovat v běžných komunikačních situacích, nesoucích s sebou určité požadavky, s nimiž se musí mluvčí vypořádat. Do komunikační kompetence se dle autorů řadí *kompetence jazyková*, jež představuje znalost systému jazyka, jenž je studován; *kompetence sociolingvální*, jež se zaměřuje na adekvátní užívání s ohledem na komunikační situace; *kompetence diskurzivní*, jejíž cílem je užití vhodné strategie během komunikace; *kompetence strategická*, u níž se hodnotí, zda je žák schopen se získanými znalostmi adekvátně nakládat; *kompetence společenská*, která se soustředí na komunikační dovednosti, a nakonec *kompetence sociokulturní*, jež obsahuje znalosti principů a pravidel společenského chování.

Je-li pozornost směřována k jednotlivým stěžejním kompetencím, které se pojí s výukou cizího jazyka, je třeba zmínit sociokulturní kompetenci. J. Hasil (2008, s. 36) o sociokulturní kompetenci hovoří jako o znalosti reálií a tradic, způsobů chování, společenských rituálů, typických postojů aj. V zásadě se jedná o schopnost přijetí osob z odlišného kulturního prostředí, schopnost vcítit se do druhých, vyhýbat se stereotypům a nenechat na sebe působit předsudky. Tento typ kompetence staví na ovládnutí základních společenských konstrukcí, jakými jsou kupříkladu zdravení, představování sebe a druhých či schopnost vysvětlit své postoje aj.

L. P. Soloncova (2018, s. 36) sociokulturní kompetenci chápe jako schopnost, která jedinci umožňuje realizovat sebe sama z hlediska dialogu kultur, tzn. podmínek, které musí být pro úspěšnou interkulturní komunikaci naplněny. Mezi tyto podmínky se řadí schopnost užívat cizí jazyk v autentických situacích interkulturních střetávání; schopnost pochopit a osvojit si způsoby chování mluvčího odlišného mateřského jazyka; schopnost orientovat se v sociálních situacích a náležitě v nich reagovat, navázat a udržet kontakt s mluvčím, či schopnost strategicky kompenzovat vlastní nedostatky v oblasti znalosti jazyka.

Dle *Společného evropského referenčního rámce pro jazyky* (2001, s. 104-105, online) je třeba věnovat rozvíjení sociokulturní kompetence zvláštní pozornost, neboť tyto znalosti nejsou součástí znalostí již dříve nabytých, může tudíž vlivem stereotypů snadno dojít k jejich deformaci. Sociokulturní znalosti čítají mimo jiné i řeč těla, společenské konvence týkající se dárků, dochvilnosti, loučení atp., rituály (náboženské obřady, smrt, oslavy a festivaly aj.).

J. Šindelářová (2011, n.p., online) o sociokulturní kompetenci hovoří v souvislosti se vzděláváním pedagogických pracovníků. Těm totiž mnohdy chybí potřebná kompetence pro kvalitní dorozumívání se s žáky odlišného mateřského jazyka, čímž dochází ve školním kolektivu ke vzniku sociologicko-pedagogicko-komunikačních obtíží. Sociokulturní kompetence přitom komunikační akt výrazně zjednoduší a urychlí, zároveň je klíčovým prostředkem k odstraňování překážek, které žákům odlišného mateřského jazyka zabraňují v rovnocenném přístupu ke vzdělávání a jejich úspěšné integraci do společnosti a jejího vzdělávacího systému.

Dalším příbuzným pojmem v oblasti vztahu kultury a jazyka je interkulturní kompetence. L. Fialová (2008, s. 22-23) uvádí, že cílem interkulturní výchovy je naučit jedince nejen jednat v zahraničním prostředí přijatelným způsobem s druhými, ale zároveň být schopen si udržet vlastní kulturní identitu. Přestože interkulturní kompetence není definována pouze osobnostními faktory, kupř. otevřenost, tolerance, absence etnocentrismu či trpělivost aj. hrají při komunikačním aktu poměrně velkou roli. Také situační faktory ovlivňují formování interkulturní kompetence, zejména počet osob účastnících se komunikačního aktu, klimatické podmínky, mocenské poměry aj. Dle L. Fialové (2008, s. 23) se multikulturní vzdělávání soustředí na formování kvalitních vztahů mezi příslušníky odlišné národnosti, a to tak, aby nedocházelo k rozvoji negativních trendů, jako je diskriminace, rasové násilí či xenofobie.

Posledním bodem, jemuž je třeba detailněji věnovat pozornost, je interkulturní komunikační kompetence. I. Mišterová (2016, s. 5) interkulturní komunikační kompetenci chápe jako nedílnou součást globálního světa, která napomáhá rozvoji komunikační kompetence, a zároveň navazuje na výuku jazyků ve své tradiční podobě. Autorství termínu *kompetence* je přisuzováno lingvistovi Noamu Chomskému, dle něž se jedná o osvojení pravidel, která s sebou nesou význam zakódovaný do zvuku. Koncept později dále rozvedl Dell Hymes, který termín užil v souvislosti s komunikační kompetencí. Hymesův koncept je soustředěn na sociokulturní prostředí, díky němuž dochází k osvojování mateřského jazyka, ale i akvizici jazyka cizího, a obsahuje následující segmenty: *kompetenci psycholingvistickou, pravděpodobnostní, gramatickou a sociálně-kulturní*. Interkulturní komunikační kompetenci dle I. Mišterové (2016, s. 5) podporují významné mezinárodní organizace, jako je kupř. Evropská komise, Rada Evropy

aj., současně je její koncept zařazen do dokumentů a doporučení *Akčního plánu výuky cizích jazyků v Národním plánu výuky cizích jazyků*. Význam interkulturní kompetence je dle I. Mišterové (2016, s. 6) dále formulován ve *Společném evropském rámci pro jazyky*, který mimo jiné uvádí, že při osvojování dalšího jazyka žák neztrácí kompetenci v jazyce mateřském, nýbrž nabývá vícejazyčnosti a postupně dochází k rozvoji interkulturního vnímání. Mezi další kompetence uživatele jazyka lze zařadit *sociokulturní znalosti, znalosti okolního světa, praktické znalosti a dovednosti, existenciální kompetence, schopnost učit se a interkulturní způsobilost a dovednosti*. Jak I. Mišterová (2016, s. 6-7) dále uvádí, rozvoj těchto kompetencí nezávisí pouze na formálním kurikulu, přestože právě díky vzdělávacímu procesu je studentům cizího jazyka umožněno zaměřit se na komunikační jazykové kompetence systematicky.

L. V. Jarockaja (2016, s. 35-40) termín *межкультурная компетенция* představuje jako pojem, jenž se začal užívat v 90. letech 20. století v důsledku proměn konceptu komunikační kompetence ve výuce cizího jazyka. V téže době taktéž vyvstala potřeba nové jazykové politiky, jež by zajišťovala kulturní integraci v rámci ekonomického a politického prostoru. Samotný pojem dle autorky pak představuje termín nejednoznačného výkladu; lze však souhrnně konstatovat, že *межкультурная компетенция* představuje integrativní celek, v němž proces učení se novému jazyku musí směřovat k rozšiřování jazykové, sociální, kulturní a emocionální zkušenosti učícího se. Současně dochází k postupnému přiblížení se dané kultuře studovaného jazyka, přičemž je brána v potaz i kultura mateřská.

J. Hasil (2008, s. 36-38) uvádí, že k plnému osvojení cizího jazyka je nezbytné ovládnutí interkulturní dimenze komunikačního procesu, tzn. mimo jiné schopnost orientace v prostředí, v němž se oním jazykem komunikuje. V této souvislosti lze hovořit o *reáliích, lingvoreáliích*, či *sociokulturní kompetenci*. Reálie lze rozdělit do tří skupin, a to na *reálie vnější, reálie vnitřní a komplexně chápané reálie*. Reálie vnější, neboli mimojazykové, dle J. Hasila (2008, s. 37) utvářejí soubor poznatků, jimiž je konkrétní země charakterizována z hlediska kulturního, kulturně historického, historického, politického, geografického, tradic, zvyků, náboženského vyznání obyvatel, životního stylu aj. Tyto jevy se odrážejí v jazyce nepřímou, přesto však je jejich znalost pro úplné osvojení daného cizího jazyka nezbytná. Dále sem patří faktory vědeckého poznání a vývoje, umění, školství, rozvoje průmyslových odvětví aj. Reálie vnitřní J. Hasil (2008, s. 37-38) nazývá *lingvoreáliemi*. Odrážejí se v jazyce přímo, a to především v jeho slovní zásobě, idiomatice či frazeologii. Pro překlad do jiného jazyka jsou takové jednotky problematické, často zcela nepřeložitelné. Do skupiny lingvoreálií lze zařadit také jevy, které způsobují ztížení sociální komunikace či jejich užitím dochází k modifikaci dané komunikace. Tyto lingvoreálie lze dále rozdělit na *lingvoreálie extralingvální a intralingvální*.

Extralingvální lingvoreálie utváří verbální a neverbální složka, tzn. kinesika, proxemika, komunikační strategie či řečová etiketa, která mimo jiné zahrnuje odpovídající užívání pozdravů, vykání a tykání, znalost formální úpravy při korespondenci aj. Naproti tomu lingvoreálie intralingvální se soustředí na jazykové jednotky, především lexikální povahy. Jedná se často o archaismy a historismy, určení lokální či časová historická, tradice, názvy jídel apod. Komplexně chápané reálie dle J. Hasila (2008, s. 38) reflektují souhrn reálií vnitřních a vnějších. Jejich neznalostí může docházet ke komunikačnímu šumu či kompletnímu znemožnění procesu komunikace.

Společný evropský referenční rámec pro jazyky (2001, s. 105, online) interkulturní způsobilost definují jako pochopení vztahu mezi světem, v němž žáci žijí a společenstvím, o němž se v rámci studia cizího jazyka dozvídají.

3.3 Reflexe kultury v kurikulárních a programových dokumentech

Následující dvě podkapitoly budou věnovány kurikulárním dokumentům a zohledňování folklórních prvků v nich.

Dle V. Najvarové a P. Najvara (n.p., n.d., online) je cílem kurikulárních dokumentů rozvoj komunikační kompetence žáků, výuka cizích jazyků se tudíž pojímá komunikačním způsobem, zároveň je však třeba usilovat o autenticitu situací, v nichž žák ve školním prostředí komunikuje. Komunikační příležitosti je proto třeba vytvářet, čemuž dopomáhá učitel v roli facilitátora.

3.3.1 Společný evropský referenční rámec pro jazyky (SEERRJ)

Dle *Společného evropského referenčního rámce pro jazyky* (2001, s. 4, online) se žakovy zkušenosti s jazykem z hlediska kulturního kontextu rozšiřují, ať již při užívání mateřského jazyka, při užití jazyka v širším společenském kontextu či v kontaktu s jazykem cizím. Tyto zdánlivě oddělené jazyky a kultury si žák netřídí do zvláštních, samostatných kategorií, nýbrž dochází k utváření komunikativní kompetence, v níž všechny tyto jazyky vzájemně koexistují a ovlivňují se, a k jejímuž vzniku všechny zkušenosti s jazykem přispívají. *Společný evropský referenční rámec pro jazyky* (2001, s. 13, online) dále dodává, že přestože si účastníci rozličných kultur během komunikačního aktu mnohdy neuvědomují vliv sociolingvistických komponent, jejich působení je ve skutečnosti zásadní. Jedná se o sensitivnost ke společenským konvencím, jakými jsou kupříkladu zdvořilostní pravidla, normy řídící vztahy mezi pohlavími aj.

Společný evropský referenční rámec pro jazyky (2001, s. 57, online) užívání folklórních prvků ve výuce řadí mezi estetické užití jazyka. Činnosti estetického charakteru mohou být interaktivní, receptivní či produktivní, ústní či písemné. Tento bod zahrnuje kupříkladu zpěv v podobě dětských říkanek, populárních a lidových písní; divadelní performance dle scénáře či bez něj, anebo práci s literárními texty, mezi něž lze zařadit četbu krátkých povídek, poezie či poslech a sledování divadelních her.

3.3.2 Rámcové vzdělávací programy (RVP)

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělání (2021, s. 9-17, online) si klade za cíle základního vzdělávání vést žáky k toleranci a porozumění jiným kulturám a jejich hodnotám; dále aby byli schopni společného soužití ve společnosti. Mimo jiné také učí žáky takovému chování, které vede k zodpovědnému přístupu k právům a povinnostem občana státu České republiky i Evropské unie. Zároveň je nezbytné, aby žáci rozvíjeli klíčové kompetence, mezi něž patří kupř. kompetence komunikativní. Na základě osvojených komunikativních dovedností je žák schopen vytvářet kvalitní vztahy, které jsou nezbytné pro efektivní spolupráci s ostatními. Osvojení kompetence občanské pak představuje respekt ze strany žáka k přesvědčení druhých či schopnost vážit si jejich vnitřních hodnot. Z hlediska vzdělávacích oblastí, jednou z nichž je i jazyková komunikace, je nezbytné zmínit cíle vzdělávacího oboru Další cizí jazyk. Osvojení dalšího cizího jazyka přináší snížení jazykové bariéry, seznámení s odlišnostmi jiných kultur a jejich tradicemi, vzájemné porozumění a tolerance jsou tak prohloubeny a tvoří základ pro spolupráci škol na mezinárodní úrovni. Konkrétními cíli jsou rozvoj dobrých vztahů k mnoha různým jazykům, respekt ke kulturním rozmanitostem či vnímání jazyka jakožto elementární jednotky, jež reflektuje kulturní a historický vývoj národa.

J. Buryánek (2006, n.p., online) uvádí hlavní důvody zařazování multikulturní výchovy do rámcových vzdělávacích programů. Mezi ně se řadí rasismus, intolerance či xenofobie, které představují riziko pro soudržnost demokratické společnosti. Multikulturní vzdělávání bývá realizováno napříč vzdělávacími oblastmi, což by mělo být reflektováno v učivu či metodách, ale i klimatu třídy a školy.

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (2017, s. 28, online) pro další cizí jazyk definuje očekávané výstupy žáka v jednotlivých oblastech, mezi něž patří poslech s porozuměním, mluvení, čtení s porozuměním a psaní.

Tyto očekávané výstupy jsou spíše, podobně jako u *Společného evropského referenčního rámce pro jazyky*, deskriptivního charakteru, neboť nepopisují konkrétní učivo, jehož znalosti by měl žák dosáhnout, jako spíše oblastí, které jsou nezbytné pro ovládnutí dané úrovně. Přesto

však lze konstatovat, že žák základní školy by se při výuce dalšího cizího jazyka měl setkat s folklórními prvky, neboť některé jejich komponenty (např. reálie zemí) v rámci kompetencí *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělání* (2017, s. 28-29) řadí mezi očekávané výstupy pro 2. stupeň. V oblasti sociokulturní kompetence se tak z hlediska očekávaných výstupů pro poslech s porozuměním jedná kupříkladu o pochopení výrazů pro pozdrav a poděkování. Je-li pozornost z hlediska sociokulturní kompetence směřována na mluvení, žák je schopen se účastnit jednoduchého rozhovoru a rozhovor vhodným způsobem udržovat, tzn. pokládat otázky a na dotazy odpovídat. Pro oblast psaní a čtení s porozuměním *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělání* (2017, s. 28-29) neposkytuje podrobnější informace týkající se zařazování folklórních prvků do výuky.

Rámcový vzdělávací program pro gymnázia (2007, s. 10-21) k multikulturnímu vzdělávání přistupuje z hlediska kompetencí. Žák gymnázia je schopen respektu vůči různorodým kulturám, hodnotám a postojům druhých. Cílem osvojování cizího a dalšího cizího jazyka je zvýšení komunikativní úrovně, prohloubení komunikačních schopností a formování všeobecného přehledu, díky němuž se žák učí toleranci a respektu různorodých kulturních hodnot jazykových komunit. Mezi učivo nezbytné k řádnému ovládnutí dalšího cizího jazyka řadí podobně jako *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělání* reálie zemí. Tento bod obsahuje znalosti významných historických událostí země a jejích osobností, geografickou polohu a stručný popis, tradice dané země, její životní styl ve srovnání s Českou republikou, známé osobnosti, jejich úspěchy, kulturu, sport a umění, či některé ukázky význačných literárních počinů.

Přestože by žák gymnázia dle rámcového vzdělávacího programu měl být schopen si osvojit široký záběr tematických okruhů v oblastech vzdělávacích, společenských či osobnostních, uvedené oblasti jsou zmiňovány pouze velmi stručně, neboť rámcové vzdělávací programy nenabízí definici konkrétních znalostí (kupř. bod týkající se geografické polohy země a stručného popisu).

3.4 Funkce uplatňování folklóru ve výuce

E. A. Isajevová (1987, s. 148-149) se zamýšlí nad cíli, které žák obvykle mívá při studiu cizího jazyka. Ty bývají dle autorky totožné: seznámit se se zemí, v níž se daným jazykem mluví, či možnost číst literaturu v cílovém jazyce. Takto definované cíle výrazně ovlivňují výběr lingvodidaktického materiálu, jemuž je ve výuce následně věnována pozornost. Vhodně vybraný materiál přispívá k formování komunikativních schopností u žáků; přesto však

zřídka má žák možnost uplatnit nabyté komunikační schopnosti v přirozeném prostředí a prostřednictvím autentických materiálů.

Dle A. France (2012, Šel pan učitel... aneb Dětský folklor na počátku 21. století, online) lze dětskému folklóru, podobně jako folklóru dospělých, přisoudit různé funkce. Jedná se o funkci **estetickou, zábavnou, výchovnou, identifikační/integrační a kontaktovou**. Folklórní skladby v podobě písní a her bývají realizovány primárně díky funkci zábavné, neboť vyplňují dětem volný čas, avšak zároveň slouží jako prostředek k budování vztahů. Funkce zábavná úzce souvisí s funkcí identifikační, neboť děti při hře získávají pocit sounáležitosti s druhými, zejména při společné znalosti folklórních skladeb.

L. Hamer (2000, s. 48-49, online) se zaměřuje na přístupy k multikulturnímu vzdělávání. Následující typologie směřuje pozornost ke způsobům, v nichž se folklór ve výuce úspěšně prolíná s cíli a přístupy multikulturního vzdělávání. První přístup, neboli **Bridges to Curriculum** cílí na žáky, kteří se kulturně odlišují a je v jejich zájmu se adaptovat na rozdílné školní prostředí. Díky tomuto přístupu k multikulturnímu vzdělávání dochází k vzájemnému přínosu jak pro žáky, tak pro učitele, neboť mohou přenést své komunitní znalosti do prostředí třídy. Jako další přístup L. Hamer (2000, s. 49) uvádí tzv. **Human Relations**. Tento přístup zdůrazňuje vzájemný respekt k sobě i druhým, budování pozitivně laděných vztahů a eliminaci stereotypů. Podobně jako předcházející přístup, i tento způsob multikulturního vzdělávání je kritizován, neboť přestože se věnuje propagaci názoru, že lidé jsou rozdílní, a přesto stejní, opomíjí problematiku institucionalizovaného rasismu, moci a strukturálních nerovností.

Jak L. Hamer (2000, s. 49) uvádí, řešením je dle folkloristů pomoci každému jedinci chápat tradice vlastní, jakožto i tradice druhých. Folklór také umožňuje žákům rozvíjet toleranci prostřednictvím kulturní participace, omezuje stereotypizaci druhých kultur či umožňuje vnímat odlišnost jakožto běžnou součást lidské společnosti. Dalším přístupem je dle L. Hamer (2000, s. 50-51) **Single-Group Studies**. Úlohou tohoto přístupu je eliminace sociální stratifikace a pozvednutí statutu skupiny, včetně fokusu na diverzitu obsahu kurikula. Nevýhodou tohoto přístupu je však přílišné zaměření na separaci jednotlivých skupin žáků, což v důsledku vede k další marginalizaci těchto skupin. **Multicultural Education** dle L. Hamer (2000, s. 51-52) integruje předchozí tři přístupy s cílem propagace rovných příležitostí. Učí žáky, že na problémy se dá nahlížet z mnoha různých úhlů. Z hlediska uplatňování folklóru ve vzdělávání tento přístup zdůrazňuje, že všichni jedinci jsou hodni vzdělávání a respektu. Lze tudíž konstatovat, že hlavním cílem je interkulturní porozumění a snaha žáky naučit oceňovat kulturní diverzitu. Jak L. Hamer (2000, s. 52) dále uvádí, folklórní prvky, které se učí již v rodinách, napomáhají jedinci k pochopení, jaké je od něj společností požadováno chování,

přestože se jednotlivé folklórní tradice napříč rodinami různí. Podobně se při uplatňování folklórních prvků ve výuce neočekává, že žák bude brát v potaz pouze reprezentativní vzorek autorů či jiných významných figur dané kultury, které byly zařazeny do učebnic, nýbrž dokáže ocenit širokou paletu jedinců, kteří oplývají mnoha komplexními identitami. Posledním přístupem ke vzdělávání z hlediska multikulturality a zařazování folklóru do výuky, který L. Hamer (2000, s. 53) uvádí, je **Multicultural Social Reconstructionism**. Tento přístup si klade za cíl naučit žáky aktivnímu a kolektivnímu řešení nástrah současné společnosti. Žáci se učí identifikovat sociální problémy (zejména týkající se sociálních nerovností) a vhodným způsobem je řešit.

Dle W. R. Bascoma (1954, s. 337) je nezbytné folklórní jevy zaznamenávat, neboť dále umožňují zkoumat kulturu daného národa a zároveň poskytují neetnologický pohled do života lidí; díky němuž je možné pochopit, jaké ctí hodnoty či jaké minulé události se odehrávaly v jejich životech. Folklórní prvky dále odhalují afektivní kulturní elementy, mezi něž lze zařadit mimo jiné postoje a kulturní cíle. Funkce folklóru W. R. Bascom (1954, s. 343) shrnuje ve čtyřech hlavních bodech, přičemž jedním z nich je funkce **zábavní**, nelze ji však považovat za funkci nejdůležitější, neboť za každým humorným prvkem folklóru se ve skutečnosti skrývá hlubší význam. Za tento hlubší význam je považován únikový mechanismus, jímž si autoři folklóru kompenzovali útlaky stran společnosti či limitující geografické a biologické podmínky. Další **funkcí** je dle W. R. Bascoma (1954, s. 344) taková, kterou samotný žánr představuje **pro společnost**, tzn. kupříkladu mýtus vyjadřuje jistou víru, chrání a vynucuje si dodržování morálky a poskytuje praktická pravidla, jimiž by se měl člověk řídit. Mýtus lze tudíž považovat za aktivní sílu, nikoli banální příběh, založený na intelektuálním objasnění. Mýtus proto slouží k posílení tradic, dodání hodnot a prestiže prostřednictvím zasazení počátečních událostí příběhu do nadpřirozené reality. Třetí funkci W. R. Bascom (1954, s. 344-345) uvádí jako **roli ve vzdělávání**. Přestože největší roli hrají folklórní jevy ve výchově dětí z afrických zemí, v nichž je kladen menší důraz na problematiku gramotnosti, obecně lze konstatovat, že folklór slouží ke vštípení základních postojů a principů, jakými je např. píle, a naopak k zesměšnění lenosti a snobství. Hádanky např. slouží k vyjádření výhrůžky, kterou si později mluvčí nepřeje uskutečnit, či k podnícení k akci prostřednictvím ironie, jejich další nedílnou funkcí je ovšem třibení žákovy důvtipu. Přísloví naopak mnohdy bývají užívána v souvislosti s obdobím puberty, které s sebou přináší rozličné způsoby chování, počínaje porušováním etikety, konče krádežemi. Folklór tak naplňuje funkci jakéhosi manuálu, jak správně žít. Poslední funkcí, již W. R. Bascom (1954, s. 346) zmiňuje, je **udržování akceptovaných vzorců chování v souladu**. Tato funkce neprovází jedince pouze ve školním prostředí, nýbrž po celý život, a

zaměřuje se zejména na jednotlivce, kteří se od společenských konvencí odchylojí, přestože jsou s nimi plně obeznámeni. K vyjádření nesouhlasu je proto užíváno přísloví, hádanka či pohádka. Zároveň je však možné vyjádřit souhlas s následováním společností akceptovaných pravidel, a to různými pochvalnými písněmi aj.

Jak W. R. Bascom (1954, s. 347) dále uvádí, funkce kupř. legendy, hádanky či přísloví se liší, je tedy nezbytné je analyzovat odděleně. Pro úplné pochopení podstaty folklóru je tudíž nutné porozumět, jaké funkce jednotlivé žánry plní v odlišných společnostech.

Zatímco L. Hamer se soustředí spíše na jednotlivé přístupy zařazování folklórních prvků do výuky v oblasti multikulturního vzdělávání a z toho pro žáky a vyučující vyplývající pozitiva či negativa, W. R. Bascom k funkcím folklóru přistupuje z hlediska jednotlivých žánrů a jejich funkce ve společnosti či při výchově dětí. Z toho lze vyvodit, že v obou případech folklór hraje ve výuce žáků zásadní roli, neboť jednak umožňuje navázání komunikace, hlubší pochopení a tolerance k rozdílným kulturám mezi žáky odlišného mateřského jazyka a žáky, jejichž mateřštinou je čeština; jednak plní funkci morální a vzdělávací, neboť žákům prostřednictvím různorodých žánrů vštěpuje mravní hodnoty, seznamuje žáka s tradicemi nositelů jiného jazyka, než je český a v neposlední řadě jim zprostředkovává cizí jazyk hravou a zajímavou formou, která je především začátečníkům blízká. S tím také úzce souvisí integrativní funkce folklóru.

Jak uvádí P. Nečasová (2013, s. 55-62), komunikativní kompetence zahrnuje komplexní ovládnutí jazyka, čemuž dopomáhá právě integrativní přístup k osvojování cizího jazyka. Efektivita učení se novému jazyku je snižována, pokud jsou poznatky prezentovány žákům bez kontextu. Integrativní přístup se naopak soustřeďuje na propojování procesů a jevů, s nimiž se žák v cizím jazyce setkává. Prostřednictvím reálií či her v osvojovaném jazyce se žák učí kupř. výslovnosti, což P. Nečasová (2013, s. 62) ukazuje na příkladu němčiny, kde poznatky z oblasti reálií mohou vzniknout jako vedlejší produkt.

Dle L. Havelkové (2013, s. 67) je žádoucí útvary lidové slovesnosti ve výuce uplatňovat, neboť lidová moudrost (např. přísloví, pranostiky či idiomy) představuje nedílnou součást sociolingvistické kompetence. Tyto folklórní žánry významně obohacují lidovou kulturu a posilují obecně sdílené postoje. L. Havelková (2013, s. 73) dále zmiňuje pozitivní efekt uplatňování folklórních prvků ve výuce na emocionální prožívání žáků, neboť lze útvary lidové slovesnosti aplikovat na jazykové hry (formou hádanek, křížovek aj.), které jsou vhodné zejména pro žáky základních škol. Dalším neodmyslitelným aspektem uplatňování folklórních elementů ve výuce je dle L. Havelkové (2013, s. 73) motivace. Motivace poznávací v žácích vyvolává touhu rozšířit si znalosti o studovaném jazyce a jeho kultuře, zatímco motivace

výkonová je reflektována potřebou kladných výsledků vlastní práce. Posledním typem motivace je pak motivace sociální, která se projevuje při skupinové práci či jazykových hrách s prvky soutěživosti. V neposlední řadě L. Havelková (2013, s. 74) uvádí, že folklórní žánry typu rozpočítadla, hádanky, písničky aj. by měly mít v cizojazyčné výuce své místo, neboť jsou určeny především dětem, objevují se v hravé formě, a zároveň kombinují zapojení pohybu, emocionalitu žáků a smyslového vnímání, přičemž jejich zařazování do výuky může vést k úspěšnému osvojení obtížných jevů v cílovém jazyce. Je však nutné dbát na to, aby byly jazykové jevy prezentovány prostřednictvím folklórních žánrů nenásilnou formou, a to tak, aby byl žák schopen soustředění buď pouze na prováděnou činnost, anebo na obsah sdělení.

Dle S. Grakhove a kol. (2019, n.p., online) má zařazování folklórních prvků do výuky v Rusku mnohaletou tradici. Jedním z důvodů je i ten, že má blízko dětské literatuře. Folklor, který tvoří nedílnou součást základního vzdělávání v Rusku, tak žákům přibližuje morální standardy a národní hodnoty. Folklor obsažený v literární podobě pak přispívá k formování světonázoru, etických idejí i konceptu morálky. Rozmanitá cvičení založená na folklóru rozvíjí kupř. kognitivní či komunikativní schopnosti žáků, napomáhají zlepšování čtení jako receptivní řečové dovednosti, analytických schopností nebo vyhledávání a zpracování informací.

Obecně lze tedy říci, že folklórní prvky ve výuce cizích jazyků napomáhají všestranně v rozvoji žáka a představují silný motivační potenciál, neboť žákům nenásilnou formou přibližují odlišné kulturní prostředí, zároveň však jsou jim blízké, neboť velké množství folklórních žánrů vzniklo přímo pro děti. Z integrativního hlediska folklor ve vzdělávání napomáhá tréninku receptivních i produktivních řečových dovedností, a to právě díky své všestrannosti.

II PRAKTICKÁ ČÁST

4 ANALÝZA UČEBNÍCH SOUBORŮ

4.1 Metodologie práce

Analýza výskytu folklórních jevů vychází z učebních souborů ruského jazyka Raduga Plus, Pojechali, Raduga po-novomu, Snova Klass a Tvoj šans, neboť se jedná

v současnosti o nejpoužívanější učební soubory ruštiny určené žákům základních a středních škol v Česku.

Učební soubor Raduga Plus sestává ze tří dílů. První díl slibuje výstupní jazykovou úroveň A1, druhý A1-A2. Učebnice je určena žákům základních škol a víceletých gymnázií a jsou k nim přidruženy hybridní pracovní sešity, příručky pro učitele, zvukové nahrávky, i-učebnice a aplikace.

Učební sada Pojechali sestává z šesti učebnic, pracovních sešitů téhož počtu a učebnice Pojechali – Rychlý start, která modifikuje obsah prvních dvou dílů pro žáky 2. stupně ZŠ. Sada Pojechali je určena žákům základních škol a víceletých gymnázií, vzhledem k výstupní úrovni však může být používána i na středních školách. Výstupní úroveň (B1) je specifikována od pátého dílu výše. Sada se skládá z učebnice, pracovního sešitu, metodické příručky, kompaktního disku a audiokazety.

Učební soubor Raduga po-novomu sestává z pěti dílů učebnic a tomu odpovídajícího počtu pracovních sešitů, kompaktních disků a příruček učitele. Výstupní jazykovou úroveň dle SERRJ prvních dvou dílů je A1, následující dva díly pokračují úrovní A2, zatímco díl poslední se soustřeďuje na dosažení jazykové úrovně B1.

Snova Klass představuje třídílnou sadu pro studenty středních škol, kteří s ruštinou teprve začínají. Třetí díl prozatím není k dispozici, neboť nebyl doposud vydán. Snova Klass obsahuje kromě učebnice také integrovaný pracovní sešit, přiložené CD s nahrávkami a příručky pro učitele. Pokrývá úroveň A1-A2. Třídílná sada Tvoj šans představuje učebnici s integrovaným pracovním sešitem.

Podobně jako u Snova Klass, i u učební sady Tvoj šans se vydání třetího dílu dosud očekává. Sada je určena středním a jazykovým školám a sestává z učebnice, příručky pro učitele a i-učebnice. Výstupní jazyková úroveň není specifikována.

Do analýzy byly zahrnuty pouze učebnice. Metodické příručky pro učitele nebyly zohledněny, neboť učebnice představují základní komponent souboru, v němž je obsaženo klíčové učivo k osvojení. Přestože metodické příručky také mohou obsahovat doplňkové folklórní materiály, je pouze v kompetenci učitele, zda se rozhodne z metodických příruček ve výuce čerpat. Analýza dále nezahrnuje další komponenty učebních souborů, jakými jsou kupříkladu pracovní sešity, klíče k úlohám, kompaktní disky či doplňkové gramatické sady, které bývají součástí pracovních sešitů, a to z důvodu jejich zaměření na výsledky cvičení a opakování již nabytých jazykových návyků a řečových dovedností, které se objevily v učebnicích, většinou tedy nikterak nerozšiřují žákovo kulturní povědomí.

Cílem práce bylo zhodnotit na základě předem definovaných kritérií, jaké folklórní žánry se v učebnicích ruského jazyka vyskytují a jakým jsou přínosem pro žáka. Jednotlivé folklórní jevy, které se v těchto souborech vyskytují, byly posléze rozděleny do tabulek na základě učebního souboru, frekvence, žánru, účelu (zde byl hodnocen především vliv na rozvoj kupř. receptivních či produktivních řečových dovedností či o jaký typ cvičení se jedná) a autory učebního souboru doporučeného způsobu práce.

Za folklórní jevy, které lze do analýzy zahrnout, jsou považovány žánry, jako je například pohádka, legenda a mýtus, anekdota či vtip, přísloví, hádanka, pořekadlo, pranostika, říkanka, dětská písnička, hra pro děti či pověst.

Folklórní prvky téhož žánru, jež se v jednom konkrétním učebním souboru vyskytují opakovaně, byly zahrnuty do několika tabulek pro lepší přehlednost. Pro usnadnění orientace jsou učební soubory zkráceny následovně: Raduga Plus (RP), Pojehali (P), Pojehali Rychlý start (P RS), Raduga po-novomu (RN), Snova Klass (SK), Tvoj Šans (TŠ). Strany a cvičení jsou uvedeny pod zkratkou s. a cv. Není-li konkrétní úloha nijak číselně označena či nenavazuje-li obsahově na předcházející cvičení, je doprovázena symbolem: -. Folklórní prvky, u nichž je v učebním souboru očíslovaný symbol nahrávky, jsou v práci označeny zkratkou audio.

V závěru práce je vyhodnocena četnost výskytu jednotlivých žánrů dle učebních souborů, specifikace či absence zadání a práce s těmito folklórními žánry. Výsledky jsou shrnuty a vyhodnoceny dle jednotlivých učebních souborů verbálním komentářem, včetně přehledných grafů, jež reflektují kvantitativní aspekt. Přesné vyjádření výsledků analýzy je uvedeno v tabulkách v Přílohách č. 1-6.

4.2 Výsledky obsahové analýzy učebnic ruského jazyka

4.2.1 Folklórní žánry v souboru Raduga Plus

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	RP 1, s. 20, audio 25 Znění jazykolamů: <i>Карл у Клары украл кораллы, а Клара у Карла украла кларнет.</i> <i>Дали Лене пластилин, Лена лепит апельсин.</i> <i>Мама Милу мылом мыла, Мила мыла не любила.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Poslech a opakování jazykolamů s dotazem, zda se žáci zvládnou naučit jazykolamy nazpaměť.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Příprava na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím drilového/jazykového typu cvičení spolu s rozmluvením mluvidel.

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	RP 1, s. 21, audio 25 Znění jazykolamů: <i>Чок, чок, каблучок,</i> <i>наскочил на сучок.</i> <i>Оторвался, поломался,</i> <i>чок, чок, каблучок.</i> <i>Кот Шалун сидит на шторе,</i> <i>потому что Машиа в школе.</i> <i>Будет Машиа после школы</i> <i>штопать шёлковые шторы.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Poslech a opakování jazykolamů s dotazem, zda se žáci zvládnou naučit jazykolamy nazpaměť.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Příprava na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím drilového/jazykového typu cvičení spolu s rozmluvením mluvidel.

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	RP 1, s. 35, audio 49 Znění: <i>Рыжий рыжик рыж не зря.</i> <i>Рыжик – вестник сентября.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají za úkol si text poslechnout a opakovat. Následuje otázka, zda se chtějí text naučit z paměti.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Příprava na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím drilového/jazykového typu cvičení spolu s rozmluvením mluvidel.

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	RP 1, s. 36, audio 49 Znění: <i>Два щенка, щекот к щекке, щиплют щётку в уголке.</i> <i>Щи да каша – пища наша.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají za úkol si text poslechnout a opakovat. Následuje otázka, zda se chtějí text naučit z paměti.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Příprava na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím drilového/jazykového typu cvičení spolu s rozmluvením mluvidel.

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	RP 1, s. 62, cv. 6.1, 6.2 a 6.3 Znění: <i>У Киры и Иры</i> <i>В квартире был пир.</i> <i>Факир ел зефир и</i>

	<p><i>Кефир пил факир. А Ира и Кира Не пили кефира. Не ели зефира – Кормили факира.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>Žáci si mají text přečíst a dle obrázku odhadnout, co znamená slovo <i>пир</i>, případně slovo vyhledat ve slovníku (přitextové jazykové cvičení). Předchází mu jazykové cvičení přípravného typu, v němž si mají žáci nejprve vedle na liště přečíst, jaký je rozdíl mezi pojmy <i>зефир</i>, <i>кефир</i>. Následuje cvičení, které se dotazuje, zda žáci porozuměli textu, dokázali by jej vyjádřit v češtině a zda se naučí jazykolam nazpaměť.</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>Text žákům přibližuje ruské jazykolamy a zároveň jim umožňuje trénink receptivních řečových dovedností (čtení).</p>

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	<p>RP 2, s. 11, cv. 2.1, audio 07 Texty jsou doplněny ilustracemi. Znění: <i>Кошка на окошке итанишки шьёт, а мышка в сапожках избушку метёт.</i> <i>Встретил утром ёж ежа, „Как погода, ёж?“ „Свежа.“</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>Zadání k textu není specifikováno. Neznámá slova jsou přeložena mimo text.</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>Příprava na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím drilového/přípravného</p>

	typu cvičení spolu s rozmluvením mluvidel.
--	--

Žánr folklórního prvku	Přísluví
Konkretizace folklórního prvku	RP 1, s. 49, cv. – Přísluví se nachází na úvodní straně tématu <i>В гостях.</i> Znění: <i>Друг познаётся в беде.</i> <i>Лучше друг верный, чем камень драгоценный.</i> <i>Нет друга – ищи, а нашёл – береги.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Přísluví doprovází dotaz, zda žák rozumí ruským příslovím o přátelství.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Přísluví je určeno k rozšiřování kulturního povědomí žáka. Žádná další práce s textem není specifikována. Žák přečtením trénuje receptivní řečové dovednosti (čtení).

Žánr folklórního prvku	Přísluví
Konkretizace folklórního prvku	RP 1, s. 77, cv. -
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Přísluví <i>Плохо жить без работы да без заботы</i> lze najít na s. 77 v úvodní části kapitoly <i>Профессия</i> . Přísluví se na stránce vyskytuje bez jakéhokoli dalšího aktivního zapojení žáka.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Nespecifikováno, pravděpodobně určeno pouze k rozvíjení receptivních řečových dovedností, jako je čtení, a k rozšiřování kulturních vědomostí.

Žánr folklórního prvku	Přísluví
Konkretizace folklórního prvku	RP 1, s. 78, audio 82

	Znění: <i>Яблоко от яблони недалеко падает?</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Přísluví je zmíněno pouze jako název rozhovoru, který po něm následuje v podobě audionahrávky.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Nespecifikováno, přísloví žákům přibližuje kulturní povědomí v oblasti ruské frazeologie.

Žánr folklórního prvku	Přísluví
Konkretizace folklórního prvku	RP 2, s. 77, cv. – Na s. 77 se objevují dvě přísloví k tématu <i>Где и как мы живём</i> . Oba texty se nacházejí na úvodní straně tohoto tématu. Znění: <i>Дома и стены помогают.</i> <i>В гостях хорошо, а дома лучше.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k textu není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Nespecifikováno, přísloví žákům přibližuje kulturní povědomí v oblasti ruské frazeologie.

Žánr folklórního prvku	Přísluví
Konkretizace folklórního prvku	RP 2, s. 109, cv. – Folklórní prvek se nachází v textu, který je určen k samostatnému čtení (<i>Заблудился? Не паникуй!</i>). Znění: <i>Язык до Киева доведёт.</i>

Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	V zadání se vyskytuje otázka, zda žáci pochopili význam tohoto přísloví. Pokud ne, měli by si je vyhledat ve slovníku. Zároveň zodpoví, zda v češtině existuje podobné přísloví. Dále se objevuje úloha na vyhledávání výrazů ve slovníku či vyhledávání v textu (potextová cvičení).
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Výše uvedená cvičení představují cvičení přípravného typu (tzn. jazykové; žáci pracují se slovní zásobou).

Žánr folklórního prvku	Přísluví
Konkretizace folklórního prvku	RP 3, s. 7, cv. – S. 7 nabízí jedno přísloví. Znění: <i>В каждой разлуке скрыта новая встреча.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k textu není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Nspecifikováno, přísloví žákům přibližuje kulturní povědomí v oblasti ruské frazeologie. Určeno pouze k přečtení (receptivní typ úlohy)

Žánr folklórního prvku	Přísluví
Konkretizace folklórního prvku	RP 3, s. 89, cv. 5.2 Na s. 89 se nachází krátký příběh (lidová moudrost), který obsahuje následující přísloví: <i>Здоровый бедный человек более счастливый, чем больной король.</i>

Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají za úkol si text přečíst a následně zodpovědět otázky k textu.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Přísluví žákům přibližuje kulturní povědomí v oblasti ruské frazeologie. Úkoly k textu představují receptivní typ úlohy (určeno ke čtení) a typ jazykový (odpovědi na otázky k textu).

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	RP 1, s. 55, cv. 3.5 Hádanka se týká věku dvou sourozenců, jenž musí žák uhodnout. Neznámá slova jsou vyznačena a přeložena mimo text.
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání zní: <i>Сколько им лет?</i>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	V návaznosti na cvičení, v němž žáci procvičují užití číslovek ve větách a skloňování podstatných jmen <i>бабушка, мама, nana</i> atp., slouží hádanka odlehčení tématu. Žáci trénují receptivní dovednosti spolu s produktivními, neboť se očekává, že na hádanku žáci správně odpoví.

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	RP 2, s. 38, cv. 4.8 Na s. 38 se vyskytuje sedm hádanek. Znění jedné z nich: <i>Я всё знаю, всех учу, А сама всегда молчу. Чтоб со мною подружиться, Нужно чтению учиться.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají za úkol si přečíst několik hádanek ze školního prostředí (předtextová

	úloha). Zároveň si mají označit slova, která neznají (přitextové cvičení). Následuje úkol vyhledat neznámá slova ve slovníku, vyřešit hádanky a jednu přeložit do češtiny (potextová cvičení).
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Jedná se o cvičení přípravného (jazykového) typu. Hádanky hravou formou rozvíjejí receptivní řečové dovednosti (čtení).

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	RP 3, s. 108, cv. 4.5 S. 108 nabízí tři hádanky. Znění jedné z nich: <i>Кругом вода, а пить нечего.</i>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Zadání se dotazuje, zda žáci umí vyřešit tyto hádanky. Neznámá slova si mají vyhledat ve slovníku.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Hádanky hravou formou rozvíjejí receptivní řečové dovednosti (čtení). Práce se slovníkem představuje jazykový typ úlohy.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	RP 1, s. 63, cv. – Text se nachází na úvodní straně tématu <i>Наша семья.</i> Znění: <i>Игорю шесть лет. Он говорит своему другу: -Борис, твоя мама –</i>

	<i>учительница, а ты не умеешь писать ни одного слова.</i> <i>-А твой отец – зубной врач, но у твоего младшего брата нет ни одного зуба.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků a rozvoji receptivních řečových dovedností (čtení).

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	RP 1, s. 69, cv. – Znění: <i>Павел: Ты сказал, что у тебя только один брат.</i> <i>Серёжа: Да, один брат. Это правда.</i> <i>Павел: Нет, неправда! Твоя сестра сказала, что у неё два брата.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání zní: <i>Один или два брата? Прочитайте.</i>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků a rozvoji receptivních řečových dovedností (čtení).

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	RP 1, s. 91, cv. – Název vtipu zní: <i>Около телевизора</i> Znění: <i>Саша говорит своему брату: -знаешь, наши прабабушки не знали ни радио, ни телевизора.</i> <i>-Как они могли жить?</i> <i>-Ведь они и умерли.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.

Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků a rozvoji receptivních řečových dovedností (čtení).
--	---

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	RP 2, s. 23, cv. – Na s. 23 se vyskytují dva vtipy. Jedná se o úvodní stranu tématu <i>На занятиях и после занятий</i> . Neznámá slova jsou přeložena mimo text. Znění jednoho z nich: <i>Ученики пишут тест. Учитель ученику:</i> <i>Надеюсь, я не увижу, что ты списываешь у соседа.</i> <i>Ученик: Я тоже на это надеюсь.</i>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Zadání k folklórnímu prvkem není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků a rozvoji receptivních řečových dovedností (čtení).

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	RP 2, s. 41, cv. – Vtip je nazván <i>Хорошие манеры</i> . Nachází se na úvodní straně tématu <i>Как туда попасть</i> .
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Zadání k folklórnímu prvkem není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků a rozvoji receptivních řečových dovedností (čtení).

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	RP 2, s. 57, cv. –

	Vtip není uveden pod žádným názvem. Text se nachází na úvodní straně tématu <i>B торговом центре</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků a rozvoji receptivních řečových dovedností (čtení).

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	RP 1, s. 89, cv. 5.1 Anekdota se týká historky F. I. Šaljapina, v níž dochází k záměně významu sloves <i>нуть</i> vs. <i>неть</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Úkolem žáků je pozorně si přečíst text.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Text rozvíjí receptivní řečové dovednosti (čtení). Neobsahuje předtextová cvičení, pouze zadání, aby si žáci text pozorně přečetli. Přitextová cvičení jsou zaměřena na vyhledávání frází v textu, odhad významu konkrétního slova či vyhledávání slova podobného, časování slovesa <i>неть</i> , či vyhledávání významu slov ve slovníku. Jedná se o jazyková cvičení. Potextová cvičení se soustředí na vytvoření jedné věty, která odpovídá obsahu textu. Následně žák s pomocí učitele z takových vět reprodukuje celý text; jedná se tedy o cvičení reproduktivního typu, neboť se žák opírá o zadaný text.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	RP 2, s. 37, cv. –

	<p>Na s. 37 se objevuje pětice anekdot, které jsou uvedeny pod názvem <i>Школьный юмор</i>.</p> <p>Znění jedné z nich: <i>На уроке литературы</i> <i>Учитель: Каких писателей мы можем назвать классиками?</i> <i>Ученик: Тех, которых мы проходили в классе.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si mají anekdoty přečíst a jednu se naučit nazpaměť.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Texty slouží k pobavení žáků a zároveň rozvoj receptivních řečových dovedností (čtení).

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	RP 3, s. 41, cv. – S. 41 nabízí jeden vtip. Jedná se o úvodní stranu tématu <i>Как кто выглядит и одевается</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Nespecifikováno; text slouží k pobavení žáků a zároveň rozvoj receptivních řečových dovedností (čtení).

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	RP 3, s. 77, cv. – S. 77 nabízí dva vtipy. Jedná se o úvodní stranu tématu <i>Здоровье и тело</i> . Znění jednoho z nich:

	<p><i>-На что жалуется больной?</i></p> <p><i>-На здоровье.</i></p> <p><i>-Это не так. Надо жаловаться на болезни.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Nespecifikováno; text slouží k pobavení žáků a zároveň rozvoj receptivních řečových dovedností (čtení).

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	RP 3, s. 91, cv. – S. 91 nabízí dva vtipy. Jedná se o úvodní stranu tématu <i>Природа и погода</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Nespecifikováno; text slouží k pobavení žáků a zároveň rozvoj receptivních řečových dovedností (čtení).

Žánr folklórního prvku	Rozpočítadla
Konkretizace folklórního prvku	RP 1, s. 108, cv. 6, audio 97 Znění jednoho z rozpočítadel: <i>Эне, бене, раба,</i> <i>Квинтер, финтер, жаба.</i> <i>Эне, бене, рес,</i> <i>Квинтер, финтер, жес!</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	V zadání je uvedena otázka, zda si žáci pamatují některá rozpočítadla, která sami používali během her. Cvičení obsahuje tři rozpočítadla, která žáci mají za úkol nahlas výrazně a rytmicky přečíst. Pro podporu rytmického čtení jsou rozpočítadla vedle

	<p>rozdělena po slabikách. Následně mají žáci za úkol se rozpočítat. Na koho vyjde volba, musí uvést jedno ruské slovo – ostatní s tímto slovem vymyslí každý svoji větu.</p> <p>Poté rozpočítání opakují, pokaždé za použití jiného rozpočítadla. Věty si žáci napíší do sešitu a pak je přečtou nahlas. Jedno rozpočítadlo se žáci naučí nazpaměť (potextová cvičení).</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>Čtení nahlas jakožto receptivní cvičení slouží jako příprava na produktivní řečové dovednosti. Jedná se o cvičení drilového/reproduktivního/přípravného typu spolu s rozmluvením mluvidel.</p>

Žánr folklórního prvku	Bajka
Konkretizace folklórního prvku	<p>RP 1, s. 114-115, cv. 14</p> <p>Název bajky: <i>Лебедь, Щука и Рак</i></p>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	<p>Text je určen k samostatnému čtení. První cvičení nabízí otázku, zda žáci vědí, co je bajka (předtextové cvičení) a do češtiny přeložený text bajky I. A. Krylova. Neznámá slova jsou přeložena mimo text. Další cvičení nabízí původní znění bajky, v němž mají žáci za úkol odhadnout význam podtržených slov (přitextová cvičení). Následují úlohy, v nichž mají žáci zodpovědět otázku, se dotazují, jaké ponaučení z bajky vyplývá a zda se v ní přímo objevuje. Pokud ne, žáci je mají sami zformulovat. Pokud ano, jejich</p>

	úkolem je v obou textech je najít a přečíst nahlas (potextová cvičení)
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Práce s významem podtržených slov a otázky k textu představují jazykový typ úlohy. Cvičení je taktéž zaměřeno na porozumění, jedná se tedy o vlastní řečové cvičení.

Žánr folklórního prvku	Říkanka
Konkretizace folklórního prvku	RP 2, s. 57, cv. – Folklórní prvek se nachází na úvodní straně tématu <i>В торговом центре</i> . Text není uveden žádným názvem. Znění: <i>Друзей не покупают, Друзей не продают. Друзей находят люди, А также создают.</i>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Zadání k textu není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Text slouží k rozšíření kulturního povědomí o ruském folklóru a zároveň k rozvoji receptivních řečových dovedností (čtení).

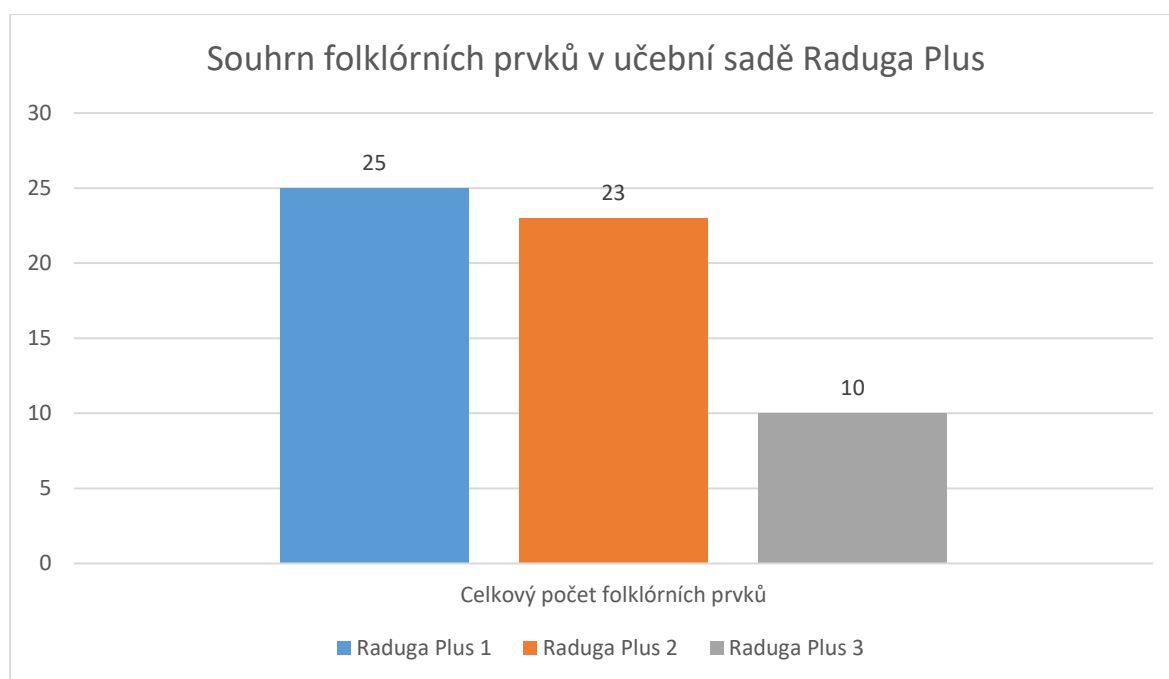
4.2.2 Shrnutí folklórních žánrů v souboru Raduga Plus

Analýza výše uvedených folklórních žánrů byla zanesena do několika grafů, a to z hlediska výsledného počtu folklórních prvků ve všech dílech učební sady, přehledu výskytu všech jevů v jednotlivých učebních dílech, specifikace zadání u těchto prvků (tzn. zda autoři učebnice doporučují práci s folklórním prvkem, či nikoli), rozložení uvedeného

způsobu práce s těmito jevy (tj. zda převažoval receptivní, jazykový, reproduktivní, produktivní či zaměřený na porozumění textu typ úlohy) a souhrnný výčet způsobu práce s těmito jevy (tzn. konkrétní zadání, které folklórní prvky doprovázelo).

Z následujícího grafu (graf 1) je patrné, že analýzou bylo zjištěno ve všech třech učebnicích učební sady Raduga Plus celkem 58 folklórních prvků. Modrý sloupec grafu naznačuje, že Raduga Plus 1 obsahovala v souhrnu 25 folklórních prvků. Podobný počet folklórních jevů (23x) lze nalézt i ve druhém díle Raduga Plus, který reprezentuje sloupec oranžový. Ve třetím díle, jenž je znázorněn grafem šedé barvy, lze najít folklórních jevů 10, a to pravděpodobně z důvodu postupně narůstající jazykové úrovně žáků, k níž je potřeba i důkladnější zaměření na nácvik jazykových schopností a řečových dovedností, které budou podpořeny spíše úlohami jazykového typu, nežli typu receptivního, jenž u folklórních prvků v učební sadě Raduga Plus převažoval (graf 5).

Graf 1

Raduga Plus 1 z folklórních prvků nabízí jazykolamy, přísloví, hádanku, vtipy, rozpočítadla a bajku s říkankou. Převažují jazykolamy, a to v počtu 12 (graf 2). Důvodem pro převahu tohoto folklórního žánru v úvodním díle učební sady je ten, že žáci se s jazykem teprve seznamují, a proto je nezbytný nácvik fonetické stránky jazyka a rozmluvení mluvidel, k čemuž jsou jazykolamy určeny. Zároveň jsou tyto jazykolamy stručné a srozumitelné, a to právě z důvodu uchopitelnosti pro žáka, který se s ruštinou setkává poprvé

(kupř. *Мама Милу мылом мыла, Мила мыла не любила.*); tzn. v těchto jazykolamech jsou užita slova, která se objevují i v češtině. Oproti tomu díl druhý nabízí pouze dva jazykolamy (graf 2), a to pravděpodobně z toho důvodu, že žáci si již základní fonetické struktury při práci s první učebnicí osvojili.

Druhým nejčastějším folklórním jevem v učebnici Raduga Plus 1 jsou přísloví. Ta jsou zastoupena v počtu pěti (graf 2). Prísloví se objevují na úvodních stranách nového tématu a slouží jako doprovodný prvek; zároveň však rozšiřují kulturní povědomí žáka a trénují receptivní řečové dovednosti (čtení). Žáci se při přečtení přísloví mohou opírat o vlastní zkušenost, příp. porovnat, zda jim ruské přísloví připomíná nějaké přísloví české. Díl druhý uvádí tři přísloví, zatímco díl poslední pouze dvě; tendence je tedy sestupná.

Hádky se nejčastěji vyskytují v díle druhém, a to v počtu sedmi (graf 2). Tendence je tedy stoupavě klesavá. První díl nabízí pouze jednu hádanku, díl třetí tři. Nízký počet hádanek v díle prvním reflektuje žákovy schopnosti porozumění ruštině, neboť hádanka od žáka vyžaduje aktivní odpověď na otázku, avšak k tomu je třeba již konkrétní penzum znalostí v oblasti slovní zásoby; neschopnost hádanku v cizím jazyce zodpovědět by mohla na žáky působit mj. demotivačně.

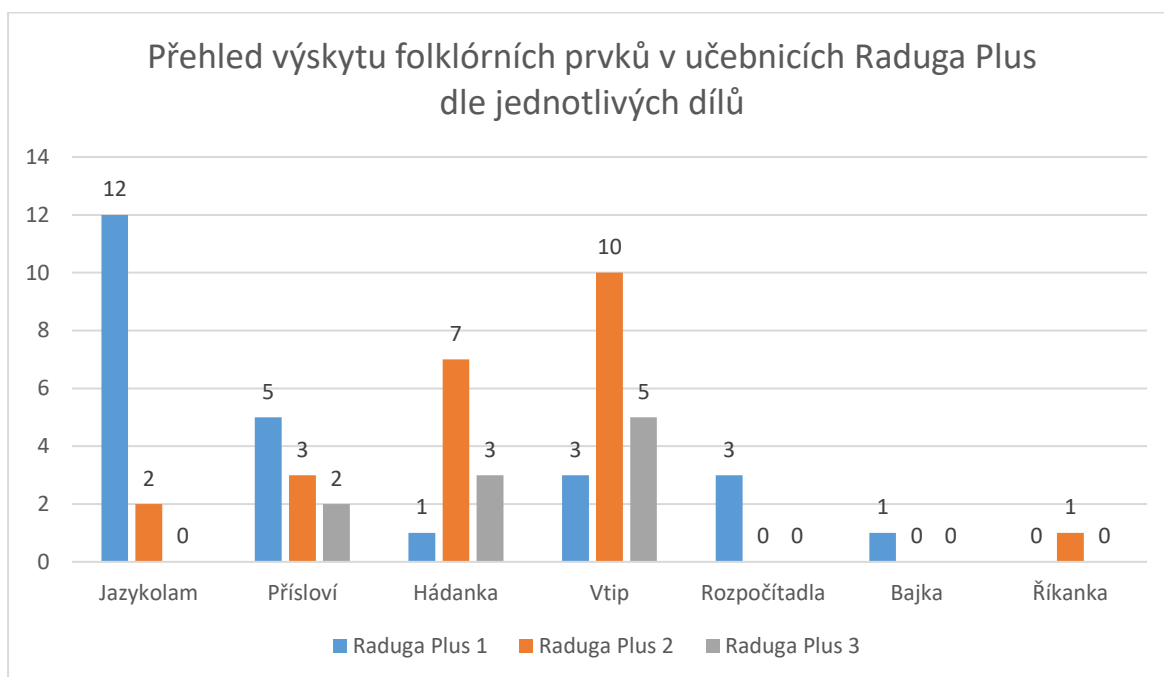
Následují vtipy, v prvním díle lze najít pouze tři (graf 2). Ty slouží k pobavení žáků a jejich motivaci pro další pokrok v jazyce, neboť lze předpokládat, že žáci budou chtít anekdotám porozumět a zasmát se jim. Druhý díl nabízí nejvíce vtipů (10x), třetí pět. Lze očekávat, že ve druhém díle již žáci vtipům díky rozšířené slovní zásobě porozumí natolik, aby se jim i mohli zasmát.

Rozpočítadla se objevují v celé sadě pouze třikrát, a to v díle prvním (graf 2). Podobně jako jazykolamy, i ony slouží k upevnování fonetické a rytmičké stránky jazyka a rozmluvení mluvidel; zároveň si jimi žáci osvojují základní číslovky v ruštině.

V celé učební sadě lze nalézt také pouze jednu bajku (graf 2), a to bajku o labuti, štice a rakovi. Jedná se o bajku krátkého rozsahu, lze proto předpokládat, že byla do učebního souboru zařazena právě z tohoto důvodu. Přestože neobsahuje slova snadno srozumitelná žákům jazykové úrovně A1, lze předpokládat, že žáci bajku znají i v češtině, a proto by jim nemělo činit problém s ní dále pracovat či rozklíčovat význam těchto slov. Tato bajka se objevuje v díle prvním.

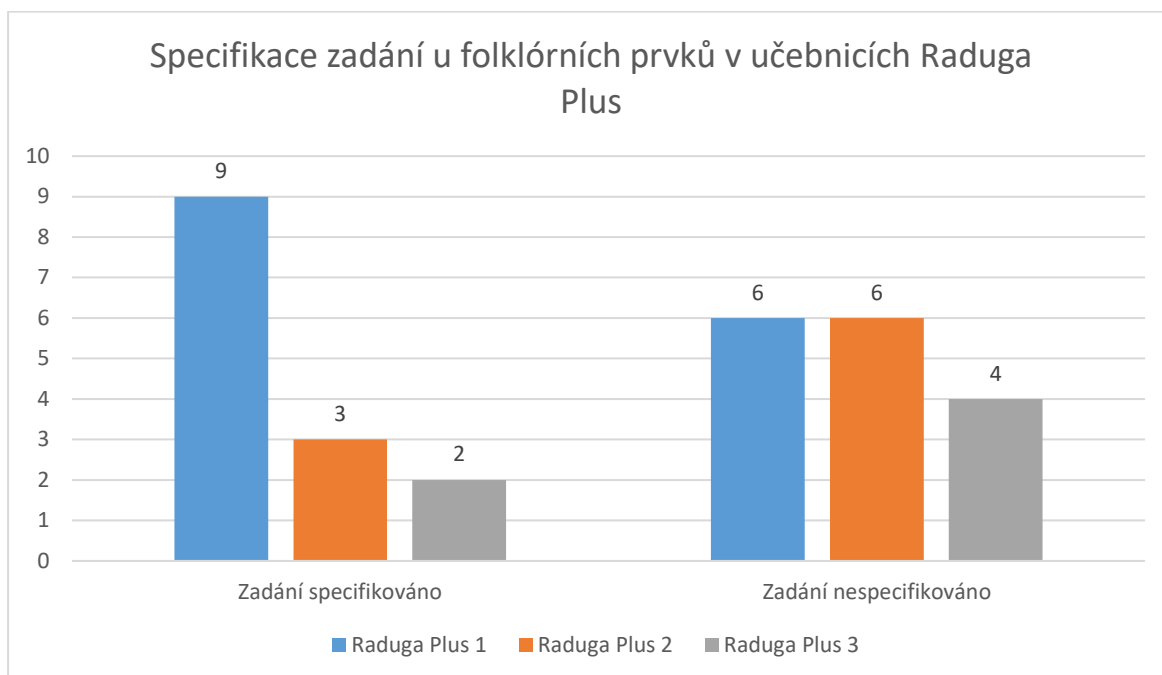
V celé sadě se vyskytuje také jedna říkanka, a to v díle druhém (graf 2). Absenci říkanek, jejichž účelem je rozmluvení mluvidel a osvojování fonetické stránky jazyka, tak vyvažuje počet jazykolamů v díle prvním, jež si kladou za cíl totéž, co říkanky (graf 2).

Graf 2

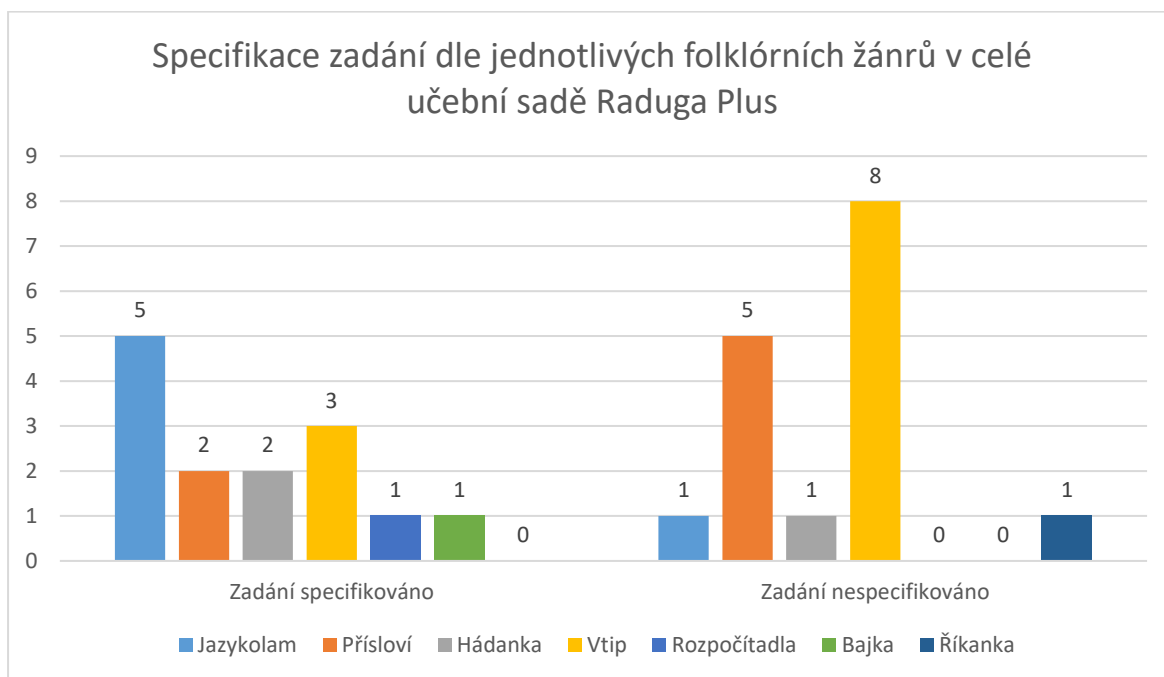
Nejvíce specifikovaných zadání lze nalézt v Raduga Plus 1 (graf 3), a to konkrétně 9. Lze konstatovat, že je tomu tak z důvodu prvotního setkání žáka s cizím jazykem; žák tudíž potřebuje být k práci dobře instruován, zároveň však také motivován. Následují tři specifikované úlohy v případě učebnice Raduga Plus 2 a dvě specifikovaná zadání v Raduga Plus 3. V učebnici Raduga Plus 1 a Raduga Plus 2 pak převažují úlohy bez specifikovaného zadání, konkrétně šest v obou případech. Poslední díl obsahuje čtyři nspecifikovaná zadání k folklórním jevům. Souhrnně lze dle grafu 3 konstatovat, že převažují v učebnicích Raduga Plus folklórní žánry, které jsou pravděpodobně určeny pouze k percepci, neboť nejsou doprovázeny žádným zadáním.

Graf 3

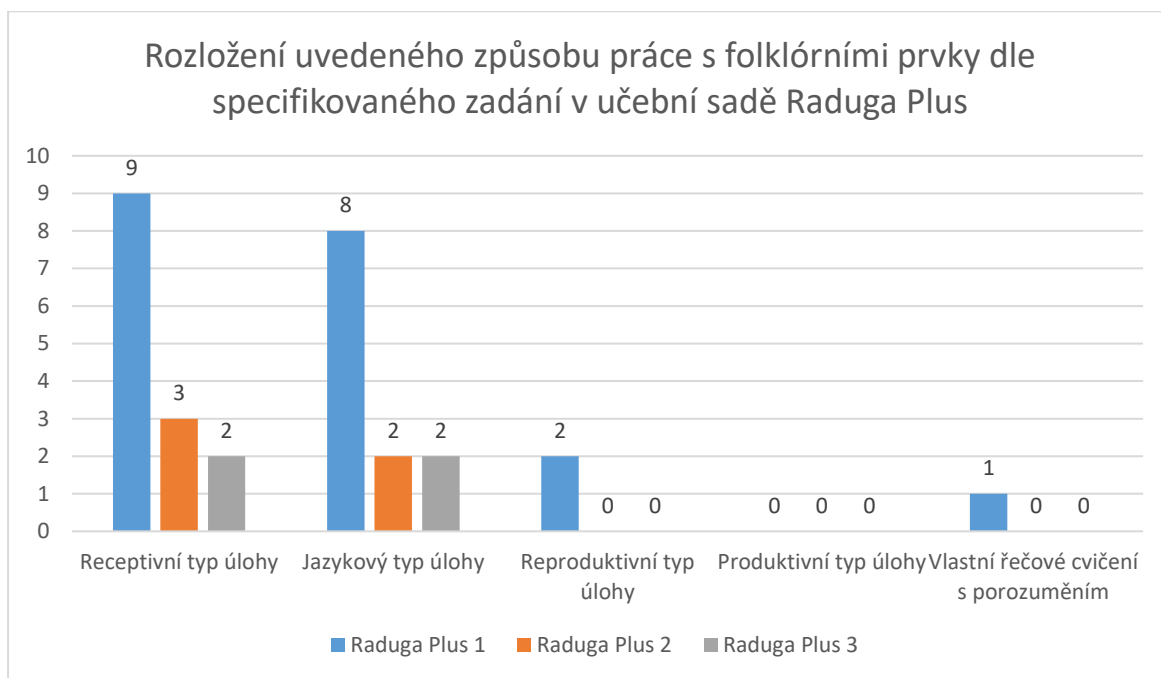
Graf 4 je věnován rozložení specifikace zadání dle jednotlivých folklórních žánrů v celé učební sadě Raduga Plus. Z tohoto grafu vyplývá, že převažují folklórní jevy, u nichž není zadání nikterak specifikováno. Největší množství nespecifikovaných prvků představují vtipy, a to v počtu osmi. Následuje pětice přísloví, dále pak jazykolam, hádanka a říkanka; všechny tři po jednom vzorku. Nespecifikované prvky slouží pravděpodobně pouze k percepci, tzn. rozvoji receptivních řečových dovedností (čtení), případně pobavení a rozšíření kulturních vědomostí, a to právě v případě přísloví, rozpočítadel, hádanek a říkanek. Jevů, u nichž bylo zadání specifikováno, je úhrnem pouze o dva méně, než nespecifikovaných úloh s folklórem v sadě Raduga Plus. Nejčastěji se objevovalo zadání u jazykolamů (5x), a to se zaměřením na percepci (poslech) a opakování (upevňování fonetické stránky jazyka). Následovaly vtipy (3x), přísloví a hádanky (2x), rozpočítadlo a bajka (obě po jednom vzorku). Zejména folklórní žánr, jakým je bajka, vybízí k další práci s textem, a tudíž vyžaduje specifikaci zadání, neboť se jedná o typ textu, s nímž lze dále velmi dobře pracovat na předtextové, přitextové i potextové úrovni, a to z hlediska jazykového.

Graf 4

Dalším předmětem naší analýzy bylo zjištění, kolik úloh, spjatých s folklórními prvky, je receptivního, jazykového, reproduktivního, produktivního typu či zaměřeno na porozumění (graf 5). Převažují úlohy receptivního typu, a to v prvním díle učebnice Raduga Plus (9x). Sem lze zařadit všechny jazykolamy, neboť ty doprovázely zadání zaměřená na poslech, příp. opakování a učení z paměti. Poslech u těchto prvků slouží k osvojení a upevnění fonetické stránky cizího jazyka a rytmu řeči. Raduga Plus 2 pak obsahuje pouze tři cvičení receptivního typu a Raduga Plus 3 dvě. Sestupná tendence tohoto grafu dokazuje, že s narůstající jazykovou vybaveností v prvním díle Raduga Plus ubývá čistě receptivních typů úloh, neboť jsou žáci schopni další práce s prvky (např. jazykového typu), která vyžaduje aktivizaci na jejich straně. Graf 5 dále srovnává rozložení jazykového typu úloh, přičemž Raduga Plus 1 opět obsahuje největší počet vzorků (8x). Následuje Raduga Plus 2 se dvěma vzorky a Raduga Plus 3 také se dvěma příklady jazykového typu cvičení. Raduga Plus 1 také nabízí dvě úlohy reproduktivního typu, a to u vtipu, v němž mají žáci za úkol vytvořit větu, která odpovídá obsahu textu, z těchto vět pak žáci reprodukují celý text, a také u bajky, níž žáci pracují s odpověďmi k textu na potextové úrovni. Graf 5 pak dále ukazuje na výskyt jednoho cvičení, které je zaměřeno na porozumění a doprovází bajku v prvním díle učební řady, a to tím způsobem, že aby žáci mohli zodpovědět otázky k textu a případně formulovat vlastní myšlenky, musejí nejprve textu porozumět.

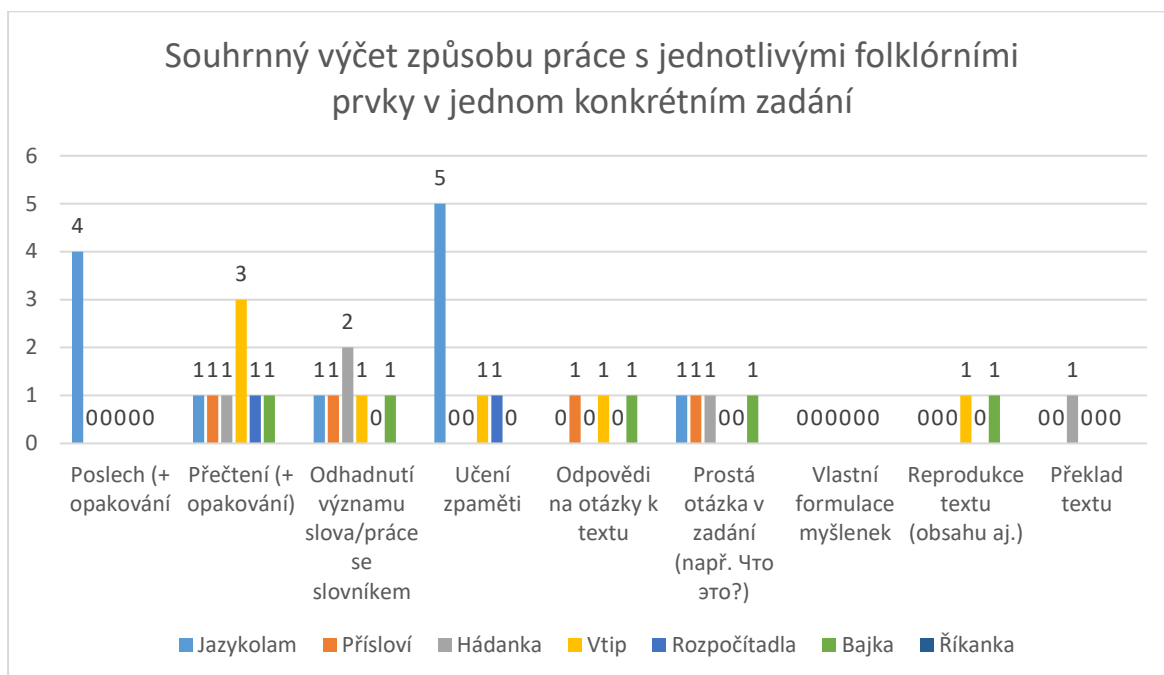
Graf 5

Graf 6 pak navazuje na graf 5, neboť se soustřeďuje na konkrétní úlohy, které se u folklórních prvků objevovaly. Zadání k jazykolamům (4x) zahrnují poslech a opakování, rozvíjejí tedy receptivní řečové dovednosti; ve všech případech se jedná o první díl učebnice Raduga Plus. V jednom případě pak jazykolam v tomto díle doprovází zadání, které se dotazuje, zda žáci textu porozuměli (prostá otázka v zadání) a je zaměřeno na přečtení textu, odhadnutí neznámých slov a vyhledání ve slovníku, hlasité přečtení rozdílu mezi slovy a učení z paměti. Jazykolamy tudíž dle získaných výsledků analýzy slouží spíše k poslechu a pamětnímu učení, díky němuž si žáci upevňují fonetické struktury jazyka. Nejčastějším typem úlohy bylo dle grafu 6 přečtení textu, případně s opakováním (celkem 8x). Tento typ zadání je možné najít u všech šesti folklórních prvků, které se v sadě Raduga Plus objevily (jazykolam, přísloví, hádanka, vtip, rozpočítadlo, bajka), kromě říkanky. Je tomu proto, že každý folklórní prvek vyžaduje nejprve percepci, tzn. přečtení, než mohou následovat další typy úloh. Práce se slovníkem či odhadování významu se v zadání objevilo celkem hned 6x, a to ve všech zmíněných žánrech, kromě rozpočítadla a říkanky; z toho 2x u hádanky, u ostatních vzorků po jednom. Zadání u říkanky v Raduga Plus 2 nebylo specifikováno, zatímco rozpočítadlo doprovázely odlišné úlohy, kupř. přečtení textu, rozpočítání se či hlasité čtení nebo naučení textu nazpaměť. Pamětní učení se také objevovalo celkem 7x, a to 5x u jazykolamu (i zde se práce s prvkem zakládá na osvojování fonetických pravidel), jednou u vtipu a jednou u rozpočítadla. Vtip v Raduga Plus 2, jenž je zaměřen na

zapamatování, slouží k pobavení žáků a možné další reprodukci folklórního prvku v cizím jazyce. Rozpočítadlo, které je taktéž určeno k zapamatování, zároveň vybízí k rozpočítání a učení zpaměti, díky čemuž si žáci osvojují číslovky v ruštině. Dalším typem úlohy jsou dle grafu 6 otázky k textu, na něž mají žáci odpovědět. Ty se vyskytují po jednom u přísloví, vtipu a bajky. Tímto způsobem žáci rozvíjejí jazykové řečové dovednosti. Dále se v analýze objevovala prostá otázka v zadání, jako např. u bajky (1x) dotaz, co je to bajka, či u hádanky, zda ji zvládnou vyřešit. Celkem se pak tento typ úlohy objevuje v celé učební sadě 4x (po jednom u jazykolamu, přísloví, hádanky a bajky). Tento typ dotazu žákům rozšiřuje kulturní povědomí o jednotlivých žánrech a jejich znalosti, a také představuje předtextový typ úlohy. Aktivní formulaci myšlenek lze pak v celé sadě dle grafu 6 najít pouze 2x, a to jednou u vtipu a jednou u bajky, tyto dvě úlohy však nebyly zadány zcela jednoznačně, nelze tedy s jistotou říci, zda se jedná o úlohu produktivního, či reproduktivního typu, neboť žáci mohou formulovat obsah, který si právě přečetli (reprodukce textu), či sami vyjádřit svoji myšlenku (produktivní typ). Protože je však pravděpodobnější na základě žakovy jazykové úrovně A1 práce s obsahem textu, tzn. reprodukce textu, tyto dva typy úloh nebyly ani v předchozím grafu (graf 5) současně zařazeny mezi produktivní typy cvičení. Zadání k vtipu v Raduga Plus 1 pak mj. žáky vybízí k utváření vět na základě předešlých cvičení. Zadání k bajce pak představuje komplexní typ úlohy, neboť zahrnuje jak percepci textu, tak i práci se slovníkem, zodpovězení otázek k textu (jazykový typ úlohy), úvodní otázku, která se týká toho, zda žáci vědí, co je to bajka, i onu zmíněnou formulaci myšlenek. Bajka tedy obsahuje jak předtextová cvičení (*Co je to bajka?*), tak i přitextové úlohy (odhad významu podtržených slov) a potextová zadání (jaké z bajky vyplývá ponaučení, buď jej najít v textu, či sami zformulovat, pravděpodobně opět na základě právě přečteného).

Graf 6

Tabulky uvedené v příloze č. 1 pak slouží jako opora k výsledným grafům. Tabulka 1 přehledně ilustruje celkový počet folklórních prvků, které bylo možné v celé učební sadě Raduga Plus najít (25x v díle prvním, 23x v díle druhém a 10x v díle posledním).

Další tabulka (tabulka 2) pak nabízí pohled na rozložení folklórních žánrů v jednotlivých dílech. V prvním díle převažují jazykolamy (12x), v díle druhém vtipy (10x), díl třetí pak také obsahuje největší množství vtipů (5x). Nejméně je v prvním díle hádanek a bajek (oba vzorky jsou zastoupeny pouze jednou), říkanka se v prvním díle nevyskytuje vůbec. V díle druhém lze pak najít nejméně říkanek (1x) a v díle třetím přísloví (2x). Díl druhý nezahrnuje rozpočítadla či bajky. Raduga Plus 3 vynechala jazykolamy, rozpočítadla, bajky či říkanky. Tabulka 3 pak shrnuje, nakolik bylo zadání specifikováno v jednotlivých učebních dílech. Bylo zjištěno, že nejvíce bylo zadání okomentováno v 9 případech, a to v díle prvním. Nespecifikovaná zadání se ponejvíce objevovala v díle prvním a druhém (v obou případech 6x).

Tabulka 4 se soustřeďuje na specifikaci zadání dle žánrů, nehledě na konkrétní učebnicové díly. Potvrzuje pak to, že nejvíce specifikovaných zadání se objevovalo u jazykolamů (5x), zatímco nejčastěji nespecifikovaných u vtipů (8x).

Z tabulky 5 lze vypožorovat, že převažuje receptivní typ úlohy (9x) s typem jazykovým (8x), a to v díle prvním. Následuje typ receptivní v díle druhém (3x), ostatní typy úloh se v učebnicích objevují po dvou vzorcích, kromě cvičení zaměřeného na porozumění v díle

prvním (1x). Produktivní typ úlohy se v této učební sadě nevyskytuje, prostor je dán především receptivním úlohám, které od žáka nevyžadují aktivní zapojení a formulaci vlastních myšlenek. Převaha receptivního typu úloh v prvním díle reflektuje jazykovou úroveň A1, která je výstupní pro Raduga Plus 1.

Dle tabulky 6 lze konstatovat, že jazykolamy jsou nejčastěji využívány k poslechu (4x) a pamětnímu učení (5x). Žáci si tak osvojí nezbytné fonetické struktury cizího jazyka a díky pamětnímu učení upevňují i slovní zásobu, z níž jazykolamy sestávají. Druhým nejčastějším typem zadání je přečtení textu (3x), a to u vtipů. Předpokladem je, že vtipy slouží pouze k pasivnímu přečtení a pobavení se, jedná se tedy o motivační prvek, který má odlehčit hodinu. Třetím nejčastějším typem zadání je práce se slovníkem či odhadování neznámých výrazů v textu, a to u hádanek (2x). V těchto úlohách se zadání dotazuje, zda žáci zvládnou hádanky vyřešit a vyhledat slova, kterým nerozumí, ve slovníku. Dále mají např. hádanky vyřešit a přeložit do češtiny. Ostatní typy úloh se v učebnicích Raduga Plus dle analýzy vyskytují pouze po jednom. S říkankami se v učební sadě Raduga Plus nepracuje vůbec, zadání je tedy nespecifikováno, přestože by se daly využít k další aktivní a motivující práci s tímto folklórním žánrem.

4.2.3 Folklórní žánry v souboru Pojechali

Žánr folklórního prvku	Pohádka
Konkretizace folklórního prvku	P 1, s. 81, cv. – RS, s. 12, cv. 2 Na s. 81 lze najít pohádku <i>Penka</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	P 1: Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno. RS: Žáci se mají pokusit určit, v čem se pohádka liší od verze, která je známa žákům. Mohou si také udělat nákres. Dále se zadání dotazuje, jak se řekne rusky <i>pes</i> . Také se zadání ptá, zda žák rozumí i

	zkrácené verzi či jaká slova pochytil a kdy pochopil, o jakou pohádku jde.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	P 1: Četbou žáci trénují receptivní řečové dovednosti, zároveň se také seznamují s folklórem Ruska. Další účel folklórního prvku není specifikován. RS: Zadání je receptivního a jazykového typu.

Žánr folklórního prvku	Pohádka
Konkretizace folklórního prvku	P 1, s. 81, cv. – Na s. 81 lze najít pohádku <i>Столик, накройся.</i> RS: s. 63-65, cv. 1 Na s. 63-65 lze najít pohádku formou komiksu.
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	P 1: Zadání k folklórnímu prvkem není specifikováno. RS: Potextové zadání je založeno na otázkách k textu. Dále se mají žáci naučit pohádku z paměti a sehrát jako scénku.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	P 1: Četbou žáci trénují receptivní řečové dovednosti, zároveň se také seznamují s folklórem Ruska. Další účel folklórního prvku není specifikován. RS: Pohádka představuje receptivní typ úlohy spolu s jazykovým (otázky k textu). Sehrání scénky představuje reprodukci. Zapojeno je taktéž pamětní učení, které napomáhá upevnění slovní zásoby.

Žánr folklórního prvku	Pohádka
Konkretizace folklórního prvku	P 1, s. 82, cv. – Na s. 81 lze najít pohádku <i>Курочка Ряба</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Četbou žáci trénují receptivní řečové dovednosti, zároveň se také seznamují s folklórem Ruska. Další účel folklórního prvku není specifikován.

Žánr folklórního prvku	Pohádka
Konkretizace folklórního prvku	P 1, s. 82, cv. – Na s. 81 lze najít pohádku <i>Три медведя</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Četbou žáci trénují receptivní řečové dovednosti, zároveň se také seznamují s folklórem Ruska. Další účel folklórního prvku není specifikován.

Žánr folklórního prvku	Pohádka
Konkretizace folklórního prvku	P 1, s. 83, cv. – Na s. 81 lze najít pohádku <i>Лев и мышь</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Četbou žáci trénují receptivní řečové dovednosti, zároveň se také seznamují s folklórem Ruska. Další účel folklórního prvku není specifikován.

Žánr folklórního prvku	Pohádka
Konkretizace folklórního prvku	P 1, s. 83, cv. – Na s. 81 lze najít pohádku <i>Колобок</i> .

Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Četbou žáci trénují receptivní řečové dovednosti, zároveň se také seznamují s folklórem Ruska. Další účel folklórního prvku není specifikován.

Žánr folklórního prvku	Pohádka
Konkretizace folklórního prvku	P 2, s. 23, cv. 20 Na s. 20 lze nalézt krátký příběh se zvířaty, nazvaný <i>Злое утро</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Předtextové zadání se dotazuje, co vše si žáci mohou domyslet o rodičích vlčat, která v příběhu vystupují. Potextové zadání se dotazuje, jakou náladu měli rodiče, jakou děti a vybízí žáka k hlasitému čtení s patřičnou intonací (potextová zadání)
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Potextové zadání je jazykového typu, neboť žáci trénují intonaci, tzn. se soustředí na fonetickou stránku jazyka. Odpovědi na dotaz z předtextového a potextového zadání představují jazykový, příp. reproduktivní typ cvičení – žáci se opírají o obsah textu.

Žánr folklórního prvku	Pohádka
Konkretizace folklórního prvku	P 2, s. 65-68, cv. – Na s. 65-68 lze najít pohádku ve formě komiksu. Pohádka je nazvána <i>Людоед и принцесса</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Předtextové zadání žáky vybízí k poslechu pohádky a zodpovězení dvou potextových otázek. Žáci se poté mohou pohádku naučit

	nazpaměť a sehrát jako scénku či loutkové divadlo.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Poslechem žáci trénují receptivní řečové dovednosti. Zodpovězení otázek představuje úlohu jazykového, příp. reproduktivního typu či vlastní řečovou úlohu, neboť se žáci o zadaný text opírají, zároveň je však nutné textu porozumět, aby mohli otázky zodpovědět. Sehrání scénky taktéž patří mezi úlohy reproduktivního typu.

Žánr folklórního prvku	Pohádka
Konkretizace folklórního prvku	P 2, s. 101, cv. 1 Na s. 101 se nachází lidová pohádka <i>Теремок</i> .
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Žáci si mohou pohádku zahrát a zazpívat v ruštině. Potextové zadání se dotazuje, čím to je, že tato pohádka slaví u dětí úspěch, zda v sobě neukrývá poselství.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Sehrání pohádky představuje cvičení reproduktivního typu. Četbou žáci trénují receptivní řečové dovednosti. Dotazy k textu představují jazykový typ úlohy.

Žánr folklórního prvku	Pohádka
Konkretizace folklórního prvku	P 2, s. 103, cv. – Na s. 103 lze najít ruskou lidovou pohádku <i>Царевна-лягушка</i> .
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Zadání k folklórnímu prvkem není specifikováno.

Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Četbou pohádky žáci trénují receptivní řečové dovednosti, zároveň se také seznamují s folklórem Ruska.
--	--

Žánr folklórního prvku	Pohádka
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 43, cv. 20 Na s. 43 se objevuje úryvek z pohádky <i>Красная Шапочка</i> .
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Zadání se dotazuje, kdo je autorem této pohádky a zda si žáci poradí s odpověďmi.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Jedná se o vlastní řečové cvičení, neboť je zaměřeno na porozumění textu, příp. jazykové cvičení (otázky k textu). Četbou pohádky žáci trénují receptivní řečové dovednosti, zároveň se také seznamují s folklórem Ruska.

Žánr folklórního prvku	Pohádka
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 120, cv. 27 S. 120 nabízí lidovou pohádku <i>Баба-Яга</i> .
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Předtextové zadání vybízí žáky k převyprávění pohádky svým prarodičům. Potextové zadání si klade za cíl dramaturgizaci pohádky.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Četbou žáci procvičují receptivní řečové dovednosti. Převyprávěním textu a sehráním pohádky si žáci upevňují fonetické struktury jazyka, zároveň se jedná o reproduktivní typ úlohy.

Žánr folklórního prvku	Pohádka
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 43, cv. 1 S. 43 nabízí fonetickou rozcečku v podobě úryvku z pohádky <i>Золотые башмаки</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Úkolem žáků je při čtení zrychlovat tempo (předtextové zadání). V další, potextové části, žáci čtou další slova s předložkami. Dále se mají pokusit zformulovat pravidlo, jak číst předložku se slovem, začínajícím na samohlásku, aniž by se dívali do tabulky s vysvětlením.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Čtením žáci trénují receptivní řečové dovednosti. Formulace pravidla představuje receptivní typ úlohy, neboť žáci musí sami aktivně pravidlo nejprve rozpoznat, samotná formulace je pak jazykovým, příp. reproduktivním typem cvičení. Hlasitým čtením žáci procvičují fonetickou stránku jazyka (výslovnost), jedná se tedy o jazykový typ úlohy.

Žánr folklórního prvku	Pohádka
Konkretizace folklórního prvku	P 5, s. 106-107, cv. – Na s. 106-107 lze najít pohádku nazvanou <i>Сказка о рыбаке и рыбке</i> . Pohádka je doprovázena ilustracemi.
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání se dotazuje, jaký je podtext pohádky a zda má šťastný konec.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Čtením žáci trénují receptivní řečové dovednosti. Odpovědi na otázky k textu představují jazykový typ úlohy.

Žánr folklórního prvku	Pohádka
Konkretizace folklórního prvku	P 6, s. 88-89, cv. 21 Na s. 88-89 lze najít lidovou pohádku <i>Морозко</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Předtextové zadání žákům ukládá, aby nezáživnou pohádku proměnili pomocí dialogu v zajímavější text. Dle potextového zadání by měli žáci zodpovědět, zda se jim pohádka líbila či zda jim připadá pohádka krutá.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Předtextové zadání představuje úlohu reproduktivního typu – žáci proměňují monolog v dialog. Potextové zadání je produktivního typu, neboť žáci sami vyjadřují své názory.

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	P 1, s. 7, cv. – Na s. 7 se vyskytuje lidová píseň <i>Чужик</i> , kterou doprovází ilustrace spolu s textem písně. Píseň se dále vyskytuje na s. 17. RS: s. 18, cv. 1 nabízí jednu píseň.
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	P 1: Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno, v obsahu učebnice lze však najít informaci, že tato píseň žáky naučí ruským pozdravům. RS: Zadání žáky pouze informuje o přínosu písně pro jejich další vzdělávání, nikterak dále není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	P1: Píseň má žáky naučit základním ruským pozdravům, jedná se tedy o jazykový typ úlohy. Zároveň slouží

	<p>k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských lidových písních.</p> <p>RS: Píseň rozvíjí kulturní povědomí žáků o ruském folklóru v oblasti hudby.</p>
--	--

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 1, s. 16, cv. –</p> <p>Na s. 16 se nachází píseň <i>Каравай</i>.</p> <p>RS: s. 66, cv. 1</p> <p>Na této straně lze najít píseň <i>У nona была собака</i>.</p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>P 1: Zadání obsahuje dotaz, kdo má narozeniny nebo svátek (předtextové zadání) – žáci by mu proto měli zazpívat tuto píseň a k tomu si zatancovat (potextové zadání).</p> <p>RS: Zadání pouze žáky informuje o možnosti zpěvu písně stále dokola. Zároveň se dotazuje, zda ji znají.</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>P 1: Píseň slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských lidových písních. Zpěv představuje jazykový typ cvičení se zaměřením na fonetický trénink k rozmluvení mluvidel.</p> <p>RS: Píseň slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských lidových písních.</p>

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 1, s. 16, cv. –</p> <p>Na s. 16 se nachází píseň <i>Раз два три на носочки</i>. Tato píseň doprovází tanec, jedná</p>

	<p>se o tzv. taneček. Neznámá slova jsou přeložena přímo v textu.</p> <p>Znění:</p> <p><i>Раз – два – три на носочки</i> <i>Раз – два – три на носочки</i> <i>Раз – два – мы покружились.</i> <i>Хлопнули и разошлись.</i></p> <p>RS: s. 67, cv. 2</p> <p>S. 67 nabízí píseň <i>Если весело живётся.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>P 1: Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.</p> <p>RS: Zadání není specifikováno; pouze informuje o možnostech písně (navození dobré atmosféry).</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>P 1 + RS: Píseň slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských lidových písních. Další účel folklórního prvku není specifikován.</p>

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 1, s. 17, cv. –</p> <p>Na s. 17 se objevuje píseň <i>Ёлочка</i>.</p> <p>Úryvek píseň:</p> <p><i>В лесу родилась ёлочка,</i> <i>В лесу она росла,</i> <i>Зимой и летом стройная,</i> <i>Зелёная была.</i></p> <p>RS: s. 68, cv. 3</p> <p>S. 68 nabízí píseň <i>На Кавказе есть гора.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>P 1: Součástí zadání je dotaz, zda žáci viděli film <i>Mrazík</i> (předtextová úloha). Píseň si mají poslechnout a do Vánoc se ji mohou naučit (potextové zadání).</p>

	RS: Zadání není specifikováno, pouze informuje o obsahu písně.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	P 1 + RS: Píseň slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských lidových písních. Poslechem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	P 1, s. 19, cv. 1 Na s. 19 se nachází píseň <i>Азбука</i> . RS: s. 68, cv. 4 S. 68 nabízí píseň <i>Во поле берёза стояла</i> .
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	P 1: Zadání doprovází informace, dle níž budou mít žáci z poslechu písně dvojí užitek, neboť se naučí azbuku a zazpívají si. Další zadání k folklórnímu prvkem není specifikováno. RS: Zadání k folklórnímu prvkem není specifikováno, pouze žáky vybízí, aby si zkusili také vyrobit březovou píšťalku.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	P 1 + RS: Píseň slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských lidových písních. Poslechem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	P 1, s. 39, cv. – S. 39 představuje píseň <i>Если весело живётся</i> . RS: s. 69, cv. 5 Na s. 69 lze nalézt píseň <i>Раз два три на носочки</i> .
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	P 1: Žáci si mají píseň zazpívat.

	RS: Píseň žáky pouze informuje o tom, za jak dlouho se ji naučí. Zadání proto není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	P 1 + RS: Píseň slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písničkách. Poslechem a zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 1, s. 47, cv. –</p> <p>Na s. 47 lze najít píseň v následujícím znění:</p> <p><i>Это мама,</i> <i>Это папа,</i> <i>Это сын,</i> <i>Это дочь,</i> <i>Это мальчик Саша,</i> <i>Девочка Наташа.</i> <i>Это ты,</i> <i>Это я.</i></p> <p>RS: s. 69, cv. 6</p> <p>S. 69 nabízí píseň <i>Жил был у бабушки серенький козлик.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	<p>P 1: Žáci si mají vzpomenout na uvedenou písničku. Také si mohou přečíst každé slovo, neboť všechna písmena již znají.</p> <p>RS: Zadání pouze o písni informuje – zadání není specifikováno.</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	P 1 + RS: Píseň slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písničkách. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	P 1, s. 73, cv. – Na s. 73 lze najít píseň <i>Козлик</i> . RS: s. 29 nabízí jednu píseň pod názvem <i>Это мама</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	P 1: Žáci by si měli poslechnout píseň o neposlušném kozlíkovi (předtextové zadání). Pokud se jim bude líbit, mohou se ji naučit (potextové zadání). RS: Zadání se dotazuje, zda žák něčemu v textu nerozumí.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	P 1: Píseň slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písních. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka. RS: Píseň rozvíjí kulturní povědomí žáků o ruském folklóru.

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	P 2, s. 9, cv. 5 Na s. 9 lze najít lidovou píseň <i>На Кавказе есть гора</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si mají píseň poslechnout. Pokud budou mít zájem, mohou se ji i naučit.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Píseň slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písních. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	P 2, s. 10, cv. 6 Na s. 6 se nachází dětská píseň lidového folklóru <i>Жила была бабка</i> .

Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci se mohou píseň naučit. Další zadání není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Píseň slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písních. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	P 2, s. 10, cv. 6 S. 6 nabízí ruskou lidovou píseň <i>Во поле берёза стояла</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci se mohou píseň naučit. Další zadání není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Píseň slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písních. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	P 2, s. 64, cv. – Na s. 64 se nachází píseň <i>Антошка</i> , která je o požívačném chlapci, kterému se pracovat nechce, ale k jídlu se vždy hrne jako první.
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si mají píseň poslechnout.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Píseň slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písních. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 2, s. 70, cv. 6</p> <p>Na s. 70 se nachází ruská lidová píseň <i>У пона</i>.</p> <p>Úryvek z písně:</p> <p><i>У пона была собака.</i></p> <p><i>Он её любил.</i></p> <p><i>Она съела кусок мяса –</i></p> <p><i>Он её убил.</i></p> <p><i>Убил и закопал.</i></p> <p><i>И надпись написал, что</i></p> <p><i>У пона была собака...</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají možnost si píseň zazpívat a naučit se, další zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Píseň slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písních. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 2, s. 71, cv.6</p> <p>Na s. 71 lze najít píseň <i>Весёлые путешественники</i>.</p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>Zadání žáky informuje, odkud píseň pochází a také že je možné ji dramatizovat.</p> <p>Další zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Píseň slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písních. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

	Dramatizace představuje reproduktivní typ úlohy.
--	--

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 6, cv. – Na s. 6 lze najít píseň <i>Чунга – Чанга</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si do rytmu písně mohou zatancovat.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Píseň slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písních. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 7, cv. – Na s. 7 se nachází píseň <i>Как на тоненький ледок</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Píseň slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písních. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 8, cv. – Na s. 8 se nachází píseň <i>Миленький ты мой</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Píseň slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písních. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 8-9, cv. – Na s. 8-9 lze najít píseň <i>Катюша</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání vysvětluje, odkud píseň pochází. Další zadání není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Píseň slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písních. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 9, cv. – Na s. 9 se vyskytuje píseň <i>Любитель-рыболов</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Píseň slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písních. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 121, cv. – S. 121 nabízí nekonečnou písničku <i>Шёл один верблюд</i> . Úryvek: <i>Шёл один верблюд, Шёл второй верблюд, Шёл целый караван.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání žáky vybízí k tomu, aby si písničku zazpívali. Potextové zadání žáky pobízí, aby vymýšleli další sloky.

Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Píseň slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písních. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka. Vymyšlení vlastních slok představuje produktivní typ úlohy.
--	--

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 7, cv. – S. 7 nabízí lidovou žertovnou píseň <i>Как под горкой</i> .
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Zadání k folklórnímu prvkem není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Píseň slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písních. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 7, cv. – S. 7 nabízí lidovou píseň <i>На горе-мо калина</i> .
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Zadání k folklórnímu prvkem není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Píseň slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písních. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 8, cv. – S. 8 nabízí lidovou píseň <i>Тень</i> .

Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Píseň slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písních. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 9, cv. – Na s. 9 lze najít lidovou píseň <i>Из-за острова на стрежень.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Píseň slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písních. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 10, cv. – Na s. 10 lze najít umělou píseň <i>На острове Тауму.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Píseň slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písních. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 10-11, cv. – Na s. 10-11 lze najít píseň <i>Пустынная песня.</i>

Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají v předtextovém zadání za úkol přečíst text básně tak, aby vynikly rýmy. Také může zkusit složit na text melodii.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Píseň slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písních. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka. Skládání textu představuje produktivní typ úlohy.

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 11, cv. – Na s. 11 se vyskytuje píseň <i>Колыбельная</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno, text pouze informuje o tom, že neobyčejně krásné písně si cestu do mnoha jazyků najdou snadno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Píseň slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písních. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 75-76, cv. 1 S. 75-76 nabízí úryvek z písně, kterou zpíval ve vesmíru J. A. Gagarin. Znění: <i>Родина слышит, Родина знает, Где в облаках Её сын пролетает.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si dle předtextového a přitextového zadání mají poslechnout píseň a označit

	přízvuky. Následuje dotaz, zda se žáci naučí čtyři uvedené verše za dvě minuty. Poté si mají žáci nechat vyprávět od svých prarodičů, jak prožívali první přistání na Měsíci.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Poslechem žáci rozvíjejí receptivní řečové dovednosti. Žáci taktéž trénují paměť, zároveň případnou recitací rozvíjejí fonetickou stránku jazyka. Označení přízvuků představuje jazykový typ úlohy.

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	P 5, s. 7, cv. – S. 7 nabízí ruskou lidovou píseň <i>Тонкая рябина</i> .
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Zadání pouze informuje, že se jedná o lidovou píseň, která je věnována nenaplněné lásce a dobře se bude vyjímat např. na školním vystoupení, jedná se tudíž o nespecifikované zadání, neboť neukládá žákům konkrétní práci.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Poslechem žáci rozvíjejí receptivní řečové dovednosti. Případnou recitací rozvíjejí fonetickou stránku jazyka. Případná dramatizace představuje reproduktivní typ úlohy.

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	P 5, s. 8-9, cv. – S. 8-9 nabízí ruskou lidovou píseň <i>Ехали на тройке с бубенцами</i> .
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Zadání pouze informuje, že se jedná o lidovou píseň, která je populární u

	evropských zpěváků. Další zadání není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Poslechem žáci rozvíjejí receptivní řečové dovednosti. Případnou recitací rozvíjejí fonetickou stránku jazyka. Žáci jsou motivováni informací o popularitě písně i v Evropě, píseň jim tedy bude pravděpodobně bližší.

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	P 5, s. 10, cv. – S. 10 nabízí ruskou lidovou píseň <i>Вдоль по улице метелица метѐм.</i>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Zadání žáky pouze informuje o tom, že píseň pojednává o chumelenici a ruské zimě. Další zadání není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Poslechem žáci rozvíjejí receptivní řečové dovednosti. Případnou recitací rozvíjejí fonetickou stránku jazyka.

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	P 5, s. 11, cv. – Na s. 11 lze najít romskou píseň <i>Ручеёк.</i>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Zadání pouze informuje o tom, odkud píseň pochází. Žáci při zpěvu mohou zdůraznit rytmus pohybem.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Poslechem žáci rozvíjejí receptivní řečové dovednosti. Případnou recitací rozvíjejí fonetickou stránku jazyka. Seznámením s romskými písněmi se žáci učí toleranci k odlišným kulturám.

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	P 5, s. 11, cv. – S. 11 nabízí romskou píseň <i>Лолу пхабай</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání pouze informuje o tom, odkud píseň pochází. Žáci při zpěvu mohou zdůraznit rytmus pohybem.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Poslechem žáci rozvíjejí receptivní řečové dovednosti. Případnou recitací rozvíjejí fonetickou stránku jazyka. Seznámením s romskými písněmi se žáci učí toleranci k odlišným kulturám.

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	P 5, s. 13, cv. – S. 13 nabízí píseň <i>Песенка о голубом шарике</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání pouze informuje o autorovi písně. Zadání týkající se práce s textem tedy není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Poslechem žáci rozvíjejí receptivní řečové dovednosti. Případnou recitací rozvíjejí fonetickou stránku jazyka.

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	P 5, s. 13, cv. – S. 13 nabízí píseň <i>День рождения</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Poslechem žáci rozvíjejí receptivní řečové dovednosti. Případnou recitací rozvíjejí fonetickou stránku jazyka.

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	P 6, s. 27, cv. 23 Na s. 27 lze najít píseň o Moskvě s názvem <i>Подмосковные вечера.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání pouze informuje, odkud žáci píseň mohou znát. Píseň si mají zazpívat.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Poslechem žáci rozvíjejí receptivní řečové dovednosti. Zpěvem rozvíjejí fonetickou stránku jazyka.

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	P 6, s. 79, cv. 1 Na s. 79 lze najít píseň nazvanou <i>Песня Иванушки.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Předtextové zadání je zaměřeno na poslech. Přitextové zadání žáky vybízí k tomu, aby si zapsali chybějící slova do sešitu. Potextové zadání se soustřeďuje na sborový zpěv písně. Žáci mají také za úkol si přečíst a naučit se častušky, které znají v češtině, na s. 75.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Poslechem a četbou žáci procvičují receptivní řečové dovednosti. Doplnění chybějících slov představuje jazykový typ úlohy. Zpěvem si žáci osvojují fonetickou stránku jazyka. Čtení a osvojování častušek je receptivní úlohou, neboť žáci s textem pracují pasivně. Zápis slov se soustřeďuje na rozvoj ortografické stránky jazyka.

Žánr folklórního prvku	Lidový popěvek
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 7, cv. – Na s. 7 lze najít lidovou častušku následujícího znění: <i>Мы частушки вам споём. И об этом, и о том, Вы послушайте, ребята, Как мы весело живём!</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci častušky mohou sami skládat a zapisovat si je do pracovního sešitu. Následuje vysvětlení, co to častuška vlastně je.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Lidový popěvek slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písničkách. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka. Tvorba vlastních častušek je produktivním typem cvičení. Zápis do sešitu představuje rozvoj ortografické stránky jazyka.

Žánr folklórního prvku	Lidový popěvek
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 12, cv. – Na s. 12 lze najít tuto častušku: <i>Иван, Иоганн, Хуан, Ян, Джованни и также Жан, Янко, Джон и Хонзичек Это имя JENÍČEK.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Lidový popěvek slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písničkách. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Lidový popěvek
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 3, s. 30, cv. –</p> <p>Na s. 30 se nachází následující častuška:</p> <p><i>Выйду, выйду я плясать</i> <i>В новеньких ботиночках,</i> <i>Все ребята говорят,</i> <i>Что я как картиночка.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Lidový popěvek slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písničkách. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Lidový popěvek
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 3, s. 48, cv. –</p> <p>S. 48 nabízí jednu častušku.</p> <p>Znění:</p> <p><i>Каждый день как в бой идѐт</i> <i>Мой приятель Коля.</i> <i>А учёба не идѐт,</i> <i>Тому причина – Оля.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Lidový popěvek slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písničkách. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Lidový popěvek
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 3, s. 65, cv. –</p> <p>Na s. 65 lze najít tyto dvě častušky, nazvané <i>Новогодние частушки</i>:</p> <p><i>Я весёлая Снегурка, Поиграю с вами в жмурки. Но боюсь напиться чаю – От горячего растаю.</i></p> <p><i>Я сегодня рано встала. Сразу к ёлке побежала. Вот спасибо, Дед Мороз, Что подарки мне принёс!</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si mají častušky zazpívat.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Lidový popěvek slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písničkách. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Lidový popěvek
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 3, s. 84, cv. –</p> <p>Na s. 84 lze najít následující častušku:</p> <p><i>Что ты смотришь на меня, Глазки поломаешь, Не из вашего я класса, Ты меня не знаешь.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Lidový popěvek slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písničkách. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Lidový popěvek
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 104, cv. – S. 104 nabízí jednu častušku. Znění: <i>В нашей маленькой семейке, Ползунка мы балуем, Нашу милую девчушку Кормим мы и целуем.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání žáky vybízí ke zpěvu.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Lidový popěvek slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písničkách. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Lidový popěvek
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 14, cv. – Na s. 14 se nachází jedna častuška. Znění: <i>Мы гуляли по Петришину, Заходили в Фаустов дом, Карта Праги показала Километров сто пройдем.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Lidový popěvek slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písničkách. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Lidový popěvek
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 28, cv. – S. 28 nabízí jednu častušku.

	<p style="text-align: center;">Znění:</p> <p style="text-align: center;"><i>У тебя своя собака, У меня есть умный пёс. Мы гуляем рано утром, Вместе бегаем и днём.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Lidový popěvek slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písničkách. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Lidový popěvek
Konkretizace folklórního prvku	<p style="text-align: center;">P 4, s. 42, cv. –</p> <p style="text-align: center;">Na s. 42 lze najít častušku následujícího znění:</p> <p style="text-align: center;"><i>Я забросил мячик в поле, Его лягушка подняла. Это на рекорд же мало, Тренировка нужна.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si mají častušku zazpívat.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Lidový popěvek slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písničkách. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Lidový popěvek
Konkretizace folklórního prvku	<p style="text-align: center;">P 4, s. 59, cv. –</p> <p style="text-align: center;">Na s. 59 lze najít jednu častušku.</p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si mají častušku zazpívat.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Lidový popěvek slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských

	písňích. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.
--	--

Žánr folklórního prvku	Lidový popěvek
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 75, cv. – S. 75 nabízí jednu častušku. Znění: <i>Ухожу в космонавты, Прошептал мне Марек раз. -лучше полететь к планете, Чем жевать конфеты „Марс“.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si mají častušku zazpívat.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Lidový popěvek slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písňích. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Lidový popěvek
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 92, cv. – S. 92 uvádí jednu častušku. Znění: <i>Говорят, что я подросток И лентяй и ни к чему. Но когда приходят гости, Я квартиру уберу.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si mají častušku zazpívat.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Lidový popěvek slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písňích. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Lidový popěvek
Konkretizace folklórního prvku	P 5, s. 20, cv. – S. 20 nabízí jednu častušku pod názvem <i>Берёзка.</i> Úryvek: <i>Люблю берёзку русскую, То светлую, то грустную, В зелёном сарафанчике, С платочками в карманчиках.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si mají častušku zazpívat.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Lidový popěvek slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písničkách. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Lidový popěvek
Konkretizace folklórního prvku	P 5, s. 30, cv. – S. 30 nabízí jednu častušku. Úryvek: <i>Будь здорова наша школа, Будь красива и умна, И пусть каждому балбесу, Будет матерью она.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si mají častušku zazpívat.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Lidový popěvek slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písničkách. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Lidový popěvek
Konkretizace folklórního prvku	P 5, s. 45, cv. – Na s. 45 lze najít jednu častušku. Úryvek:

	<p><i>Под столом портфель искала, А нашла серёжки, В школе главное – не знания, А любовь Антошки!</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si mají častušku zazpívat.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Lidový popěvek slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písničkách. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Lidový popěvek
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 5, s. 58, cv. – S. 58 nabízí jednu častušku. Znění: <i>На дорожке я упала, Ручки, ножки я сломала. Положили меня в гипс И сказали – не вертись!</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si mají častušku zazpívat.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Lidový popěvek slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písničkách. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Lidový popěvek
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 5, s. 72, cv. – S. 72 nabízí jednu častušku. Znění: <i>В гараже стоят машины – Fiat, Škoda, и Audi. Мне понравилось Ferrari От него беру ключи.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si mají častušku zazpívat.

Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Lidový popěvek slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písničkách. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.
--	--

Žánr folklórního prvku	Lidový popěvek
Konkretizace folklórního prvku	P 5, s. 88, cv. – S. 88 nabízí jednu častušku. Znění: <i>Я сижу без перерыва, Френдлентой я люблюсь, Моя мама зарыдала, Боятся, что не женюсь.</i>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Žáci si mají častušku zazpívat.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Lidový popěvek slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písničkách. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Lidový popěvek
Konkretizace folklórního prvku	P 6, s. 75, cv. – S. 75 nabízí tzv. деревенские частушки. Úryvek: <i>Ой, ты – Ванечка, Иван, Подходи к калиточке. На мне новый сарафан Шёлковые ниточки.</i>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Zadání k folklórnímu prvkem není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Lidový popěvek slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruských písničkách. Poslechem a případným zpěvem si žáci upevňují fonetické struktury jazyka.

Žánr folklórního prvku	Rozpočítadla
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 1, s. 17, cv. –</p> <p>Na s. 17 se nachází rozpočítadlo <i>Плыл по морю чемодан.</i></p> <p>Znění:</p> <p><i>Плыл по морю чемодан.</i> <i>В чемодане был диван.</i> <i>А в диване спрятан слон.</i> <i>Ты не веришь?</i> <i>Выйди вон.</i></p> <p>RS: s, 41, cv. 5</p> <p>S. 41 nabízí jedno rozpočítadlo.</p> <p>Znění:</p> <p><i>1-2-3-4-5-6-7-8</i></p> <p><i>Едет баба с длинным носом</i> <i>А за ней дед.</i> <i>Сколько деду лет?</i> <i>Сосчитай поскорей,</i> <i>Не задерживай друзей.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>P 1: Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno; rozpočítadlo doprovází pouze informace, dle níž žáci podle obrázků na s. 14 určitě poznají, o čem rozpočítadlo je.</p> <p>RS: Žáci se mají rozpočítadlo naučit z paměti.</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>P 1: Rozpočítadlo slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruském folklóru. Další účel folklórního prvku není specifikován.</p> <p>RS: Rozpočítadlo slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruském</p>

	folklóru. Zároveň jím žáci trénují číslovky v ruštině.
--	--

Žánr folklórního prvku	Rozpočítadla
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 1, s. 44, cv. 13</p> <p>Na s. 44 lze najít rozpočítadlo, které má následující znění:</p> <p><i>1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8</i></p> <p><i>Едет баба с длинным носом</i></p> <p><i>А за ней дед.</i></p> <p><i>Сколько деду лет?</i></p> <p>RS: s. 80, cv. 1</p> <p>S. 80 nabízí jedno rozpočítadlo.</p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>P 1: Rozpočítadlo doprovází otázka, za jak dlouho se jej žáci naučí.</p> <p>RS: Žáci mají za úkol rozpočítadlo poslouchat, učit se jej a pak se rozpočítat.</p> <p>Na koho padne číslo, ten odříkává.</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>P 1: Rozpočítadlo slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruském folklóru. Další účel folklórního prvku není specifikován.</p> <p>RS: Rozpočítadlo představuje receptivní typ úlohy (poslech), pamětní učení (naučte se) a jazykový typ úlohy, neboť jej žáci pro trénink a lepší osvojení číslovek opakují.</p>

Žánr folklórního prvku	Rozpočítadla
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 1, s. 47, cv. –</p> <p>S. 47 nabízí jedno rozpočítadlo.</p> <p>Znění:</p> <p><i>Подогрела чайка чайник</i></p>

	<p><i>Пригласила восемь чаек: „Приходите все на чай!“ Сколько чаек? Отвечай.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno. Rozpočítadlo patří pod cvičení, které je nazváno <i>Pro radost a pro zábavu</i> . Žákům pomůže tabulka s azbukou.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Rozpočítadlo slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruském folklóru. Další účel folklórního prvku není specifikován.

Žánr folklórního prvku	Rozpočítadla
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 1, s. 57, cv. –</p> <p>Na s. 57 lze najít následující rozpočítadlo:</p> <p><i>Шла коза по мостику, И махала хвостиком. Зацепила за перила, Прямо в речку угодила. Кто не верит? Это он. Выходи из круга вон.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Rozpočítadlo slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruském folklóru. Další účel folklórního prvku není specifikován.

Žánr folklórního prvku	Rozpočítadla
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 1, s. 65, cv. –</p> <p>Na s. 65 lze najít jedno rozpočítadlo.</p> <p>Znění:</p> <p><i>Аты – баты или солдаты Аты – баты на базар.</i></p>

	<p><i>Аты – баты что купили?</i></p> <p><i>Аты – баты самовар.</i></p> <p><i>Аты – баты сколько дали?</i></p> <p><i>Аты – баты рублей...</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Rozpočítadlo spadá pod úlohy pro radost a zábavu. Žáci mají v poslední části doplnit číslo a počítat.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Rozpočítadlo slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků. Úloha v poslední části představuje jazykový typ cvičení, neboť žáci doplňují do textu potřebnou slovní zásobu, zároveň si hlasitým přeříkáváním osvojují fonetickou stránku jazyka.

Žánr folklórního prvku	Rozpočítadla
Konkretizace folklórního prvku	P 1, s. 72-73, cv. – Rozpočítadlo na s. 72-73 je pojmenováno <i>Считалка для мышки</i> . Folklórní prvek je doplněn ilustrací.
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Rozpočítadlo slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruském folklóru. Další účel folklórního prvku není specifikován.

Žánr folklórního prvku	Rozpočítadla
Konkretizace folklórního prvku	P 2, s. 25, cv. – Na s. 25, která je zároveň stranou úvodní pro další lekci, se nachází následující rozpočítadlo: <i>Раз, два – сочитай,</i> <i>Три, четыре – угадай!</i>

Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Rozpočítadlo slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruském folklóru. Další účel folklórního prvku není specifikován.

Žánr folklórního prvku	Rozpočítadla
Konkretizace folklórního prvku	P 2, s. 49, cv. – Na s. 49 lze najít jedno rozpočítadlo. Znění: <i>Таря – Маря в лес ходила, Шишки ела – нам велела. А мы шишки не едим, Таре – Маре отдадим.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání se dotazuje, zda se žák rozpočítadlo naučí. Další zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Rozpočítadlo slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruském folklóru. Další účel folklórního prvku není specifikován.

Žánr folklórního prvku	Rozpočítadla
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 52, cv. – Na s. 52 se nachází jedno rozpočítadlo.
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají za úkol přeříkat rozpočítadlo na jediný nádech.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Rozpočítadlo slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruském folklóru. Přeříkáním rozpočítadla žáci rozvíjejí fonetickou stránku jazyka (jazykový typ cvičení).

Žánr folklórního prvku	Rozpočítadla
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 5, s. 72, cv. 1</p> <p>S. 72 nabízí jedno rozpočítadlo.</p> <p>Znění:</p> <p><i>Шла машина тёмным лесом</i> <i>За каким-то интересом...</i> <i>Инте – инте – интерес,</i> <i>Выходи на букву С! (А, Б, В, Г...)</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>Žáci si mají pozorně poslechnout, jak Rusové vyslovují rozpočítadla. I oni mají zkusit rozpočítávat, a to podle počtu slov (předtextové zadání). Potextové zadání žáky motivuje ke hře, již se může rozpočítadlo stát (žák musí říci tři slova, začínající na jedno písmeno).</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>Rozpočítadlo slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruském folklóru. Přeříkáním rozpočítadla žáci rozvíjejí fonetickou stránku jazyka. Potextové zadání představuje jazykový typ úlohy se zaměřením na slovní zásobu.</p>

Žánr folklórního prvku	Rýmovačka
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 1, s. 20, cv. –</p> <p>Na s. 20 se nachází následující rýmovačka:</p> <p><i>Паровоз, паровоз,</i> <i>вот подарки нам привез.</i></p> <p>RS: s. 110, cv. 8</p> <p>S. 110 nabízí rýmovačku tohoto znění:</p> <p><i>Бом – бом – бом!</i> <i>Танцует муха с комаром.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>P 1: Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.</p>

	RS: Žáci si mají dvojverší přečíst a obměňovat tak, aby vyčasovali celé sloveso <i>манцевать</i> .
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	P 1: Rýmovačka slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruském folklóru. Folklórní prvek doprovází ilustrace vláčku, který veze dárky, jež má žáky namotivovat k aktivní reprodukci textu. RS: Četbou žáci rozvíjejí receptivní řečové dovednosti. Obměna slovesa představuje jazykový typ úlohy.

Žánr folklórního prvku	Rýmovačka
Konkretizace folklórního prvku	P 1, s. 23, cv. – Dvě rýmovačky na s. 23 jsou uvedeny jako folklórní prvek pro radost a zábavu. Znění: <i>Рано утром тук – тук – тук</i> <i>На балконе чей-то стук.</i> <i>Тихо – тихо, ни гугу –</i> <i>Воробьишки на снегу.</i> RS: s. 118, cv. 1 S. 118 nabízí jednu rýmovačku.
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	P 1: Zadání se dotazuje, kde vrabci brzy ráno ťukali (předtextové zadání). Žáci mají odpovědi napsat do sešitu (potextové zadání). RS: Předtextové zadání žáky vybízí, aby po poslechu řekli, o čem se muži v rýmovačce bavili. Dále se mají soustředit

	na označené hlásky a poté číst s prožitkem v hlase.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>P 1: Rýmovačka slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků, stejně tak pro zábavu a radost, jak je uvedeno výše (motivační prvek, žáci vycítí, že si mohou oddechnout od gramatiky).</p> <p>Psaní odpovědí žákům pomáhá v tréninku psané ruštiny; jedná se o jazykový typ zadání (odpovědi na otázky k textu) a trénink ortografické stránky jazyka.</p> <p>RS: Rýmovačka představuje fonetickou rozcvičku pro žáky, dále také rozvoj receptivních řečových dovedností – poslech a četba.</p>

Žánr folklórního prvku	Rýmovačka
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 2, s. 39, cv. 1</p> <p>S. 39 nabízí rýmovačku v následujícím znění:</p> <p><i>Михаил играл в футбол и забил в ворота гол.</i></p> <p>RS: s. 120, cv. 7</p> <p>S. 120 nabízí jednu rýmovačku.</p>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	<p>P 2: Předtextové zadání se dotazuje, zda si žáci vzpomenou, jak se učili výslovnost tvrdého л. Potextové zadání se soustřeďuje na nácvik rýmovačky, kde žáci mohou před tvrdé л vložit ještě з. Zadání se také dotazuje, které slovo je zaměřeno na pravidla redukování a jak se čte.</p> <p>RS: Zadání se pouze dotazuje, kam chlapec v rýmovačce jde, a že pokud se</p>

	naučí žáci tuto rýmovačku, budou umět i předložky. Dále zadání není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	P 2: Výše uvedená cvičení jsou jazykového typu, neboť žáci pracují s výslovností a fonetickou stránkou jazyka. RS: Četbou žáci rozvíjejí receptivní řečové dovednosti, další účel však není specifikován. Odpověď na otázku v zadání představuje vlastní řečové cvičení se zaměřením na porozumění, neboť je textu třeba porozumět, aby mohli žáci správně odpovědět. Odpověď na otázku představuje také jazykový typ úlohy.

Žánr folklórního prvku	Rýmovačka
Konkretizace folklórního prvku	P 2, s. 50, cv. – S. 50 nabízí dvě rýmovačky. Znění: <i>Когда вы слышите звонок, Начинается урок.</i> <i>И опять звенит звонок, Хорошо прошёл урок.</i> RS: s. 121, cv. 9 S. 121 zmiňuje jednu rýmovačku.
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	P 2: Zadání k folklórnímu prvkem není specifikováno. RS: Zadání se dotazuje, kam žák šel a vybízí je, aby splnili prosbu z rýmovačky. Další zadání není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	P 2: Rýmovačka slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků, stejně tak pro zábavu a radost (motivační prvek).

	<p>RS: Četbou žáci rozvíjejí receptivní řečové dovednosti. Rýmovačka je pravděpodobně určena k hlasitému opakování, žádné další zadání však není specifikováno.</p> <p>Zodpovězení otázky představuje cvičení zaměřené na porozumění, neboť aby mohli žáci správně odpovědět na otázku, musí textu nejprve porozumět. Odpověď na otázku představuje jazykový typ úlohy.</p>
--	---

Žánr folklórního prvku	Rýmovačka
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 2, s. 63, cv. –</p> <p>Na s. 63 lze najít rýmovačku následujícího znění:</p> <p><i>Ox – ox – ox, на горе растѣм горox.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>Zadání žáky pouze informuje o tom, že tato rýmovačka představuje povzdech v ruštině, jedná se proto o nspecifikovaný typ úlohy, neboť nedefinuje práci s jevy.</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>Rýmovačka slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků, stejně tak pro zábavu a radost (motivační prvek).</p>

Žánr folklórního prvku	Rýmovačka
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 2, s. 77, cv. – + RS, s. 110, cv. 7</p> <p>Na s. 77 v P 2 a 110 v RS se nachází jedna rýmovačka.</p> <p>Znění:</p> <p><i>Шестѣрка, тройка, семѣрка, Восьмѣрка, четвѣрка, пятѣрка, Единица! – А каких цифр нет? На кого похож портрет?</i></p>

Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>P 2: Žáci si mají text potichu přečíst a pozorně si prohlédnout ilustraci portrétu, která jej doprovází. Zadání se také ptá, zda se žák chce tento portrét naučit nakreslit (předtextová zadání).</p> <p>RS: Zadání se dotazuje, kdo je autorem přiloženého autoportrétu. Žáci mají text přeložit.</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>P 2: Rýmovačka slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků, stejně tak pro zábavu a radost (motivační prvek). Čtením si žáci zlepšují receptivní řečové dovednosti.</p> <p>RS: Překlad představuje jazykový typ úlohy.</p>

Žánr folklórního prvku	Rýmovačka
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 2, s. 85, cv. –</p> <p>S. 85 nabízí verše K. Čukovského následujícího znění:</p> <p><i>Моем, моем трыбочуцта – Чуцто, чуцто, чуцто, чуцто! Будет, будет трыбочуцт – Чуцт, чуцт, чуцт, чуцт!</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>Žáci se mohou výše uvedené verše naučit nazpaměť. Nahrávka jim pomůže s intonací.</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>Rýmovačka slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků, stejně tak pro zábavu a radost (motivační prvek). Čtením a poslechem si žáci zlepšují receptivní řečové dovednosti, přeřikáním básničky se žáci zaměřují na fonetickou stránku jazyka.</p>

Žánr folklórního prvku	Rýmovačka
Konkretizace folklórního prvku	P 2, s. 91, cv. 7 Na s. 91 lze najít následující rýmovačku: <i>Это мой сосед. Он идѣт в буфет, В школу, на вокзал, В клуб, на вечер, в зал, В универмаг и в банк, В гостиницу и в парк.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání žáky informuje o tom, že naučí-li se rýmovačku, budou umět i předložky. Další zadání není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Rýmovačka slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků, stejně tak pro zábavu a radost (motivační prvek). Čtením si žáci zlepšují receptivní řečové dovednosti.

Žánr folklórního prvku	Rýmovačka
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 15, cv. 6 S. 15 nabízí následující rýmovačku: <i>Тра – та – та, тра – та – та! Поймал дедушка ко́та, А бабушка кошку За левую ножку.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Předtextové zadání se dotazuje, jak se nazývá postava z textu, která se tyto verše právě učí. Potextové zadání žáky motivuje k pohybu a vytukávání do rytmu při četbě básničky.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Rýmovačka slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků, stejně tak pro zábavu a radost (motivační prvek). Čtením si žáci

	zlepšují receptivní řečové dovednosti a porozumění textu. Text dále u žáků rozvíjí fonetickou stránku jazyka (vytřukávání do rytmu).
--	--

Žánr folklórního prvku	Rýmovačka
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 19, cv. 10 Na s. 19 se nachází následující rýmovačka: <i>К нам из разных стран туристы Часто едут и летят, По-немецки, по-английски И по-русски говорят.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání potextového typu se dotazuje, zda se žák naučí verše za čtyři minuty nazpaměť.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Jedná se o pamětní cvičení s tréninkem fonetické stránky jazyka.

Žánr folklórního prvku	Rýmovačka
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 82, cv. 13 S. 82 nabízí jednu rýmovačku. Úryvek: <i>Вежливый, страдательный, Скромный и внимательный, Добрый, честный, справедливый, И веселый и счастливый.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si mají přečíst rýmovačku a přeložit. U toho si mají žáci procvičit stupňování přídavných jmen. Poté čtou žáci text ještě jednou, tentokrát i se stupňovanými přídavnými jmény, text mají přeložit. V další části srovnávají dva texty (<i>вежливее – более вежливый</i>).

Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Překlad a porovnávání folklórního prvku představuje jazykový typ úlohy. Četbou žáci zlepšují receptivní řečové dovednosti.
--	--

Žánr folklórního prvku	Rýmovačka
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 114, cv. – S. 114 nabízí rýmovačku ze školního prostředí. Znění: <i>Вот и на этот раз заснул я на уроке! И в тот момент, когда мне снится сон, Учитель в мой дневник заносит двойки. Как негуманно поступает он!</i>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Zadání k folklórnímu prvkem není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Rýmovačka slouží k pobavení žáků (motivační prvek). Čtením žáci rozvíjejí receptivní řečové dovednosti.

Žánr folklórního prvku	Rýmovačka
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 115, cv. – S. 115 nabízí jednu rýmovačku. Znění: <i>Сижу за задней партой, Гляжу на потолок, Особенно тонко чувствую, Как длится последний урок.</i>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Zadání k folklórnímu prvkem není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Rýmovačka slouží k pobavení žáků (motivační prvek – dokáží se s ním

	ztotožnit). Četbou žáci trénují receptivní řečové dovednosti.
--	---

Žánr folklórního prvku	Rýmovačka
Konkretizace folklórního prvku	P 5, s. 48, cv. – S. 48 nabízí dvě narozeninová blahopřání v podobě rýmovačky. Znění jedné z nich: <i>С днём рожденья поздравляю И от всей души желаю: Счастья, радости, добра, Быть весёлою всегда. Улыбаться, долго жить, Людам радость приносить!</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si mohou přání zazpívat i jako častušku (předtextové zadání). Potextové zadání žáky vybízí k zodpovězení otázky, jak popřejí k narozeninám a co popřejí.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Zodpovězení otázek představuje jazykový typ úlohy, neboť žáci odpověď hledají v textu. Četbou a poslechem rozvíjejí receptivní řečové dovednosti, zpěvem si osvojují fonetickou stránku jazyka.

Žánr folklórního prvku	Rýmovačka
Konkretizace folklórního prvku	P 6, s. 75, cv. – S. 75 nabízí motto v podobě rýmovačky. Znění: <i>Кому рожь, кому пшеница, Он парнишка холостой, Хоть сейчас готов жениться Не на этой, а на той.</i>

Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Rýmovačka představuje úlohu receptivního typu, neboť si ji žáci pravděpodobně pouze pasivně přečtou. Také si rozšiřují kulturní povědomí o ruském folklóru.

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 1, s. 21, cv. –</p> <p>Na s. 21 se nachází jeden jazykolam.</p> <p>Znění:</p> <p><i>Тук – тук – тук!</i></p> <p><i>Кто вам мям?</i></p> <p><i>Кто мям вам?</i></p> <p><i>Тым вам ком.</i></p> <p>RS: s. 17 nabízí sedmero jazykolamů (cv. 15-21).</p> <p>Znění jednoho z nich:</p> <p><i>Саша шапкой шушкы шушб.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>P 1: Zadání přímo k folklórnímu prvku není specifikováno. Následují potextová cvičení (která však nejsou určena jako přímé pokračování jazykolamu), v nichž má žák určit, kolik je v textu <i>y</i>, <i>ε</i>; dále si žáci poslechnou nová slova (nahrávka jim pomůže se správnou výslovností), poslechnou si úvodní text, popřemýšlí nad slovy, která obsahují písmena <i>m</i>, <i>y</i>, <i>ε</i> či rozliší četbou mezi českým BY, KY, TY a ruským BY, KY, TY aj.</p> <p>RS: Žáci mají poslouchat a zaměřit se na výslovnost (jaz. 1), změnit se v jaz.2 v</p>

	<p>brouka k upevnění výslovnosti ж, zopakovat jaz. 3 10x, v jaz. 6 se zadání pouze dotazuje, zda si žáci dokáží situaci představit. Ostatní jazykolamy neobsahují zadání, které by vybízelo k další práci a jsou pouze informativního charakteru.</p>
<p>Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem</p>	<p>P 1: Jazykolam představuje přípravu na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím drilového/reproduktivního/přípravného typu cvičení spolu s rozmluvením mluvidel. Cvičení se zaměřují na fonetickou stránku jazyka.</p> <p>RS: Poslech představuje receptivní typ úlohy. Jazykolam představuje přípravu na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím drilového/reproduktivního/přípravného typu cvičení spolu s rozmluvením mluvidel. Cvičení se zaměřují na fonetickou stránku jazyka.</p>

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 1, s. 33, cv. –</p> <p>S. 33 obsahuje dva jazykolamy. Druhý z jazykolamů lze číst jako palindrom.</p> <p>Znění:</p> <p><i>Дед Данила, Делил дыню. Дольку Диме, Дольку Дине.</i></p> <p><i>На доме чемодан.</i></p>

	<p><i>Иди искать такси.</i></p> <p>RS: s. 99, cv. 5</p> <p>S. 99 nabízí delší jazykolam, který by mohl být zároveň básničkou.</p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>P 1: U prvního jazykolamu není zadání k folklórnímu prvku specifikováno. Objevuje se pouze informace, že tabulka s azbukou žákům pomůže.</p> <p>Druhý jazykolam mají žáci číst zleva i zprava.</p> <p>RS: Zadání se žáků dotazuje, zda jej přednesou na jediný nádech.</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>P 1: Folklórní prvek slouží k pobavení žáků, zároveň si tímto způsobem žáci ověřují, zda jazykolamům rozumějí. Jedná se také o trénink fonetické stránky jazyka a zaměření na rozmluvení mluvidel.</p> <p>RS: Jedná se také o trénink fonetické stránky jazyka a zaměření na rozmluvení mluvidel.</p>

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 1, s. 56, cv. –</p> <p>Na s. 56 se objevuje následující jazykolam:</p> <p><i>Бом – бом – бом</i></p> <p><i>Танцует муха с комаром!</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>Cvičení doprovází otázka, kolikrát žáci dokáží jazykolam říci za jednu minutu.</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>Folklórní prvek slouží k pobavení žáků (motivační složka), zároveň si tímto způsobem žáci ověřují, zda jazykolamům rozumějí. Jedná se také o trénink fonetické</p>

	stránky jazyka a zaměření na rozmluvení mluvidel.
--	---

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	P 1, s. 76, cv. – S. 76 nabízí sedm jazykolamů. Znění některých z nich: <i>Каша шапкой иппику сииб.</i> <i>У ежа ежата, у ужа ужата.</i> <i>Щу да каша – пица наша.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Jazykolam představuje přípravu na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím drilového/reproduktivního/přípravného typu cvičení spolu s rozmluvením mluvidel.

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	P 1, s. 77, cv. – Jazykolam na s. 77 se objevuje v následujícím znění: <i>Я жуук, я жуук.</i> <i>Я тут живу.</i> <i>Жужжу, жуужу –</i> <i>Всю жизнь жуужу.</i> <i>Я жуук джентльмен,</i> <i>Я буду вас ждать,</i> <i>Сколько вы пожелаете!</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.

Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Jazykolam představuje přípravu na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím drilového/reproduktivního/přípravného typu cvičení spolu s rozmluvením mluvidel.
--	--

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	P 2, s. 49, cv. – S. 49 nabízí jeden jazykolam. Znění: <i>Добры бобры пошлы в боры.</i>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Zadání k folklórnímu prvkem není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Jazykolam představuje přípravu na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím drilového/reproduktivního/přípravného typu cvičení spolu s rozmluvením mluvidel.

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 28, cv. – S. 28 nabízí dva jazykolamy. Znění: <i>Уиёл Прокоп. кипел укроп, прииёл Прокоп, вскипел укроп.</i> <i>Съел молодец тридцать три пирога с пирогом да все с творогом.</i>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Zadání k folklórnímu prvkem není specifikováno.

Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Jazykolam představuje přípravu na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím drilového/reproduktivního/přípravného typu cvičení spolu s rozmluvením mluvidel.
--	--

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 63, cv. – Na s. 63 se nacházejí tři jazykolamy. Znění: <i>Три сороки – тараторки тараторили на горке.</i> <i>Под солнышком выросли подсолнухи.</i> <i>Кошка-крошка на окошке, кашку кушала по крошке.</i>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Zadání k folklórnímu prvkem není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Jazykolam představuje přípravu na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím drilového/reproduktivního/přípravného typu cvičení spolu s rozmluvením mluvidel.

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 80, cv. – Na s. 80 lze najít jeden jazykolam. Znění:

	<i>Расскажите про покупки. Про какие про покупки? Про покупки, про покупки, про покупки мои.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Jazykolam představuje přípravu na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím drilového/reproduktivního/přípravného typu cvičení spolu s rozmluvením mluvidel.

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 101, cv. – S. 101 nabízí jeden jazykolam. Znění: <i>Карл у Клары украл кораллы.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Jazykolam představuje přípravu na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím drilového/reproduktivního/přípravného typu cvičení spolu s rozmluvením mluvidel.

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	P 5, s. 45, cv. 1 S. 45 nabízí dva dlouhé jazykolamy.
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si mají jazykolamy přečíst, přeložit a zkusit nacvičit (předtextové zadání). Potextové zadání žáky vybízí, aby si přečetli jazykolam společně s nahrávkou.

Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Jazykolam představuje přípravu na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím drilového/přípravného typu cvičení spolu s rozmluvením mluvidel. Čtením a poslechem žáci trénují receptivní řečové dovednosti. Překlad představuje jazykový typ úlohy. Secvičení představuje reproduktivní typ úlohy.
--	---

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 1, s. 23, cv. –</p> <p>Na s. 23 se vyskytují dva rébusy – žáci mají dle ilustrací přijít na správnou odpověď.</p> <p>RS: s. 42, cv. 8</p> <p>Na s. 42 se vyskytuje jedna hádanka.</p> <p>Znění:</p> <p><i>У меня четыре сына. У каждого сына есть сестра. Сколько у меня детей?</i></p>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	<p>P 1: Zadání se dotazuje, zda je žák schopen vyřešit uvedené rébusy.</p> <p>RS: Zadání k hádance není specifikováno.</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>P 1: Folklórní prvek slouží k pobavení žáků (motivační složka), zároveň si tímto způsobem žáci ověřují, zda rébusům porozuměli.</p> <p>RS: Folklórní prvek slouží k pobavení žáků (motivační složka).</p>

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 1, s. 27, cv. –</p> <p>Na s. 27 se vyskytují dvě hádanky.</p> <p>Znění první z nich:</p>

	<p><i>Без рук, без ног, а двери открывают.</i></p> <p>Druhá hádanka představuje slabiku <i>BA</i> vepsanou v písmenu <i>O</i>.</p> <p>RS: s. 112, cv. 11</p> <p>S. 112 nabízí jednu delší hádanku.</p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>P 1: Folklórní prvek je uveden jako cvičení pro radost a zábavu. Žáci mají za úkol hádanku vyluštit, pokud si však neporadí, vyluští si i odpověď – <i>ветер</i>.</p> <p>U druhé hádanky mají žáci za úkol taktéž rébus pouze vyluštit.</p> <p>RS: Potextové cvičení k hádance je zaměřeno na procvičování středního rodu přídavných jmen, žáci proto doplňují koncovky do vět.</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>P 1: Folklórní prvek slouží k pobavení žáků (motivační složka), zároveň si tímto způsobem žáci ověřují, zda rébusům porozuměli (vlastní řečové cvičení).</p> <p>RS: Folklórní jev rozvíjí jazykové řečové dovednosti.</p>

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 1, s. 33, cv. –</p> <p>Na s. 33 lze najít hádanku, jejíž znění je:</p> <p><i>Без языка, а говорит,</i> <i>Без ушей, а слышит.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>Žáci mají za úkol hádanku rozluštit; další zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>Folklórní prvek slouží k pobavení žáků, zároveň si tímto způsobem žáci ověřují, zda rébusu porozuměli.</p>

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 1, s. 38, cv. –</p> <p>Na s. 38 se objevují tři hádanky.</p> <p>Znění:</p> <p><i>С бородой родится – никто не дивится.</i></p> <p><i>Кто ходит без ног?</i></p> <p><i>В воде родится,</i> <i>А воды боится.</i></p> <p>Hádanky následují rébusy, které jsou zaměřeny na zpřeházená čísla či písmena. U jedné z nich každé číslo obsahuje jedno slovo – po správném seřazení čísel žákům vyjde výsledná věta – přísloví <i>He име́й сто рубле́й, а име́й сто друзе́й</i> v podobě hádanky.</p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórním prvkům není specifikováno; hádanky spadají pod cvičení pro radost a zábavu. U folklórních jevů se objevuje informace, dle níž žákům pomůže tabulka s azbukou.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Folklórní prvek slouží k pobavení žáků (motivační složka), zároveň si tímto způsobem žáci ověřují, zda uvedeným hádankám porozuměli.

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 1, s. 46, cv. –</p> <p>S. 46 nabízí hádanku v tomto znění:</p> <p><i>У меня шесть сыновей.</i> <i>У каждого сына есть сестра.</i></p>

	<i>Сколько у меня детей?</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno, cvičení doprovází pouze informace týkající se tabulky s azbukou, která žákům pomůže.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Folklórní prvek slouží k pobavení žáků (motivační složka), zároveň si tímto způsobem žáci ověřují, zda uvedeným hádankám porozuměli.

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	P 1, s. 56, cv. – Na s. 56 lze najít dvě hádanky doprovázené ilustracemi. Znění: <i>Глаза на рогах, А дом на спине. Кто на свете ходит в каменной рубашке?</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k hádankám není specifikováno, hádanky jsou uvedeny jako cvičení pro radost a zábavu.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Folklórní prvek slouží k pobavení žáků (motivační složka), zároveň si tímto způsobem žáci ověřují, zda uvedeným hádankám porozuměli.

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	P 1, s. 66, cv. – Na s. 66 se vyskytují dvě hádanky. Znění: <i>По чёрной доске белый заяц бежит.</i>

	<p><i>Сидит – зеленеет, Летит – пожелтеет, Упадёт – почернеет.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají za úkol k hádankám vybrat odpovídající uvedenou ilustraci.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Folklórní prvek slouží k pobavení žáků (motivační složka), zároveň si tímto způsobem žáci ověřují, zda uvedeným hádankám porozuměli. Jedná se o vlastní řečové cvičení.

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 1, s. 73, cv. –</p> <p>Na s. 73 lze najít následující hádanku:</p> <p><i>В нашей кухне целый год Дед Мороз в шкафу живёт.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Folklórní prvek slouží k pobavení žáků (motivační složka), zároveň si tímto způsobem žáci ověřují, zda uvedeným hádankám porozuměli.

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 1, s. 78, cv. –</p> <p>S. 78 nabízí následující hádanku:</p> <p><i>Что это? В этой маленькой корзинке Есть перо, карандаши. Есть там книги, есть картинки – Все, что хочешь для души.</i></p>

Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Folklórní prvek slouží k pobavení žáků (motivační složka), zároveň si tímto způsobem žáci ověřují, zda uvedeným hádankám porozuměli.

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	P 2, s. 24, cv. – Na s. 24 lze najít následující dvě hádanky: <i>Что на свете дороже всего ?</i> <i>Что не имеет ни начала, ни конца?</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Folklórní prvek slouží k pobavení žáků (motivační složka), zároveň si tímto způsobem žáci ověřují, zda uvedeným hádankám porozuměli.

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	P 2, s. 32, cv. 11 S. 32 nabízí následující hádanku: <i>На первую ступеньку</i> <i>Встал парень молодой.</i> <i>К двенадцатой ступеньке</i> <i>Пришел старик седой.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Folklórní prvek slouží k pobavení žáků (motivační složka), zároveň si tímto způsobem žáci ověřují, zda uvedeným hádankám porozuměli.

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 2, s. 36, cv. –</p> <p>Na s. 36 se vyskytují čtyři hádanky.</p> <p>Znění některých z nich:</p> <p><i>У семерых братьев по одной сестре.</i> <i>Много ли сестёр?</i></p> <p><i>У двух матерей по пяти сыновей, одно имя всем.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno. Hádanky jsou uvedeny jako <i>Народные загадки с числительными.</i></p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>Folklórní prvek slouží k pobavení žáků (motivační složka), zároveň si tímto způsobem žáci ověřují, zda uvedeným hádankám porozuměli.</p>

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 2, s. 37, cv. –</p> <p>S. 37 žákům nabízí hádanku, která je ukryta v osmisměrce. Cvičení je nazváno <i>Народная загадка.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>Žáci mají za úkol najít začátek hádanky a přečíst ji; uhodnout ji nebude pro ně problém (předtextové zadání).</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>Folklórní prvek slouží k pobavení žáků (motivační složka), zároveň si tímto způsobem žáci ověřují, zda uvedeným hádankám porozuměli (vlastní řečové cvičení s porozuměním). Žáci také rozvíjejí receptivní řečové dovednosti (čtení).</p>

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	P 2, s. 79, cv. 13 Na s. 79 se ve cvičení 13 a) a b) nachází čtyři hádanky. V bodě b) se v hádankách vyskytují neúplná slova.
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k hádance v bodě a) žáky informuje o tom, že pokud hádanku neuhodnou, strana předchozí nabízí řešení. Zadání v bodě b) žáky informuje o tom, že řešení jim pouze napoví, avšak texty hádanek si musí doplnit a přečíst sami.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Folklórní prvek slouží k pobavení žáků (motivační složka), zároveň si tímto způsobem žáci ověřují, zda uvedeným hádankám porozuměli. Žáci také rozvíjejí receptivní řečové dovednosti (čtení). Doplnění neúplných slov v bodě b) představuje jazykový typ úlohy.

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	P 2, s. 82, cv. 19 Na s. 82 lze najít tuto hádanku: <i>Глаза как у коты,</i> <i>Уши как у коты,</i> <i>Ноги как у коты,</i> <i>Хвост как у коты,</i> <i>Все как у коты,</i> <i>Но это не кот, а...</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání žákům nabízí hádanku. Žáci se mají pokusit napsat podobnou.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Folklórní prvek slouží k pobavení žáků (motivační složka), zároveň si tímto

	<p>způsobem žáci ověřují, zda uvedeným hádankám porozuměli.</p> <p>Úkol lze považovat za produktivní úlohu, neboť žáci sami aktivně vytvoří hádanku, případně za úlohu reproduktivního typu, pokud se pouze opírají o text původní a pouze zamění vybraná slova.</p>
--	--

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 2, s. 84, cv. –</p> <p>S. 84 nabízí šestici hádanek.</p> <p>Znění některých z nich:</p> <p><i>Без рук, без ног, А ворота открывает...</i></p> <p><i>Как может кошка зайти в погреб с одной головой, а выйти с двумя?</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Folklórní prvek slouží k pobavení žáků (motivační složka), zároveň si tímto způsobem žáci ověřují, zda uvedeným hádankám porozuměli. Žáci také rozvíjejí receptivní řečové dovednosti (čtení).

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 2, s. 96, cv. 15</p> <p>Na s. 96 se nachází hádanka v podobě několika vět.</p> <p>Znění některých z nich:</p> <p><i>С дедушкой я ходил на вокзал смотреть на поезда.</i></p> <p><i>Около дома остановка автобуса.</i></p>

	<i>Сейчас туда ходит мой брат.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají uhodnout, jaký název písně se skrývá za těmito větami.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Folklórní prvek slouží k pobavení žáků (motivační složka), zároveň si tímto způsobem žáci ověřují, zda uvedeným hádankám porozuměli. Žáci také rozvíjejí receptivní řečové dovednosti (čtení).

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	P 2, s. 100, cv. – Na s. 100 se nachází dvě hádanky. Znění: <i>Шла бабушка в город, а навстречу ей три деда, у каждого деда по мешку, а в каждом мешке – по одному коту. Сколько их шло в город? Что находится между горой и лесом?</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Folklórní prvek slouží k pobavení žáků (motivační složka), zároveň si tímto způsobem žáci ověřují, zda uvedeným hádankám porozuměli. Žáci také rozvíjejí receptivní řečové dovednosti (čtení).

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 46, cv. – S. 46 nabízí tři hádanky. Znění jedné z nich: <i>Без чего не испечь хлеба?</i>

Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Folklórní prvek slouží k pobavení žáků (motivační složka). Žáci také rozvíjejí receptivní řečové dovednosti (čtení).

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 49, cv. 3 Na s. 49 se nachází dvě hádanky, které doprovází křížovka. Znění: <i>Что идѐм то в гору, то с горы, то остаѐтся на месте?</i> <i>Кто идѐм (ходим), когда сидим?</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají do křížovky doplnit ruské ekvivalenty českých slovíček. Než však začnou křížovky vyplňovat, mají hádanky zkusit zodpovědět. Odměněn by měl být ten, kdo hádanky vyřešil nejpřesněji. V další části si žáci text <i>Кто идѐм</i> poslechnou a ukazují na obrázkový slovníček na s. 47 na předměty, o kterých je řeč.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Čtením a poslechem žáci rozvíjejí receptivní řečové dovednosti. Doplnění slovíček představuje jazykový typ úlohy. Poslech je zaměřen na porozumění, jedná se tedy o vlastní řečové cvičení.

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 63, cv. – Na s. 63 se nacházejí čtyři hádanky.

	<p>Znění některých z nich: <i>В каком месяце 28 дней?</i></p> <p><i>Какие часы показывают точное время два раза в сутки?</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání žáky vybízí k četbě hádanek a hledání řešení.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Folklórní prvek slouží k pobavení žáků (motivační složka). Žáci také rozvíjejí receptivní řečové dovednosti (čtení).

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 3, s. 80-81</p> <p>Na s. 80-81 se nachází jedenáct rébusů, které k uhádnutí doprovází ilustrace.</p> <p>Znění jednoho z nich: <i>Букву, которая составлена из букв читай с ИЗ.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Rébusy doprovází popis, co to vlastně rébus je. Následně mají žáci rozšifrovat dva rébusy podle předcházejících devíti.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Folklórní prvek slouží k pobavení žáků (motivační složka). Žáci také rozvíjejí receptivní řečové dovednosti (čtení).

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 3, s. 88, cv. 10</p> <p>Na s. 88 se nachází dvě hádanky.</p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>Žáci mají za úkol vyřešit, kdo studuje na jaké škole (předtextové zadání).</p> <p>V potextové úloze žáci doplní jména rolí na základě hlavolamu, který již předtím vyřešili.</p>

Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Cvičení, které se dotazuje na to, na jaké škole kdo studuje, je jazykového typu. Potextové zadání představuje reproduktivní typ cvičení.
--	---

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 91, cv. 13 Na s. 91 se nachází jedna hádanka pod názvem <i>Kmo umo cobupaem?</i> .
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Žáci mají říci, kdo co sbírá a kdo vlastní velkou sbírku (předtextové zadání). V potextovém zadání mají žáci říci či doplnit do textu, kdo u nich ve třídě je takový sběratel.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Jedná se o jazykový typ úloh, neboť žáci odpovídají na otázky k textu a doplňují odpovědi do textu.

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 96, cv. 18 S. 18 nabízí hádanku v podobě rozhovoru dvou dívek.
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Žáci do textu doplňují zájmena. Následně si mají zakrývat střídavě levou a pravou část textu a rozehrát rozhovor. Rozhovor poté se spolužákem obměňují, hovoří v množném čísle a oslovují Natašu a Kát'u.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Výše uvedená cvičení představují jazykový typ cvičení.

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 124, cv. – Na s. 124 lze najít 14 hádanek.

	Ukázka jedné z nich: <i>На руках 10 пальцев. Сколько пальцев на 10 руках?</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají hádanky řešit pouze v soukromí; další zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Hádanky slouží k pobavení žáků (motivační složka).

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 128, cv. – Na s. 128 se nachází ilustrovaná hádanka v podobě města.
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Dle zadání žáci mají projít město všemi ulicemi, avšak nesmí na jedno místo zajít dvakrát.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Hádanky slouží k pobavení žáků (motivační složka).

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 53, cv. 16 S. 53 nabízí jednu hádanku, která je nazvána <i>Классные спортсмены</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání přímo k folklórnímu prvku není specifikováno. Následuje potextové cvičení, v němž mají žáci sestavit podle uvedených otázek (např. <i>Сколько ему лет?</i>) portrét jejich oblíbeného sportovce. Zbytek třídy sportovce hádá. Odpovědi k otázkám musí být ano/ne. Následuje krátký text o sportovcích, jejichž jméno žáci musí uhodnout.

Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Hádanky slouží k pobavení žáků. Četbou žáci rozvíjejí receptivní řečové dovednosti. Uvedený úkol představuje jazykový typ úlohy. Následující text o sportovcích je zaměřen na porozumění – jedná se o vlastní řečové + receptivní cvičení.
--	--

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 84, cv. 16 S. 84 nabízí hádanku z jedné pohádky. Znění: <i>Что самое быстрое?</i> <i>Что самое сладкое?</i> <i>Что самое дорогое?</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají jmenovat českou pohádku, z níž tato hádanka pochází, společně se jménem jejího autora. Následně mají žáci přeformulovat některé věty a doplnit do vět slova.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Výše uvedená slova představují jazykový typ úloh.

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 85, cv. 17 S. 85 nabízí dvě hádanky. Znění jedné z nich: <i>-Смотри, воды на 3 см меньше, чем час назад.</i> <i>-Сколько было воды 3 часа назад?</i> <i>-На 9 см больше.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají za úkol popřemýšlet nad hádankami a obměnit je.

Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Hádanky se týkají tématu stupňování přídavných jmen. Obměna hádanek představuje jazykový typ úlohy, neboť žáci střídají v textu různá slova.
--	--

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 108, cv. – Na s. 108 lze najít hádanku s názvem <i>Коза, лиса и морковь.</i>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Zadání k folklórnímu prvkem není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Hádanky slouží k pobavení žáků (motivační složka). Čtením žáci rozvíjejí receptivní řečové dovednosti.

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 114, cv. – S. 114 nabízí jednu hádanku, která je nazvána <i>День рождения.</i>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Zadání k folklórnímu prvkem není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Hádanky slouží k pobavení žáků (motivační složka). Čtením žáci rozvíjejí receptivní řečové dovednosti.

Žánr folklórního prvku	Říkadlo
Konkretizace folklórního prvku	P 1, s. 27, cv. – Na s. 27 lze najít říkadlo následujícího znění: <i>Раз, два, три, четыре, пять – Я иду искать! Холодно, холодно, холодно, Теплее, теплее, теплее,</i>

	<i>Тепло, тепло, тепло, Горячо, горячо, горячо.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci by uvedenou říkanku měli znát z češtiny. Měli by ji proto najít v ruském říkadle (potextové cvičení). Pod zadáním se objevuje i nápověda v češtině.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky žákům rozšiřují kulturní povědomí o ruských říkankách. Srovnání říkanek/hledání v textu představuje jazykový typ úlohy.

Žánr folklórního prvku	Říkanka
Konkretizace folklórního prvku	P 1, s. 42, cv. 9 S. 42 nabízí následující říkanku, avšak se zaměněnými slovy, která do originální verze nepatří. Znění správné verze ze s. 75: <i>Белые бараны Били и барабаны, Без разбора били, Лбы себе разбили.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají najít chyby v popletené říkance (předtextové zadání). Následně mají dle uvedené ilustrace obdobným způsobem verše v říkance obměnit.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky žákům rozšiřují kulturní povědomí o ruských říkankách. Jedná se o jazykový typ cvičení, neboť žáci pracují se slovní zásobou.

Žánr folklórního prvku	Říkanka
Konkretizace folklórního prvku	P 1, s. 47, cv. – Na s. 47 se vyskytuje jedna říkanka.

	<p style="text-align: center;">Znění:</p> <p style="text-align: center;"><i>Раз, два, три, четыре, пять, Вышел зайчик погулять. Вдруг охотник выбегает, Прямо в зайчика стреляет. Пиф – паф, ой – ой – ой, Убегает зайчик мой.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>Žáci si mohou říkanku zazpívat a zatancovat na melodii letkisu.</p> <p>Říkanka spadá pod cvičení, které je zaměřeno na pobavení žáků a zároveň uvádí informaci, týkající se tabulky s azbukou, která žákům při práci pomůže.</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>Tyto folklórní prvky žákům rozšiřují kulturní povědomí o ruských říkankách.</p> <p>Zpěvem žáci trénují výslovnost jednotlivých slov, zároveň si upevňují slova v paměti.</p>

Žánr folklórního prvku	Říkanka
Konkretizace folklórního prvku	<p style="text-align: center;">P 1, s. 53, cv. 14</p> <p>Na s. 53 se vyskytuje následující říkanka:</p> <p style="text-align: center;"><i>Я жук, я деревня жук. Я тут хомяк живу. Жужжу, жужжу – Всю жизнь мяу-мяу жужжу.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>Zadání se dotazuje, zda si žáci na říkanku vzpomenu a najdou v učebnici odpovídající obrázek. Následně mají říci, zda se jim říkanka líbila, říci, co do textu nepatří, co v něm chybí a přečíst si správný text na s. 77 (potextová cvičení).</p>

Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky žákům rozšiřují kulturní povědomí o ruských říkankách. Uvedená cvičení pracují s porozuměním textu, jedná se tedy o vlastní řečová cvičení, zároveň však představují jazykový typ úlohy, neboť žáci vyselektují, co do textu nepatří. Vyjadřování názoru představuje produktivní typ úlohy.
--	--

Žánr folklórního prvku	Říkanka
Konkretizace folklórního prvku	P 1, s. 56, cv. – Na s. 56 lze najít říkanku ve znění: <i>Гром по горам раскатился, Комар с дуба свалился, Мёд в лесу медведь нашёл, Мало мёду, много пчёл.</i>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Říkanka je uvedena jako cvičení pro legraci, konkrétní zadání k folklórnímu prvkem však není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky žákům rozšiřují kulturní povědomí o ruských říkankách. Další účel textu není specifikován.

Žánr folklórního prvku	Říkanka
Konkretizace folklórního prvku	P 1, s. 57, cv. – Na s. 57 lze najít jednu říkanku. Znění: <i>Ваня, Ваня простота, Купил лошадь без хвоста, Сел задом наперед, И поехал в городок.</i>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Zadání k folklórnímu prvkem není specifikováno.

Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky žákům rozšiřují kulturní povědomí o ruských říkankách. Další účel textu není specifikován.
--	--

Žánr folklórního prvku	Říkanka
Konkretizace folklórního prvku	P 1, s. 65, cv. 18 Na s. 65 se nachází říkanka, v níž jsou všechna slova dohromady spojena. Úryvek: <i>Яумеюрисовать Ручкупероутетрадькнигу</i>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Žáci mají zjistit, o jakou říkanku se jedná. Pokud nevědí, mají si říkanku přečíst na s. 78.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky žákům rozšiřují kulturní povědomí o ruských říkankách. Žáci si četbou trénují receptivní řečové dovednosti a zároveň porozumění textu.

Žánr folklórního prvku	Říkanka
Konkretizace folklórního prvku	P 1, s. 65, cv. 19 Na s. 65 se nachází dvě říkanky. Znění: <i>Карандаш, перо, картинка. В сумке книжка и тетрадь – Раз, два, три, четыре, пять. Быстро в сумку посмотри! Вот тетради: раз, два, три. Да по-русски расскажи. -вот стена, парты, лампы, стол, Дверь, окно, ещё доска. Это – мела два куска.</i>

Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání se dotazuje, zda si žáci vzpomenu na říkanku <i>Что есть в классе?</i> a dokážou vybrat, která ze dvou výše uvedených to je. Pokud nevědí, mají se podívat na s. 78.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky žákům rozšiřují kulturní povědomí o ruských říkankách. Žáci si četbou trénují receptivní řečové dovednosti a zároveň porozumění textu.

Žánr folklórního prvku	Říkanek
Konkretizace folklórního prvku	P 1, s. 75, cv. – Na s. 75 lze najít šestici říkanek. Znění jedné z nich: <i>Мы лягушки – ква, ква, ква,</i> <i>Дай нам грошик – ква, ква, ква.</i> <i>Мы на грошик – ква, ква, ква,</i> <i>Купим мошек – ква, ква, ква.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k říkankám není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky žákům rozšiřují kulturní povědomí o ruských říkankách. Žáci si četbou trénují receptivní řečové dovednosti a zároveň porozumění textu.

Žánr folklórního prvku	Říkanek
Konkretizace folklórního prvku	P 1, s. 76, cv. – Na s. 76 lze najít jednu říkanek. Znění: <i>Если бы да кабы</i> <i>Да во рту росли бобы,</i> <i>То был бы то не рот,</i> <i>А целый огород.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k říkankám není specifikováno.

Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky žákům rozšiřují kulturní povědomí o ruských říkankách. Žáci si četbou trénují receptivní řečové dovednosti a zároveň porozumění textu.
--	---

Žánr folklórního prvku	Říkanka
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 1, s. 79-80, cv. –</p> <p>Na s. 79-80 lze najít pět říkanek, které jsou určeny nejmenším dětem.</p> <p>Znění některých z nich:</p> <p><i>Раз, два, три, четыре, пять, Будем мальчики считать. На другой руке опять Раз, два, три, четыре, пять.</i></p> <p><i>Глазки? Есть. Ротик? Есть. Ручки? Есть. Ложка?</i></p> <p><i>Можно ложкой кашу есть.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Zadání k folklórnímu prvkem není specifikováno. Text doprovází pouze vysvětlení, dle kterého si ruské maminky s dětmi hrají stejně, jako ty české, pouze s jinými slovy. Podobně jsou uvedeny i další říkanky, které uvádějí další folklórní prvky jako např. říkanka, která slouží k uspávání malých dětí.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky žákům rozšiřují kulturní povědomí o ruských říkankách.

	Žáci si četbou trénují receptivní řečové dovednosti a zároveň porozumění textu.
--	---

Žánr folklórního prvku	Říkanka
Konkretizace folklórního prvku	P 2, s. 24, cv. – S. 24 nabízí říkanku v následujícím znění: <i>Был баран на базаре в барабан.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky žákům rozšiřují kulturní povědomí o ruských říkankách. Žáci si četbou trénují receptivní řečové dovednosti a zároveň porozumění textu.

Žánr folklórního prvku	Říkanka
Konkretizace folklórního prvku	P 2, s. 28, cv. 6 S. 28 nabízí cvičení, v němž jsou vloženy verše jedné říkanky do veršů několika jiných říkanek.
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si mají nejprve vzpomenout na nějakou říkanku, jež začíná čísly (předtextové zadání). Dále se zadání dotazuje, jak si žáci poradí se sborovou recitací (potextové zadání).
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky žákům rozšiřují kulturní povědomí o ruských říkankách. Žáci si četbou trénují receptivní řečové dovednosti a zároveň porozumění textu. Sborová recitace představuje jazykový typ cvičení se zaměřením na fonetickou stránku jazyka.

Žánr folklórního prvku	Říkanka
Konkretizace folklórního prvku	P 2, s. 51-52, cv. – Na s. 51 lze najít jednu říkanku pod názvem <i>Все куда-нибудь удым.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Předtextové cvičení vybízí k poslechu textu. V potextovém zadání mají žáci vyjádřit, zda se jim příběh líbil a proč. Následuje cvičení, v němž žáci uslyší otázky k textu.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky žákům rozšiřují kulturní povědomí o ruských říkankách. Žáci si četbou i poslechem trénují receptivní řečové dovednosti a zároveň porozumění textu. Vyjádření, zda se žákům příběh líbil, představuje produktivní typ cvičení. Úloha s otázkami k textu je jazykového typu.

Žánr folklórního prvku	Říkanka
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 42, cv. 18 Na s. 18 se v části b) nachází tato říkanka: <i>Еле, еле, еле, еле, Завертелись карусели. А потом, бегом, бегом, Все кругом, кругом, кругом.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají za úkol se říkanku naučit za čtyři minuty.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky žákům rozšiřují kulturní povědomí o ruských říkankách, trénují paměť žáků a fonetickou stránku jazyka.

Žánr folklórního prvku	Hra
Konkretizace folklórního prvku	P 2, s. 68, cv. 2 Na s. 68 lze najít hru <i>Бопомуа</i> , která je ekvivalentem české hry <i>Zlatá brána</i> . Na této straně se nachází jak ruská verze, tak její český protějšek.
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Princip hry je dětem v předtextovém zadání vysvětlen. Následně si v potextovém zadání mají žáci ruskou verzi hry poslechnout.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Žáci poslechem trénují receptivní řečové dovednosti. Zároveň se hrou seznamují s ruskými kulturními zvyklostmi a folklórem. Hra ve výuce představuje motivační složku, neboť si žáci oddechnou od gramatiky.

Žánr folklórního prvku	Hra
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 15, cv. – Na s. 15 se objevuje hra <i>Судьба</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si mají zopakovat slovní zásobu k tématu město. Dále je vysvětlen princip hry.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Hry slouží k pobavení žáků, avšak také k upevnění slovní zásoby daného tématu. Zároveň se hrou seznamují s ruskými kulturními zvyklostmi a folklórem. Hra ve výuce představuje motivační složku, neboť si žáci oddechnou od gramatiky.

Žánr folklórního prvku	Hra
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 16, cv. 5 S. 16 nabízí hru <i>По королевской дороге</i> .

Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si mají nejprve přečíst instrukce ke hře. Poté se mají podívat do učebnice a převyprávět česky, co je jejich úkolem (předtextové zadání). Následně si mají žáci v potextovém zadání poslechnout otázky a ukazovat na mapě místa, které v nahrávce zaslechli. Nakonec si hru žáci zahrají a čtou otázky, odpovídají na ně a kontrolují správnost přečtením ruských odpovědí.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Předtextové zadání je zaměřeno na porozumění textu (vlastní řečové zadání). Prevyprávění textu je reproduktivním typem úlohy. Odpovědi na otázky představují jazykový typ cvičení. Poslechem a četbou žáci trénují receptivní řečové dovednosti.

Žánr folklórního prvku	Hra
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 36, cv. 14 S. 36 nabízí jednu hru pod názvem <i>День наобором</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Úkolem žáků je představit si, že v lavicích sedí rodiče. Žáci zadávají rodičům pokyny stejným způsobem, jakým by chtěli, aby rodiče zadávali úkoly jim. Je-li zadání zdvořilé, splní jej formou pantomimy.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Hra navazuje na gramatiku rozkazovacího způsobu. Jedná se o cvičení jazykového typu.

Žánr folklórního prvku	Hra
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 37, cv. 15 S. 37 nabízí skupinovou hru na roboty.

Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají za úkol dělat pouze to, co jim druzí řeknou. Žáci plní úkoly pouze tehdy, slyší-li slovo <i>пожалуйста</i> . Žádné jiné pohyby žáci bez rozkazu dělat nesmí.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Hra představuje jazykový typ cvičení a navazuje na gramatiku rozkazovacího způsobu. Hra stimuluje pamětní učení u žáků, kteří se nejlépe učí pohybem.

Žánr folklórního prvku	Hra
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 99, cv. 12 S. 99 nabízí jednu hru, jež je zaměřena na kriminální policii a prostudování popisu domu.
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají za úkol sami vymyslet hře název.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Hra slouží k pobavení žáků (motivační složka). Vymyšlení názvu představuje jazykový/reproduktivní/produktivní typ úlohy.

Žánr folklórního prvku	Hra
Konkretizace folklórního prvku	P 5, s. 32, cv. – S. 32 nabízí hru <i>Opakování slepičím krokem</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci dělají slepičí kroky. Jedno slovo na téma Škola = jeden krok. Slova se nesmí opakovat. Nakonec na podlaze žáci vyznačí, kdo kam došel.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Hra slouží k pobavení žáků (motivační složka). Hrou zároveň žáci opakují slovní zásobu daného tématu (jazykový typ úlohy).

Žánr folklórního prvku	Příslaví
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 1, s. 38, cv. –</p> <p>Na s. 38 se objevuje přísloví v podobě hádanky. V tomto rébusu každé číslo obsahuje jedno slovo – po správném seřazení čísel žákům vyjde výsledná věta – přísloví <i>He умею что рублею, а умею что रुपयेю.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání se pouze dotazuje, zda žáci hádanku (potažmo přísloví) rozluští.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Folklórní prvek slouží k pobavení žáků (motivační složka), zároveň si tímto způsobem žáci ověřují, zda uvedeným hádankám a přísloví porozuměli.

Žánr folklórního prvku	Příslaví
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 3, s. 28, cv. –</p> <p>S. 28 nabízí dvě přísloví.</p> <p>Znění:</p> <p><i>Доброе начало, половина дела!</i></p> <p><i>Дело без конца, что кобыла без хвоста!</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají říci, jak zní odpovídající přísloví česky.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Příslaví představuje vlastní řečové cvičení, neboť je založeno na porozumění textu. Překlad lze také považovat za jazykový či reproduktivní typ úlohy.

Žánr folklórního prvku	Příslloví
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 91, cv. – S. 91 je úvodní stranou k tématu Bydlení. Příslloví je pro porovnání uvedeno i v češtině. Znění: <i>Не красна изба углами, а пирогами.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Příslloví žákům rozšiřuje kulturní povědomí o ruských folklórních prvcích.

Žánr folklórního prvku	Příslloví
Konkretizace folklórního prvku	P 5, s. 103, cv. – S. 103 nabízí šestici přísloví. Znění některých z nich: <i>Тихие воды глубоки.</i> <i>Выше головы не прыгнешь.</i> <i>Пролитую воду не соберёшь.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání se dotazuje, jak tyto folklórní prvky budou česky.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Příslloví žákům rozšiřuje kulturní povědomí o ruských folklórních prvcích. Překlad lze považovat za jazykový/reproduktivní typ úlohy.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	P 1, s. 57, cv. – Vtip na s. 57 je uveden jako veselá historka, která je založena na inzerátu, v němž je nabízen osmnáctiletý kuň k prodeji. Dva chlapci se o inzerátu baví – jeden z nich o koně projeví zájem, neboť si

	<p>chce koupit koně, navíc mu je také 18 let. Jeho kamarád mu na to odpoví, že je ten kůň starý.</p> <p>Znění:</p> <p><i>A: Хочу продать: лошадь – восемнадцать лет</i></p> <p><i>B: Я хочу купить лошадь. Мне тоже 18 лет.</i></p> <p><i>C: Она старая!!!</i></p> <p>Pointou je, že Váňa koupil koně bez ocasu, viz říkanka:</p> <p><i>Ваня, Ваня простота, Купил лошадь без хвоста, Сел задом наперед, И поехал в городок.</i></p> <p>RS: s. 105, cv. –</p> <p>S. 105 nabízí jeden vtip.</p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>P 1: Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.</p> <p>RS: Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>P 1 + RS: Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti.</p>

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 1, s. 66, cv. –</p> <p>Na s. 66 lze najít tři vtipy.</p> <p>Znění jednoho z nich:</p> <p><i>-Как дела в школе? – спросила мама.</i></p> <p><i>-Я туда уже не пойду.</i></p> <p><i>-Почему?</i></p>

	<p><i>-Читать и писать не умею, а разговаривать не разрешает учительница.</i></p> <p>RS: s. 119, cv. 7</p> <p>S. 119 nabízí jeden vtip.</p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>P 1: Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.</p> <p>RS: Zadání žáky pouze informuje o tom, že pokud se žáci naučí tento vtip z paměti, budou umět časovat sloveso <i>идти</i>. Zadání není dále specifikováno.</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>P 1 + RS: Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti.</p>

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 1, s. 72, cv. 15</p> <p>Na s. 72 lze najít jeden vtip.</p> <p>Znění:</p> <p><i>Бабушка дала девушке шоколадную конфету.</i></p> <p><i>-Что ты скажешь бабушке? -спросила мама.</i></p> <p><i>Девочка подумала, а потом сказала:</i></p> <p><i>-Бабушка, дай мне, пожалуйста, ещё одну.</i></p> <p>RS: s. 123, cv. –</p> <p>Na s. 123 lze najít jeden vtip.</p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>P 1: Žáci mají říci, na jaké slovo vnučka zapomněla. Následně se mají pokusit obměnit text, např. pozměnit, čím babička vnučku obdarovala (potextová cvičení).</p> <p>RS: Zadání k prvku není specifikováno.</p>

Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>P 1: Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti. Práce s pozměněním textu představuje jazykový typ cvičení lexikálně-gramatický, neboť žáci pracují se skloňováním jednotlivých slov.</p> <p>RS: Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti.</p>
--	---

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	P 1, s. 77, cv. – S. 77 nabízí jeden vtip pod názvem <i>Разделу морт.</i>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Zadání k folklórnímu prvkem není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	P 2, s. 36, cv. 20 S. 36 nabízí vtip pod názvem <i>Волк и заяц.</i>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Žáci si mají text přečíst pro sebe (předtextové zadání). Následují potextová cvičení, která se zaměřují na poslech nahrávky, čtení ve dvojicích a sehrání ve dvojicích, kdy žáci mají za úkol měnit hlasy.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Poslechem a četbou žáci trénují receptivní řečové dovednosti, sehrání

	scénky pak představuje reproduktivní typ cvičení se zaměřením na fonetickou stránku jazyka (zejm. intonace)
--	---

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	P 2, s. 36, cv. – Na s. 36 se objevuje vtip <i>Анекдот</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	P 2, s. 53, cv. 4 Na s. 53 se nachází jeden vtip. Znění: <i>Ученик спрягает глагол идти.</i> <i>-Я иду, ты идёшь, он идёт, мы идём,</i> <i>выыыы...</i> <i>-Быстрее! -говорит учитель.</i> <i>-Я бегу, ты бежишь, они бегут.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Předtextové zadání žákům sděluje, že po naučení tohoto vtipu budou žáci uvedené sloveso umět časovat. Potextové zadání žákům nabízí, aby se prošli po třídě a do pochodu časovali toto sloveso, spolu s hlasitým zdůrazňováním přízvuků.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Hlasitý trénink přízvuků představuje jazykový typ cvičení, neboť se tato úloha soustřeďuje na fonetickou stránku jazyka.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 2, s. 63, cv. –</p> <p>Na s. 63 se nachází pětice vtipů.</p> <p>Znění některých z nich:</p> <p><i>-Ты в кино?! Так ведь ты должен быть сейчас в школе!</i></p> <p><i>-В школе? Да ведь у меня ангина.</i></p> <p><i>-Петя, назови мне трёх зверей, которые живут в Африке.</i></p> <p><i>-Два крокодила и один лев.</i></p> <p><i>-Коля, почему ты не выполнил домашнее задание?</i></p> <p><i>-Дедушка вчера очки разбил.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 2, s. 82, cv. 19</p> <p>Na s. 19 lze najít vtip následujícího znění:</p> <p><i>-Дорогой, правда, мои глаза голубые как небо?</i></p> <p><i>-Конечно.</i></p> <p><i>-А волосы чёрные как ночь?</i></p> <p><i>-Да.</i></p> <p><i>-А губы красные как розы?</i></p> <p><i>-Ага.</i></p> <p><i>-О, как я люблю, когда ты мне говоришь такие поэтические слова.</i></p>

Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si mají představit, že jim je 20 let. Další zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	P 2, s. 95, cv. – Na s. 95 se nachází jeden vtip, který doprovází ilustrace. Znění: <i>-Мамочка, можно мне пойти погулять?</i> <i>-Ты хочешь идти с грязными ушами?</i> <i>-Нет, с подругой.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mohou vtip obměňovat podle jmen spolužáků, k čemuž slouží tabulka s vysvětlením skloňování vlastních jmen.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti. Cvičení na obměňování jmen ve vtipu je jazykového typu.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	P 2, s. 100, cv. – Na s. 100 lze najít následující vtip: <i>Вовочка с папой в зоопарке стоят у клетки, где сидит лев.</i> <i>-Папа, - говорит Вовочка, - а если лев выскочит из клетки и съест тебя, на каком автобусе мне ехать домой?</i>

Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 3, s. 13, cv. 3</p> <p>Na s. 3 se vyskytuje jeden vtip, který je uveden jakožto pravdivý příběh, který se odehrává ve školních lavicích.</p> <p>Znění:</p> <p><i>-Петя, я тебе выполню одно желание.</i></p> <p><i>-Я бы попросил сделать Лондон столицей Франции.</i></p> <p><i>-Почему?</i></p> <p><i>-А я так вчера ответил на уроке географии!...</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 3, s. 17, cv. 8</p> <p>S. 8 nabízí jeden vtip.</p> <p>Znění:</p> <p><i>-Кем ты хочешь стать?</i></p> <p><i>-Если я вырасту мамой,</i></p> <p><i>Я стану медсестрой.</i></p> <p><i>Если я вырасту папой,</i></p> <p><i>я стану автомехаником.</i></p>

Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si mají zkusit vtip obměnit. Potextové zadání žáky vybízí ke hře na „hada-pamatováka.“
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti. Obměna vtipu představuje jazykový typ úlohy. Pamětní hra žákům pomáhá upevňovat slovní zásobu.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 18, cv. – Na s. 18 se nachází vtip pod názvem <i>Кто куда едет.</i> Znění: -Куда вы едете? -Я еду в Москву. А вы куда едете? -А я еду в Санкт-Петербург. Вот техника! Мы едем в разные стороны, а в одном поезде.
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 19, cv. – Na s. 19 lze najít následující vtip: <i>Шестилетний Миша никак не может понять, что бормочет его годовалый братишка. Наконец-то он обращается</i>

	<i>к маме: -Мама, а ты уверена, что он наш, русский?</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 20, cv. – Na s. 20 se nachází následující vtip: <i>На уроке английского языка: -Миша, почему ты не учишь английский язык? -А зачем? -Половина людей земного шара знает английский язык. -А разве это мало?</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno. Vtip je uveden pod názvem <i>Если английский знаешь, лучше русский понимаешь.</i>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 21, cv. 15 a) Na s. 21 se nachází pod názvem <i>Ты хорошо говоришь по-русски?</i> Následující vtip: <i>-Дима, ты говоришь по-немецки? -Йес...</i>

	<p><i>-Ведь это по-английски!</i></p> <p><i>-Да? Видишь, я не знал, что и по-английски умею говорить.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno. Vtip je nazván <i>Ты хорошо говоришь по-русски?</i> Následuje zadání, v němž mají žáci doplnit neúplná slova (koncovky při časování sloves).
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti. Cvičení na doplnění koncovek je přípravného (jazykového) typu.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 3, s. 26, cv. 20</p> <p>S. 26 nabízí vtip v angličtině a němčině pro srovnání.</p> <p>Znění v AJ:</p> <p><i>-Why are you crying? Do you want to drink?</i></p> <p><i>-No!</i></p> <p><i>-Do you want to eat?</i></p> <p><i>-No!</i></p> <p><i>-Do you want to sleep?</i></p> <p><i>-No!</i></p> <p><i>-What do you want?</i></p> <p><i>-Cry.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Vtip představuje potextové cvičení v návaznosti na e-mail v úvodu cvičení 20. Tento vtip chce Jan poslat do Ruska svému příteli, žáci by mu proto měli pomoci s překladem do ruštiny. Dále se zadání

	dotazuje, zda mohou angličtináři a němčináři překládat sborově.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti. Překlad textu představuje jazykový/reproduktivní typ cvičení.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 28, cv. – Na s. 28 lze najít tři vtipy. Znění jednoho z nich: <i>Ты слышал, что в Монако запретили футбол?</i> <i>-Нет, а почему?</i> <i>-Хлопотное дело. Мяч без конца улетает то в Италию, то во Францию.</i>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Zadání k folklórnímu prvkem není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 31, cv. – Na s. 31 lze najít tento vtip: <i>-Петя, ты что смеёшься? Я ничего смешного не вижу!</i> <i>-А ты и не можешь видеть: ведь ты сел на мой бутерброд с вареньем!</i>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Zadání k folklórnímu prvkem není specifikováno.

Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti.
--	--

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 32, cv. – Na s. 32 lze najít jeden vtip pod názvem <i>Шведский стол.</i>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Zadání k folklórnímu prvkem není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 50, cv. – Na s. 50 se nachází ilustrovaný vtip s názvem <i>Куда идти в такую погоду?</i> v podobě krátkého komiksu. Znění: <i>-Ваня, сходи в магазин!</i> <i>-Катенька, сейчас такой дождь, что собаку не выгонишь на улицу!</i> <i>-Ну, иди без собаки!</i>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Zadání k folklórnímu prvkem není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 52, cv. – Na s. 52 se nachází následující vtip s názvem <i>Моё любимое место</i> : <i>Корова лезет на дерево.</i> <i>Ворона спрашивает:</i> <i>-Ты куда?</i> <i>-Яблоки кушать.</i> <i>-Ты что, с ума сошла? Это берёза!</i> <i>-А у меня яблоки с собой.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 63, cv. – Na s. 63 lze najít tři vtipy. Vtipy se skládají ze tří částí.
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají za úkol označit si pořadí vtipů písmeny. Další zadání není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti. Aby mohli žáci správně určit pořadí vtipů, musí jim porozumět (vlastní řečové cvičení)

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 66, cv. – Na s. 66 se nachází následující vtip pod názvem <i>Что можно отмечать?</i> :

	<p><i>-Папа, сегодня учительница рассказывала нам про насекомое, которое живёт только один день. Вот здорово!</i></p> <p><i>-Почему „здорово“?</i></p> <p><i>-Представляешь, свой день рождения можно отмечать всю жизнь!</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 3, s. 74, cv. –</p> <p>Na s. 74 se nachází jeden vtip s názvem <i>Чего у вас нет? У нас нет молока!</i>.</p> <p>Znění:</p> <p><i>Пришёл мужчина в магазин.</i></p> <p><i>-У вас сметана есть?</i></p> <p><i>-Сметаны нет.</i></p> <p><i>-Так вам и надо!</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 3, s. 88, cv. –</p> <p>Na s. 88 lze najít jeden vtip pod názvem <i>Кто чем занимается?.</i></p> <p>Znění:</p>

	<p><i>На потолке висят летучие мыши. Все головами вниз, а одна – головой вверх.</i></p> <p><i>Её соседки разговаривают:</i></p> <p><i>-Чего это она вверх головой висит?</i></p> <p><i>-А это она йогой занимается!</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 3, s. 101, cv. –</p> <p>Na s. 101 se nacházejí tři vtipy.</p> <p>Znění jednoho z nich:</p> <p><i>-Мама, почему мне все в школе говорят, что я врун?</i></p> <p><i>-Вовочка, ведь ты ещё не учишься в школе.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 3, s. 125, cv. –</p> <p>S. 125 nabízí šestici vtipů.</p> <p>Znění jednoho z nich:</p> <p><i>Один рыболов, по профессии учитель, поймал маленького карпа, бросил его обратно в реку и сказал:</i></p>

	<i>-Отправляйся домой и завтра приходи с родителями.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 33, cv. 9 S. 33 nabízí vtip o psovi. Vtip spadá pod téma <i>Какая твоя собака?</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání se dotazuje, zda je pes chytrý, nebo hloupý. Žáci mají za úkol anekdotu zdramatizovat ve dvojicích a pokusit se ji obměnit.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti. Dramatizace představuje reproduktivní typ cvičení. Pro zodpovězení otázky je třeba textu porozumět (vlastní řečové cvičení se zaměřením na porozumění).

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 38, cv. 16 Na s. 38 lze najít dva vtipy doprovázené ilustracemi. Znění jednoho z nich: <i>-Уберите свою собаку! По мне уже блохи ползают.</i> <i>-Аста, отойди от дяди, у него блохи.</i>

Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají za úkol si přečíst vtipy sami pro sebe a vysvětlit vtipy někomu, kdo nechápe, čemu se žák směje.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti. Úkol je zaměřen na porozumění textu. Jedná se o reproduktivní typ úlohy, neboť žák převypráví pointu vtipu.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 47, cv. 9 S. 47 nabízí jeden vtip. Znění: <i>-Если бы мне подарил миллионер 100 000 долларов, то я бы...</i> <i>-Почему не миллион?</i> <i>-Но это нереально.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si mají vtip přečíst a vtip obměňovat (předtextové zadání). Potextové zadání žáky vybízí ke hře, co by dělali, kdyby vyhráli různé částky (neúplné věty jsou v češtině) či co by si vzali na pustý ostrov. Jedná se o procvičování frází <i>если бы... то я бы</i> . Následuje překlad vět do ruštiny.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků. Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti. Doplnění vět, co by žáci dělali, pokud by vyhráli určitou částku, představuje jazykový typ cvičení, příp. produktivní typ. Hra zaměřená na pustý ostrov představuje produktivní typ úlohy – žáci sami musí

	řící, co by si vzali a proč. Překlad je jazykovým typem úlohy.
--	--

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 63, cv. 11 Na s. 63 se objevují dva vtipy. Znění jednoho z nich: <i>Говорят дети:</i> <i>Меня родителям принёс аист,</i> <i>А для него кто делает нас?</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají vtipy převyprávět.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti. Převyprávění vtipu představují reproduktivní typ úlohy.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 64, cv. 14 S. 64 nabízí jeden vtip. Znění: <i>-Скажи, пожалуйста, ты был в Индии, какая там погода? Я хочу туда поехать.</i> <i>-в Индии говорят, что там три времени года: жарко, очень жарко и очень-очень жарко.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Potextové zadání je zaměřeno na obměňování slov v předcházejícím vtipu. V dalším cvičení mají žáci souhlasit se sousedem a reagovat podle uvedeného vzoru.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní

	<p>řečové dovednosti. Obměňování slov v textu představuje jazykový typ úlohy.</p> <p>Utváření dialogu podle vzoru představuje reproduktivní typ úlohy.</p>
--	--

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 4, s. 65, cv. 15</p> <p>S. 65 nabízí pětici vtipů.</p> <p>Znění některých z nich:</p> <p><i>Наша бабуля зарезала зимой гусей, чтобы они не простудились.</i></p> <p><i>-Почему наступила весна?</i></p> <p><i>-Зиме стало холодно, она и убежала куда-то.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>Žáci si mají vtipy přečíst a přeložit (předtextové zadání). Potextové zadání žáky vybízí k tomu, zda se pokusí do ruštiny přeložit nějaký vtip, který se týká tématu roční období či počasí.</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti. Překlad vtipů představuje jazykový typ cvičení.</p>

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 4, s. 87, cv. 19</p> <p>S. 87 nabízí dva vtipy.</p> <p>Znění:</p> <p><i>-Господин учитель! И всё-таки она вертится!</i></p> <p><i>-Галилео, не выдумывай!</i></p>

	<i>-Морзе! Своими вечными постукиваниями ты ужасно мешаешь на уроках!</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají vtipy převyprávět.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti. Převyprávění vtipů představuje reproduktivní typ úlohy.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 108, cv. – S. 108 nabízí vtip nazvaný <i>Шутка про лифт</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 115, cv. – Na s. 115 lze najít tři vtipy. Znění jednoho z nich: <i>Идѣт Вовочка по лесу, видит: медведь.</i> <i>-Ты кто? -спрашивает медведь.</i> <i>-Турист.</i> <i>-Н-е-е-т, это я турист, а ты – завтрак туриста!</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Četbou žák rozvíjí receptivní řečové dovednosti.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	P 5, s. 32, cv. 4 S. 32 nabízí následující vtip: <i>Мать – дочери:</i> <i>-Я в твоём возрасте ложилась спать часов в восемь.</i> <i>-У тебя была плохая мать.</i> <i>-Уж получше, чем у тебя!</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají říci, kdy oni chodí spát a anekdotu se spolužákem sehrát.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vyjádření názoru na téma představuje produktivní typ úlohy. Sehrání anekdoty je reproduktivním typem úlohy.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	P 5, s. 59, cv. 2 S. 59 nabízí čtyři vtipy. Znění jednoho z nich: <i>-Папа, у меня болит животик, - жалуется девочка.</i> <i>-Это потому, что ты целый день ничего не кушала, твой животик пустой.</i> <i>-А почему у тебя голова болит?</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si mají anekdoty přečíst a převyprávět těm, kteří neumí rusky, vtipy v češtině (předtextové zadání). Potextové zadání žáky vybízí, aby v textech vyhledali slovní zásobu k tématu <i>Болезни</i> . Slovíčka si mají žáci přeložit do slovníčku.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Čtením žáci trénují receptivní řečové dovednosti. Vtipy také slouží k pobavení

	<p>žáků. Převyprávění vtipu je reproduktivním typem úlohy, zatímco vyhledávání slovní zásoby v textu a překlad slov představuje jazykový typ cvičení.</p>
--	---

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 5, s. 60, cv. 3</p> <p>S. 60 nabízí jeden vtip.</p> <p>Znění:</p> <p><i>В аптеке:</i></p> <p><i>-Дайте мне, пожалуйста, что-нибудь от гриппа, например один-фенил-два-три-деми-тил-четыре-метиламинопиразолон-пять-энметнсылфанат натрия.</i></p> <p><i>-Значит, вам дать анальгин?</i></p> <p><i>-Да, всё время забываю это название!</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>Žáci mohou do řečového vzorce dosazovat další tvary, např. uvedené v tabulce <i>от кашля, от насморка</i> atp. (předtextové zadání). V potextovém zadání žáci mají sehrát dle vzoru dialog. Také hledají odpověď na otázku <i>Что самое лучшее лекарство?</i> v křížovce.</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Sehrání dialogu představuje reproduktivní typ úlohy. Křížovka a dosazování slov do vzorce je jazykovým typem úlohy.</p>

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	P 5, s. 76, cv. 10 S. 76 nabízí jednu anekdotu.
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Předtextové zadání žákům ukládá přečíst si vtip a najít v textu ekvivalenty k uvedeným českým výrazům. Potextové zadání se soustřeďuje na sehrání anekdoty či její obměnu, a to tak, aby se nezměnil její smysl. Následně mají žáci doplnit koncovky tak, jako by příhoda byla odvyprávěna v minulém čase či časovat slovesa ve všech osobách. Dále mají žáci vymyslet originální odpověď na otázku: <i>Что такое облом?</i>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Předtextové zadání představuje jazykový typ úlohy. Sehrání anekdoty je reproduktivním typem úlohy. Doplnění koncovek do textu je jazykovým typem cvičení se zaměřením na gramatiku dané lekce. Vymýšlení originální odpovědi lze považovat za produktivní typ úkolu.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	P 5, s. 77, cv. 12 S. 77 nabízí jednu anekdotu. Znění: <i>-Вы выходите?</i> <i>-Выхожу.</i> <i>-А перед вами?</i> <i>-Выходят, только они об этом ещё не знают.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si mají anekdotu přečíst a přeložit. Také mají říci, jak lze přeložit české slovo

	<p><i>vystupovat</i> (předtextové zadání)?</p> <p>Potextové zadání žáky vybízí, aby vtip převyprávěli v češtině. Dále žáci vyplňují cvičení, v němž rozhodují, zda do textu doplnit <i>выходить</i>, <i>выйти</i> či <i>выступать</i>.</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>Předtextové zadání je zaměřeno na jazykové úlohy. Převyprávění vtipu představuje reproduktivní typ úlohy. Doplnění správných slov do cvičení představuje jazykový typ úlohy se zaměřením na gramatiku a slovní zásobu.</p>

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 5, s. 82, cv. 20</p> <p>S. 82 nabízí dva vtipy.</p> <p>Znění jednoho z nich:</p> <p><i>Медсестра показывает на больного и спрашивает другую:</i></p> <p><i>-Это тот боксёр, которого сбил мотоциклист?</i></p> <p><i>-Нет, это тот мотоциклист!</i></p>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	<p>Předtextové zadání se dotazuje, zda žáci vědí, jak vyjádřit rusky konkrétní výrazy, které mají hledat přímo v textu. Potextové zadání žáky vybízí, aby jeden vtip přeložili a převyprávěli. Následují otázky v ruštině, na které mají žáci odpovědět, případně neznámá slova vyhledat ve slovníku.</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>Vyhledávání slovní zásoby, odpovědi na otázky a překlad textu představují jazykový typ úlohy. Převyprávění textu je reproduktivním typem cvičení.</p>

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	P 5, s. 104, cv. – S. 104 nabízí tři vtipy. Znění jednoho z nich: <i>-Пацаны, я научился мысли читать!...Всё. Понял! Ухожу.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají vybrat nejlepší vtip. Další zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Zadání lze považovat za produktivní typ úlohy, zdůvodní-li žáci svůj výběr a formulují-li aktivně myšlenky. Vtip také slouží k pobavení žáků (motivační složka).

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	P 6, s. 51, cv. 7 S. 51 nabízí jeden vtip s ilustrací. Znění: <i>-Бабушка, я опять летал во сне! -Я не бабушка, я нарколог!</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání se dotazuje, zda se vtip hodí k textu o narkomanech, který vtipu předchází.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Vtip je součástí potextových zadání a je zaměřen na porozumění textu.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	P 6, s. 70, cv. 18 Na s. 70 se nachází dopis Áni Antonovi, který obsahuje mj. vtip. Znění: <i>-Дедушка, а правда, что здесь раньше была атомная станция?</i>

	<p><i>-Правда, внучёк, правда – ответил дедушка и погладил внучка по голове.</i></p> <p><i>-А правда, что она взорвалась?</i></p> <p><i>-Правда, внучёк, правда, - ответил дедушка и погладил внучка по другой голове.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si mají dopis přečíst.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků (motivační složka). Čtením žáci rozvíjejí receptivní řečové dovednosti.

Žánr folklórního prvku	Básnička
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 2, s. 20, cv. 13</p> <p>Na s. 20 se objevuje básnička <i>Вежливый слон</i>. Báseň doprovází ilustrace.</p> <p>Znění:</p> <p><i>Вышел слон на лесную дорожку, Натупил муравью на ножку. И вежливо очень Сказал муравью: -Можешь и ты Наступить на мою.</i></p> <p>RS: s. 59, cv. 11</p> <p>S. 59 nabízí jednu básničku.</p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>P 2: Žáci se podle obsahu básničky dovtípí, co znamená slovo <i>извини</i>. Následují cvičení, v němž je žákům gramaticky vysvětleno, jak se mohou omlouvat v ruštině, zda znají jinou variantu omluvy. Dále mají vymyslet tvůrčí hru – vymyslet se sousedem situaci, kterou poté předvedou pantomimicky, každý však smí říci pouze jedno slovo – buď <i>извините</i>, nebo <i>ничего</i>.</p>

	<p>Také mají žáci intonačně zkusit obměňovat výše uvedená dvě slova tak, aby jim vyšla zajímavá situace – tu jejich spolužáci poté popíší (potextová cvičení).</p> <p>RS: Text je uveden jako tiché čtení s kontrolou porozumění. Následně žáci nakreslí, co bylo k obědu dle básně.</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>P 2: Výše uvedená cvičení jsou jazykového typu, neboť se opírají o konkrétní slovní zásobu a zaměřují se na rozvíjení fonetické stránky jazyka (nácvik intonace). Popis situace představuje produktivní typ cvičení – žáci sami aktivně formulují své myšlenky.</p> <p>RS: Úloha představuje receptivní typ cvičení a vlastní řečovou úlohu se zaměřením na porozumění.</p>

Žánr folklórního prvku	Básnička
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 2, s. 48, cv. 22</p> <p>Na s. 48 lze nalézt báseň s názvem <i>Футбол!!</i></p> <p>Znění:</p> <p><i>Сказала тѣтя:</i> <i>-Фи, футбол! –</i></p> <p><i>Сказала мама:</i> <i>-Фу, футбол!-</i></p> <p><i>Сказала сестра:</i> <i>-Ну, футбол!-</i></p> <p><i>А я ответил:</i> <i>-Во, футбол!</i></p> <p>RS: s. 74, cv. 10</p> <p>S. 74 nabízí básničku <i>Вежливый слон</i>.</p>

Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>P 2: Žáci se mají pokusit podle poslechnu básně poznat, kdo má či nemá rád fotbal a při čtení intonaci napodobit co nejvěrněji (přitextové zadání). Následuje cvičení, v němž mají žáci dle ilustrací poznat, kdo je kdo z postav v básni. Dále se mají žáci pokusit báseň proměnit ve vypravování a vybírat z možností z nápovědy. Poslední úkol se dotazuje, zda se žák díval na fotbal, odkazuje tak na ilustraci, na níž se otec ptá syna na totéž, a syn, stejně jako i žák, by měl nějak odpovědět (potextová cvičení).</p> <p>RS: Zadání není specifikováno; neboť žáky pouze informuje o tom, že dle obsahu básně přijdou na to význam slova <i>извину</i>.</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>P 2: Čtení a poslech rozvíjí receptivní řečové dovednosti. Trénink intonace představuje cvičení jazykového typu. Vypravování je cvičením reproduktivního typu, neboť se žáci opírají o původní text. Poslední cvičení je produktivního typu – sám žák má odpovědět dle vlastního uvážení.</p> <p>RS: Básničky slouží k rozvoji kulturního povědomí o ruském folklóru. Žádný další účel textu není specifikován.</p>

Žánr folklórního prvku	Básnička
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 2, s. 54, cv. 6</p> <p>Na s. 54 lze najít jednu básničku.</p> <p>RS: s. 107, cv. 1</p> <p>S. 107 uvádí jednu básničku.</p>

Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>P 2: Žáci se mají pokusit přednést báseň na jeden nádech. Na básni mají prokázat dobrou paměť, herecké předpoklady, dobrou výslovnost, správné hospodaření s dechem a výrazný přednes.</p> <p>RS: Dle předtextového zadání si mají žáci báseň nejprve vyslechnout, poté opakovat po verších. Potextové zadání vybízí k obměně slov, aby vznikla nová báseň.</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>P 2: Uvedené kvality reflektují jazykový typ cvičení, neboť žáci pracují s fonetickou stránkou jazyka. Báseň žákům přibližuje ruskou kulturu.</p> <p>RS: Poslech představuje receptivní typ úlohy. Opakování lze považovat za jazykový typ úlohy, díky němuž si žáci osvojují nezbytné fonetické struktury jazyka a slovní zásobu. Obměna básně představuje jazykový typ úlohy, neboť pracuje se slovní zásobou, případně typ reproduktivní.</p>

Žánr folklórního prvku	Básnička
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 2, s. 56, cv. 10</p> <p>Na s. 56 se objevuje básnička <i>Хорошо проиёл урок.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>Předtextové zadání žákům ukládá, aby poslouchali oba texty v učebnici – ruskou báseň a její český ekvivalent, v němž některé výrazy chybí. Potextové zadání se zaměřuje na překlad – žáci mají doplnit právě tu chybějící část v českém překladu. Následují zadání, dle nichž má žák báseň</p>

	upravit – např. jinak zformulovat či obměnit některá slova.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Výše uvedené úkoly představují jazykový typ cvičení, neboť žáci pracují s nezbytnou slovní zásobou.

Žánr folklórního prvku	Básnička
Konkretizace folklórního prvku	P 2, s. 62-63, cv. 19 Na s. 62 se nachází báseň <i>Нам учитель</i> .
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Předtextové zadání vybízí žáky k tomu, aby se přesvědčili sami, že nejsou jediní, kdo si často povídá o svých učitelích. Potextové zadání se dotazuje, jakou známkou by žák ohodnotil takového učitele a proč, která slova by zařadil do tématu škola, zda by byl schopen doplnit jedním veršem text a jak by některé z veršů doplnil. Žák se má také zamyslet, zda se dá první verš přečíst dvěma odlišnými způsoby.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Úloha na ohodnocení učitele představuje produktivní typ cvičení. Zařazení slov do tématu škola a doplnění veršů je cvičení jazykového typu, podobně i čtení textu odlišnými způsoby, které se zaměřuje na trénink fonetické stránky jazyka.

Žánr folklórního prvku	Básnička
Konkretizace folklórního prvku	P 2, s. 77, cv. 7 Na s. 77 lze najít tuto báseň: <i>Точка, точка – вот глаза, Нос и рот и голова. Ручки, ножки, огуречик –</i>

	<i>Вот и вышел человечик!</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci podle slov v básni kreslí panáčka. Také při čtení ukážou na jednotlivé části postavy. Zadání se také dotazuje, za jak dlouho se žák naučí báseň nazpaměť.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Zadání je zaměřeno na porozumění – žáci si kresbou ověřují, zda básni správně porozuměli.

Žánr folklórního prvku	Básnička
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 12, cv. 1 Na s. 12 se nachází následující básnička: <i>Нежно смотрит на микроба Ученица С. Петрова, Так же нежно в микроскоп На неё глядит микроб.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Předtextová zadání žáky vybízí k promyšlení textu při tichém čtení. Žáci mají říci, zda se jedná o verše vážné či humorné a jaký výraz by se k přednesu hodil. Přitextové zadání žáky vybízí k všimání si zvýrazněných souhlásek a samohlásek, jimž mají žáci věnovat zvýšenou pozornost. Potextové zadání je věnováno sólové recitaci.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Zadání jsou zaměřena na porozumění textu, tzn. vlastní řečové dovednosti. Žáci s textem pracují z jazykového hlediska – zaměřují se na zvýrazněné souhlásky a samohlásky. Recitaci lze taktéž považovat za jazykový typ úlohy se zaměřením na fonetickou stránku jazyka a rozmluvení mluvidel, příp. dril.

Žánr folklórního prvku	Básnička
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 15, cv. 6 S. 15 nabízí básničku v ruštině i češtině. Báseň nemá název.
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Potextové zadání se dotazuje, jak se jmenuje Janova sestra.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Zadání jsou zaměřena na porozumění textu, tzn. vlastní řečové dovednosti. Báseň žákům přibližuje ruskou kulturu.

Žánr folklórního prvku	Básnička
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 15, cv. – Na s. 15 lze najít dvě básničky – <i>Мишка</i> a <i>Мячик</i> . Znění druhé z nich: <i>Наша Таня громко плачет: Уронила в речке мячик. -Тише, Танечка, не плачь: Не утонет в речке мяч.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno – básničky doprovází informace o autorovi a informace, že žáci po seznámení s dalšími básničkami budou moci posoudit, proč jsou tak populární.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Zadání jsou zaměřena na porozumění textu, tzn. vlastní řečové dovednosti. Báseň žákům přibližuje ruskou kulturu.

Žánr folklórního prvku	Básnička
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 27, cv. 21 Na s. 27 lze najít básničku nazvanou <i>Слонёночек</i> .

Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Předtextové zadání žáky vybízí k přečtení jednou a vícekrát, dokud žák nebude schopen vyjádřit obsah textu dvěma či třemi větami. Následně v potextových zadáních mají žáci za úkol ukázat na mapě, přes které státy sluně letělo do Afriky a text převyprávět či přednést v monologu aj.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Zadání k folklórnímu prvku jsou reproduktivního typu, neboť žáci s textem dále pracují ve formě vyjadřování obsahu textu či převyprávění. Zároveň je úloha zaměřena na porozumění textu, jedná se tedy o vlastní řečové cvičení.

Žánr folklórního prvku	Básnička
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 45, cv. 24 Na s. 45 lze najít neobvyklou básničku, sestávající z citoslovcí, pod názvem: <i>Немножко необычное нестихотворение.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají za úkol sledovat nahrávku s otevřenou učebnicí (předtextové zadání). V potextovém zadání mají žáci báseň přečíst tak, jak je zapsaná a zodpovědět otázky.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Poslechem a četbou žáci rozvíjejí receptivní řečové dovednosti. Hlasitou četbou dále také trénují fonetickou stránku jazyka a výslovnost. Otázky týkající se textu představují jazykový typ úlohy, příp. vlastní řečové cvičení, které je zaměřeno na porozumění.

Žánr folklórního prvku	Básnička
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 53, cv. 10 Na s. 53 se nachází báseň pod názvem <i>Кислые стихи.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají za úkol hledat v textu podstatná jména rodu středního.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Zadání představuje jazykový (přípravný) typ cvičení.

Žánr folklórního prvku	Básnička
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 65, cv. 1 Na s. 65 lze najít následující verše: <i>С Новым годом тебя поздравляю, С первым радостным днём января! Пусть снежинки пушистого снега Поцелуют тебя за меня.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si mají nahrávku párkrát pustit, poté ji šeptem či hlasitěji recitovat. Také mají zdůrazňovat přízvučnou slabiku (předtextové/přitextové zadání). Potextové zadání žáky vybízí, aby se verše naučili z paměti.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Poslechem a četbou žáci rozvíjejí receptivní řečové dovednosti. Hlasitou četbou či šeptem dále také trénují fonetickou stránku jazyka a výslovnost.

Žánr folklórního prvku	Básnička
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 79, cv. – Na s. 79 se nachází báseň <i>Несбывшиеся мечты.</i>

Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Potextová zadání se dotazují, o čem chlapec snil. Žáci mají také báseň poslouchat tak dlouho, dokud neroztřídí dárky. Také mají možnost porovnat báseň s uměleckým překladem. Poslední potextové zadání žákům nabízí neúplnou báseň, kterou mají doplnit („mizející nápověda.“)
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Poslechem a četbou básně žáci rozvíjejí receptivní řečové dovednosti. Výše uvedená cvičení představují jazykový typ úloh. Úloha, v níž mají žáci zodpovědět otázku, představuje také vlastní řečové cvičení se zaměřením na porozumění.

Žánr folklórního prvku	Básnička
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 84, cv. 1 Na s. 84 se nachází báseň pod názvem <i>He ymeю.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Předtextové zadání žáky informuje o tom, že se jedná o fonetickou rozcvičku pro chlapce, naučit se ji však mohou i děvčata. Potextové zadání žáky instruuje, jaké aktivitě se mají při kolikátém poslechu věnovat (např. čtvrtý poslech – recitace).
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Fonetická rozcvička představuje jazykový typ cvičení.

Žánr folklórního prvku	Básnička
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 94, cv. 16 Na s. 94 lze najít tři básně. Znění jedné z nich pod názvem <i>Кому вы напишете? Ам – ям -ам:</i>

	<p><i>Мы напишем письма вам, И подругам и друзьям, И своим учителям. Только вы ответьте нам.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>Žáci se mají naučit básně nazpaměť; texty jim pomohou k lepšímu zapamatování. Texty si mohou i zhudebnit. Také by si měli všimnout koncovek všech rodů. Následuje tabulka s 3., 6. a 7. pády podstatných jmen.</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Básně představují typ jazykového cvičení.

Žánr folklórního prvku	Básnička
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 3, s. 91, cv. 12</p> <p>Na s. 91 lze najít následující báseň:</p> <p><i>Мы ждём писем от друзей, От подруг и учителей, От пилотов и моряков, И от всех учеников.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>Předtextové zadání žáky informuje o tom, že mají možnost se naučit 2. pád čísla množného čísla podstatných jmen. Potextové zadání žáky informuje o tom, jak vypadá začátek dopisu. Jelikož však zadání neuvádí konkrétní práci s textem, pouze informuje, jedná se o nspecifikované zadání.</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Zadání, za předpokladu, že budou následována, představují jazykový (přípravný) typ zadání.

Žánr folklórního prvku	Básnička
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 3, s. 77, cv. –</p> <p>Na s. 77 lze najít tuto báseň:</p> <p><i>Нужен, нужна, нужно</i> <i>Мне нужен словарь,</i> <i>Тебе нужен конверт,</i> <i>Ей очень нужен билет на концерт.</i></p> <p><i>Вам куртка нужна,</i> <i>А вам нужно пальто,</i> <i>Ему нужен он,</i> <i>А им нужно оно!</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Četbou žáci rozšiřují receptivní řečové dovednosti.

Žánr folklórního prvku	Básnička
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 3, s. 95, cv. –</p> <p>Na s. 95 lze najít <i>Песня хиппи</i>:</p> <p><i>Я люблю тебя,</i> <i>Ты любишь меня,</i> <i>Он любит её,</i> <i>Она любит его,</i> <i>Мы любим вас,</i> <i>Вы любите нас,</i> <i>Мы любим их,</i> <i>Они любят всех.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno. Potextové zadání žákům radí, aby se zeptali prarodičů, kdo to byli hippies či aby vytvořili vlastní báseň.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Četbou žáci rozšiřují receptivní řečové dovednosti. Tvorba básně představuje

	reproduktivní typ cvičení, neboť žáci pracují se vzorem, příp. produktivní typ, odkloní-li se žáci zcela od vzoru.
--	--

Žánr folklórního prvku	Básnička
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 100, cv. 23 S. 100 nabízí báseň <i>Болтунья</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Úkolem žáků je poslechnout si báseň a zodpovědět, nač si Lída stěžuje (předtextové zadání). Potextové zadání žáky vybízí k vyhledávání odpovědí na uvedené otázky v textu. Žáci mají také říci, co se jim na dívce (ne)líbí.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Otázky k textu představují jazykový typ cvičení. Vyjádření žáků, co se jim na dívce (ne)líbí představuje produktivní typ úlohy, neboť žáci sami formulují vlastní myšlenky.

Žánr folklórního prvku	Básnička
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 104, cv. 1 Na s. 104 lze najít báseň Agniji Barto.
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Předtextové zadání je zaměřeno na tiché přečtení básně, přeložení a poslech. Přitextové zadání žáky směřuje k představování si, že uspávají malé dítě. Potextové zadání je věnováno procítěné recitaci básně.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Poslechem a četbou žáci trénují receptivní řečové dovednosti. Překlad básně a její recitace představuje jazykový typ úlohy s osvojováním fonetických struktur jazyka.

Žánr folklórního prvku	Básnička
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 111, cv. 13 S. 111 nabízí básničku <i>Я учу глаголы</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Předtextové zadání se dotazuje, co dělají žáci po škole, zda se také učí podobně, jako hrdina básně. Potextové zadání žáky vybízí k tomu, aby přidali k činnostem chlapce nějaké další, a to tak, aby báseň prodloužili.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Předtextové zadání představuje produktivní typ úlohy; žáci aktivně sdílejí vlastní myšlenky. Potextové zadání je jazykového typu, neboť pracuje s gramatikou a slovní zásobou žáků, příp. reproduktivního typu (rozvívá báseň dál).

Žánr folklórního prvku	Básnička
Konkretizace folklórního prvku	P 3, s. 128, cv. – S. 128 nabízí báseň <i>Как ботинки ели кашу</i> . Básničku doprovází ilustrace.
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno. Ilustrace k básni se dotazuje, co znamená výraz <i>ботинки просят каши</i> .
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Žáci se mají dle kontextu dovtípit, co uvedené rčení znamená. Jedná se o reproduktivní typ úlohy a vlastního řečového cvičení, které je zaměřeno na porozumění.

Žánr folklórního prvku	Básnička
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 29, cv. 1 S. 29 nabízí básničku o psovi.

Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Předtextové zadání žáky vybízí k zopakování si, co vědí o výslovnosti <i>ч</i> . Dle přitextového zadání mají žáci za úkol při poslechu se zaměřit na rytmus básně. Potextové zadání se dotazuje, z čeho žáci usuzují, že se jedná o báseň o lidské povaze.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Četbou a poslechem žáci rozvíjejí receptivní řečové dovednosti. Potextové zadání představuje produktivní typ úlohy – žáci mají sami aktivně formulovat své myšlenky.

Žánr folklórního prvku	Básnička
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 59, cv. 1 S. 59 nabízí krátkou básničku D. Charmse, která představuje hru se slovy. Znění: <i>Петров:</i> <i>Эй, Камаров!</i> <i>Давай ловить комаров!</i> <i>Камаров:</i> <i>Нет, я к этому ещё не готов.</i> <i>Давай лучше ловить котов!</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si mají povšimnout, čím provokuje Petrov a jak reaguje Kamarov (předtextové zadání). Potextové zadání žáky vybízí k přednesu rozhovoru.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Čtením žáci rozvíjejí receptivní řečové dovednosti. Přednesem rozhovoru žáci trénují fonetickou stránku jazyka (jazykový typ úlohy).

Žánr folklórního prvku	Básnička
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 92, cv. 1 Na s. 92 lze najít básničku <i>Всё в порядке</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Předtextové zadání žáky vybízí k tomu, aby si přečetli text sami pro sebe. Potextové zadání je zaměřeno na poslech a vpisování slov dle poslechu do básně v pracovním sešitě.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Čtením a poslechem žáci procvičují receptivní řečové dovednosti. Doplňování slov do textu představuje jazykový typ úlohy.

Žánr folklórního prvku	Básnička
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 101, cv. 15 Na s. 101 lze najít gramatiku ve verších, která je zaměřena na neurčitá zájmena.
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají říci, o čem je řeč a přeložit básně do češtiny (předtextové zadání). Dle potextového zadání mají žáci nahradit neurčitá zájmena příslovci a podstatnými jmény a převyprávět, co se v textu stalo.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Překlad textu a nahrazování slov v textu představuje jazykový typ úlohy. Převyprávění básně je reproduktivním typem úlohy.

Žánr folklórního prvku	Básnička
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 104, cv. 19 S. 104 nabízí básně <i>Встаньте с этого дивана</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Předtextové zadání se soustřeďuje na přečtení a překlad textu. Žáci mají také

	zodpovědět, jak by se chovali v oné situaci a zda by takové chování vydrželi (potextové zadání).
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Čtením žáci procvičují receptivní řečové dovednosti. Překlad textu představuje jazykový typ úlohy. Zhodnocení situace představuje produktivní typ úlohy – žáci formulují vlastní myšlenky.

Žánr folklórního prvku	Básnička
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 115, cv. – S. 115 nabízí tři básně. Znění jedné z nich: <i>Мой приятель Валерий Петров Никогда не кусал комаров. Комары же об этом не знали, И Петрова часто кусали.</i>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Zadání k folklórnímu prvkem není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Čtením žáci procvičují receptivní řečové dovednosti.

Žánr folklórního prvku	Básnička
Konkretizace folklórního prvku	P 5, s. 50, cv. 14 S. 50 nabízí báseň <i>Зачёт по физкультуре</i> . Úryvek: <i>Был зачёт по физкультуре. Тройки – только мне и Юре, Всем – четыре или пять. Даже стыдно вспоминать, Как на брусках мы болтались И бессмысленно смеялись.</i>

Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Předtextové zadání je zaměřeno na četbu veršů a míří na chlapce. Dívky by měly verše přeložit.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Četbou žáci rozvíjejí receptivní řečové dovednosti. Překlad veršů je jazykovým typem úlohy.

Žánr folklórního prvku	Básnička
Konkretizace folklórního prvku	P 5, s. 95, cv. 18 S. 95 nabízí jednu básničku. Znění: <i>Жило было Ничто, Не умело ничего, Взад – вперед оно ходило, И ни с кем не говорило, Никого не замечало, Лучше всех себя считало. А про это Ничего И сказать-то Не-че-го!</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci se mají báseň naučit nazpaměť, čímž se naučí záporná zájmena.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Četbou žáci rozvíjejí receptivní řečové dovednosti, zároveň si trénují zapamatování záporných zájmen v ruštině (jazyková úloha).

Žánr folklórního prvku	Básnička
Konkretizace folklórního prvku	P 6, s. 106, cv. 20 Na s. 106 lze najít básničku <i>100 слов о жизни.</i> Úryvek: <i>Колыбель, пелёнка, плач,</i>

	<p><i>Слово, шаг, простуда, врач, Беготня, игрушки, брат, Двор, качели, детский сад.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>Dle předtextového zadání si žáci mají přečíst básničku. Potextové zadání se dotazuje na informace z uvedeného textu. Dále by měli žáci vymyslet vlastní báseň na téma představ, jak budou oni sami jednou žít, jež bude zahrnovat od minulosti po budoucnost.</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>Čtením žáci rozvíjejí receptivní řečové dovednosti. Zadání zaměřené na informace z textu představuje jazykový typ úlohy. Vlastní báseň je produktivním typem úlohy.</p>

Žánr folklórního prvku	Bajka
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 2, s. 21, cv. 14</p> <p>S. 14 nabízí bajku I. A. Krylova pod názvem <i>Ворона и лиса</i>.</p> <p>Znění:</p> <p><i>Ворона сидит на дереве и держит кусок сыра.</i></p> <p><i>-Здравствуй, ворона! Как дела? Вижу, что ты обедаешь. Приятного аппетита!</i></p> <p><i>-Спасибо!</i></p> <p>RS: s. 75, cv. 11</p> <p>S. 75 uvádí bajku <i>Ворона и лиса</i>.</p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>P2 : Žáci si mají při prvním čtení bajky slabikovat a zaměřit se na výslovnost (předtextové zadání). Následně mají za úkol vyjádřit, co si myslí o chování lišky –</p>

	<p>zda měla svoji řeč promyšlenou, či uvedenou větu vyřkla náhodně (potextové zadání).</p> <p>RS: Žáci si mají při prvním čtení bajky slabikovat a zaměřit se na výslovnost (předtextové zadání). Následně (potextové zadání) mají společně bajku přeložit a naučit se z paměti.</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>P 2: Předtextové zadání se soustřeďuje na fonetickou stránku jazyka, jedná se tedy o jazykový typ zadání. Potextové zadání představuje produktivní typ cvičení, neboť žáci mají aktivně vyjádřit, co si myslí a proč.</p> <p>RS: Předtextové zadání se soustřeďuje na fonetickou stránku jazyka, jedná se tedy o jazykový typ zadání. Potextové zadání je jazykového typu a kombinováno s pamětním učením.</p>

Žánr folklórního prvku	Rčení a pořekadlo
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 3, s. 82, cv. –</p> <p>Na s. 82 lze najít rčení <i>Жду ответа, как соловей лета!</i></p> <p>RS: s. 82, cv. –</p> <p>S. 82 nabízí v růžovém boxu rčení <i>как будто орехи щёлкает.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>P 3: Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.</p> <p>RS: Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.</p>

Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	P 3 + RS: Folklórní prvek žákům rozšiřuje kulturní povědomí o ruských rčeních a pořekadlech.
--	--

Žánr folklórního prvku	Rčení a pořekadlo
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 46, cv. 6 S. 46 nabízí tabulku s informací o tom, co znamená přání úspěchu <i>Hu nyxa, nu nera!</i>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Zadání pouze ukazuje, jakým způsobem se v Rusku odpovídá na přání <i>Zlom vaz!</i> Jelikož zadání neuvádí práci s prvkem, jedná se o nespecifikované zadání.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Folklórní prvek žákům rozšiřuje kulturní povědomí o ruských rčeních a pořekadlech. Jedná se o receptivní typ úlohy, neboť žáci pouze pasivně čtou o folklórním prvkem.

Žánr folklórního prvku	Rčení a pořekadlo
Konkretizace folklórního prvku	P 6, s. 26, cv. 22 Na s. 26 se nacházejí čtyři okřídlené výrazy. Znění: <i>У чѣрта на куличках</i> <i>Положить дело в долгий ящик</i> <i>Без дураков</i> <i>Во всю ивановскую</i>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Zadání k folklórnímu prvkem není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Folklórní prvek žákům rozšiřuje kulturní povědomí o ruských rčeních a pořekadlech. Jedná se o receptivní typ

	úlohy, neboť žáci pouze pasivně čtou o folklórním prvku.
--	--

Žánr folklórního prvku	Legenda
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 25, cv. 18 Na s. 25 se objevuje ilustrovaná pražská legenda o Golemovi, nazvaná <i>О Големе</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si mají sami pro sebe legendu přečíst a říci, zda již někdy o Golemovi slyšeli a co o něm vědí (předtextové zadání). Potextové zadání žáky vybízí, aby utvořili takové otázky, aby jejich soused mohl odpovědět výrazy tučně vytištěnými v textu. Dále mají žáci za úkol legendu převyprávět v češtině či ruštině.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Čtením žáci rozvíjejí receptivní řečové dovednosti. Zároveň si rozšiřují kulturní povědomí o legendách. Tvorba otázek představuje jazykový typ cvičení. Převyprávění legendy v obou jazycích je reproduktivním typem úlohy.

Žánr folklórního prvku	Legenda
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 26, cv. 19 S. 26 nabízí jednu legendu.
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají doplnit název legendy, jenž není uveden.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Čtením žáci rozvíjejí receptivní řečové dovednosti. Doplnění názvu představuje jazykový typ úlohy. Zároveň si žáci rozšiřují kulturní povědomí o legendách.

Žánr folklórního prvku	Legenda
Konkretizace folklórního prvku	P 4, s. 56, cv. 20 Na s. 56 lze najít legendu nazvanou <i>Легенда о вреде табака.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si mají přečíst text pro sebe (předtextové zadání). Potextové zadání žáky vybízí, aby text porovnali s textem povídky na téže straně a vyjádřili, který se jim více zamlouvá. Jeden z textů mají převyprávět.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Čtením žáci rozvíjejí receptivní řečové dovednosti. Zároveň si žáci rozšiřují kulturní povědomí o legendách. Porovnání a převyprávění textu představuje reproduktivní typ úlohy. Vyjádření názoru představuje produktivní typ úlohy.

Žánr folklórního prvku	Legenda
Konkretizace folklórního prvku	P 6, s. 25, cv. 21 S. 25 nabízí legendu nazvanou <i>Почему храм Василия Блаженного?</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si mají přečíst text sami pro sebe (předtextové zadání). Potextové zadání se dotazuje, zda žáci mají rádi legendy, nebo je zajímají pouze fakta. Následně mají žáci zodpovědět otázky týkající se textu.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Potextové zadání představuje produktivní typ úlohy. Zodpovězení otázek k textu je jazykovým typem úlohy.

Žánr folklórního prvku	Legenda
Konkretizace folklórního prvku	P 6, s. 28, cv. – S. 28 nabízí legendu o vzniku Petrohradu.
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Čtením žáci rozvíjejí receptivní řečové dovednosti. Zároveň se seznamují s folklórem a reáliemi Ruska.

Žánr folklórního prvku	Legenda
Konkretizace folklórního prvku	P 6, s. 107-108, cv. – S. 107-108 nabízí legendu nazvanou <i>Лебединое озеро</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Čtením žáci rozvíjejí receptivní řečové dovednosti.

Žánr folklórního prvku	Podobenství
Konkretizace folklórního prvku	P 6, s. 28, cv. – Na s. 28 lze najít podobenství o stavbě Petrohradu.
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si mají poslechnout podobenství 2x a říci, o čem pojednává (předtextové zadání). Potextové zadání obsahuje otázky k textu.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Čtením a poslechem žáci rozvíjejí receptivní řečové dovednosti. Zároveň se seznamují s folklórem a reáliemi Ruska. Odpovědi na otázky představují jazykový typ úlohy.

Žánr folklórního prvku	Pranostika
Konkretizace folklórního prvku	<p>P 4, s. 67, cv. 20</p> <p>S. 67 nabízí sedm pranostik.</p> <p>Znění některých z nich:</p> <p><i>Если собака зимой ест снег, будет плохая погода.</i></p> <p><i>Если ласточки летают высоко, будет жарко.</i></p> <p><i>Если собака мало ест и много спит, пойдёт дождь.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>Žáci mají přeložit pranostiky do češtiny (předtextové zadání). Potextové zadání žáky vybízí, aby řekli, jak se chovají kočky či psi, když vycítí změnu počasí.</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>Pranostiky slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků. Překlad představuje jazykový typ cvičení. Potextové cvičení představuje produktivní typ úlohy.</p>

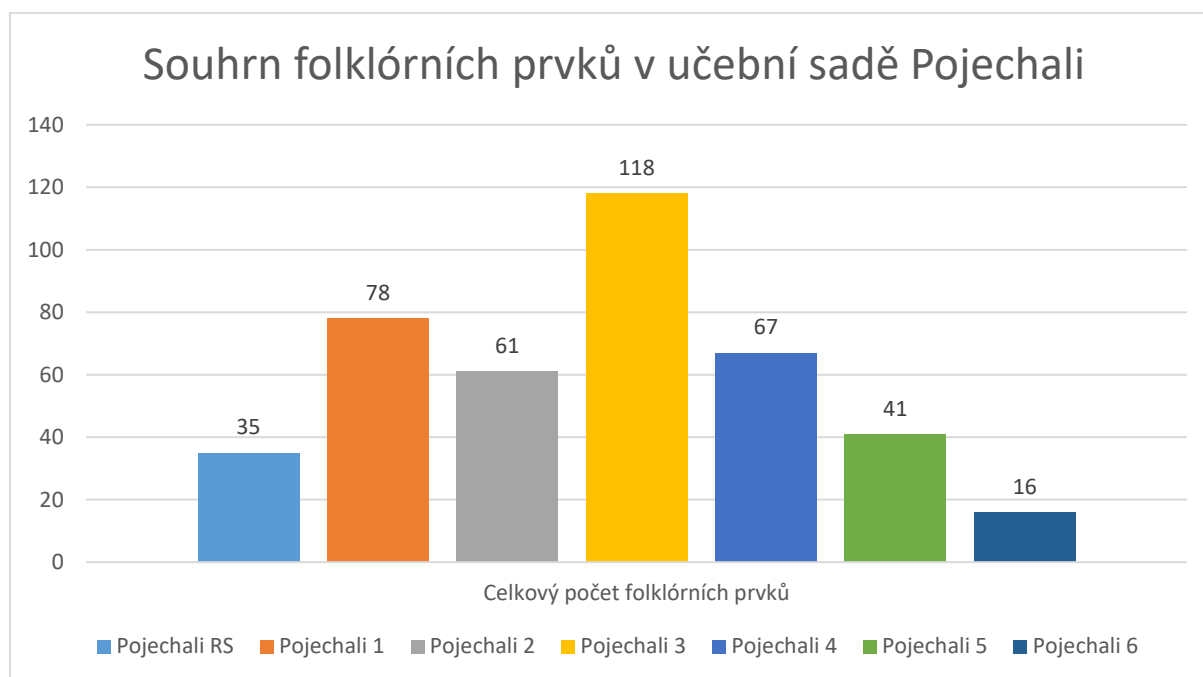
4.2.4 Shrnutí folklórních žánrů v souboru Pojehali

Analýza v šestidílném souboru Pojehali a učebnici Pojehali Rychlý start byla zaměřena na zjišťování celkového počtu folklórních prvků v jednotlivých dílech, rozložení folklórních žánrů dle dílů, specifikaci či absenci zadání, která doprovázela folklórní prvky, nakolik byly specifikovány jednotlivé žánry a zda se jednalo o úlohy receptivního či kupř. produktivního typu na základě uvedeného zadání. Závěrem bylo zjišťováno, jaké konkrétní úlohy se u folklórních žánrů vyskytují. Výsledky byly zaneseny do přehledných grafů a tabulek.

Graf 7 spolu s tabulkou 7 (viz Příloha č. 2) dokládá, že celá učební sada Pojehali spolu s dílem Pojehali Rychlý start obsahuje celkem 416 folklórních prvků. Nejvíce folklórních elementů (118) lze nalézt v díle třetím, a to pravděpodobně z důvodu narůstající jazykové vybavenosti žáka; lze tudíž očekávat, že bude žák již schopen pracovat s různorodými žánry.

Tento díl navíc obsahuje celý oddíl, jenž je nazván *На радость и для развлечения* a obsahuje vtipy či jazykolamy. Následuje díl první (78x), díl čtvrtý (67x), díl druhý (61x), díl pátý (41x), díl Pojechali Rychlý start (35x) a nakonec díl šestý (16x). Nejmenší počet folklórních elementů v poslední díle Pojechali reflektuje již nabyté znalosti žáků, které se poslední díl soustřeďuje spíše opakovat a rozvíjet, nenabízí proto větší množství folklóru, který představuje motivační prvek ve výuce a napomáhá žákům při vstupu do světa dalšího cizího jazyka.

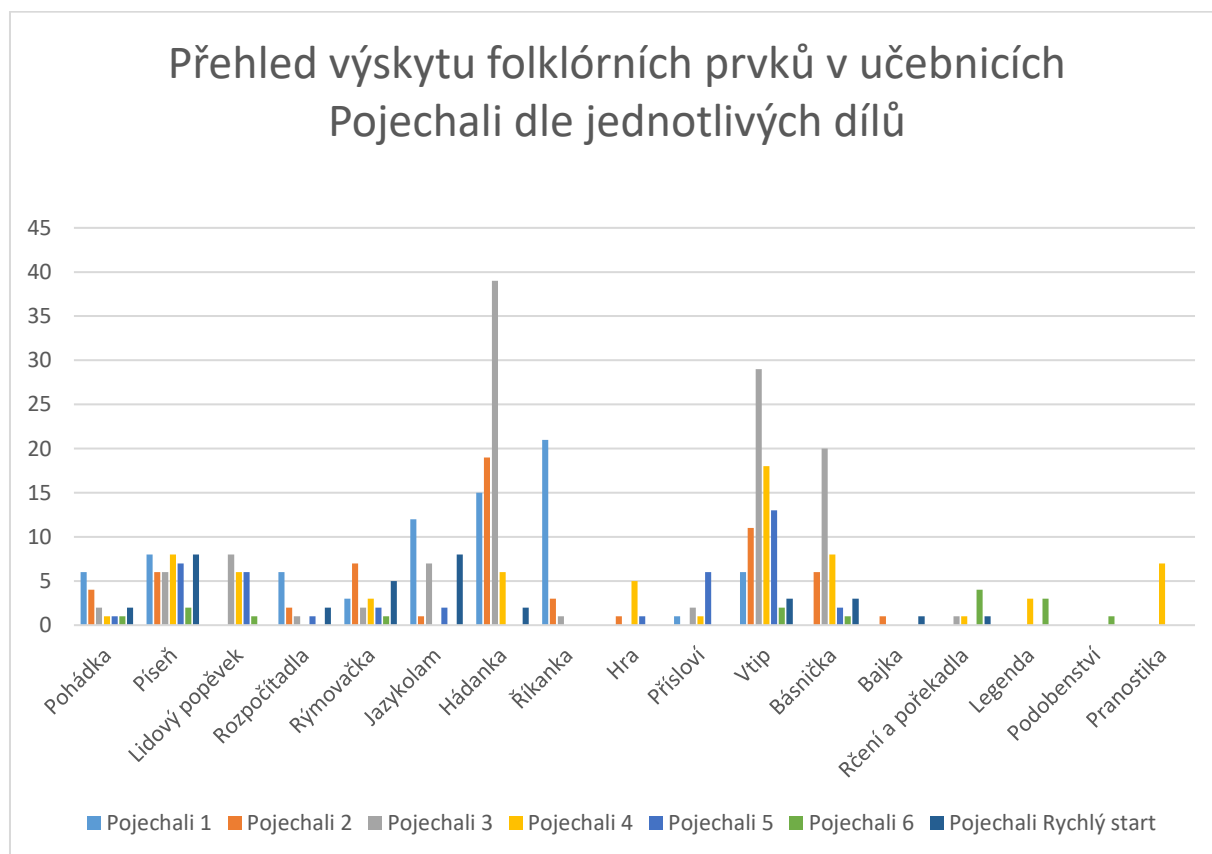
Graf 7

Graf 8 společně s tabulkou 8 představují rozložení folklórních žánrů dle jednotlivých učebních dílů sady Pojechali. Celá sada disponuje největším množstvím vtipů, a to 82 vzorky. O pouhý jeden vzorek méně nabízí také hádanek (81x). Vtipy ve výuce slouží k pobavení žáků a oddechu; zároveň se s nimi žáci mohou ztotožnit a zasmát se jim, neboť jejich obsahem bývají zážitky dětí či jejich běžný život. Hádanek pak žáky namotivují k další práci, neboť žáky potěší vědomí toho, že jsou schopni svépomocí hádanku rozluštit. Hádanek jsou navíc zadávány pro žáky přitažlivým způsobem (např. *Řešte pouze v soukromí!*), což může podnítit zvědavost žáků a chuť se věnovat ruskému jazyku i mimo školu. Dále následují písně (45x), které jsou doprovázeny ilustracemi či zajímavostmi, jedná se kupř. o písně, které lze zpívat stále dokola (např. *У nona была собака*, Pojechali Rychlý start, s. 66) či písničky, které umí navodit příjemnou atmosféru (*Если весело живётся*, Pojechali Rychlý start, s. 67). Učební sada nabízí také 40x básničky, 30x jazykolamy, 25x říkanky, 23x rýmováčky, 21x lidový popěvek

v podobě častušky, 17x pohádku, 12x rozpočítadla, 10x přísloví, 7x rčení a pořekadla či pranostiky anebo hry, 6x legendu, 2x bajku a jednou podobenství. Z těchto výsledků lze usuzovat, že mezi nejpopulárněji zařazované folklórní žánry učebního souboru Pojechali se řadí vtipy, hádanky a písně. V nejmenší míře autoři učební sady Pojechali obsazují legendy, bajky či podobenství. Nízký počet legend či podobenství v celé učební sadě reflektuje vyvíjející se společnost, potažmo další generaci žáků, kterou spíše než morální stránka příběhů či náboženské motivy jakožto součást folklóru přitahují zábavní prvky, jakými jsou kupříkladu již zmiňované vtipy, hádanky či písně. V malém počtu lze v Pojechali nalézt také rčení s pořekadly či pranostiky, neboť tyto folklórní žánry vyžadují určitý stupeň znalostí dalšího cizího jazyka v oblasti slovní zásoby, bez nichž by mohlo dojít k dezinterpretaci myšlenky na žakově straně.

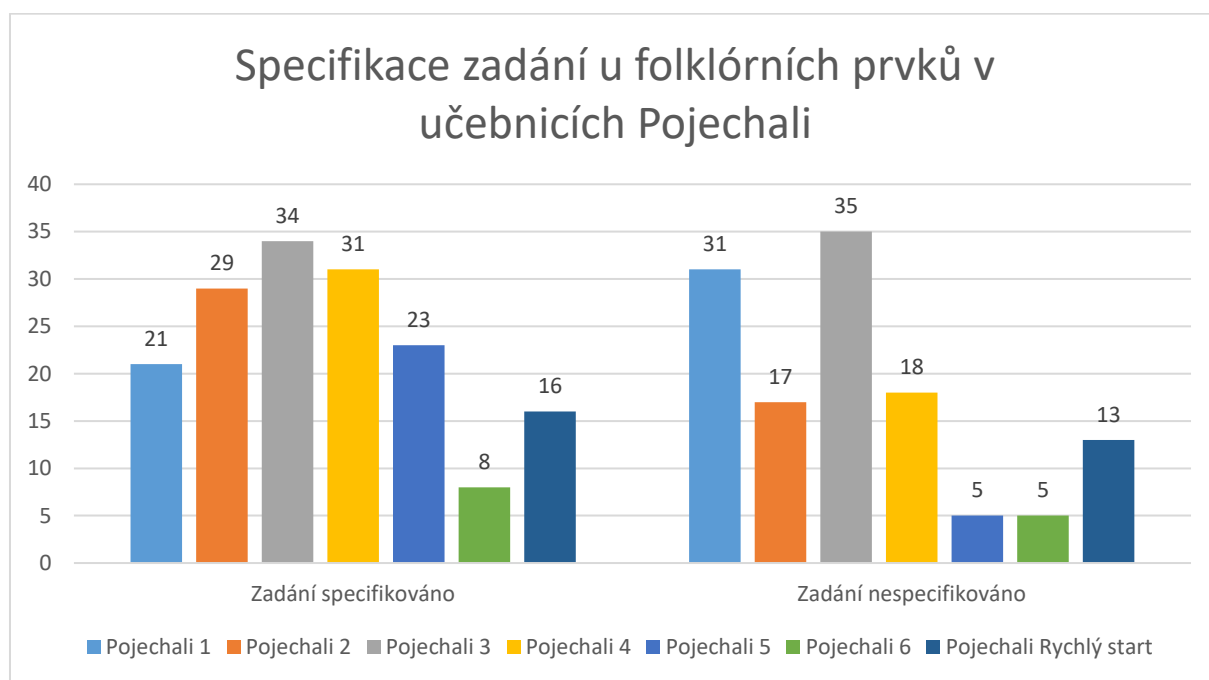
Graf 8

Graf 9 společně s tabulkou 9 vykazují výsledky analýzy, jež byla věnována specifikaci či absenci zadání, která doprovázela folklórní prvky v jednotlivých dílech Pojechali. V celém souboru převažovala specifikovaná zadání (162x), která byla zaměřena na konkrétní práci s folklórními prvky; žák tedy přesně ví, kam směřovat svoji pozornost. Nespecifikovaných

zadání se pak v souboru vyskytuje 124. Přesně definovaná zadání převažují v Pojechali 3 (34x), stejně tak i zadání nespecifikovaná jsou v tomto učebním díle ve většině (35x). Toto číslo je odrazem narůstající jazykové vybavenosti žáka s každým dalším učebním dílem; což dokládá i fakt, že nejméně specifikovaných i nespecifikovaných úloh je třeba hledat v díle posledním (osm specifikovaných a pět nespecifikovaných), neboť se předpokládá, že žáci na této úrovni (B1/B2) dokáží řešit většinu úloh samostatně. Stejně množství nespecifikovaných úloh (5x) lze hledat i v díle pátém. Třetím učebním dílem s nejmenším počtem nespecifikovaných úloh je Pojechali Rychlý start. Tento typ učebnice shrnuje Pojechali 1 a 2 a je určen úplným začátečníkům v ruském jazyce; lze proto očekávat, že v rámci usnadnění začátků v novém jazyce budou úlohy doprovázet přesně definovaná zadání.

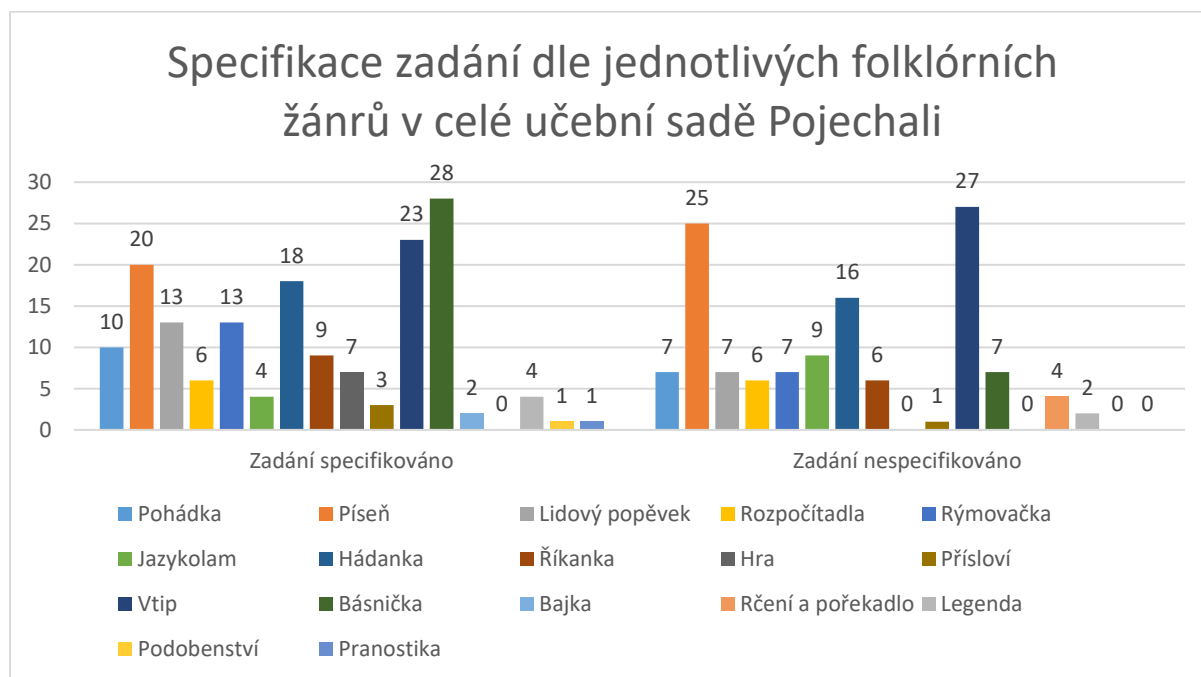
Graf 9

Výsledky analýzy, jež byla zaměřena na specifikaci zadání dle jednotlivých folklórních žánrů v celé učební sadě jsou pak zaneseny v grafu 10 a tabulce 10 a 11. Dle tabulky 11 doprovází přesně definované zadání nejčastěji básničky (28x). Básničky nabízejí rozmanitou další práci a využití folklórního prvku, kupř. básničku v Pojechali 2 na s. 54 doprovázejí různorodé úkoly, dle nichž by si měli žáci báseň poslechnout, přednést ji na jeden nádech, opakovat po verších či obměňovat slova tak, aby vznikla báseň zcela nová. Dále v tabulce 10 a 11 dle počtu zadání u jednotlivých folklórních prvků následují vtipy (23x) a písničky (20x). Mezi folklórní prvky, které jsou nejčastěji postiženy absencí definovaného zadání lze zařadit

vtipy (27x), písničky (25x) a hádanky (16x). Lze proto konstatovat, že podíl definovaných a nedefinovaných zadání u vtipů či písniček je bezmála vyrovnaný. Zadání je vždy definováno u bajek (2x), her (7x), podobenství (1x) a pranostik (1x), avšak tyto folklórní žánry se nevyskytují v učebnicích Pojehali příliš často. Při výsledném součtu obou tabulek pak převažují specifikovaná zadání (162x) nad cvičeními, u nichž konkrétní zadání chybějí (124x).

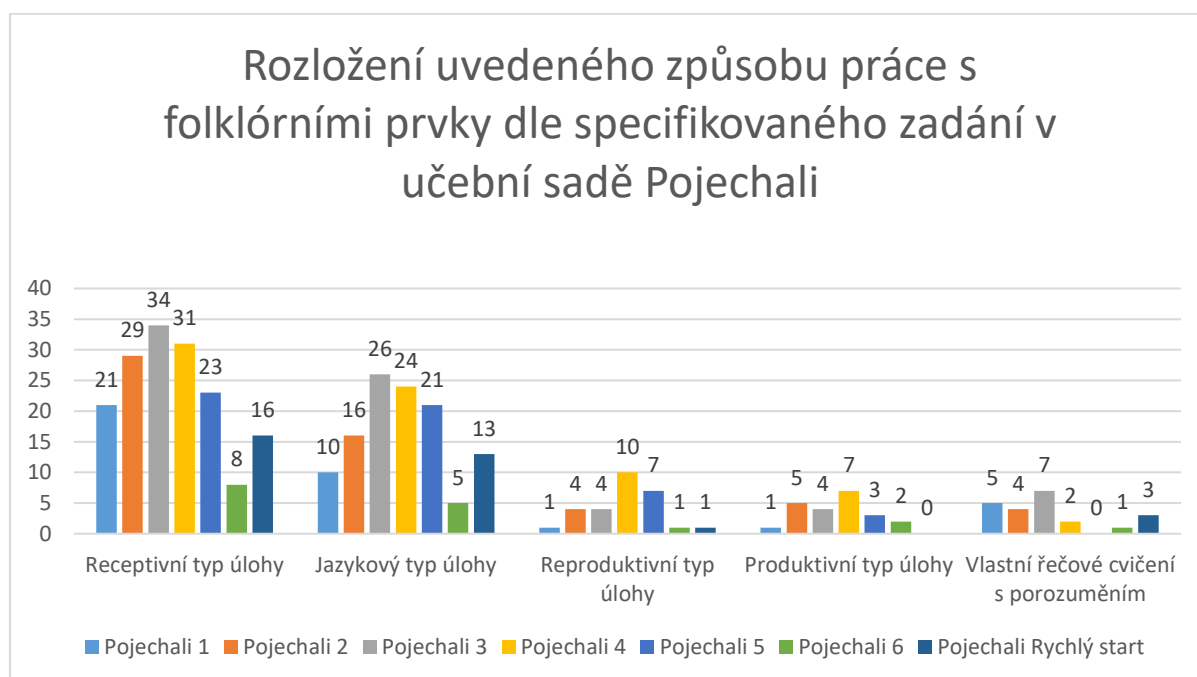
Graf 10

Graf 11 společně s tabulkou 12 reflektují výsledky analýzy, jež byla věnována rozložení způsobu práce s folklórními prvky dle specifikovaného zadání v jednotlivých učebnicích Pojehali. V celém učebním souboru převažuje receptivní typ úlohy, a to 162x. Hned po něm následuje jazykový typ cvičení (115x), typ reproduktivní (28x) a s totožným výsledkem typ produktivní a vlastní řečové cvičení se zaměřením na porozumění textu (22x). Receptivní úlohy převažují v Pojehali 3, a to s výskytem 34 vzorků. Taktéž jazykově zaměřených cvičení nabízí nejvíce díl třetí (26x). Reproductivní typ úlohy převažuje v díle čtvrtém (10x). Produktivní úlohy lze nejčastěji nalézt v díle čtvrtém (7x), zatímco vlastní řečové cvičení zaměřené na porozumění textu převažuje v Pojehali 3 (7x). Receptivní úlohy často představují poslech či četbu vybraného vzorku, jako např. u častušek, které mnohdy navíc provází opakování textu či recitace (viz tabulka 12). Jazykové úlohy oproti tomu bývají zaměřeny na práci s otázkami k textu, na něž žáci musí odpovědět, či na obměnu textu, kdy se do textu dosazují různá slova z nabídky. Dle tabulky 12 často doprovázejí rýmovačky či pohádky, ale také hádanky (v případě

obměny textu). Reproductivní cvičení směřují k převypravování textu či jeho prodloužení. Převypravování textu lze hledat nejčastěji u hádanek a pohádek. V případě pohádky tak žáci kupř. převypravují její děj, čímž si zároveň ověřují, zda pohádce porozuměli. Produktivní úlohy cílí na aktivní formulaci žákových myšlenek. Ta bývá v učební sadě Pojechali často spojována s básničkami (4x). Žáci mají kupř. za úkol báseň prodloužit (Pojechali 3) či vymyslet svou vlastní báseň (Pojechali 6). Vlastní řečové cvičení se zaměřením na porozumění je potom realizováno v úlohách, které se explicitně soustředí na pochopení textu (kupř. zaměření na obsah folklórního prvku), jaké se vyskytuje např. u vtípu v Pojechali 3. Zde si mají žáci označit pořadí textů tak, jak šly za sebou; pro správné označení textů je tudíž nezbytné porozumění obsahu.

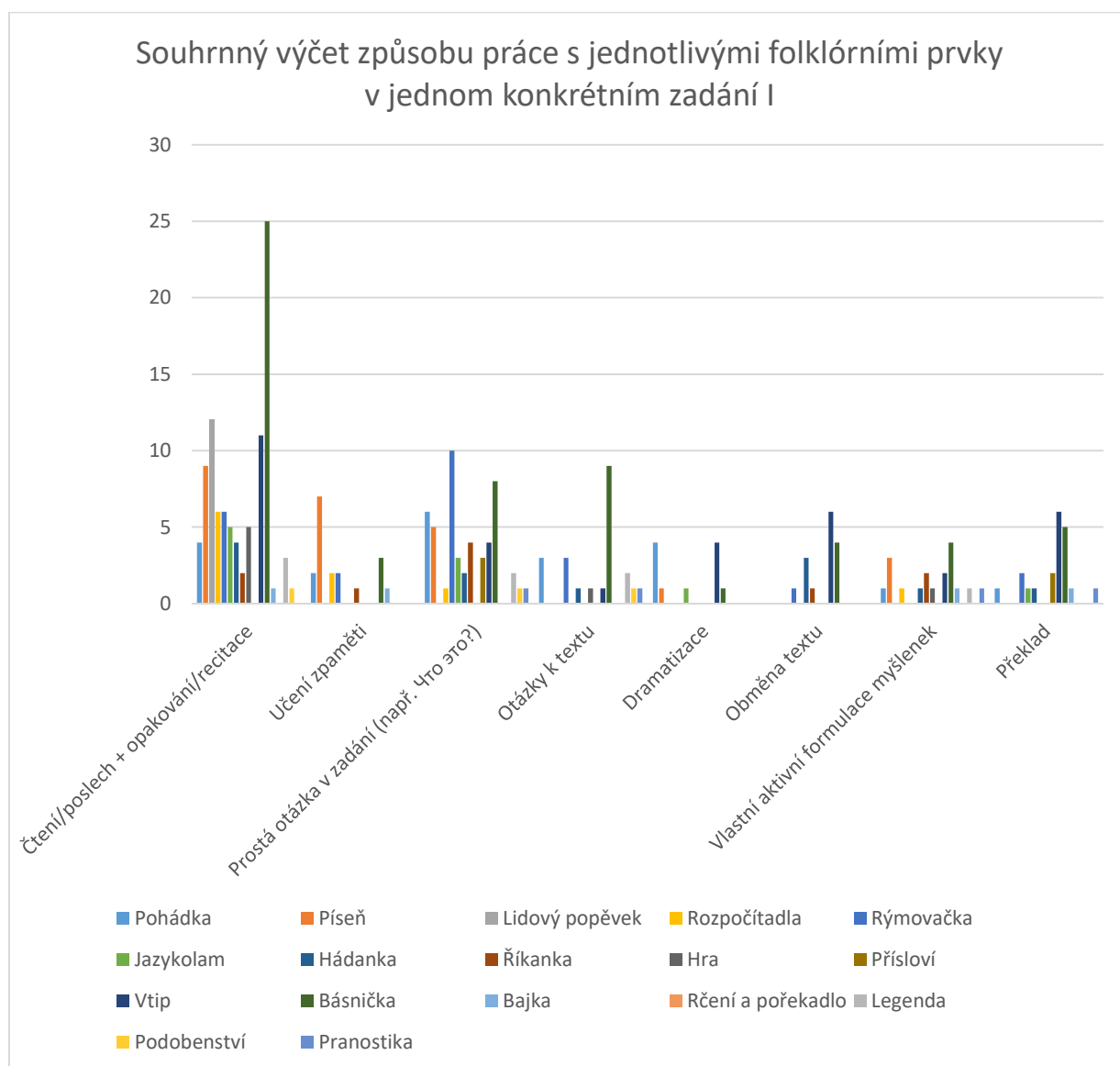
Graf 11

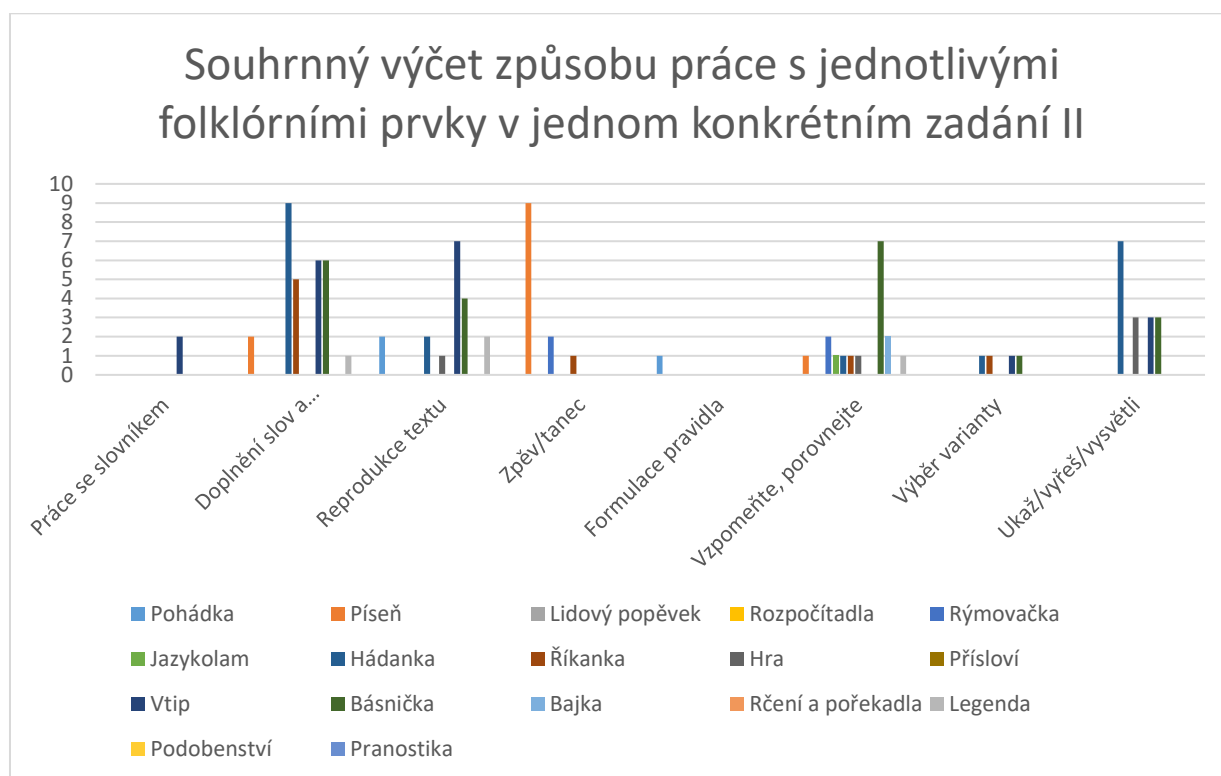
Graf 12 a 13 společně s tabulkou 13 a 14 nabízejí výsledky analýzy, jež byla soustředěna na souhrnný výčet způsobu práce s folklórními prvky dle konkrétního zadání. Učební soubor Pojechali nabízí 16 druhů různých zadání, která žáka směřují k další práci s textem. Patří sem čtení a poslech s opakováním či recitací, pamětní učení, prostá otázka v zadání, doprovodné otázky k textu, dramatizace prvku, obměna textu, vlastní aktivní formulace myšlenek, překlad, práce se slovníkem, doplnění slov a hledání v textu, reprodukce textu (např. převypravování obsahu), pohybové vyjádření folklórního prvku prostřednictvím zpěvu a tance, formulace gramatického pravidla na základě nabízených jevů, pobídnutí k zamyšlení se, přemýšlení či

vzpomínání nebo tichému porovnání (percepce), výběr správné varianty či aktivní pobídnutí k vyřešení či ukázání správné varianty (částečně pohybová aktivita). Nejčastěji se v učebnicích Pojechali opakoval receptivní typ úloh, a to čtení s poslechem a opakováním, případnou recitací, a to 53x pro první část folklórních žánrů (tabulka 13) a 41x pro část druhou (tabulka 14), celkem tak 94x. Následovala prostá otázka v zadání (typu *Zvládneš se to naučit?*), a to 31x dle tabulky 13 a 19x dle tabulky 14, což činí 50 vzorků. Dále počtem prvků v učebnicích Pojechali následují jazykové typy úloh (překlad textu, jeho obměna či otázky k textu). Tyto typy úloh si kladou za cíl rozvoj jazykových prostředků u žáků, jsou proto zastoupeny v učebnicích v hojné míře. Obměna textu je v celé sadě zastoupena 15x, překlad 20x a otázky k textu 22x. Otázky k textu doprovázejí kupř. básničku v Pojechali 3, kde mají žáci na s. 79 za úkol si text poslechnout, otázky zodpovědět, porovnat text s překladem či doplnit do textu slova. Překlad se objevuje u pranostik na s. 67 v Pojechali 4. Zde žáci zodpovídají otázky, pracují s překladem či vyjadřují vlastní názor. Nejméně jsou mezi vzorky zastoupeny formulace pravidel na základě představených gramatických jevů (1x), práce se slovníkem (2x) či výběr správné varianty při představení vícera možností (4x). Z toho vyplývá, že převahu v učebnicích Pojechali mají receptivně a jazykově zaměřené úlohy, které cílí na rozvoj jazykových prostředků. Tabulka 15 (viz Příloha č. 2) pak pro lepší přehlednost shrnuje výsledné počty úloh, které mezi folklórními žánry převládaly.

Graf 12

Graf 13

4.2.5 Folklórní žánry v souboru Raduga po-novomu

Žánr folklórního prvku	Pohádka
Konkretizace folklórního prvku	RN 1, s. 6, cv. – Název pohádky není uveden, jedná se však o pohádku o zlaté rybce.
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Poslech pohádky A. S. Puškina se zaměřením na zvukovou stránku ruského jazyka (zejm. přízvuk, intonace, výslovnost), dále na informace o autorovi a jeho české současníky. Žák má říci, čeho si v pohádce povšimnul a zda poznal, o jakou pohádku se jedná.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Žák začátečník se na úvodních stránkách učebnice seznámí s fonetickou stránkou

	jazyka prostřednictvím trénování receptivních řečových dovedností spolu se zaměřením na realie jazyka. Jedná se o přípravný (jazykový) typ úlohy.
--	---

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	RN 1, s. 19-20, cv. 3.1 Znění tří jazykolamů z pěti: <i>Карл у Клары украл кораллы, а Клара у Карла украла кларнет.</i> <i>Дали Лене пластилин, Лена лепит апельсин.</i> <i>Мама Милу мылом мыла. Мила мыла не любила.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Poslech a opakování jazykolamů s dotazem, zda se žáci zvládnou naučit jazykolamy nazpaměť?
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Příprava na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím drilového/reproduktivního/přípravného typu cvičení spolu s rozmluvením mluvidel.

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	RN 2, s. 10, cv. 2.2 Znění jazykolamů: <i>Кошка на окошке штанишки шьёт, а мышка в сапожках избушку метёт.</i> <i>Встретил утром ёж ежа. „Как погода, ёж?“ „Свежа.“</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Uvedené jazykolamy na s. 10 žákovi umožňují procvičit si výslovnost šeplavých souhlásek <i>ш, ж</i> . Cvičení jsou určena k poslechu a opakování. Cvičení, pod které

	tabulka s jazykolamy spadá, žáky pobízí k poslechu a opakování, samotná tabulka však nikterak uvedena není.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Jedná se o cvičení přípravného (jazykového) typu, neboť cílem je osvojení typických struktur, zde konkrétně z fonetického hlediska, žák tedy není aktivním producentem.

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	RN 1, s. 52, cv. – Jedná se o píseň Vladimíra Vysockého, jejíž název zní <i>Песня о дыге</i> . Hned vedle je k dispozici překlad do češtiny.
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Poslech písně spolu s krátkým navazujícím cvičením, v němž žák odhadne význam vyznačených slov a slova vyhledá ve slovníku.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Trénink čtení jakožto receptivní řečové dovednosti a schopnost práce s cizojazyčným slovníkem. Seznámení s reáliemi ruského prostředí. Rozšiřování lexikonu žáka (jazykový typ úlohy).

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	RN 1, s. 57, cv. 3.5 Hádanka se týká věku dvou sourozenců, jenž musí žák uhodnout.
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Hádanka navazuje na drilové cvičení reproduktivního typu, v němž žáci obměňují pouze osobu (matka, otec, sestra apod.), k níž vztahují určitý věk. Neznámá

	slova jsou vyznačena a přeložena mimo text. Zadání zní: <i>Сколько им лет?</i>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	V návaznosti na cvičení, v němž žáci procvičují užití číslovek ve větách slouží hádanka odlehčení tématu. Žáci trénují receptivní dovednosti spolu s produktivními, neboť se očekává, že na hádanku žáci správně odpoví.

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	RN 3, s. 44, cv. 1.4
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Text na s. 44 žáka nabádá pouze k zamyšlení se a na konci hádanky se dotazuje, jakou barvu vlasů má umělec, o nichž hádanka je.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Cílem těchto textů je pobavení (motivační složka) a rozvoj receptivních řečových dovedností. Další práce s textem není nijak specifikována.

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	RN 3, s. 43, cv. 1.2
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Hádanka ve formě vypravování na s. 43 se objevuje spolu s ilustrací pod cvičeními, která jsou zaměřena na popis osob dle obrázků a doplnění chybějících slovíček. Zadání zní: <i>Криминальная головоломка.</i>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Cílem těchto textů je pobavení (motivační složka) a rozvoj receptivních řečových dovedností (čtení). Další práce s textem není nijak specifikována.

Žánr folklórního prvku	Rčení a pořekadlo
Konkretizace folklórního prvku	RN 3, s. 10, cv. 2.1 Znění: <i>У меня руки только одни, Говорить один на один, Все это – одни слова, Все за одного и один за всех</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Úkolem žáků je zjistit, jak se překládají na s. 10 rčení do češtiny.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Výše uvedené folklórní prvky ze s. 10 doprovázejí cvičení, které pracuje se slovem <i>один</i> v jeho různých významech. I zde se jedná o rozvíjení receptivních řečových dovedností (čtení), zároveň se však žák učí práci se slovníkem. Překlad představuje jazykový typ úlohy.

Žánr folklórního prvku	Rčení a pořekadlo
Konkretizace folklórního prvku	RN 3, s. 50, cv. - Znění: <i>По одежде встречают, по уму провожают; дело в шляпе; работать спусть рукава; делать всё спусть рукава; смотреть на всё сквозь розовые очки; своя рубашка ближе к телу.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Uvedené texty na s. 50 jsou doprovázeny ilustracemi na úvodní straně tématu <i>Одежда</i> . Úkolem žáků je si jednotlivá rčení a pořekadla přečíst a přeložit do češtiny. Příklady dále doprovází text autorů, v němž se dotazují žáka na jeho názor na jednotlivé folklórní prvky. Význam rčení <i>работать спусть рукава</i> je rusky vysvětlen.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Jednotlivé texty na s. 50 slouží k rozvoji receptivních řečových dovedností, tzn.

	<p>k pasivnímu přečtení, avšak podněcují žáka taktéž k rozvíjení produktivních řečových dovedností, neboť se dotazují na žákův názor či souhlas s některými rčeními či pořekadly. Překlad představuje jazykový typ cvičení.</p>
--	---

Žánr folklórního prvku	Rčení a pořekadlo
Konkretizace folklórního prvku	<p>RN 3, s. 118, cv. 1.1</p> <p>Na s. 118 se vyskytují frazeologismy <i>как снег на голову; бросать слова на ветер; идѐт, куда ветер дует; льѐт, как из ведра; метать громы и молнии; взойдѐт солнце и над нашими воротами; мороз по коже пробегает.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>Doporučovaný způsob práce s těmito texty je přečíst si předcházející text na s. 103 a převyprávět jej z pohledu Pavla. Následně žáci mají vybrat, který z uvedených frazeologismů lze použít v maminčině vyprávění.</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>Cvičení na s. 118 je reproduktivního typu, neboť se převyprávění neřadí mezi aktivní formulaci žákových myšlenek. Výběr frazeologismů na základě přečteného textu lze považovat za přípravný (jazykový) typ cvičení.</p>

Žánr folklórního prvku	Rčení a pořekadlo
Konkretizace folklórního prvku	<p>RN 3, s. 33, cv. -</p> <p>Na s. 33 se vyskytují frazeologismy <i>У моей мамы золотые руки; Якуб не видит дальше своего носа; Наташа</i></p>

	<i>сегодня встала с левой ноги; Зузана знает Прагу как свои пять пальцев; Дима по уши влюблён в Зузану.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	V zadání textu se vyskytuje otázka, jakým způsobem přeložit výše uvedené frazeologismy.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Žáci přečtením rozvíjejí své kulturní povědomí o ruských frazeologismech, sami s nimi však aktivně nepracují, jedná se proto o ukázkou cvičení na rozvoj receptivních řečových dovedností (čtení). Překlad představuje jazykový typ úlohy.

Žánr folklórního prvku	Pranostika
Konkretizace folklórního prvku	RN 3, s. 102, cv. Znění: <i>Если радуга видна после дождя, то будет хорошая погода.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Text se vyskytuje na úvodní straně tématu <i>Погода</i> . Zadání není nijak dále specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Text slouží k rozvoji receptivních řečových dovedností (čtení). Žák je pasivním příjemcem.

Žánr folklórního prvku	Rýmovačka
Konkretizace folklórního prvku	RN 1, s. 98, cv. 2.1/2.2 Znění: <i>Сын подумал: добрый ужин, Был бы нам однако нужен. (А.С. Пушкин) Рано утром на дорожке Шли красивые сапожки. Вслед за ними по тропинке</i>

	<i>Шли красивые ботинки.</i> (Н.Голь)
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Krátké říkanky autorů A. S. Puškina a N. Golja jsou určeny k poslechu a hlasitému čtení. Žák se soustředí na dodržení rýmu, porovnání výslovnosti a psaní koncových slabik.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Jedná se o typ přípravného (jazykového) cvičení se zaměřením na receptivní řečové dovednosti (čtení) a rozvoj fonetických znalostí, neboť žák aktivně nevytváří vlastní konstrukce.

Žánr folklórního prvku	Říkanka
Konkretizace folklórního prvku	RN 3, s. 9, cv. 1.3 Ilustraci sedmikrásky doprovází říkanka: <i>Любит – не любит, поцелует – плюнет, к сердцу прижмёт – к чёрту пошлёт.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Obrázek s ruskou verzí říkanky <i>Мá mě rád, nemá mě rád</i> doplňuje cvičení, v němž mají žáci vybrat variantu, která je dle nich nejpravděpodobnější/nejvíce se jim líbí (Dima se setkal se Zuzanou a chce jí něco říci) a tuto variantu přetavit v dialog.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Samotná ilustrace s říkankou slouží pouze k rozvíjení receptivních řečových dovedností a samotné cvičení se k ní nikterak neodkazuje.

Žánr folklórního prvku	Přísloví
Konkretizace folklórního prvku	RN 3, s. 79, cv. 2.2 Znění: <i>Не имей сто рублей, а имей сто друзей.; Легко друзей найти, да трудно</i>

	<i>сохранить.; Друг познаётся в беде.; Старый друг лучше новых двух.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Texty na s. 79 slouží k přečtení a objasnění, co jejich ruské ekvivalenty znamenají v češtině.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Výše uvedené texty představují cvičení, které rozvíjí receptivní řečové dovednosti, neboť žáci aktivně neformulují vlastní myšlenky. Cvičení lze považovat za text jazykového typu, jelikož se očekává, že žáci budou přísloví překládat do češtiny.

Žánr folklórního prvku	Příslaví
Konkretizace folklórního prvku	RN 5, s. 109, cv. – Příslaví spadá pod téma <i>На международно́й выставке.</i> Text je pro lepší názornost doplněn ilustrací. Znění: <i>Лучше таскать камни с умным, чем обедать с дураком.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k textu není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Text rozvíjí receptivní řečové dovednosti (čtení) a slouží k rozšiřování kulturního povědomí o ruských příslovích.

Žánr folklórního prvku	Příslaví
Konkretizace folklórního prvku	RN 5, s. 32, cv. – Text je uveden názvem <i>Дома и стены помогают.</i> Nachází se na úvodní straně k tématu <i>Хочу купить квартиру.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání folklórního prvku není specifikováno.

Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Text slouží k rozvoji receptivních řečových dovedností (čtení). Žák je pasivním příjemcem; rozšiřuje si kulturní povědomí o ruských pořekadlech a rčeních.
--	--

Žánr folklórního prvku	Přísloví
Konkretizace folklórního prvku	RN 1, s. 80, cv. -
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Rčení <i>Плохо жить без работы да без заботы</i> lze najít na s. 80 v úvodní části kapitoly <i>Профессия</i> . Rčení se na stránce vyskytuje bez jakéhokoli dalšího aktivního zapojení žáka. Na s. 81 lze pak najít další rčení v názvu úvodního textu, jímž je <i>Яблоко от яблони недалеко падает</i> .
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Nespecifikováno, pravděpodobně určeno pouze k rozvíjení receptivních řečových dovedností, jako je čtení a k rozšiřování kulturních vědomostí.

Žánr folklórního prvku	Legenda
Konkretizace folklórního prvku	RN 3, s. 93, cv. 1.2
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Text na s. 93 je pojmenován <i>Кайн и Абель</i> . Žádná další práce s textem není specifikována. V postranní části stránky je uvedeno, aby si žáci legendu o Kainu a Ábelovi v Bibli vyhledali.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Text rozvíjí receptivní řečové dovednosti, neboť je určen ke čtení. Žák je pasivním příjemcem materiálu.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	RN 1, s. 65, cv. 5.6
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Text na s. 65 navazuje na řečové situace předchozího cvičení. Následuje krátký text zaměřený na realie různých zemí a akceptované způsoby obdarovávání.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků svou autenticitou, díky níž se žáci s folklórním prvkem mohou ztotožnit. Zároveň si žáci procvičují receptivní řečové dovednosti. Následující text na s. 65 žákům rozšiřuje kulturní obzory a pěstuje interkulturní kompetenci.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	RN 1, s. 78, cv. – Vtip je uveden pod názvem: <i>Чьи предки смаруе?</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Text na s. 78 vtipnou formou podává krátkou příhodu, jež se udála M. V. Lomonosovovi.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Cvičení tak kombinuje rozvoj receptivních řečových dovedností spolu s realii Ruska, týkajícími se literatury.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	RN 1, s. 72, cv. 3.2
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Text na s. 72 následuje po cvičení na doplňování koncovek dle vzoru. Text v podobě vtipu je zadán pouze k přečtení, jedná se tedy o trénink receptivních řečových dovedností, neboť žák informace pouze pasivně přijímá.

Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků svou autenticitou, díky níž se žáci s folklórním prvkem mohou ztotožnit. Zároveň si žáci procvičují receptivní řečové dovednosti.
--	---

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	RN 1, s. 94, cv. – Vtip se zaměřuje na srovnání života našich předků se současností a životem mladých, kteří již tráví volný čas na rozdíl od svých předků zcela odlišně.
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Vtip na s. 94 slouží jako úvodní text k tématu <i>Свободное время</i> . Opět jako u předchozích vtipů v této učebnici, text slouží pouze k přečtení a pobavení, jedná se tedy o zaměření na receptivní řečové dovednosti.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků svou autenticitou, díky níž se žáci s folklórním prvkem mohou ztotožnit. Zároveň si žáci procvičují receptivní řečové dovednosti.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	RN 1, s. 112; cv. -
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Tři texty řadící se mezi vtipy se nachází na s. 112. Stejně jako u předchozích příkladů tohoto žánru, texty slouží jako úvod do tématu <i>Знакомство</i> a nijak dále se s nimi nepracuje. Znění jednoho z vtipů: <i>Одна подруга другой: - по-моему, Петя вчера сделал мне предложение. Он</i>

	<i>сказал: „Пора кончать с нашей дружбой!“</i>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip slouží k pobavení žáků svou autenticitou, díky níž se žáci s folklórním prvkem mohou ztotožnit. Zároveň si žáci procvičují receptivní řečové dovednosti. Zadání ani účel nejsou nijak dále specifikovány.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	RN 2, s. 23, cv. – Název vtipu: <i>Сын - студент</i>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Folklórní prvek není nikterak specifikován, je uveden pod cvičením produktivního typu a má sloužit pouze pobavení. Předpokládá se přečtení (receptivní řečová dovednost) a porozumění textu.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Předpokládá se přečtení (receptivní řečová dovednost) a porozumění textu.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	RN 2, s. 26, cv. -
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Dva humorné texty na s. 26 slouží jako úvod k tématu <i>На занятиях</i> .
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Stejně jako v předchozím případě, ani u textů na s. 26 není jejich role blíže specifikována, soustředí se však na rozvíjení receptivní řečové dovednosti.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	RN 2, s. 43, cv. -
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Text je uveden pod názvem <i>Внук с гордостью показывает бабушке свои отметки.</i>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Stejně jako v předchozím případě, ani u tohoto textu není jeho role blíže specifikována, soustředí se však na rozvíjení receptivní řečové dovednosti (čtení).

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	RN 2, s. 48, cv. – Text je uveden pod názvem <i>Хорошие манеры</i> a pojednává o chování v MHD.
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání není blíže specifikováno, text se nachází na úvodní straně tématu <i>Как туда попасть?</i>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Stejně jako v předchozím případě, ani u tohoto textu není jeho role blíže specifikována, soustředí se však na rozvíjení receptivní řečové dovednosti (čtení).

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	RN 2, s. 60, cv. - Text je uveden pod názvem <i>Они не могут найти кошелек.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání není blíže specifikováno, text se nachází bokem od ostatních cvičení, slouží tedy pouze zpestření k tématu <i>Как туда попасть?</i>

Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Stejně jako v předchozím případě, ani u tohoto textu není jeho role blíže specifikována, soustředí se však na rozvíjení receptivní řečové dovednosti (čtení).
--	---

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	RN 2, s. 68, cv. - Znění: <i>-Я пока не знаю, что купить жене ко дню рождения. -Спроси у неё. -Да что ты! У меня нет таких больших денег!</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání není blíže specifikováno, text se nachází na úvodní straně tématu <i>В торговом центре.</i>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Stejně jako v předchozím případě, ani u tohoto textu není jeho role blíže specifikována, soustředí se však na rozvíjení receptivní řečové dovednosti (čtení).

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	RN 2, s. 104, cv. - Na s. 104 se nachází dva humorné texty, které jsou uvedeny pouze nadpisy <i>На вокзале</i> a <i>В поезде.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání není blíže specifikováno. Texty spadají pod téma <i>Две столицы России.</i>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Stejně jako v předchozím případě, ani zde není role textů blíže specifikována, soustředí se však na rozvíjení receptivní řečové dovednosti (čtení).

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	RN 3, s. 28, cv. -
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Oba krátké texty, týkající se vzhledu osob, doplňují úvodní stránku s fotografiemi a obsahem tématu <i>Как кто выглядит?</i>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtipy vyskytující se na s. 28 jsou uvedeny bez zadání či jiných doprovodných cvičení, předpokladem však je, že žák si texty přečte a pobaví se; rozvíjí tak receptivní řečové dovednosti (čtení).

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	RN 3, s. 32, cv. 2.1 Znění: <i>-Моя жена постоянно сравнивает меня с Аленом Делоном. -Да между вами нет ничего общего! -Вот и она так говорит.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Text na s. 32 pouze doprovází cv. 2.1, v němž mají žáci doplňovat antonyma uvedených vlastností.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip vyskytující se na s. 32 je uveden bez zadání či jiných doprovodných cvičení, předpokladem však je, že žák si text přečte a pobaví se; rozvíjí tak receptivní řečové dovednosti (čtení). Doplnění antonym představuje jazykový typ úlohy.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	RN 3, s. 62, cv. 3.5 Vtip je uveden pod názvem <i>Современная мода.</i>

Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání textu není blíže specifikováno; navazuje na cvičení, v němž žáci tvoří slovní spojení s <i>снимать</i> a <i>надевать</i> na základě obrázků.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip vyskytující se na s. 62 je uveden bez zadání či jiných doprovodných cvičení, předpokladem však je, že žák si text přečte a pobaví se; rozvíjí tak receptivní řečové dovednosti (čtení).

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	RN 3, s. 102, cv. - Dva vtipy se objevují na úvodní straně tématu <i>Погода</i> . Jeden z nich pod názvem <i>Ненюгода</i> , druhý bez názvu. Znění prvního vtipu: <i>-Дорогой, сходи в магазин!</i> <i>-Но, любовь моя, сейчас такой дождь, что собаку не выгонишь на улицу.</i> <i>-Господи, ну иди без собаки!</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání textu není blíže specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtip vyskytující se na s. 102 je uveden bez zadání či jiných doprovodných cvičení, předpokladem však je, že žák si text přečte a pobaví se; rozvíjí tak receptivní řečové dovednosti týkající se čtení.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	RN 4, s. 61, cv. – Text není nikterak nazván.
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Text se objevuje na s. 61 bez jakéhokoliv zadání ve žlutém boxu. Předcházející

	cvičení se táže, kolika způsoby je možné uvedené věty přeložit do češtiny.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Text slouží pro pobavení žáků a trénuje receptivní řečové dovednosti (čtení). Není doporučeno, jak s textem pracovat dále.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	RN 4, s. 64, cv. – Vtip je nazván <i>Говорят дети</i> . Znění vtipu: <i>-Почему твой маленький брат всё плачет?</i> <i>-Если бы у тебя не было зубов и не было волос и ты не умел бы ходить и не умел бы говорить, ты бы тоже заплакал.</i>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Text se objevuje na s. 64 bez jakéhokoliv zadání ve žlutém boxu.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Text slouží pro pobavení žáků a trénuje receptivní řečové dovednosti (čtení). Není doporučeno, jak s textem pracovat dále.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	RN 4, s. 67, cv. Text na s. 67 je pouze uveden názvem <i>На всякий случай</i> . Spadá pod téma <i>Добро пожаловать в Москву</i> .
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Zadání k textu není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Text slouží pro pobavení žáků a trénuje receptivní řečové dovednosti (čtení).

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	RN 4, s. 74, cv. –

	<p>Text je uveden bez názvu na úvodní stránce k tématu <i>Где мы пообедаем?</i></p> <p>Znění:</p> <p><i>Сидят двое в ресторане и разговаривают: -Не понимаю, почему такой вполне приличный ресторан назвали „У разбойников“? сказал один. -Вот принесут тебе счёт – тогда поймёшь.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k textu není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Text slouží pro pobavení žáků a trénuje receptivní řečové dovednosti (čtení). Není doporučeno, jak s textem pracovat dále.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	<p>RN 4, s. 113, cv. –</p> <p>Text je uveden několika větami, které reflektují potřebu lidí vyhledávat v novinových plátcích senzace za účelem oživení monotónní šedi dní.</p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k textu není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Text slouží pro pobavení žáků a trénuje receptivní řečové dovednosti (čtení). Není doporučeno, jak s textem pracovat dále.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	<p>RN 5, s. 25, cv. 1.1</p> <p>Vtip je uveden otázkou, zda je těžké se naučit cizí jazyk.</p> <p>Znění:</p> <p><i>Одна дама спросила великого немецкого поэта Генриха Гейне:</i></p>

	<p><i>-Скажите, пожалуйста, трудно ли выучить французский язык?</i></p> <p><i>-Пустяки! -ответил поэт.</i></p> <p><i>-Просто вместо немецких слов надо употреблять французские.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání vtipu není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Text slouží pro pobavení žáků a trénuje receptivní řečové dovednosti (čtení). Není doporučeno, jak s textem pracovat dále.

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	<p>RN 5, s. 32, cv. –</p> <p>Vtip je nazván <i>Хороший совет</i>.</p> <p>Znění:</p> <p><i>Как вы считаете, можно ли мне выйти замуж, если я не умею готовить?</i></p> <p><i>-Да, конечно, можно, но на всякий случай лучше всего за повара.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Text slouží pro pobavení žáků a trénuje receptivní řečové dovednosti (čtení). Není doporučeno, jak s textem pracovat dále.

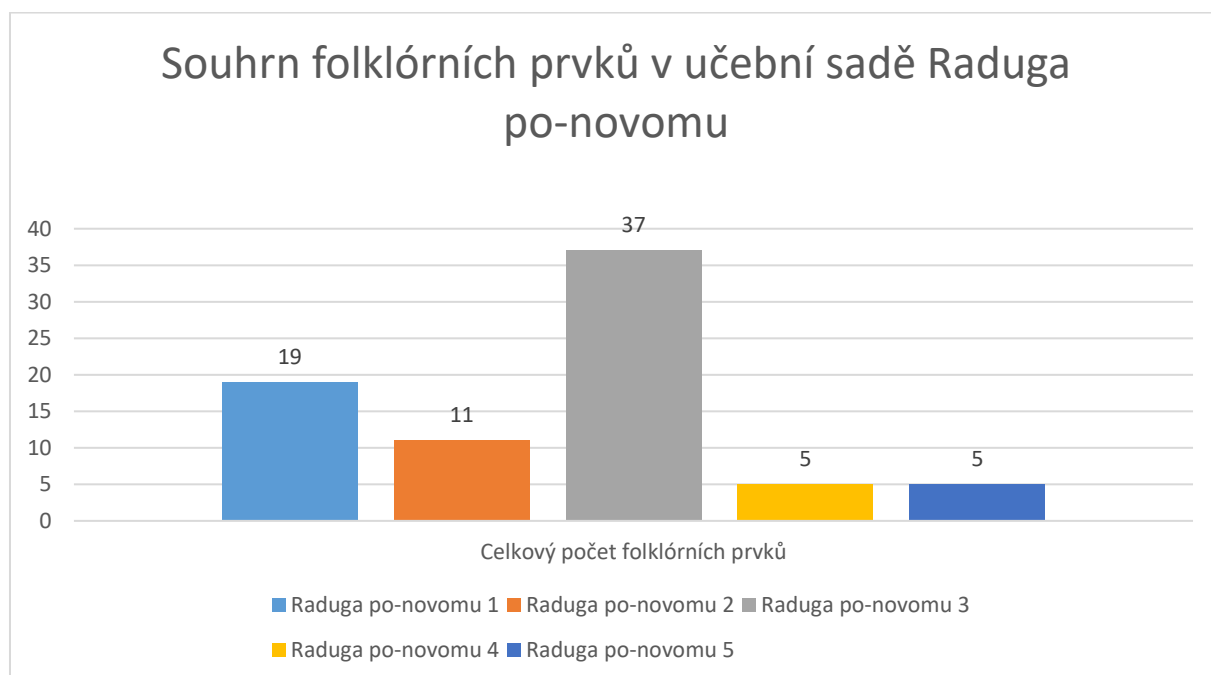
Žánr folklórního prvku	Bajka
Konkretizace folklórního prvku	<p>RN 5, s. 29, cv. 3.1</p> <p>Text je nazván <i>Язык</i>.</p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Text je určen k samostatnému čtení. Žáci mají vysvětlit výrazy <i>баснописец; раб</i> ; povědět, co se dozvěděli o Ezopovi a popsat, o čem se právě dočetli.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Jedná se o text s porozuměním. Žáci musí pochopit hlavní sdělení textu, aby byli schopni zodpovědět otázku (předtextové

	<p>cvičení). Otázky k textu představují jazykový typ cvičení. Následují cvičení, v nichž žáci na základě kontextu musí uhodnout význam vyznačených slov, vyhledávání synonym a antonym v textu, dále vysvětlit, proč se význam některých slov (<i>враг, ласка</i> aj.) Čechům špatně odhaduje. Dále by žáci měli vysvětlit význam mnohoznačných slov <i>язык</i> či <i>объяснятся</i>, která se v bajce taktéž vyskytují (cvičení přípravného/jazykového typu; přitextová cvičení). Poté by měli žáci bez nahlížení do textu sepsat, co nejlepšího a nejhoršího dává lidem jazyk (reproduktivní typ cvičení; žáci se opírají o již přečtený text; potextové cvičení).</p> <p>Následují tři potextová cvičení produktivního typu, v nichž žáci sami formulují myšlenky – mají argumentovat, zda je vhodné, aby v bajce vystupoval sám autor bajek; besedovat na téma, zda souhlasí s názorem Ezopa a v poslední řadě napsat kompozici v podobě veršované bajky či v próze na téma <i>Язык – друг и враг человека</i>. Pro lepší představivost žákům slouží citát L. N. Tolstého. Žáci při čtení textu uplatňují tzv. <i>scanning</i> a <i>skimming</i>, neboť hledají jak konkrétní informace, tak i celkový smysl textu.</p>
--	--

4.2.6 Shrnutí folklórních žánrů v souboru Raduga po-novomu

Na základě analýzy provedené v učebním souboru Raduga po-novomu z hlediska výskytu folklórních žánrů a způsobu jejich zadávání bylo zjištěno, že celá pětidílná učební sada obsahuje celkem 77 folklórních prvků (graf 14, tabulka 16). Nejvíce folklórních jevů lze najít v díle třetím (37x), v díle prvním pak 19, v díle druhém 11 a v obou posledních dílech po pěti případech. Lze předpokládat, že tato vzestupně-sestupná tendence výskytu folklórních žánrů v celém souboru reflektuje způsob, jakým si žák osvojuje druhý cizí jazyk, neboť zpočátku je spíše pasivním příjemcem jazyka, který se snaží dosáhnout úrovně A1, nelze proto žákovi předložit dostatečně rozmanité množství jevů, s nimiž by mohl žák dále aktivně pracovat. Ve třetím díle Raduga po-novomu však žák již ovládá ruštinu na úrovni A2, pravděpodobně z tohoto důvodu autoři zahrnuli do učebnice větší množství folklórních jevů. Poslední dva díly oscilují mezi úrovněmi A2 a B1, lze proto předpokládat spíše výskyt úloh zaměřených na rozvoj jazykových prostředků.

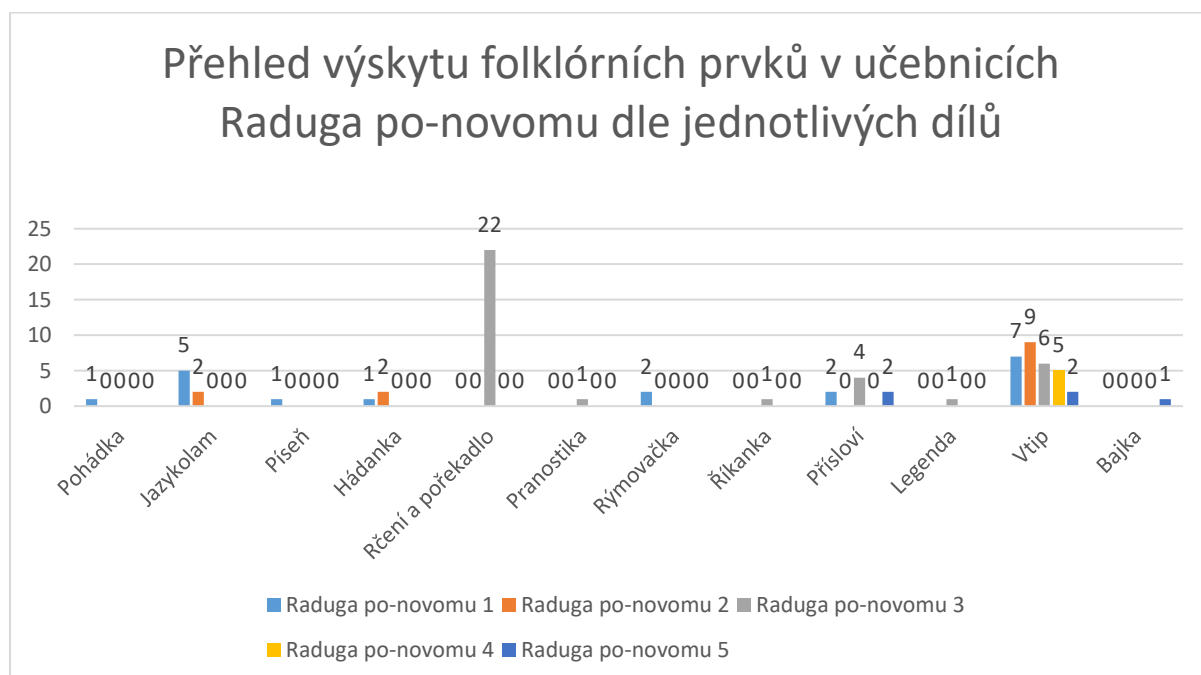
Graf 14

Předmětem naší analýzy bylo zjišťování, které folklórní prvky konkrétně lze nalézt v jednotlivých dílech pětidílné sady Raduga po-novomu (graf 15; tabulka 17, viz Příloha č. 3). Bylo zjištěno, že celý učební soubor nabízí 12 druhů folklórních žánrů v podobě pohádky, jazykolamu, písně, hádanky, rčení a pořekadla, pranostiky, rýmovačky, říkanky, přísloví,

legandy, vtipu a bajky. Nejhojněji byly celkem zastoupeny vtipy (29x), přičemž nejvíce se jich objevuje ve druhém díle, a to devět. Vtipy slouží jako motivační prvek k další práci, často detailněji zaměřené na rozvoj jazykových prostředků, a v učebnicích Raduga po-novomu se objevují převážně bez specifikace zadání (18x z celkového počtu vtipů 29 vzorků). Vtipy jsou dále určeny k pasivnímu přečtení a pobavení žáka. Následovala rčení a pořekadla, a to v počtu 22, všechna s výskytem v Raduga po-novomu 3. Tato rčení slouží k rozšíření kulturního povědomí žáků o ruské frazeologii. Za třetí nejčastější folklórní žánr v tomto učebním souboru lze považovat přísloví (8x), které se nejčastěji objevovalo ve třetím díle. Po jednom bylo v sadě možné nalézt pohádku (Raduga po-novomu 1), píseň (Raduga po-novomu 1), pranostiku (Raduga po-novomu 3), říkanku (Raduga po-novomu 3), legendu (Raduga po-novomu 3) a bajku (Raduga po-novomu 5). Jelikož Raduga po-novomu představuje původní soubor aktualizované učební sady Raduga Plus, lze najít v obou sadách některé totožné folklórní prvky, kupř. vtipy či přísloví. Je tomu tak např. na s. 91 v Raduga Plus 3 a s. 102 v Raduga po-novomu 3, kde lze najít takřka totožný vtip na téma počásí.

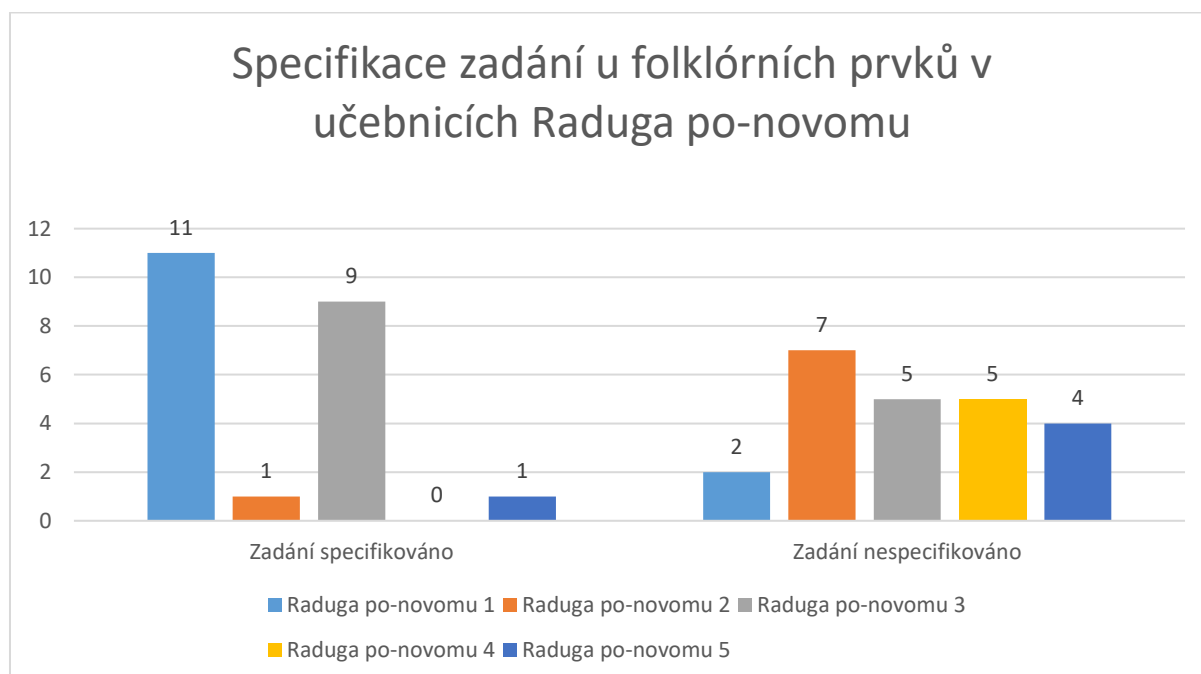
Graf 15

Graf 16 a tabulka 18 pak shrnují výsledky analýzy, která byla zaměřena na specifikaci zadání v učebním souboru Raduga po-novomu. Z grafu lze vyčíst, že o pouhý jeden vzorek převažovala nespecifikovaná zadání u folklórních žánrů (23x). Největší absenci specifikace úloh lze zaznamenat v díle druhém (7x). Nejvíce specifikovaných cvičení lze potom nalézt

v Raduga po-novomu 1 (11x) a 3 (9x). Tyto výsledky reflektují ideální stav, kdy se žák s ruštinou teprve seznamuje, potřebuje tedy každým cvičením důkladně provést. Toto tvrzení podporují pouze dva případy nespecifikovaných zadání v Raduga po-novomu 1. Specifikovaná zadání se na úvodních stranách prvního dílu objevují v češtině a doprovází např. jazykolamy, které žáka vybízí k nácvičce výslovnosti a práci s fonetickou stránkou jazyka. Chybějící zadání převažovalo v Raduga po-novomu 2 (7x). Vzhledem k výsledkům (tabulka 18) lze proto konstatovat, že poměr specifikovaných a nespecifikovaných úloh v celé sadě je vyvážený (22x specifikováno, 23x nespecifikováno).

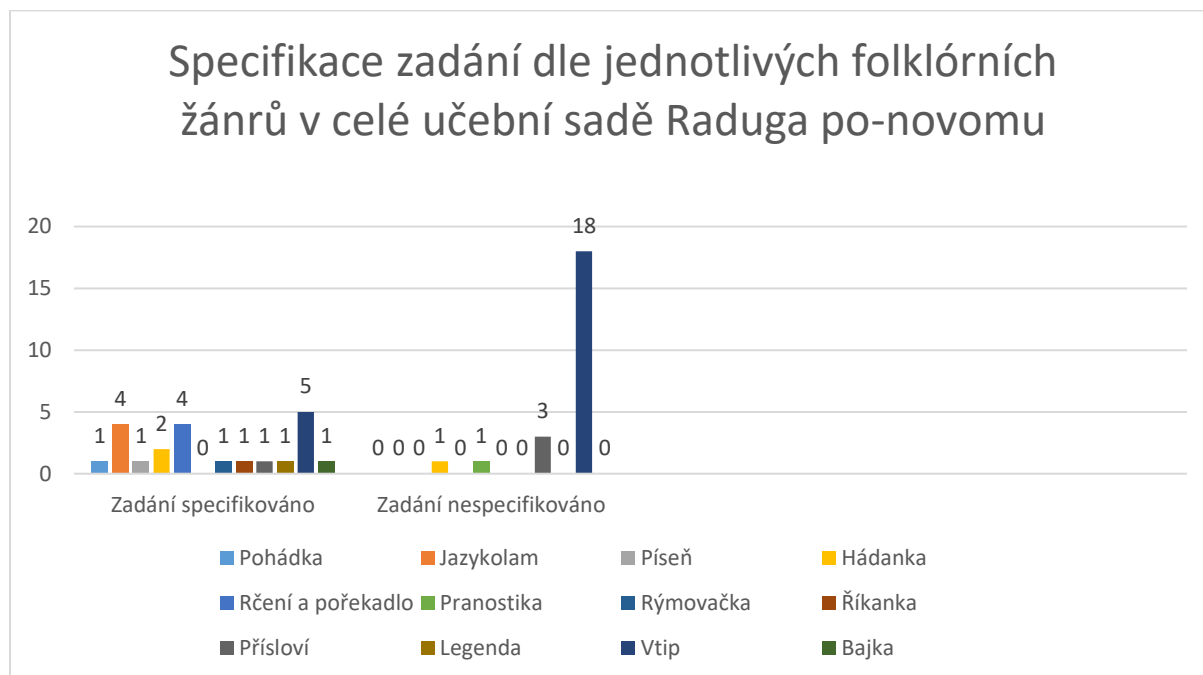
Graf 16

Graf 17 společně s tabulkou 19 soustřeďují výsledky analýzy, jež byla zaměřena na podíl specifikovaných a nespecifikovaných úloh při jednotlivých folklórních prvcích. Největší počet specifikovaných zadání představují vtipy (5x), které žáky vybízí k přečtení (receptivní typ úlohy), či kupříkladu doplnění antonym do textu (jazykový typ úlohy ve třetím díle Raduga po-novomu). Následují rčení (4x) a jazykolamy (4x). Vtipy zároveň tvoří nejvíce nespecifikovaných úloh (18x). Takové vtipy se vyskytují samostatně na úvodních stranách nového tématu (kupř. Raduga po-novomu 1, s. 94, 1x) a slouží pouze k percepci, nácvičce čtení a motivaci žáka do další práce v nové kapitole. Žáci se s takovými vtipy mohou taktéž ztotožnit, neboť jsou zaměřeny na děti a adolescenty a jejich svět či obvyklé hlášky. Druhým nejčastěji

uváděným folklórním jevem bez specifikace zadání jsou přísloví (3x), a to pravděpodobně z toho důvodu, že jsou příliš krátká na to, aby sloužila k memorování či fonetickému nácviku, proto jsou určena k pasivnímu přečtení a rozšíření kulturních obzorů v oblasti ruské frazeologie, případně k vztažení žákovy vlastní zkušenosti k právě přečtenému.

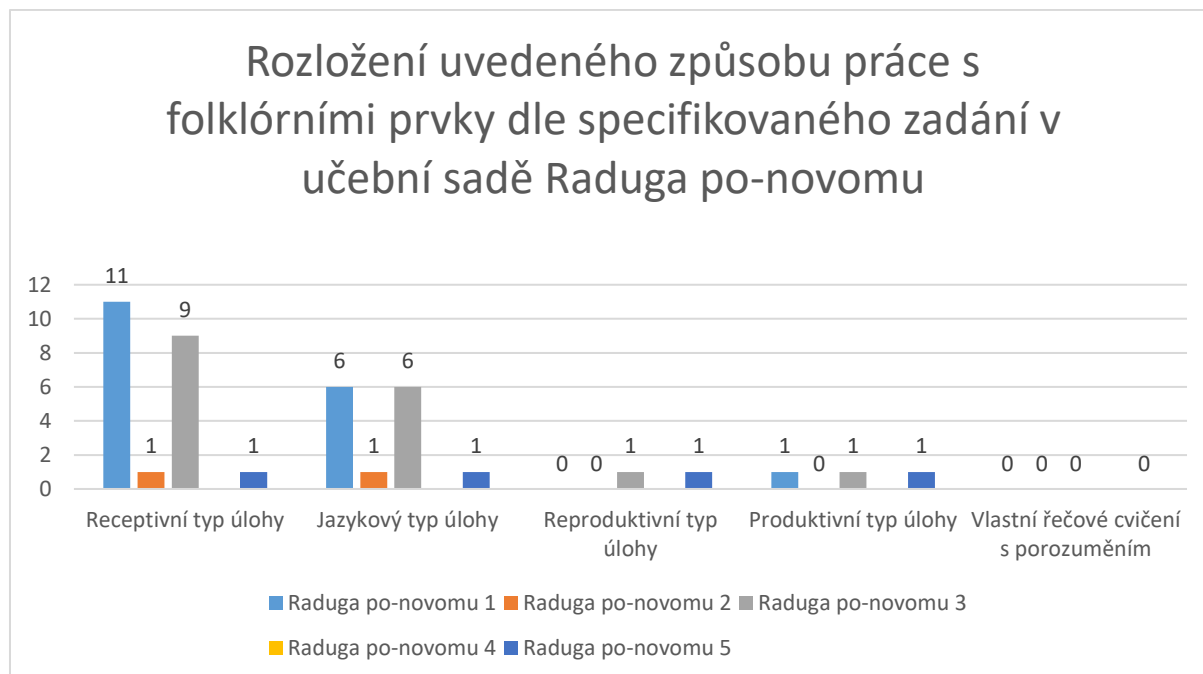
Graf 17

Z grafu 18 a tabulky 20 lze vyvodit, jaký typ úloh převažoval v kterém díle učební sady Raduga po-novomu. Receptivní úlohy lze v největším měřítku najít v díle prvním, a to z toho důvodu, že žáci se s dalším cizím jazykem teprve seznamují, a proto nelze zpočátku očekávat aktivní produkci. Díl třetí pak nabízí devět receptivně zaměřených úloh. Receptivní úlohy pak tvoří převahu všech typů cvičení v celém souboru. Následují úlohy jazykového typu, které se ve stejném počtu objevují v díle prvním i třetím (6x), výsledné číslo pak spolu s jedním výskytem v Raduga po-novomu 2 a Raduga po-novomu 5 činí 14 vzorků. Produktivní typ úlohy byl třetím nejčastějším (3x) a úlohy tohoto typu se nevyskytovaly pouze v díle druhém a čtvrtém. Následuje reproduktivní typ úlohy, který se objevoval pouze ve dvou případech, a to v Raduga po-novomu 3 a Raduga po-novomu 5. Žádná z uvedených úloh nebyla zaměřena na porozumění textu, přestože by se dalo argumentovat, že každá úloha, na níž navazují doplňující cvičení, pracuje s porozuměním; zde je však třeba zohlednit explicitnost zadání či převažující účel textu a cvičení od toho odvozená. Nízký počet úloh produktivního typu dokazuje, že uvedená cvičení v této učební sadě nepočítají s aktivní formulací myšlenek na žákově straně.

Často jsou tak kombinovány úlohy receptivního typu s typem jazykovým (*přečti a ukaž/napiš/doplň*).

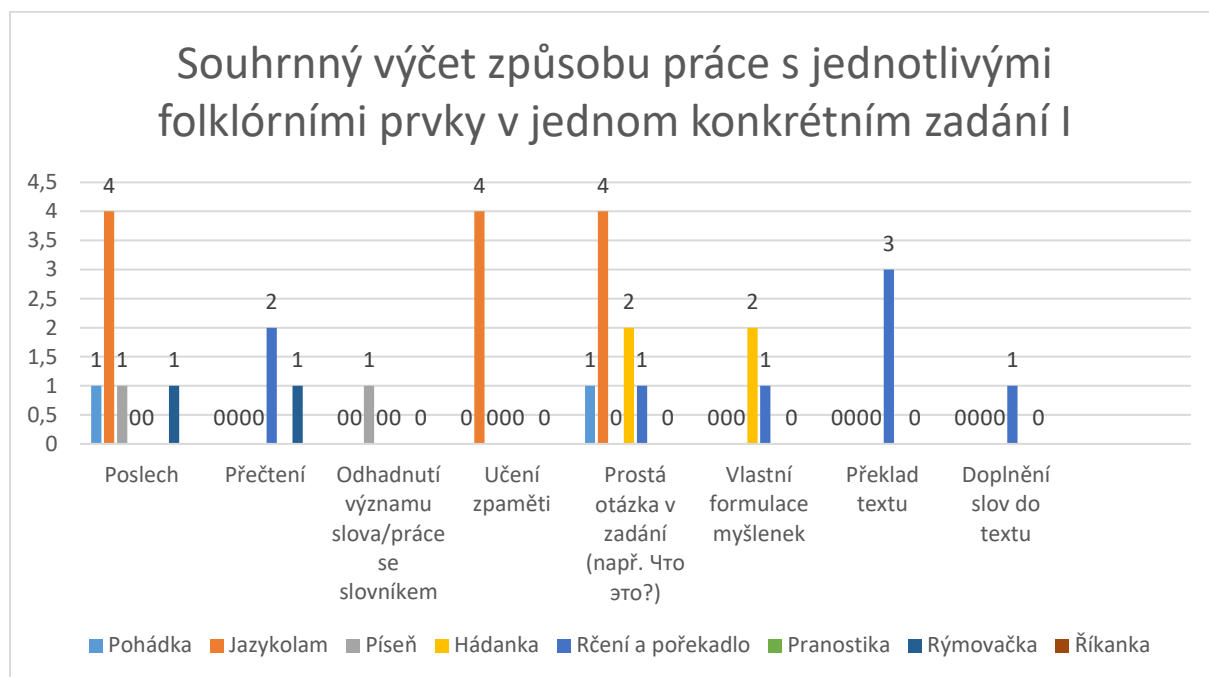
Graf 18

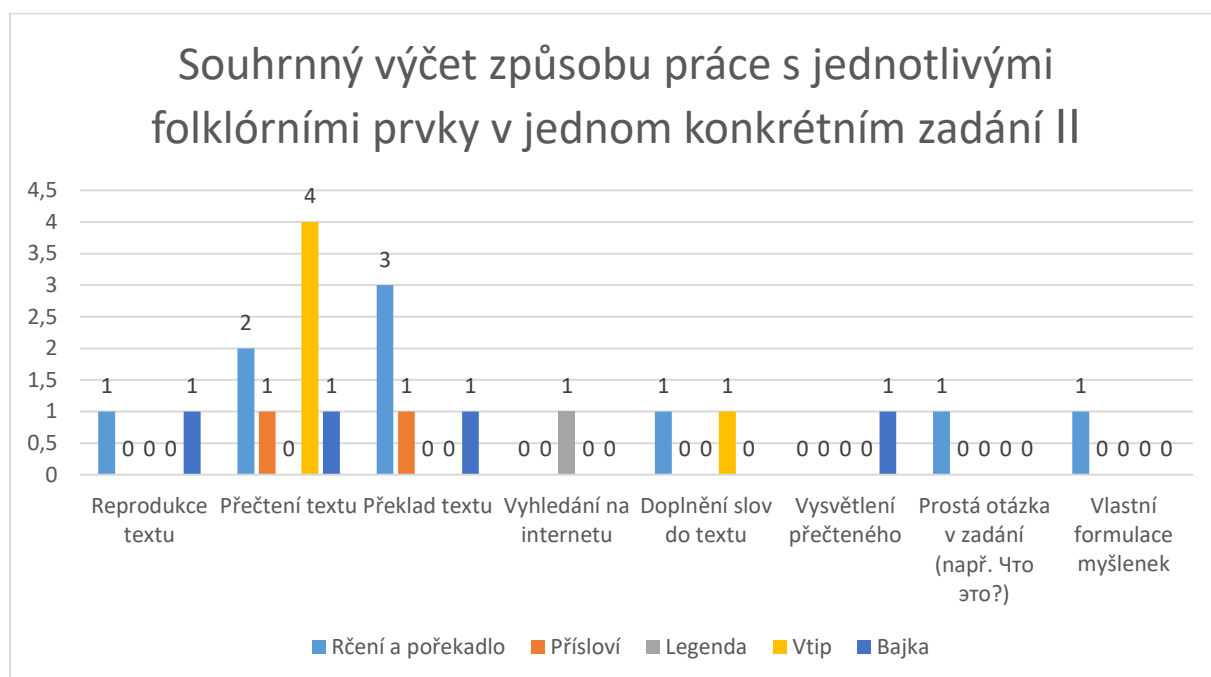
Tabulka 21 pak společně s grafem 19 a 20 nabízí pohled na výsledky analýzy, jež byla soustředěna na konkrétní zadání, která doprovází jednotlivé folklórní žánry. Převažuje receptivní typ úlohy, tzn. přečtení textu (9x), příp. jeho opakování, a to nejčastěji u vtipů (4x), spolu s prostou otázkou v zadání (9x), která je směřována na to, zda se žáci chtějí texty naučit nazpaměť či u níž se očekává odpověď, kterou by měl žák najít přímo v textu. Takovou otázku (*Сколько им лет?*) lze najít u hádanky v Raduga po-novomu 1. Zde se očekává, že žák sám aktivně zformuluje odpověď na základě znalostí číslovek v ruštině. Takové otázky mohou v žácích podnítit zvědavost a chuť rozluštit hádanku a následně ji správně zodpovědět. Prostá otázka v zadání se vyskytuje také u jazykolamů. Zde se autoři dotazují, zda se žáci zvládnou jazykolamy naučit nazpaměť, čímž opět povzbuzují chuť žáků dokázat, že tento úkol pro ně není překážkou. Třetí nejčastější typ zadání představuje opět receptivní úloha, a to poslech s případným opakováním (7x). Zde lze vypořádat tendenci zadávat jazykolamy k poslechu (4x) a pamětnímu učení (4x), přičemž se autoři učebnice dotazují, zda se žáci zvládnou naučit (Raduga po-novomu 1 a Raduga po-novomu 2). Překlad textu (5x) nejčastěji doprovází rčení (3x). Úkolem žáků je přeložit uvedená rčení do češtiny, jedná se tedy o jazykový typ úlohy, který doprovází prostá otázka v zadání (*Jak lze přeložit uvedené frazeologismy?* – Raduga po-

novomu 3). Pamětní učení (4x) hraje významnou roli především v prvotním setkávání s ruštinou, neboť je nezbytné, aby si žáci osvojili potřebné lexikální penzum a fonetické struktury jazyka. Vlastní formulace myšlenek (3x) je v analýze zastoupena 3x, a to zejména v hádankách (2x), kde žáci zodpovídají prostou otázku v zadání (*Jakou barvu mají vlasy umělce?* – Raduga po-novomu 3). Po dvou vzorcích se v učebním souboru objevuje doplnění slov do textu (jazykový typ úlohy) a reprodukce textu (reproduktivní typ úlohy). Reprodukci textu nabízí např. bajka. Zadání žákům ukládá, aby popsali, co se v bajce dočetli; nejedná se tudíž o aktivní produkci, neboť se žák opírá o zadaný text. Po jednom vzorku lze v tabulce nalézt i práci se slovníkem, vyhledávání na internetu a vysvětlení přečteného. Tyto typy zadání jsou zastoupeny v učebnicích v nejmenším měřítku, přestože tvoří částečně samostatnou práci žáka, resp. jej připravují na pozdější vlastní produkci myšlenek. Práce se slovníkem a odhadování neznámých výrazů (jazykový typ úlohy) je zadána u písně, a to po jejím poslechu (receptivní typ cvičení). Tento typ úlohy žákům umožňuje rozvíjet slovní zásobu cizího jazyka. Vyhledávání na internetu pak reprezentuje legenda o Kainu a Ábelovi v Raduga po-novomu 3, která jakoukoliv další práci s textem nespecifikuje.

Graf 19

Graf 20

4.2.7 Folklórní žánry v souboru Snova Klass

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	SK 1, s. 44, cv. 1 Na s. 44 se vyskytují tři jazykolamy. Znění: <i>В предвечерний час ворчат черти через раз. Черепаха не скучая, час сидит за чашкой чая. Очень часто бьются у Танечки блюда.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Jazykolamy spadají pod cvičení, které žáky pobízí k porovnání výslovnosti podobných slov v češtině a ruštině a lámání si jazyka.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků o ruských jazykolamech. Soustřeďují se na rozvíjení

	receptivních řečových dovedností (čtení). Jedná se o přípravu na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím drilového/reproduktivního/přípravného typu cvičení spolu s rozmluením mluvidel.
--	---

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	SK 1, s. 45, cv. 2 Cvičení 2 obsahuje tři jazykolamy. Znění: <i>Точный немощный Кощей тащит ящик овощей.</i> <i>У гуся усов ищи, не ищи – не сыщешь.</i> <i>Щуку я тащу, тащу, щуку я не упушу.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Všechny jazykolamy spadají pod cvičení, které popisuje správnou výslovnost <i>щ</i> a pobízí žáky, aby si to sami vyzkoušeli prostřednictvím „lámání jazyka“.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků o ruských jazykolamech. Soustředují se na rozvíjení receptivních řečových dovedností (čtení). Jedná se o přípravu na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím drilového/reproduktivního/přípravného typu cvičení spolu s rozmluením mluvidel.

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	SK 1, s. 45, cv. 3 Cvičení 3 nabízí tři jazykolamy. Znění:

	<p><i>Вы малину мыли ли? Мыли, но не мылили.</i></p> <p><i>Ел Валерик вареник, а Валюшка ватрушку.</i></p> <p><i>Три свиристели свистели на ели.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Všechny jazykolamy spadají pod cvičení, které žáky vybízí, aby se soustředili na výslovnost <i>ль, ли, рь, ри</i> . Zároveň si žáci mají zkusit „lázat jazyk.“
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků o ruských jazykolamech. Soustřeďují se na rozvíjení receptivních řečových dovedností (čtení). Jedná se o přípravu na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím drilového/reproduktivního/přípravného typu cvičení spolu s rozmluvením mluvidel.

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	<p>SK 1, s. 35, cv. 2</p> <p>Na s. 35 se vyskytují tři jazykolamy.</p> <p>Znění:</p> <p><i>У ежа – ежата, у ужа – ужата.</i></p> <p><i>На крыше у Шуры жил журавль Жура.</i></p> <p><i>Жужжит жужелица, жужжит и кружится.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci jsou vybízeni k tomu, aby si povšimli, jak se ruské <i>ж</i> vyslovuje. Zároveň si mají zkusit „lázat jazyk.“
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků o ruských jazykolamech. Soustřeďují se na rozvíjení

	receptivních řečových dovedností (čtení). Jedná se o přípravu na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím drilového/reproduktivního/přípravného typu cvičení spolu s rozmluvením mluvidel.
--	--

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	SK 1, s. 63, cv. 3 Znění jazykolamu: <i>Не жалела мама мыла, Мама Милу мылом мыла. Мила мыло не любила, Мыло Мила уронила.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Úloha vybízí k „lámání jazyka“.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků o ruských jazykolamech. Soustředí se na rozvíjení receptivních řečových dovedností (čtení). Jedná se o přípravu na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím drilového/reproduktivního/přípravného typu cvičení spolu s rozmluvením mluvidel.

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	SK 1, s. 73, cv. 4 Na s. 73 se nacházejí tři jazykolamy. Znění: <i>Рано коваль встал, сталь ковал, ковал. Пошла Поля полоть в поле. Лена искала булавку, а булавка упала под лавку.</i>

Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Jazykolamy žáky vybízí k „lámání jazyka.“
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků o ruských jazykolamech. Soustředují se na rozvíjení receptivních řečových dovedností (čtení). Jedná se o přípravu na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím drilového/reproduktivního/přípravného typu cvičení spolu s rozmluvením mluvidel.

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	SK 1, s. 83, cv. 2 Na s. 83 se vyskytují tři jazykolamy. Znění: <i>У перепела и перепёлки пять перепелят. Перепёлка перепелят прятала от ребят. Купи кину пик. Кину пик купи. Пик кину купи. Съел молодец тридцать три пирога с пирогом. Да всё с творогом.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Jazykolamy žáky vybízí k „lámání jazyka.“
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků o ruských jazykolamech. Soustředují se na rozvíjení receptivních řečových dovedností (čtení). Jedná se o přípravu na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím drilového/reproduktivního/přípravného typu cvičení spolu s rozmluvením mluvidel.

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	SK 2, s. 17, cv. 3 Na s. 17 se objevuje jeden jazykolam. Znění: <i>У Зины живут ежи, У Лиды живут стрижи.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají za úkol si „lázat jazyk.“
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků o ruských jazykolamech. Soustředí se na rozvíjení receptivních řečových dovedností (čtení). Jedná se o přípravu na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím drilového/reproduktivního/přípravného typu cvičení spolu s rozmluvením mluvidel.

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	SK 2, s. 27, cv. 1 Na s. 27 se vyskytuje jeden jazykolam. Znění: <i>Говорит поницай поницаю: „Я тебя, поницай, поницаю.“ Отвечает ему поницай: „Поницай, поницай, поницай!“</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají za úkol si „lázat jazyk.“
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků o ruských jazykolamech. Soustředí se na rozvíjení receptivních řečových dovedností (čtení). Jedná se o přípravu na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím drilového/reproduktivního/přípravného

	typu cvičení spolu s rozmluvením mluvidel.
--	--

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	SK 2, s. 37, cv. 2 Na s. 37 se vyskytuje jeden jazykolam. Znění: <i>Мышонку шепчет мышь: „Ты всё не спишь, шуришь.“</i> <i>Мышонок шепчет мыши: „Шуршать я буду тебе.“</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají za úkol si „lázat jazyk.“
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků o ruských jazykolamech. Soustředují se na rozvíjení receptivních řečových dovedností (čtení). Jedná se o přípravu na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím drilového/reproduktivního/přípravného typu cvičení spolu s rozmluvením mluvidel.

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	SK 2, s. 49, cv. 1 S. 49 nabízí jeden jazykolam. Znění: <i>Около кола колокола,</i> <i>Около ворот коловорот.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají za úkol si „lázat jazyk.“
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků o ruských jazykolamech. Soustředují se na rozvíjení receptivních řečových dovedností (čtení).

	Jedná se o přípravu na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím drilového/reproduktivního/přípravného typu cvičení spolu s rozmluvením mluvidel.
--	---

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	SK 2, s. 67, cv. 3 Na s. 67 se objevují tři jazykolamy. Znění: <i>У ежа и у ёлки иголки колки.</i> <i>Купи куну пук.</i> <i>У куска в миске сливки скисли.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání folklórních prvků žáky vybízí k „lámání jazyka.“
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků o ruských jazykolamech. Soustředují se na rozvíjení receptivních řečových dovedností (čtení). Jedná se o přípravu na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím drilového/reproduktivního/přípravného typu cvičení spolu s rozmluvením mluvidel.

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	SK 2, s. 77, cv. 2 Na uvedené straně se nacházejí dva jazykolamy. Znění: <i>Моем, моем трубочиста,</i> <i>Чисто, чисто, чисто, чисто!</i> <i>Будет, будет трубочист,</i>

	<p><i>Чист, чист, чист, чист!</i> (К. Чуковский)</p> <p><i>В роще щебечут чижи, Чечётки, щеглы и стрижи.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání folklórních prvků žáky vybízí k „lámání jazyka.“
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků o ruských jazykolamech. Soustředují se na rozvíjení receptivních řečových dovedností (čtení). Jedná se o přípravu na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím drilového/reproduktivního/přípravného typu cvičení spolu s rozmluvením mluvidel.

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	<p>SK 2, s. 87, cv. 2</p> <p>Na s. 87 se objevují tři jazykolamy.</p> <p>Znění:</p> <p><i>У нас гость унёс трость. Котик ниток клубок укатил в уголок. Сидел тетерев на дереве, а тетёрка с тетеревятами на ветке.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání folklórních prvků žáky vybízí k „lámání jazyka.“
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků o ruských jazykolamech. Soustředují se na rozvíjení receptivních řečových dovedností (čtení). Jedná se o přípravu na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím

	drilového/reproduktivního/přípravného typu cvičení spolu s rozmluvením mluvidel.
--	--

Žánr folklórního prvku	Příslloví
Konkretizace folklórního prvku	SK 2, s. 89, cv. -
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Příslloví <i>Повторение – мать учения</i> se objevuje na s. 89. Jedná se o úvodní stranu opakovací lekce.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků o ruských příslovích.

Žánr folklórního prvku	Příslloví
Konkretizace folklórního prvku	SK 2, s. 69, cv. – Příslloví se objevuje na úvodní straně tématu <i>По одежке встречают, а по уму провожают</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno, neboť se vyskytuje v názvu tématu a průvodním textu.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků o ruských ustálených výrazech.

Žánr folklórního prvku	Příslloví
Konkretizace folklórního prvku	SK 2, s. 16, cv. 20 Cvičení je uvedeno samotným příslovím <i>Что на уме, то на языке.</i> Znění dalších přísloví: <i>Скажи мне, кто твой друг, а я скажу тебе, кто ты.</i>

Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání zní, zda si žáci vzpomenou na další ustálené výrazy, a to v češtině. Jedná se o předtextové zadání. Následně mají žáci vybrat, které z uvedených výrazů se hodí více na žákova kamaráda/kamarádku (potextové zadání).
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků o ruských ustálených výrazech. Potextové cvičení představuje úlohu jazykového typu.

Žánr folklórního prvku	Přísluví
Konkretizace folklórního prvku	SK 2, s. 34, cv. 10 Úloha se nazývá <i>День Ангела</i> . Jedná se o rozhovor dvou lidí, v němž se vyskytuje následující přísloví: <i>На вкус и цвет товарищей нет.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají za úkol si přečíst rozhovor dvou osob. Dále mají odpovědět, jak se překládá do ruštiny slovo <i>svátek</i> (předtextové a přitextové zadání). Následně mají žáci za úkol vyhledat v textu datum, kdy Viktor a Veronika slaví svůj svátek a vyhledat v textu synonymum pro sloveso <i>праздновать</i> (potextová cvičení).
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Text slouží k rozvoji receptivních řečových dovedností žáků (čtení). Jedná se o jazyková cvičení se zaměřením na porozumění textu, neboť si žáci osvojují potřebnou slovní zásobu.

Žánr folklórního prvku	Příslloví
Konkretizace folklórního prvku	SK 2, s. 62, cv. 7 Na s. 62 se v textu <i>Как я выгляжу</i> objevuje přísloví ve znění: <i>Завтрак съешь сам, обед раздели с другом, а ужин отдай врагу.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají za úkol si dialog přečíst a vyjádřit, co znamená slovo <i>ужасно</i> . Dialog je pojmenován <i>Как я выгляжу?</i> Následuje úkol odpovědět na otázky či vyjádřit ruské fráze česky (včetně přísloví). Jedná se o potextová cvičení.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Příslloví je součástí úkolu, v němž mají žáci vyjádřit jeho význam česky. Uvedené přísloví slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků. Jedná se o jazykové cvičení se zaměřením na porozumění textu, neboť si žáci osvojují potřebnou slovní zásobu.

Žánr folklórního prvku	Příslloví
Konkretizace folklórního prvku	SK 2, s. 65, cv. 15 Na s. 65 je uvedeno osm přísloví. Znění: <i>Если человек здоров – он уже не беден.</i> <i>Умеренность – мать здоровья.</i> <i>В здоровом теле – здоровый дух.</i> <i>Человек от лени болеет, а от труда здоровеет.</i> <i>Больному и золотая кровать не поможет.</i> <i>Здоровье и счастье не живут друг без друга.</i>

	<i>Курить – здоровью вредить. Здоровье приходит днями, а уходит часами.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Folklórní prvky jsou uvedeny pod názvem <i>Пословицы</i> . Úkolem žáků je vysvětlit, co daná přísloví znamenají a zda žáci znají nějaká podobná v češtině (předtextová cvičení). V další části cvičení mají zhodnotit, v kterých z těchto přísloví je zmiňován zdravý životní styl (potextové cvičení).
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Uvedené přísloví slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků. Jedná se o jazykové cvičení se zaměřením na porozumění textu, neboť si žáci osvojují potřebnou slovní zásobu.

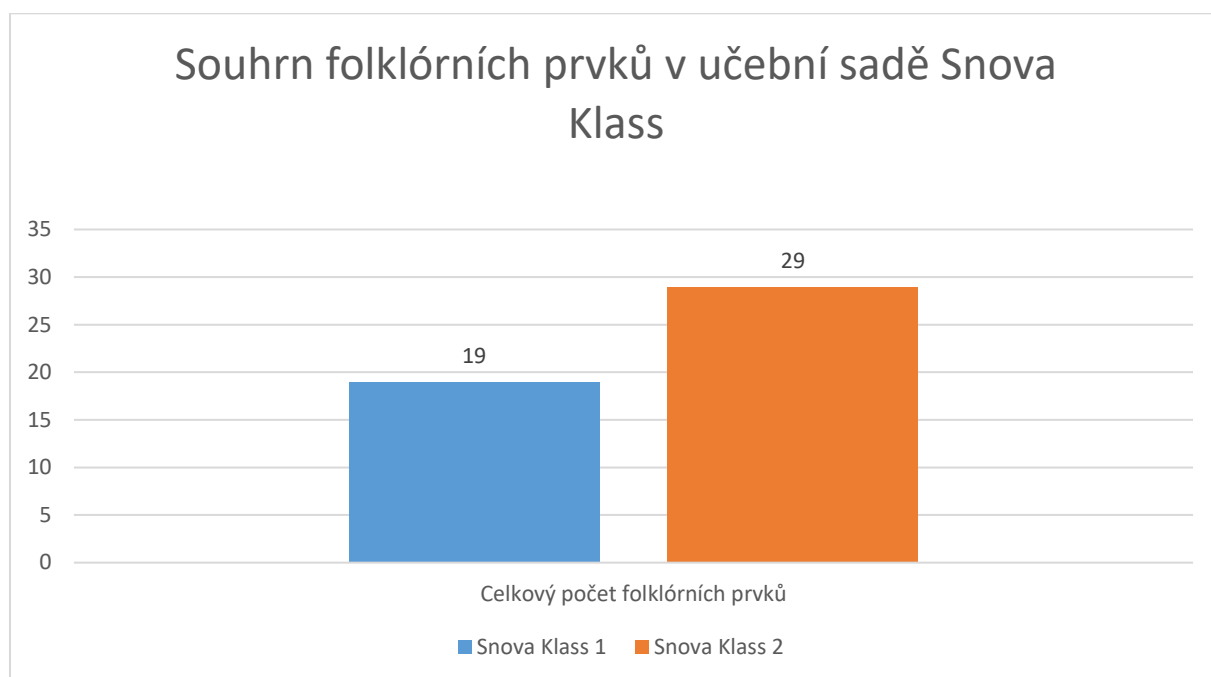
Žánr folklórního prvku	Přirovnání
Konkretizace folklórního prvku	SK 2, s. 16, cv. 20 Znění přísloví: <i>Они похожи как две капли воды.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání zní, zda si žáci vzpomenou na další ustálené výrazy, a to v češtině. Jedná se o předtextové zadání. Následně mají žáci vybrat, které z uvedených výrazů se hodí více na žákova kamaráda/kamarádku (potextové zadání).
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků o ruských ustálených výrazech. Potextové cvičení představuje úlohu jazykového typu.

Žánr folklórního prvku	Rčení a pořekadlo
Konkretizace folklórního prvku	SK 2, s. 16, cv. 20 Znění: <i>Она/он – душа компании.</i> <i>Он видит людей насквозь.</i> <i>Его трудно вывезти из себя.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání zní, zda si žáci vzpomenou na další ustálené výrazy, a to v češtině. Jedná se o předtextové zadání. Následně mají žáci vybrat, které z uvedených výrazů se hodí více na žákova kamaráda/kamarádku (potextové zadání).
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků o ruských ustálených výrazech. Potextové cvičení představuje úlohu jazykového typu.

4.2.8 Shrnutí folklórních žánrů v souboru Snova Klass

Podobně jako u předchozích učebních souborů, i dvoudílná sada Snova Klass byla analyzována z hlediska výskytu folklórních elementů v jednotlivých souborech, způsobu práce s těmito jevy, specifikace či absence zadání a rozložení folklórních prvků dle konkrétních učebnic. Námi provedená analýza uvádí celkové číslo folklórních prvků v celé sadě, a to 48 vzorků. Jedná se o výrazně nižší číslo než např. u souboru Raduga po-novomu (77x). První díl učebnice nabízí 19 jevů folklórního charakteru, zatímco díl druhý uvádí 29 takových prvků. Tato vzestupná tendence reflektuje s druhým dílem učebnice narůstající schopnost žáků porozumět komplexnějším folklórním elementům, jakými jsou kupř. přirovnání či rčení a pořekadla, které se vyskytují až od druhého dílu, zatímco první díl nabízí pouze jazykolamy, jejichž úkolem je žáka připravit na kvalitní aktivní produkci po stránce fonetické, tzn. žáka rozmluvit. Jazykolamy zároveň sestávají ze snadno srozumitelných slov, která lze najít i v češtině; nepůsobí proto demotivačním dojmem, který by mohl žáka odradit od dalšího rozvoje v druhém cizím jazyce, pokud by neporozuměl uvedeným prvkům již od samého začátku vzdělávání v tomto jazyce.

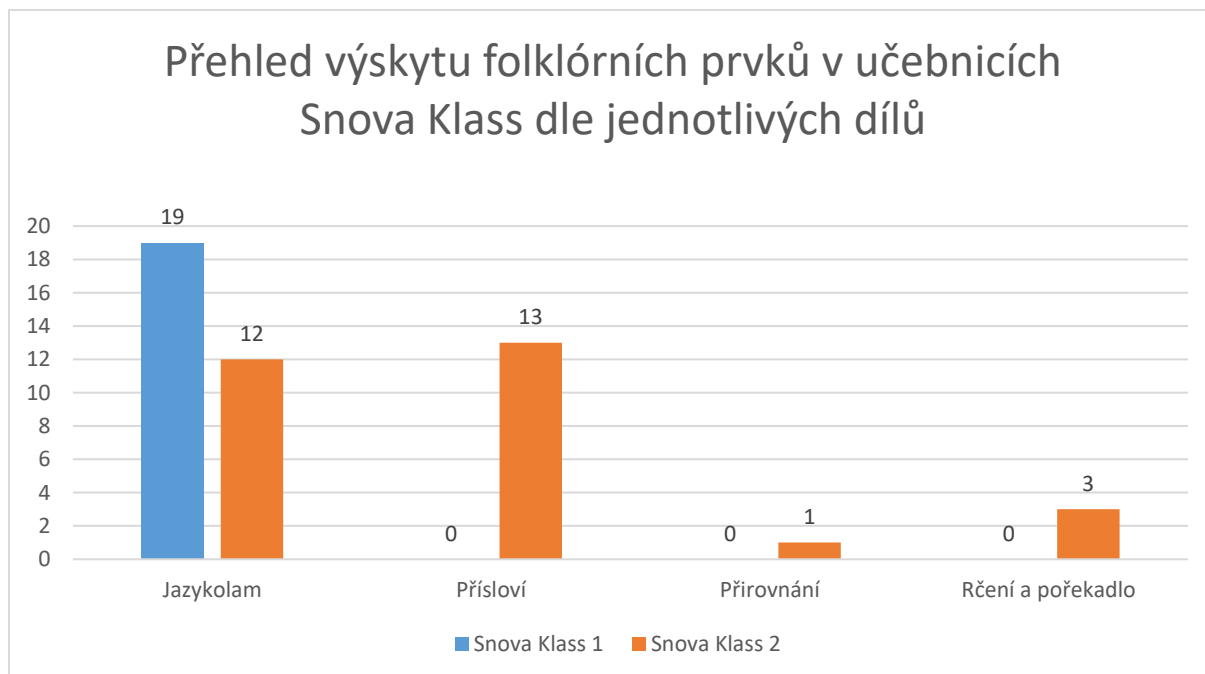
Graf 21

Graf 22 spolu s tabulkou 23 nabízí pohled na rozmístění jednotlivých folklórních prvků v konkrétních učebnicích. Z grafu vyplývá, že učební soubor nabízí pouze čtyři druhy folklórních žánrů. Toto nízké číslo nemusí být pro žáky dostatečně rozmanité a motivující, z toho důvodu je nezbytné, aby se výuka dalšího cizího jazyka nestala pouhým memorováním gramatických pouček či nové slovní zásoby, čehož lze dosáhnout právě rozmanitostí úloh, zařazováním odlišných folklórních prvků a způsobů práce s nimi, v neposlední řadě pak také vizuální stránkou učebnic. Nejvíce folklórních prvků lze nalézt v Snova Klass 1, a to jazykolamů (19x). Celkově pak jazykolamy představují nejčastější folklórní jev užitý v souboru (31x). Sestupná tendence, přestože není příliš markantní, tohoto prvku (12 v díle druhém) je logická, neboť se předpokládá, že žák si nezbytné fonetické struktury jazyka osvojil již v díle prvním. Co do počtu nejčastěji užitých folklórních elementů v sadě Snova Klass následují přísloví (13x). Ta se vyskytují až od druhého dílu, kdy lze očekávat, že si žák již osvojil základní slovní zásobu a témata; přísloví by proto mohl porozumět jak po stránce lexikální, tak obsahové i kulturní. Následují rčení a pořekadla (3x) a přirovnání (1x). V obou případech se jedná o výskyt ve druhém díle sady Snova Klass. Souhrnně lze říci, že první díl Snova Klass nenabízí žádné jiné folklórní žánry než jazykolamy. Druhý díl je pak na folklórní elementy bohatší, avšak oproti předešlým učebním souborům zcela vynechává kupř. vtipy, které představují častý motivační prvek v hodinách dalšího cizího jazyka, neboť žáky pobaví a umožňují mu se ztotožnit s popsanou realitou vtipu. Přísloví, přirovnání i rčení s pořekadly již operují

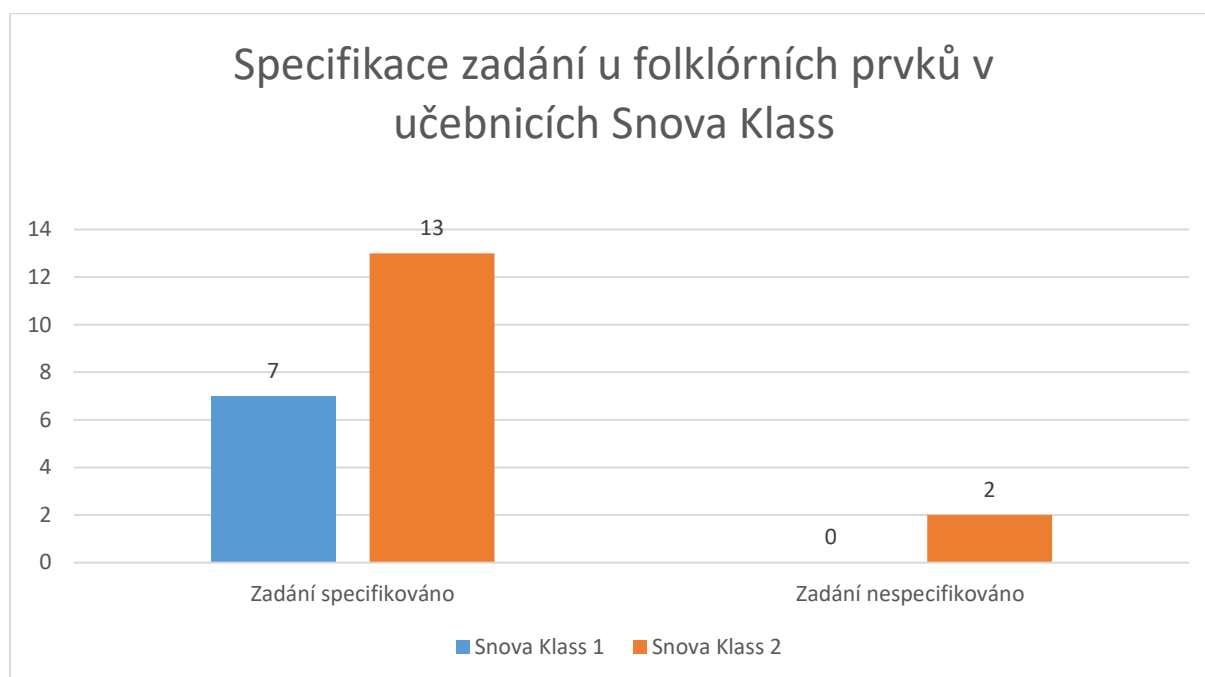
s náročnější slovní zásobou či gramatikou (např. *На вкус и цвет товарищей нет.* – Snova Klass 2, s. 34).

Graf 22

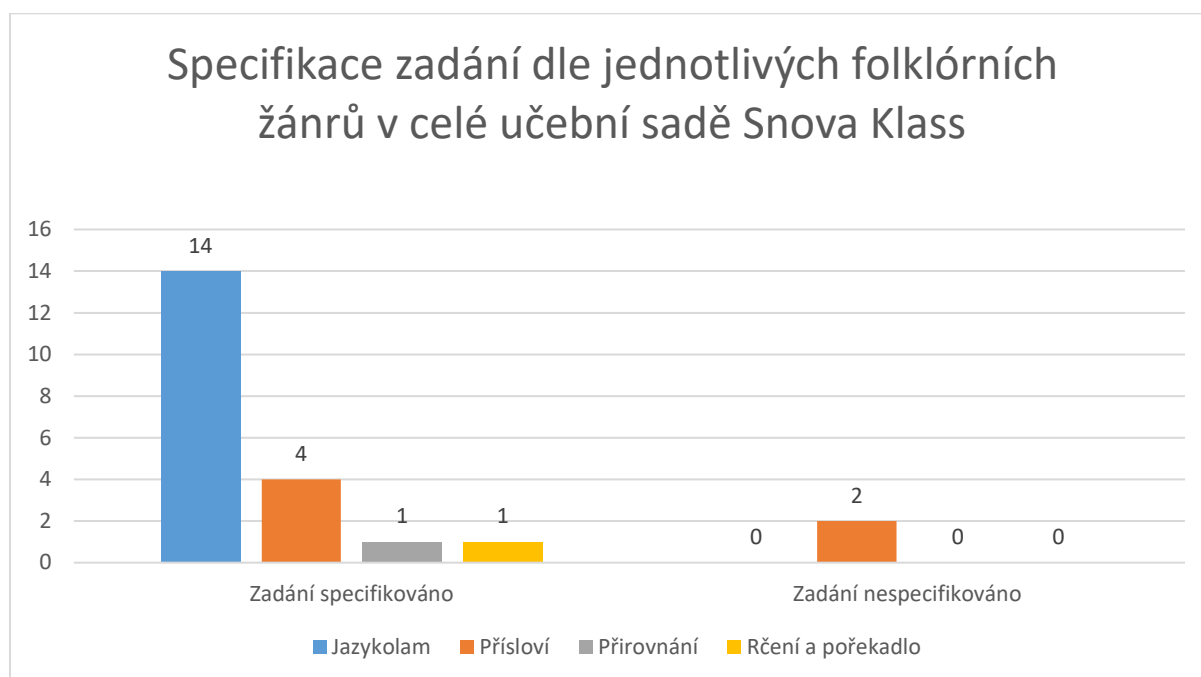

Dle grafu 23 spolu s tabulkou 24 lze usuzovat, že v obou dílech Snova Klass převažují jasně definovaná zadání. Takový stav lze považovat za ideální, neboť absence zadání může představovat demotivační prvek ve výuce, způsobit lhostejnost žáka vůči uvedenému prvku či jeho úplné přehlížení, neboť žák nevidí význam v tom, k čemu mu daný má konkrétně sloužit. Snova Klass 1 tak nabízí 20 specifikovaných zadání, zatímco pouze dvakrát se folklórní prvek vyskytuje bez doplňujících informací. První díl učební sady Snova Klass neobsahuje žádné nspecifikované zadání.

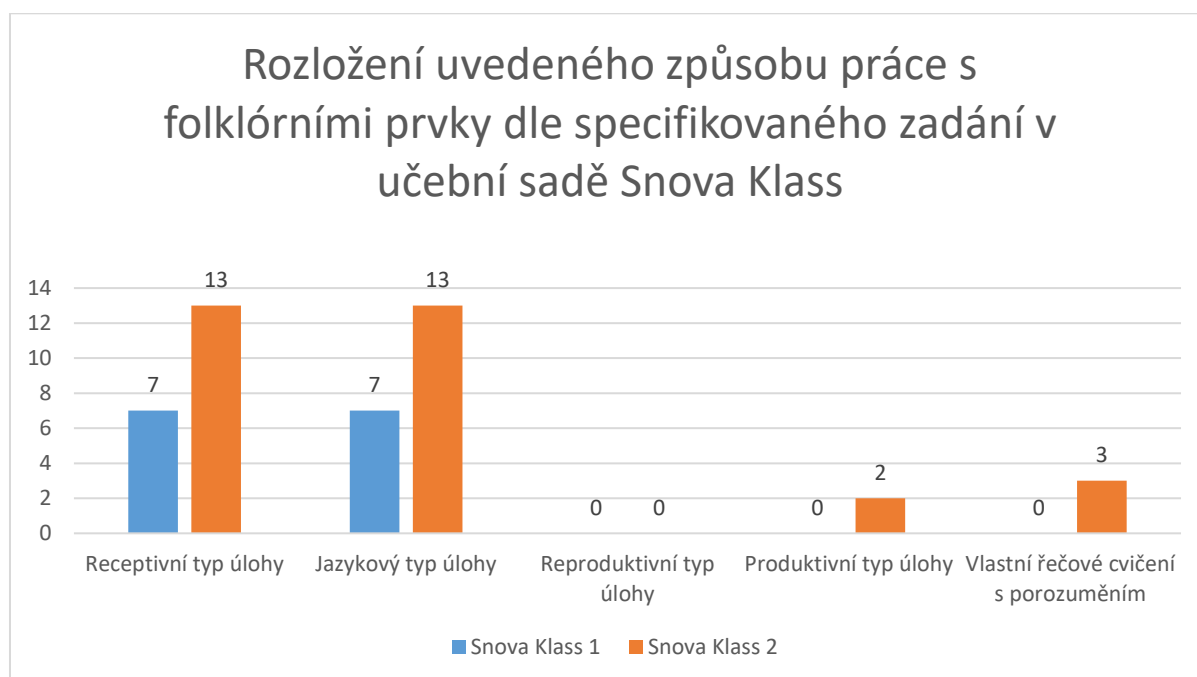
Graf 23

Jako další část provedené analýzy je třeba zmínit zaměření na specifikaci zadání dle jednotlivých folklórních žánrů v celé učební sadě. Jak naznačuje graf 24 spolu s tabulkou 25, i zde byla analýza věnována informacím v zadání či jejich úplné absenci. Jazykolamy, přísloví, přirovnání a rčení s pořekadly byly podrobeny zjišťování, nakolik je doprovází specifikovaná zadání. Celkem 14x bylo zjištěno uvedené zadání u jazykolamů, 4x u přísloví a po jednom u přirovnání a rčení s pořekadly. Nejčastěji uváděné zadání u jazykolamů tak představuje soustředěnou práci na rozvoj žákových schopností v ruštině po stránce fonetické, neboť žák zpočátku neví, jak správně jednotlivá slova vyslovovat, na kterém místě se ve slově zaměřit na přízvuky či redukci; bez zadání by proto žák pravděpodobně jazykolamy pouze přešel bez vyzkoušení jejich reprodukce. Zadání se nevyskytovalo pouze 2x u přísloví, kde se neočekává jejich opakování či následná aktivní produkce, proto slouží primárně k rozvoji slovní zásoby a kulturního povědomí o ruských frazeologismech, případně vztažení vlastní zkušenosti k přečtenému.

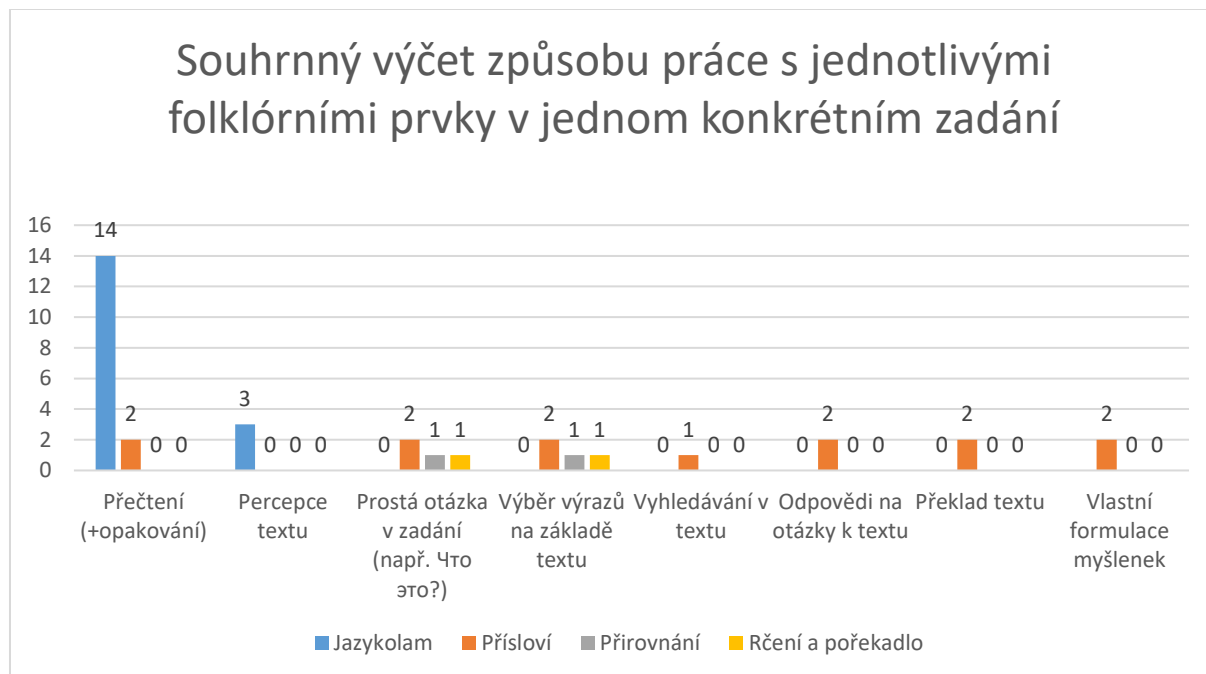
Graf 25 spolu s tabulkou 26 pak reflektují analýzu, jež se soustředovala na rozložení způsobu práce s folklórními prvky dle specifikovaného zadání v jednotlivých učebnicích Snova Klass. Výsledkem je vyvážený počet receptivních a jazykových úloh celkem, a to v obou případech 20. Mezi cvičení receptivního typu lze zařadit prosté přečtení textu (percepce) či povšimnutí si rozdílů mezi uvedenými prvky. Mezi jazykové úlohy lze zařadit práci se slovní zásobou (kupř. *Jak se překládá do ruštiny slovo svátek?* – přísloví, Snova Klass 2), vyhledávání v textu synonym či antonym (příslloví, Snova Klass 2) nebo zodpovězení otázek k textu. V prvním díle tak lze nalézt sedm cvičení zaměřených na percepci, zatímco ve druhém díle se jich nachází 13. Stejně číslo platí i pro jazykově orientované úlohy. Zvyšující se počet těchto úloh odpovídá narůstající jazykové zkušenosti žáka. Ani jeden z dílů nepracuje s reprodukcí textu. Vlastní aktivní formulace myšlenek lze najít ve druhém díle, a to 2x. Vlastní řečové cvičení s porozuměním se objevuje taktéž v druhém díle (3x). Tyto dva typy úloh také nikterak nerozporují žákovu narůstající jazykovou způsobilost. Absence produktivního typu úkolů v Snova Klass 1 tak podporuje tezi, že žáci jsou o něco lépe jazykově vybavenější od druhého dílu, neboť jeho prostřednictvím lze dosáhnout úrovně A2. Celkem tak učební soubor Snova Klass nabízí 45 různých zadání, z toho převažují úlohy receptivního a jazykového typu, které se jeví jako vhodné pro úplné začátečníky v dalším cizím jazyce.

Graf 26 spolu s tabulkou 27 se zaměřují na souhrnný výčet způsobu práce s folklórními prvky dle konkrétního zadání. Z grafu lze vypočítat, že folklórní žánry doprovází typy zadání, jako je například přečtení textu (příp. opakování), percepce textu, prostá otázka v zadání (např. *Что это?*), výběr vhodných výrazů na základě textu, vyhledávání jevů v textu, odpovídání na otázky k textu či jeho překlad nebo vlastní formulace myšlenek a názorů. Texty určené k přečtení se v souboru Snova Klass vyskytují 14x v případě jazykolamů a pouze 2x ve prospěch přísloví, což z nich činí nejčastější zadání k úlohám (16x). Následují prosté otázky v zadání (4x) a interakce s textem v podobě vybírání vhodných výrazů z textu (taktéž 4x). Tyto prosté otázky lze například nalézt u přirovnání ve Snova Klass 2 (*Vzpomeneš si na další výrazy?*), nelze je však považovat za příliš podnětné, neboť žáci mohou jednoduše odpovědět negativně, čímž si ušetří práci. Interakci s textem lze pak najít u úloh s příslovím, kde žáci vybírají, které přísloví zmiňuje zdravý životní styl (Snova Klass 2). Zadání věnované percepci textu se vyskytují přesně 3x, a to v souvislosti s jazykolamou (*Soustředte se na výslovnost лъ, му, ...*). Žáci tímto způsobem pouze pasivně přijímají informace, aniž by si je také ověřovali v praxi. Co do počtu nejméně využívaných zadání k úlohám následují odpovědi na otázky k textu (2x), překlad textu (2x), vlastní formulace myšlenek (2x) a vyhledávání zadaných jevů v textu (1x). Vlastní aktivní produkce se vyskytuje 2x u přísloví ve Snova Klass 2, kde mají žáci za úkol vysvětlit, co přísloví znamená či vyjádřit, co představuje slovo *ужасно*. Souhrnně

Ize na základě analýzy konstatovat, že i v tomto případě, podobně jako u tabulky 26 a grafu 25, převažuje v učebnicích Snova Klass podpora rozvoje receptivních řečových dovedností (čtení).

Graf 26

4.2.9 Folklórní žánry v souboru Tvoj Šans

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	<p>TŠ 1, s. 20, cv. 2, audio 16</p> <p>Jazykolam na s. 20 se nachází stranou cvičení, v němž je úkolem žáků poslouchat a opakovat, zároveň si mají dávat pozor na výslovnost redukovaných samohlásek v nepřízvučných slabikách.</p> <p style="text-align: center;">Znění:</p> <p style="text-align: center;"><i>Косу коса, пока роса, роса долой, и мы домой.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání konkrétně k folklórnímu prvku není specifikováno.

Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků o ruských jazykolamech. Soustředují se na rozvíjení receptivních řečových dovedností (čtení). Jedná se o přípravu na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím drilového/reproduktivního/přípravného typu cvičení spolu s rozmluvením mluvidel.
--	--

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	TŠ 1, s. 37, cv. 9 Folklórní prvek se nachází na s. 37 stranou cvičení, které žáky nabádá k hlasitému čtení souhlásek <i>ж, ш, щ</i> . Znění: <i>Вымыли мышки миску для Мишки.</i>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Zadání konkrétně k folklórnímu prvkem není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků o ruských jazykolamech. Soustředují se na rozvíjení receptivních řečových dovedností (čtení). Jedná se o přípravu na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím drilového/reproduktivního/přípravného typu cvičení spolu s rozmluvením mluvidel.

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	TŠ 1, s. 52, cv. – Na s. 52 se vyskytuje jeden jazykolam. Znění:

	<p><i>Мы ели-ели ершей у ели.</i> <i>Их еле-еле у ели доели.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Folklórní prvek se objevuje stranou úvodu k jotovaným samohláskám, kde je popsáno, jak se správně čtou.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků o ruských jazykolamech. Soustředují se na rozvíjení receptivních řečových dovedností (čtení). Jedná se o přípravu na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím drilového/reproduktivního/přípravného typu cvičení spolu s rozmluvením mluvidel.

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	<p>TŠ 1, s. 68, cv. –</p> <p>Jazykolam na s. 68 se objevuje stranou rámečku, který vysvětluje, jak může ruský přízvuk měnit polohu v různých tvarech slova.</p> <p>Znění:</p> <p><i>Маленькая болтунья молоко болтала-болтала, да не выболтала.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků o ruských jazykolamech. Soustředují se na rozvíjení receptivních řečových dovedností (čtení). Jedná se o přípravu na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím drilového/reproduktivního/přípravného

	typu cvičení spolu s rozmluvením mluvidel.
--	--

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	TŠ 1, s. 94, cv. – Jazykolam na s. 94 stojí stranou cvičení, které se zaměřuje na výslovnost předložky <i>в</i> . Také navazuje na dvě tabulky týkající se přízvuku a redukce ve spojení slova s předložkami a vedlejšího přízvuku. Znění: <i>К Габсбургам из Страсбурга.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků o ruských jazykolamech. Soustředují se na rozvíjení receptivních řečových dovedností (čtení). Jedná se o přípravu na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím drilového/reproduktivního/přípravného typu cvičení spolu s rozmluvením mluvidel.

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	TŠ 1, s. 110, cv. 2, audio 101 Rámeček se třemi jazykolamy se na s. 110 vyskytuje stranou cvičení, které žáky vybízí k poslechu a opakování tvrdé souhlásky <i>щ</i> . Znění: <i>Ты нас, мама, не ищи, щиплем мы щавель на щи.</i>

	<p><i>Тимошка Прошке крошит в окрошку крошки.</i></p> <p><i>Щи да каша – пицца наша.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání konkrétně k folklórnímu prvku není specifikováno.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků o ruských jazykolamech. Soustředují se na rozvíjení receptivních řečových dovedností (čtení). Jedná se o přípravu na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím drilového/reproduktivního/přípravného typu cvičení spolu s rozmluvením mluvidel.

Žánr folklórního prvku	Jazykolam
Konkretizace folklórního prvku	<p>TŠ 1, s. 142, cv. –</p> <p>Na s. 142 se objevuje jeden jazykolam.</p> <p>Znění:</p> <p><i>От Калининграда до Петрозаводска, от Петрозаводска до Владивостока.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno. Jazykolam se objevuje stranou cvičení, které se zaměřuje na intonaci v tázácích větách.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků o ruských jazykolamech. Soustředují se na rozvíjení receptivních řečových dovedností (čtení). Jedná se o přípravu na produktivní řečové dovednosti prostřednictvím

	drilového/reproduktivního/přípravného typu cvičení spolu s rozmluvením mluvidel.
--	--

Žánr folklórního prvku	Přísloví
Konkretizace folklórního prvku	TŠ 1, s. 45, cv. 3 Na s. 45 se nacházejí tři přísloví v ruštině a tři jejich ekvivalenty v češtině. Znění: <i>Русский человек без родни не живёт.</i> <i>На что и клад, если в семье лад.</i> <i>Вся семья вместе, так и душа на месте.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají za úkol přiřadit ruská přísloví k tomu odpovídajícím překladům.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Přísloví slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků. Jedná se o jazykový typ cvičení/vlastní řečové cvičení, neboť žáci pracují s překladem a porozuměním dané slovní zásobě.

Žánr folklórního prvku	Přísloví
Konkretizace folklórního prvku	TŠ 1, s. 152, cv. 3 Na s. 152 se nachází následující přísloví: <i>Тут же едешь, дальше будешь.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají za úkol najít české ekvivalenty ruských výrazů.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Přísloví slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků. Jedná se o jazykový typ cvičení/vlastní řečové cvičení, neboť žáci pracují s překladem a porozuměním dané slovní zásobě.

Žánr folklórního prvku	Příslloví
Konkretizace folklórního prvku	<p>TŠ 1, s. 123, cv. 15</p> <p>Na s. 123 se nachází devět přísloví.</p> <p>Znění:</p> <p><i>Без соли невкусно, а без хлеба не сытно.</i></p> <p><i>Рыба – вода, ягода – трава, а хлеб – всему голова.</i></p> <p><i>Масло коровье кушай на здоровье.</i></p> <p><i>Где щи да каша, там и место наше.</i></p> <p><i>С мелкой рыбы уха сладка.</i></p> <p><i>Без капусты щи не густы.</i></p> <p><i>Вино с водой хуже воды с вином.</i></p> <p><i>И худой квас лучше хорошей воды.</i></p> <p><i>Хлеб да вода – здоровая еда.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>Žáci mají za úkol si přísloví přečíst (předtextové cvičení), najít názvy jídel a potravin a uvést, které názvy se nejčastěji opakují (přitextová cvičení). Dále mají říci proč a přeložit přísloví do češtiny (potextová cvičení).</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>Příslloví slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků. Jedná se o jazykový typ cvičení.</p>

Žánr folklórního prvku	Příslloví
Konkretizace folklórního prvku	<p>TŠ 2, s. 31, cv. 12</p> <p>Na s. 12 se nachází projekt, jenž je nazván</p> <p><i>В здоровом теле – здоровый дух.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>Úkolem žáků je připravit si prezentaci na výše uvedené téma, v níž by měli žáci popsat ostatním, co musí člověk udělat pro to, aby zůstal zdravý.</p>

Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Příslloví slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků. Jedná se o produktivní typ cvičení, neboť žáci sami aktivně formulují myšlenky.
--	--

Žánr folklórního prvku	Příslloví
Konkretizace folklórního prvku	TŠ 2, s. 33, cv. 4 Na s. 33 lze najít e-mail, který obsahuje přísloví <i>Сон – лучшее из лекарств.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	E-mailu od Máši pro Viktora předchází předtextové jazykové cvičení, v němž mají žáci vyplnit Viktorův e-mail, konkrétně poprosit Mášu o léky, úkoly a objednání k lékaři. Následuje Mášín e-mail, jehož zadání není specifikováno. Potextové zadání pak představuje cvičení, v němž mají žáci za úkol si přečíst zvýrazněné frazémy, říci, co znamenají a zkontrolovat svůj odhad se slovníkem.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Příslloví slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků o ruských ustálených výrazech. Obě cvičení představují jazykový typ úlohy, neboť žáka seznamují s nezbytnou slovní zásobou, která se v textu vyskytuje.

Žánr folklórního prvku	Příslloví
Konkretizace folklórního prvku	TŠ 2, s. 62, cv. – Na s. 62 se v dialogu objevuje přísloví <i>Любимь кататься – люби и саночки возить.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání konkrétně k folklórnímu prvku není specifikováno; přísloví se vyskytuje

	<p>v dialogu pod názvem <i>Мужской разговор</i>. Na dialog navazují další cvičení - žáci se na základě poslechu dialogu mají rozhodnout, zda jsou uvedená tvrzení pravdivá, či ne, a vybírat správnou odpověď (přitextová cvičení).</p>
<p>Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem</p>	<p>Přísloví slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků. Uvedená cvičení jsou jazykového typu, neboť žáci pracují s porozuměním textu a slovní zásobou; zároveň však mohou být reproduktivního typu, neboť výběrem správných možností pravda/lež se žáci opírají o text, jehož myšlenku reprodukují.</p>

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	<p>TŠ 1, s. 49, cv. 15, audio 51</p> <p>Na s. 49 se objevuje píseň, jejíž název není uveden.</p>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	<p>Úkolem žáků je si píseň poslechnout a doplnit do textu chybějící slova (přitextové cvičení). Následně si mají text přečíst nahlas a zazpívat (potextové cvičení).</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>Žáci si rozšiřují kulturní povědomí týkající se ruských lidových písní. Zadání představuje cvičení jazykového typu, neboť žáci doplňují slova do textu. Hlasitý zpěv představuje trénink mluvených forem jazyka, jedná se tudíž taktéž o jazykové cvičení.</p>

Žánr folklórního prvku	Píseň
Konkretizace folklórního prvku	<p>TŠ 2, s. 51, cv. 2, audio 22</p> <p>Na s. 51 lze najít tradiční ruskou lidovou píseň-hru <i>Каравай</i>.</p> <p>Úryvek:</p> <p><i>Как на Васи именины</i> <i>Испекли мы каравай.</i> <i>Вот такой вышины,</i> <i>Вот такой нижины,</i> (...)</p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>Žáci mají za úkol si přečíst text a poslechnout narozeninové písně (předtextové cvičení). Následně si žáci písničku zazpívají a zatančí. Také mají žáci odpovědět, zda vědí, co je <i>karavaj</i>. (potextové cvičení).</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>Žáci si rozšiřují kulturní povědomí týkající se ruských lidových písní. Hlasitý zpěv mimo jiné představuje trénink mluvených forem jazyka, jedná se tudíž taktéž o jazykové cvičení.</p>

Žánr folklórního prvku	Rčení a pořekadlo
Konkretizace folklórního prvku	<p>TŠ 1, s. 102, cv. 4</p> <p>Na s. 102 se vyskytuje pětice rčení.</p> <p>Znění:</p> <p><i>Всему своё время.</i> <i>Делу – время, потехе – час.</i> <i>Не откладывай на завтра то, что можно сделать сегодня.</i> <i>Утро вечера мудренее.</i> <i>Без труда не выловишь и рыбку из пруда.</i></p>

Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají za úkol najít překlad ruských rčení, které se objevují hned vedle, avšak v nesprávném pořadí.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky představují jazykový typ úlohy a zaměřují se na porozumění textu. Zároveň si jimi žáci rozšiřují kulturní povědomí o ruských rčeních a pořekadlech.

Žánr folklórního prvku	Rčení a pořekadlo
Konkretizace folklórního prvku	TŠ 1, s. 152, cv. 3 Na s. 152 se vyskytuje následující rčení: <i>Идти куда глаза глядят.</i> <i>Изобретать велосипед.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají za úkol najít české ekvivalenty ruských výrazů.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Rčení a pořekadla slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků. Jedná se o jazykový typ cvičení, neboť žáci pracují s překladem a porozuměním dané slovní zásobě.

Žánr folklórního prvku	Rčení a pořekadlo
Konkretizace folklórního prvku	TŠ 2, s. 19, cv. 5 Na s. 19 se vyskytují čtyři rčení. Znění: <i>Ни в сказке сказать, ни пером описать.</i> <i>Писаная красавица.</i> <i>Кровь с молоком.</i> <i>Мал да удал.</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Úkolem žáků je přečíst si ruské fráze a přiřadit je k českým ekvivalentům.

Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Tyto folklórní prvky představují jazykový typ úlohy a zaměřují se na porozumění textu. Zároveň si jimi žáci rozšiřují kulturní povědomí o ruských rčeních a pořekadlech.
--	--

Žánr folklórního prvku	Rčení a pořekadlo
Konkretizace folklórního prvku	TŠ 2, s. 33, cv. 4 Text na s. 33 obsahuje dva frazémy. Znění: <i>У меня железное здоровье.</i> <i>Не вешай нос.</i>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	E-mailu od Máši pro Viktora předchází předtextové jazykové cvičení, v němž mají žáci vyplnit Viktorův e-mail, konkrétně poprosit Mášu o léky, úkoly a objednání k lékaři. Následuje Mášín e-mail, jehož zadání není specifikováno. Potextové zadání pak představuje cvičení, v němž mají žáci za úkol si přečíst zvýrazněné frazémy, říci, co znamenají a zkontrolovat svůj odhad se slovníkem.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Rčení a pořekadla slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků. Obě cvičení představují jazykový typ úlohy, neboť žáka seznamují s nezbytnou slovní zásobou, která se v textu vyskytuje.

Žánr folklórního prvku	Rčení a pořekadlo
Konkretizace folklórního prvku	TŠ 2, s. 35, cv. 6 Na s. 33 se vyskytují čtyři folklórní prvky. Znění: <i>Просто кожа да кости!</i>

	<p><i>Мария (...) едва стоит на ногах.</i> <i>Я так устала, что еле ноги волочу.</i> <i>(...) всю ночь буду спать без задних ног.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>Úkolem žáků je přečíst si věty s ustálenými spojeními, pokusit se odhadnout jejich význam a vybrat z nápovědy tomu odpovídající český ekvivalent (přitextová cvičení). Následně žáci vyberou dvě fráze a použijí je ve větách. Také by měli říci, jaká znají ustálená slovní spojení týkající se zdraví, vyhledat ve slovníku jejich ruský protějšek a použít ve větě (potextová cvičení).</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>Uvedené frazémy žákům rozšiřují kulturní povědomí v oblasti jazyka. Přitextová cvičení představují úlohy jazykového typu. Výběr fráze pro použití ve větách a ostatní potextová cvičení znázorňují taktéž jazykový typ úlohy.</p>

Žánr folklórního prvku	Rčení a pořekadlo
Konkretizace folklórního prvku	<p>TŠ 2, s. 109, cv. – Na s. 109 se v názvu textu nachází rčení <i>По одежке встречают, по уму провожают.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>Rčení a pořekadla slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků o ruských ustálených výrazech. Další účel folklórního prvku není specifikován.</p>

Žánr folklórního prvku	Rčení a pořekadlo
Konkretizace folklórního prvku	<p>TŠ 2, s. 111, cv. 4</p> <p>Na s. 111 se vyskytuje pětice ruských frazémů.</p> <p>Znění:</p> <p><i>Ты должен перестать быть у неё под каблуком.</i></p> <p><i>Да он в рубашке родился.</i></p> <p><i>Ну, дело в шляпе.</i></p> <p><i>Вася – сапожник без сапог.</i></p> <p><i>Мне это пальто не по карману.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>Žáci mají za úkol přiřadit význam frazémů v ruštině (přitextové cvičení), následně také vyhledat jejich české ekvivalenty (potextové cvičení).</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>Rčení a pořekadla slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků. Jedná se o vlastní řečová cvičení/cvičení jazykového typu, neboť jsou zaměřena na slovní zásobu a porozumění textu.</p>

Žánr folklórního prvku	Přirovnání
Konkretizace folklórního prvku	<p>TŠ 1, s. 114, cv. –</p> <p>Folklórní prvek se vyskytuje v dialogu na s. 114. Dialog je uveden pod názvem <i>Я голоден как волк.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>Zadání k folklórnímu prvku není specifikováno.</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>Tyto folklórní prvky slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků o ruských ustálených výrazech.</p>

Žánr folklórního prvku	Přirovnání
Konkretizace folklórního prvku	<p>TŠ 2, s. 35, cv. 6</p> <p>Na s. 35 lze najít tři přirovnání.</p> <p>Znění:</p> <p><i>Вася здоров как бык.</i></p> <p><i>Ну вот ты и выздоровел – совсем как огурчик.</i></p> <p><i>Мария (...) бледная как полотно.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>Úkolem žáků je přečíst si věty s ustálenými spojeními, pokusit se odhadnout jejich význam a vybrat z nápovědy tomu odpovídající český ekvivalent (přitextová cvičení). Následně žáci vyberou dvě fráze a použijí je ve větách. Také by měli říci, jaká znají ustálená slovní spojení týkající se zdraví, vyhledat ve slovníku jejich ruský protějšek a použít ve větě (potextová cvičení).</p>
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	<p>Uvedené frazémy žákům rozšiřují kulturní povědomí v oblasti jazyka.</p> <p>Tato cvičení představují úlohy jazykového typu a produktivního typu (vlastní formulace myšlenek).</p>

Žánr folklórního prvku	Přirovnání
Konkretizace folklórního prvku	<p>TŠ 2, s. 66, cv. 1, audio 28</p> <p>Na s. 66 se v divadelní hře A. Vampilova objevuje přirovnání <i>За ним ты – как за каменной стеной.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	<p>Žáci mají za úkol si přečíst úryvek z výše uvedené hry, sledovat text a následně vyřešit úkoly (předtextové zadání).</p> <p>Potextové úkoly žáka vybízí k vyznačení</p>

	<p>v textu slov, která se týkají popisu povahy člověka, hledání v textu překladu uvedených slov (<i>cílevědomý, okouzlující</i> atd.), hledání výrazů, které představují souhlas, četbě uvedených frází v češtině, sehrání úryvku v podobě scénky či označení, zda jsou uvedené věty pravda či lež (potextová cvičení).</p>
<p>Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem</p>	<p>Uvedené frazémy žákům rozšiřují kulturní povědomí v oblasti jazyka.</p> <p>Uvedené úkoly představují úlohy jazykového typu, neboť pracují se slovní zásobou. Úkol, jenž žáky vybízí k sehrání scénky představuje reproduktivní typ cvičení.</p>

<p>Žánr folklórního prvku</p>	<p>Pohádka</p>
<p>Konkretizace folklórního prvku</p>	<p>TŠ 1, s. 135, cv. 4, audio 117</p> <p>Na s. 135 se nachází ruská lidová pohádka Těremok.</p>
<p>Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici</p>	<p>Žáci mají za úkol si pohádku nahlas přečíst a poté ji zahrát jako scénku.</p>
<p>Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem</p>	<p>Lidová pohádka žákům rozšiřuje kulturní povědomí.</p> <p>Hlasité čtení představuje jazykový typ cvičení, který slouží k rozmluvení mluvidel a tréninku mluveného jazyka.</p> <p>Sehrání scénky představuje reproduktivní typ cvičení.</p>

Žánr folklórního prvku	Pohádka
Konkretizace folklórního prvku	TŠ 2, s. 18, cv. 1 Na s. 18 lze najít obrázky s postavami z ruských pohádek. Jedná se o <i>Царевна-лягушка, Царевна-лебедь, Кощей Бессмертный, Баба-яга, Змей</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci mají za úkol pracovat ve dvojicích či ve skupinách a popsat jednu z postav ruských pohádek na výše uvedených obrazech, zatímco jejich spolužák hádá, koho popisuje.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Popis a hádání postav představuje potextové cvičení jazykového typu.

Žánr folklórního prvku	Bajka
Konkretizace folklórního prvku	TŠ 2, s. 67, cv. 7 Na s. 67 se objevuje bajka <i>Ворона и лисица</i> .
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Zadání začíná dotazem, zda žáci tuto bajku znají. Mají popsat charakter postav, které se v ní vyskytují (předtextové cvičení). Následně je autor bajky představen několika řádky v ruštině. Poté si žáci v rámci projektu v knihovně vyhledají a přečtou 2-3 bajky I. A. Krylova. Ty poté převypráví a popíšu charakter postav. Další cvičení se zaměřuje na přiřazování zvířat z ruských lidových pohádek k odpovídajícím povahovým rysům. Žáci si pak přečtou text, dle nějž mají rozhodnout, zda v předcházejícím cvičení odpověděli správně. Žáci také porovnají

	povahové rysy zvířat v pohádkách ruských i českých (potextová cvičení).
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Předtextová cvičení jsou jazykového typu, neboť pracují s prekoncepty žáků ještě před přečtením bajky, a zároveň se zaměřují na slovní zásobu daného tématu. Potextová cvičení jsou jazykového typu (odpovědi na otázky, přiřazování, porovnávání slovní zásoby).

Žánr folklórního prvku	Pověřová povídka
Konkretizace folklórního prvku	TŠ 2, s. 79, cv. – Na s. 79 lze najít text, který se zaměřuje na popis tzv. <i>домового</i> , jenž představuje nadpřirozenou bytost vyskytující se v lidských obydlích. Text je nazván: <i>А вы верите в домового?</i>
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Cílem zadání je četba textu a následné vypracování úkolů. Žáci vyberou adekvátní variantu k textu (potextová cvičení).
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Potextová cvičení představují vlastní řečové/jazykové úlohy, neboť pracují s porozuměním textu.

Žánr folklórního prvku	Legenda
Konkretizace folklórního prvku	TŠ 2, s. 80, cv. – <i>Легенда об Ангаре</i> se nachází na s. 80.
Zadání k folklórnímu prvkem v učebnici	Žáci si mají přečíst legendu a následně vypracovat úkoly, dále také vybrat variantu odpovídající textu.
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Legenda rozšiřuje kulturní povědomí žáků o ruském folklóru. Jedná se o typ vlastní

	řečové úlohy/jazykové, neboť je cvičení zaměřeno na porozumění textu.
--	---

Žánr folklórního prvku	Vtip
Konkretizace folklórního prvku	<p>TŠ 2, s. 94, cv. 2</p> <p>Na s. 94 lze najít sedm vtipů.</p> <p>Znění některých vtipů: <i>Какие у тебя планы на июнь?</i> <i>Пока не знаю. Посмотрим, какое будет время года.</i></p> <p><i>Проснулся, оделся, послушал прогноз погоды – оделся ещё раз.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si vtipy přečtou (předtextové zadání) a sdělí, který z nich je rozesmál (potextové zadání).
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Vtipy slouží k pobavení žáků (motivační složka). Čtení představuje receptivní typ úlohy. Další účel textů není specifikován.

Žánr folklórního prvku	Pranostika
Konkretizace folklórního prvku	<p>TŠ 2, s. 98, cv. 12</p> <p>Na s. 12 se vyskytuje šest pranostik.</p> <p>Znění některých: <i>Если утром выпала роса, днём будет солнечно.</i> <i>Если зима тёплая, лето будет холодным.</i> <i>Если ласточки летают низко, будет дождь.</i></p>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si mají pranostiky přečíst (předtextové zadání) a přeložit je. Dále

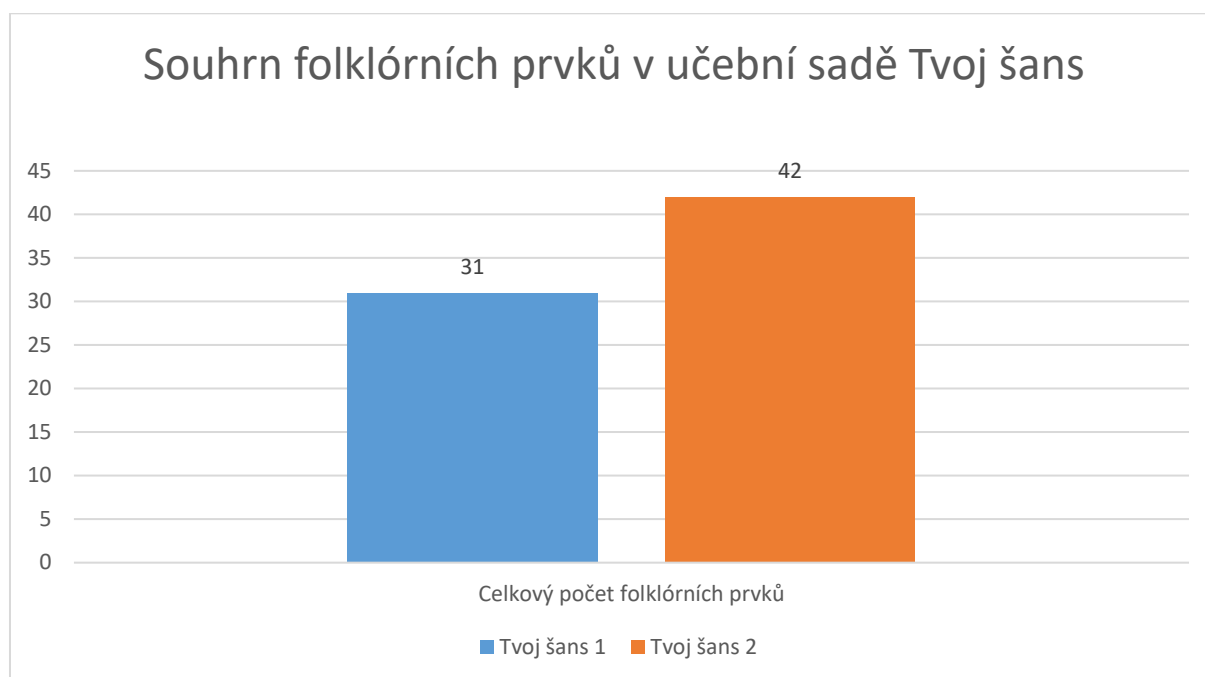
	mají říci, která podle nich stále platí (potextová zadání).
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Překlad pranostik představuje typ jazykové úlohy. Četbou žáci rozvíjejí receptivní řečové dovednosti. Vyjádření vlastního názoru představuje produktivní typ úlohy.

Žánr folklórního prvku	Hádanka
Konkretizace folklórního prvku	TŠ 2, s. 110, cv. 1, audio 50 Na s. 110 se nachází hádanka v podobě básně D. Charmse s názvem <i>Что оно было?</i>
Zadání k folklórnímu prvku v učebnici	Žáci si text přečtou (předtextové zadání) a pokusí se uhodnout hádanku. Dále se naučí báseň podle nahrávky (potextová zadání).
Účel užití a doporučený způsob práce s folklórním prvkem	Recitace textu představuje jazykový typ cvičení, neboť se žáci zaměřují na fonetickou stránku jazyka a její trénink. Četbou rozvíjejí receptivní řečové dovednosti.

4.2.10 Shrnutí folklórních žánrů v souboru Tvoj šans

Analýza folklórních žánrů v učebním souboru Tvoj šans byla zaměřena na zjišťování celkového počtu folklórních prvků v učebnicích, zastoupení jednotlivých žánrů dle učebních dílů, specifikaci zadání u těchto prvků a v celé sadě, typy zadání u konkrétních úloh a výčet způsobu práce s folklórními elementy. Bylo zjištěno, že v celé sadě lze najít celkem 73 folklórních jevů (graf 27, tabulka 28). Folklórní prvky převažovaly v díle druhém, kde bylo možné najít 42 vzorků. Díl první oproti tomu obsahuje o 11 vzorků méně, tj. 31. Větší množství zařazených folklórních jevů v Tvoj šans 2 koresponduje s narůstající jazykovou úrovní žáka, díky níž je schopen ve druhém díle pojmut více rozmanitých prvků, neboť výstupní jazykovou úrovní druhého dílu Tvoj šans je A2.

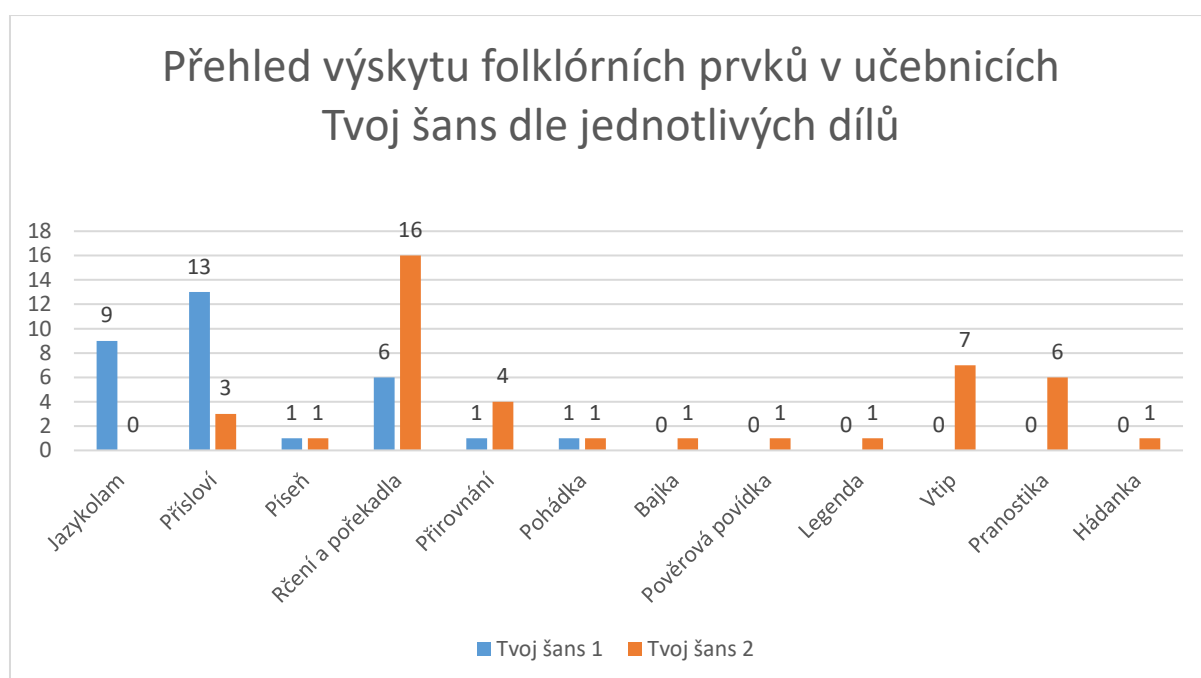
Graf 27

Dle grafu 28 a tabulky 29 lze usoudit, že v celé učební sadě se objevuje 12 druhů folklórních žánrů, a to jazykolam, přísloví, píseň, rčení a pořekadla, přirovnání, pohádka, bajka, pověrová povídka, legenda, vtip, pranostika a hádanka. Největší počet v celém učební souboru představují rčení a pořekadla, která lze najít v Tvoj šans celkem 22x, s převahou v díle druhém (16x), což opět reflektuje větší způsobilost žáků v dalším cizím jazyce s každým dalším učebním dílem, jehož obsah si úspěšně osvojí. Následují přísloví, která však tvoří převahu v díle prvním (13x), zatímco v Tvoj šans 2 lze najít pouze tři vzorky. Prísloví slouží k rozšiřování kulturního povědomí žáků o ruské frazeologii. Třetím nejčastějším folklórním žánrem v Tvoj šans jsou jazykolamy. Všech devět vzorků se nachází v díle prvním; díl druhý jazykolamy nenabízí. Je tomu pravděpodobně proto, že žák začátečník si zpočátku potřebuje upevnit poslechem i opakování (reprodukcí) fonetické struktury jazyka, díl první proto uvádí všechny zmiňované jazykolamy. Dále lze ve dvoudílné sadě najít sedm vtipů, pouze však v Tvoj šans 2. Ve druhém díle již žáci dokáží pracovat s delšími texty, jakými anekdoty mnohdy jsou, a zároveň vtipu porozumí, mohou se tedy pobavit. Vtipy představují motivační prvek ve výuce. Sada také představuje pranostiky (6x), které se vyskytují, podobně jako vtipy, v díle druhém. Pranostiky se váží k tématu počasí, které je zařazeno do druhého dílu Tvoj šans. Tvoj šans zmiňuje také přirovnání, a to 5x. Ta se nachází po jednom vzorku v díle prvním a po čtyřech v díle druhém. Vzestupná tendence výskytu tohoto folklórního žánru koreluje s narůstající jazykovou vybaveností žáků. Po dvou vzorcích lze v učebnicích Tvoj šans nalézt píseň a

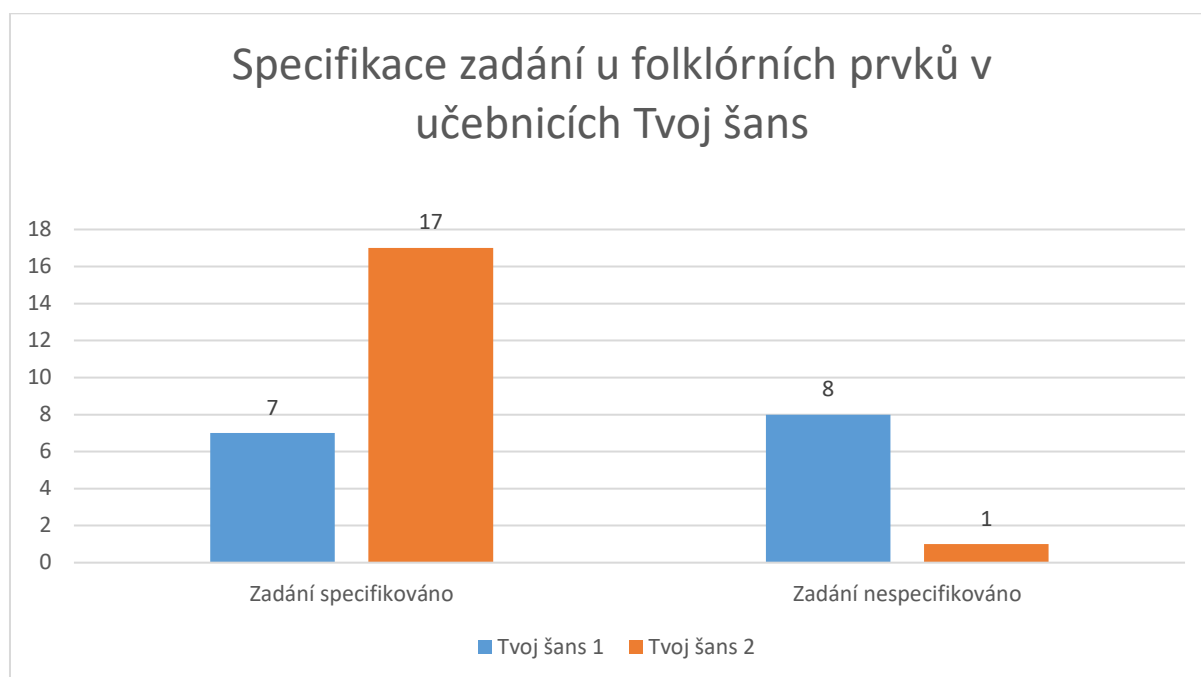
pohádku. V každém z dílů se nachází jedna píseň, počet je tedy vyrovnaný. Nízké číslo výskytu písniček v učební sadě může reflektovat fakt, že ne každý žák je nakloněn zpěvu, a dále také to, že písně nenabízí natolik rozmanité doplňující úlohy, jako kupř. bajka. Také pohádka se nachází v obou dílech jednou. Zbývající folklórní žánry jsou zastoupeny v celé sadě pouze jednou, a to hádanka, legenda, pověrová povídka a bajka (Tvoj šans 2). Legendy, pověrové povídky či bajky představují rozsahem delší text, proto lze usuzovat, že byly zařazeny do druhého dílu, který slibuje výstupní jazykovou úroveň A2.

Graf 28

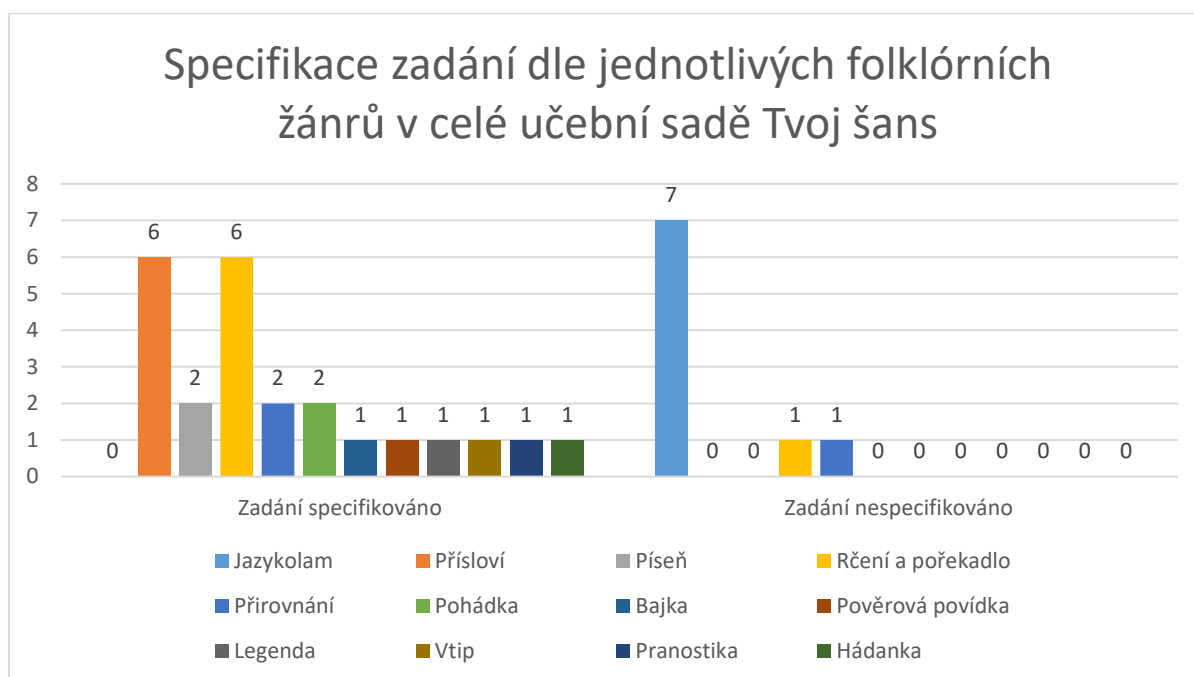
Graf 29 spolu s tabulkou 30 reflektují výsledky analýzy, jež byla soustředěna na specifikaci či absenci zadání u úloh s folklórními prvky. Z výsledků vyplývá, že celkem 24 zadání bylo specifikovaného charakteru, zatímco 9 úloh nebylo nikterak definováno. Převažuje tak přesně specifikovaná práce s folklórními žánry. Tvoj šans 1 uvádí specifikované zadání 7x, nespecifikované 8x. V případě nespecifikovaných úloh se jedná 7x o jazykolamy a 1x o přirovnání. Druhý díl nabízí 17 specifikovaných zadání a pouhé jedno nespecifikované. Na základě převahy specifikovaných úloh lze konstatovat, že práce s folklórními prvky je kvalitnější a přesnější, tzn. nedochází k dezinterpretaci či demotivaci žáků, neboť přesně vědí, co je jejich úkolem.

Graf 29

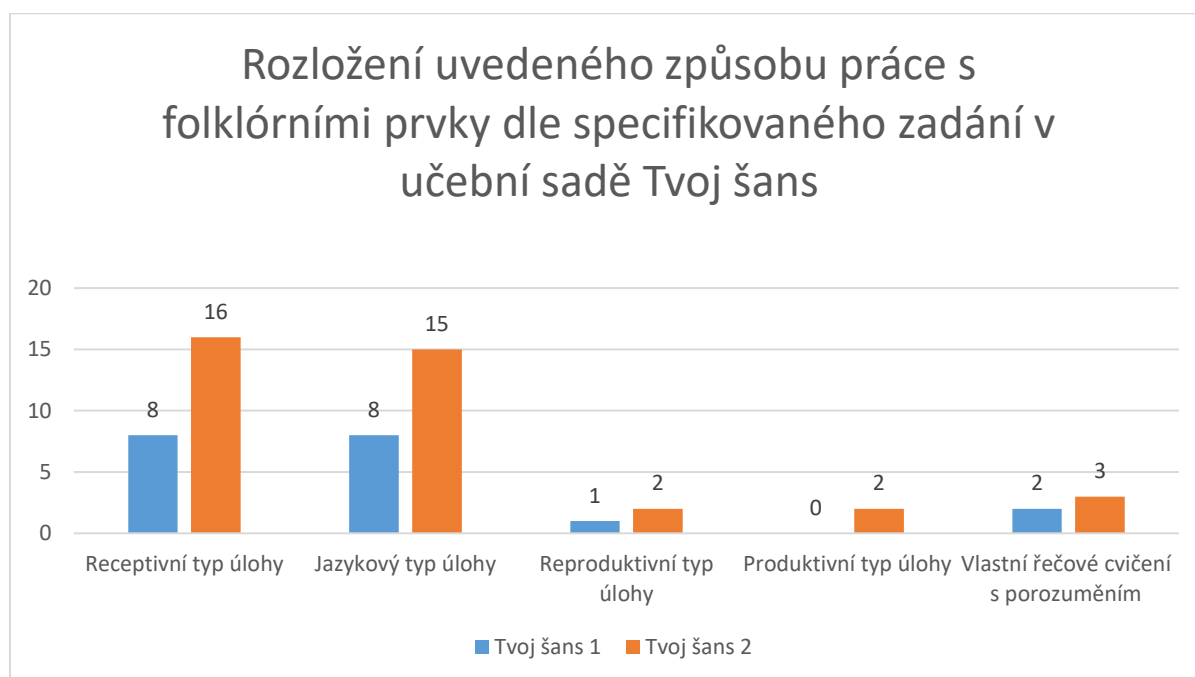

Graf 30 spolu s tabulkou 31 jsou zaměřeny na specifikaci zadání dle jednotlivých folklórních žánrů v celé učební sadě Tvoj šans. Všechny 12 uvedených folklórních žánrů bylo podrobena analýze, jejímž výsledkem je 24 specifikovaných a 9 nespecifikovaných úloh. Nejčastěji doprovázelo zadání práci s rčeními a pořekadly a příslovími (6x). Naopak jazykolamy se vyskytovaly bez jakéhokoliv popisu či doporučeného způsobu práce. Ostatní folklórní žánry se objevují po jednom či dvou vzorcích, např. píseň, přirovnání, pohádka (2x), bajka, pověrová povídka, legenda, vtip, pranostika, hádanka (1x). Převaha jasně definovaných zadání napomáhá preciznější práci s prvky, neboť předchází demotivaci či dezinterpretaci uvedených elementů.

Graf 30

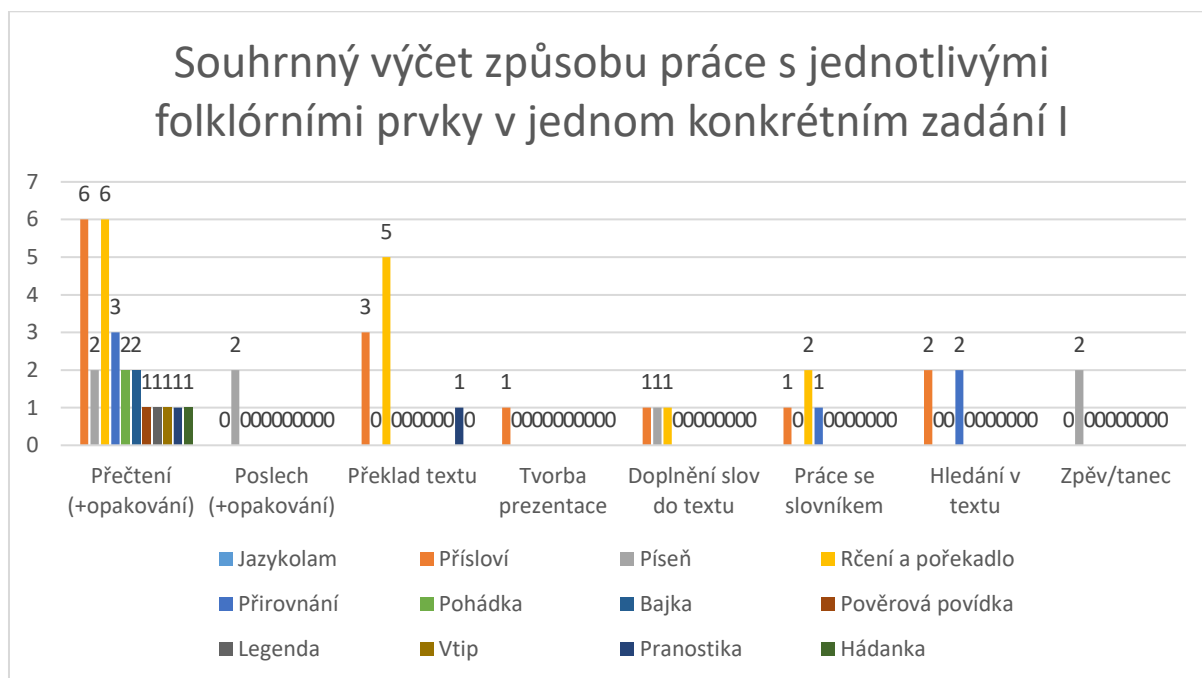
Graf 31 spolu s tabulkou 32 představují výsledky analýzy, jejíž předmětem bylo zjišťování, jakým způsobem jsou jednotlivé typy práce s folklorními prvky rozloženy v obou učebnicích Tvoj šans. Bylo zjištěno, že cvičení lze rozdělit do pěti skupin, a to na základě toho, zda se jedná o úlohu zaměřenou na pasivní percepci (receptivní typ úlohy), práci s jazykovými prostředky; zejména gramatického a lexikálního charakteru (jazykový typ úlohy), reproduktivní typ úlohy (sehrání scénky, sestavení pokračování textu aj.), produktivní typ úlohy (vlastní aktivní formulace myšlenek), či vlastní řečové cvičení s porozuměním (práce je zaměřena na pochopení hlavní myšlenky a obsahu textu). Převažoval receptivní typ úlohy, a to 24x. Následoval jazykový typ cvičení (23x), vlastní řečové cvičení s porozuměním (5x), reproduktivní typ úlohy (3x) a produktivní typ cvičení (2x). Nejméně byl kladen důraz na aktivní produkci, ponejvíce na receptivní a jazykové hledisko. Výsledky proto reflektují zaměření učebnice, které vede žáky převážně ke čtení a práci s jazykově uzpůsobenými úlohami.

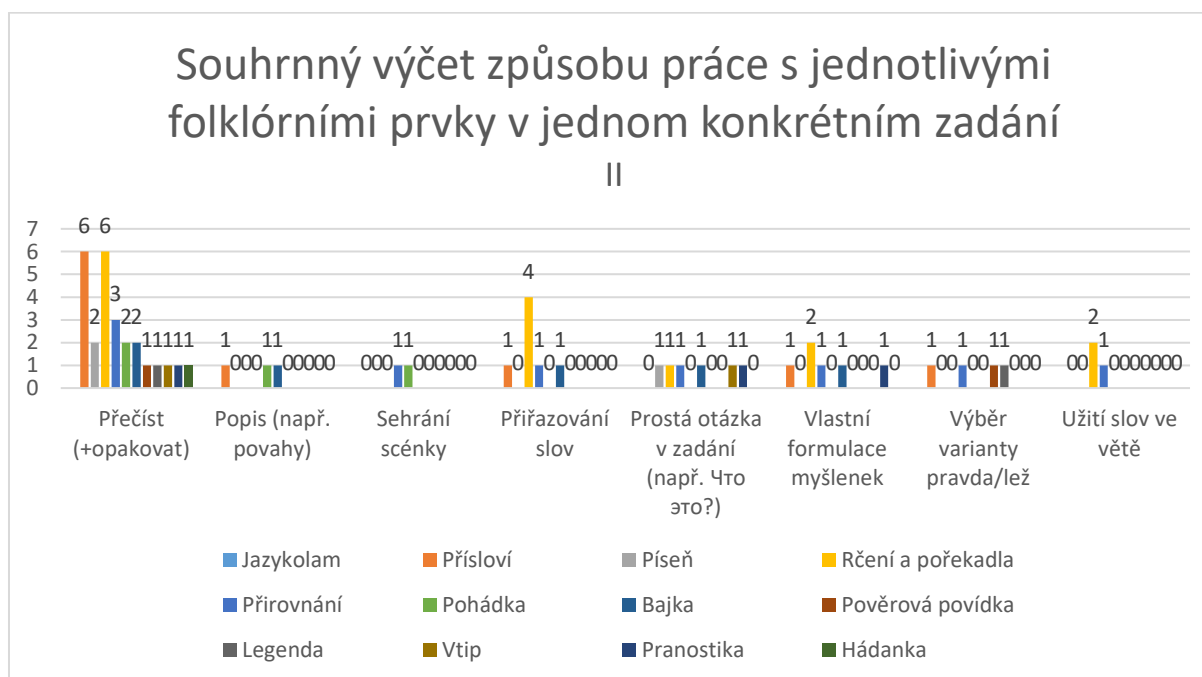
Tabulka 33 (viz Příloha č. 5) je z důvodu velkého množství zjištěných vzorků rozdělena do tří grafů (graf 32, 33, 34). Tabulka 33 zahrnuje veškerá konkretizovaná zadání, která folklórní žánry doprovázela. Jedná se o 18 druhů zadání. Zadání, která se v rámci jednoho typu úlohy daného folklórního žánru vyskytovala vícekrát, byla také, podobně jako u předchozích učebních souborů, započítána vícekrát, aby bylo dosaženo integrity práce. Na základě grafů lze vyčíst, že převažovaly receptivně zaměřené úlohy, a to čtení s případným hlasitým opakováním textu (26x). Následuje překlad textu (9x). Žáci mají za úkol překládat výrazy např. v pranostikách v Tvoj šans 2 či rčení v Tvoj šans 1. Třetí nejčastější úlohou je přiřazování výrazů, které k sobě patří (7x). Rčení a pořekadla tento typ úlohy obsahují 4x. Následují prosté otázky v zadání (6x) a vlastní formulace myšlenek (taktéž 6x). Do aktivní formulace myšlenek lze zařadit např. úlohu, která žáky vybízí, aby vytvořili prezentaci na téma *В здоровом теле – здоровый дух*, v níž popíší, co musí člověk udělat pro to, aby zůstal zdravým (přísluví, Tvoj šans 2). Některé úlohy, např. u přirovnání v Tvoj šans 2, lze považovat za jak jazykového typu, tak typu produktivního. Jedná se o cvičení zaměřená na výběr frází a užití ve větách. Přestože žák vybírá z uvedených frází, zbytek věty tvoří aktivně. Takové typy úloh byly do analýzy zařazeny do jak typu jazykového, tak produktivního, neboť záleží přesně na pojetí vyučujícího a žáka během konkrétní interakce ve třídě; tím spíše, že učebnice představuje pouze doporučené způsoby práce s folklórními žánry. Prosté otázky v zadání pak lze najít např. u bajky v Tvoj šans 2, kde se autoři učebnice dotazují, zda žáci tuto bajku znají, či u písně v témže díle, kde se objevuje

otázka, zda žáci vědí, co je to *karavaj*. Dalšími úlohami v pořadí jsou dle četnosti výskytu práce se slovníkem, vyhledávání v textu a výběr varianty pravda/lež (4x). Práce se slovníkem se vyskytuje nejčastěji u rčení, a to 2x. Rčení představují lidovou moudrost našich předků, lze proto očekávat zvýšený výskyt slovní zásoby, jež bude pro žáky zcela nová; práce se slovníkem je tak namístě. Např. u rčení a pořekadel v Tvoj šans 2 si mají žáci přečíst zvýrazněné frazémy, říci, co znamenají a odhad si zkontrolovat se slovníkem. Vyhledávání v textu se vyskytuje 2x u přirovnání a přísloví. V přirovnání ve druhém díle Tvoj šans mají žáci za úkol hledat v textu překlad uvedených slov. V témže cvičení pak žáci rozhodují, zda jsou uvedené věty pravdivé. Užití slov ve větě lze v sadě Tvoj šans najít 3x, stejně jako popis (kupř. povahy aj.) či doplňování slov do textu. Úlohu zaměřenou na popis lze najít v pohádce v prvním díle Tvoj šans, kde jsou žáci vybízeni, aby ve dvojicích popsali jednu z postav pohádek na uvedených obrazech, zatímco jejich spolužák hádá. Sehrání scénky lze pak v celé sadě nalézt pouze 2x, a to u pohádky a přirovnání. V přirovnání žáci sehrají uvedený úryvek, zatímco pohádku si žáci nejprve přečtou a poté sehrají. Dále se v učební sadě Tvoj šans vyskytuje 2x poslech s případným opakováním a zpěv či tanec. Pouze jedenkrát je v celé analýze zastoupeno převyprávění textu, úloha zaměřená na rozhodování, pamětní učení a tvorba prezentace. Reprodukci textu lze nalézt u bajky v Tvoj šans 2, která zahrnuje komplexní práci s tímto folklórním žánrem, neboť nabízí úlohy, které cílí na všestranný rozvoj žákových jazykových prostředků a řečových dovedností. Sem lze zařadit úlohy jako např. četba textu, popis charakteru postav, přiřazování správných jevů k sobě, převyprávění příběhu, rozhodování o správnosti odpovědi či porovnávání rysů zvířat v obou jazycích. Bajka tak žáka vyzývá k všestrannému zapojení do práce. Rozhodovací úlohu lze najít právě ve zmíněné bajce, stejně jako popis charakteru postav. Pamětní učení je rozvíjeno v hádance, jež si klade za cíl prosté naučení z paměti. Díky tomuto typu cvičení si žáci taktéž osvojují jazykové prostředky, jmenovitě slovní zásobu, a zároveň je motivuje pocit úspěchu, jehož prostřednictvím naučení se hádanky z paměti mohou dosáhnout. Tvorba prezentace je zahrnuta v již zmíněném přísloví, které operuje s tématem zdraví. Na základě výsledků analýzy lze konstatovat, že převažují úlohy zaměřené na percepce, dále překladová cvičení a přiřazování slov ke svým ekvivalentům, tedy jazykové úlohy.

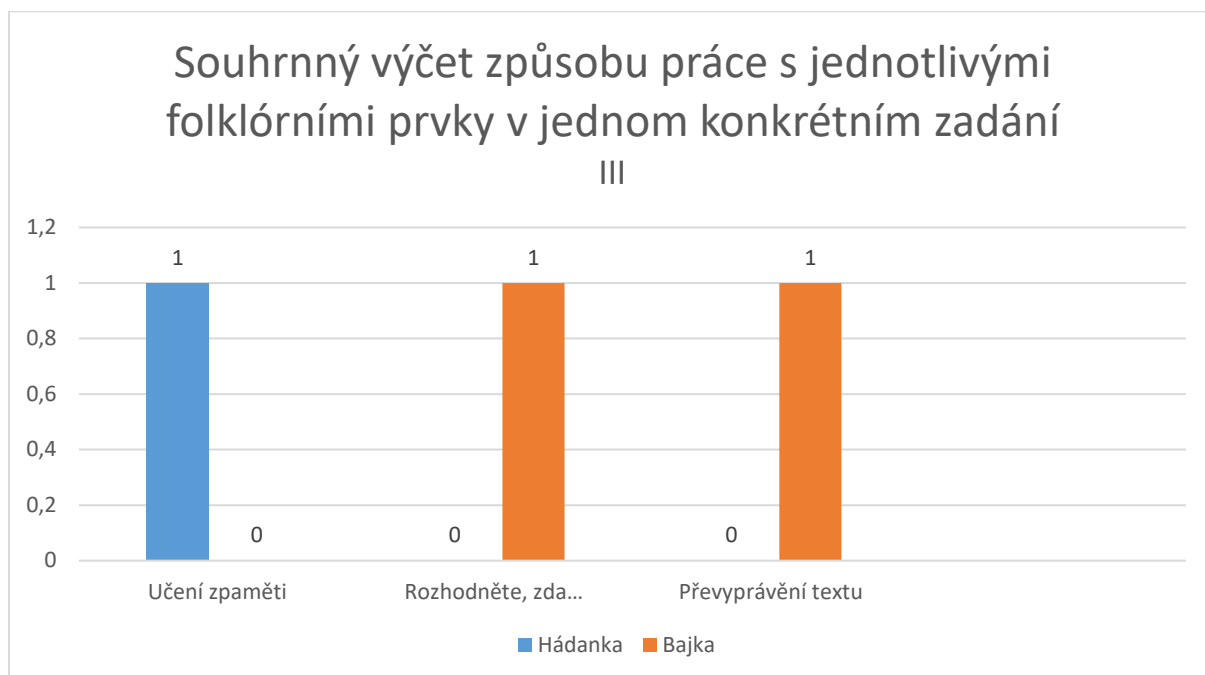
Graf 32

Graf 33

Graf 34

4.3 VYHODNOCENÍ ANALÝZY

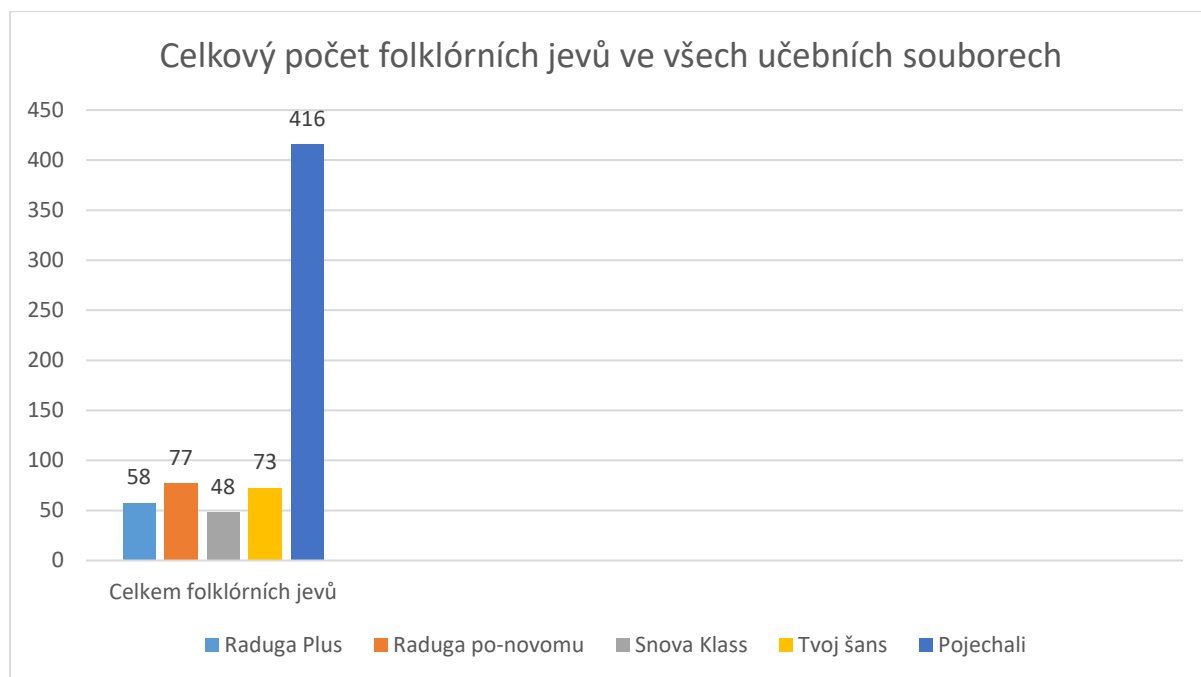
Praktická část byla věnována analýze folklórních prvků z vybraných učebních souborů. Výsledné folklórní prvky byly následně shrnuty do přehledných tabulek dle jednotlivých učebních souborů. Nejprve byly zanalyzovány učební soubory určené žákům základních škol a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií, následně pak učební soubory pro střední a jazykové školy. Jednotlivé učebnice byly analyzovány z hlediska konkretizace folklórního prvku, způsobu jeho zadávání (je-li zadání konkretizováno, či nikoli) a účelu práce s tímto prvkem (zdali prvek slouží kupř. k rozvoji receptivních řečových dovedností čtení aj.).

Každá z tabulek je tvořena dvěma sloupci, z nichž jeden je tzv. popisný, neboť definuje sloupec druhý. Popisný sloupec sestává ze čtyř řádků, z nichž řádek první udává název žánru folklórního prvku. Řádek druhý je pak věnován konkretizaci folklórního jevu, přičemž pozornost je směřována k typu a číslu učebního souboru, straně, na níž se folklórní prvek vyskytuje, cvičení a plnému znění či úryvku folklórního prvku. Folklórní prvky, u nichž délka neumožňuje zařazení jejich znění do tabulky, jsou zmíněny pouze informativně. Další řádek je zaměřen na zadání k folklórnímu prvků tak, jak je možné jej najít v daném učebním souboru. Poslední řádek reflektuje účel folklórního prvku. Uvedené informace jsou předkládány v češtině, vyjma názvů jednotlivých folklórních jevů a jejich úryvků.

Následně byly vytvořeny souhrnné tabulky a grafy, které přehledně zobrazují výsledky naší analýzy, a to z hlediska celkového počtu folklórních prvků, přehledu folklórních prvků dle výskytu v jednotlivých dílech, specifikace či absence zadání folklórních jevů, rozložení způsobu práce s jevy specifikovanými a souhrnného způsobu výčtu práce. Na základě naší provedené analýzy lze konstatovat, že největší počet folklórních prvků nabízí učební sada Pojechali, a to celkem 416 vzorků (graf 35 a tabulka 34; viz Příloha č. 6). Následují sada Raduga po-novomu (77x), Tvoj šans (73x), Raduga Plus (58x) a nakonec Snova Klass (48x). Učební soubor Pojechali nabízí nejvíce folklórních prvků především z toho důvodu, že první dvě učebnice se soustřeďují na úvod do dalšího cizího jazyka, je proto třeba žáky dostatečně namotivovat ke studiu. Zároveň jsou pak oba úvodní díly soustředěny do přepracovaného dílu pro žáky 2. stupně, který je nazván Pojechali Rychlý start. Nejméně folklórních prvků lze najít v učebnicích Snova Klass. Tato dosud dvoudílná sada si klade za cíl dovést žáky středních škol do úrovně A2. Protože se jedná o žáky středních škol, nikoli základních škol či gymnázií jako v případě sady Pojechali, soubor disponuje méně folklórními, tj. motivačními, prvky. Z toho lze usuzovat, že autoři učebnic Snova Klass jsou si vědomi toho, že žáci středních škol pravděpodobně nebudou jevit přílišný zájem o lidové písničky či pohádky, jako spíše o jiné

motivační prvky, které jim další cizí jazyk přiblíží (kupř. jazykolamy, jež se vyskytují v celé sadě 31x a baví žáky bez rozdílu věku, neboť lámání si jazyka lze považovat za úkol soutěživého charakteru).

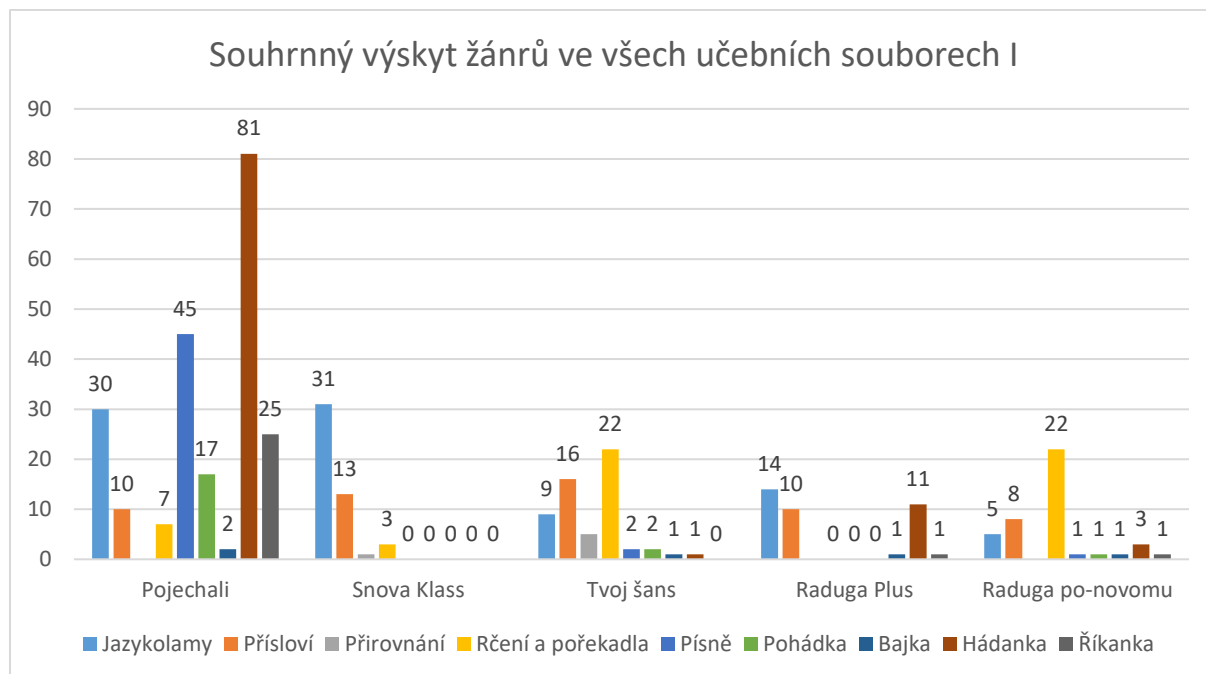
Graf 35

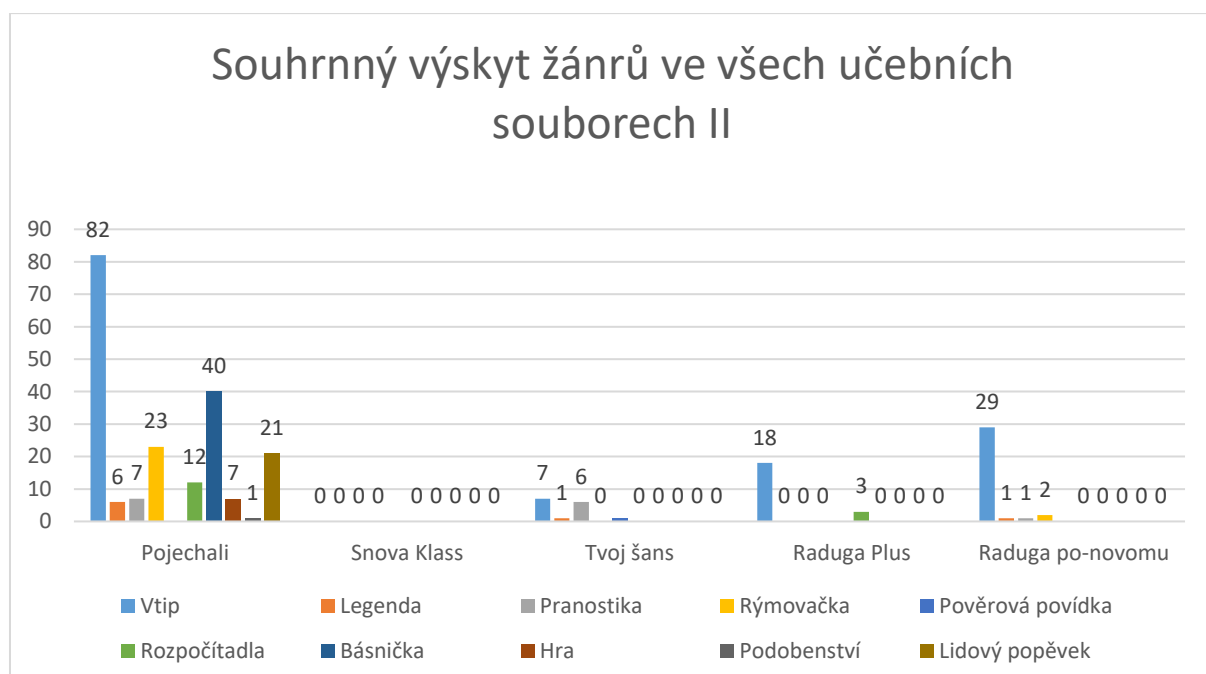
Dalším z posuzovaných hledisek na základě provedené analýzy bylo zjišťování, jaké folklórní prvky se vyskytují v jednotlivých učebnicích (graf 36, 37 a tabulka 35). Celkem bylo možné najít v učebnicích 19 různých druhů folklórních žánrů. Zcela nejčastěji se v učebních souborech vyskytovaly vtipy (celkem 136x, s převahou v Pojechali 82x). Vtipy slouží jako motivační prvek ve výuce a chvilkový odpočinek od rozvíjení jazykových prostředků, zároveň se jimi žáci pobaví a mohou tak získat dobrý pocit, pokud vtipu v cizím jazyce porozuměli. Druhý nejčastější folklórní žánr v učebnicích ruštiny tvoří hádanky (96x). Hádanky se, podobně jako vtipy, vyskytují většinou v učebnicích Pojechali. I ony tvoří zábavnou část učebnice, neboť v žácích mohou podnítit zvědavost k řešení úloh; žáci se tak učí, aniž by si to skutečně uvědomovali, přičemž se také zabaví přemýšlením nad rébusy. Mnohé z hádanek, zejména v Pojechali, jsou zadávány netradičním způsobem (např. *Řešte pouze v soukromí!*), což žáky ze zvědavosti přinutí otevřít učebnici a věnovat se ruskému jazyku kupříkladu i jinde, než pouze ve škole během hodin. Třetím nejčastějším folklórním žánrem v učebnicích ruského jazyka jsou jazykolamy. Ty jsou zahrnuty celkem 89x, z toho 31x v Snova Klass a pouze o jediný vzorek méně v Pojechali. Dle tabulky 2 tak Pojechali představuje nejbohatší zdroj folklóru. Takřka

všechny žánry převažují především v souboru Pojechali, ať už se to týká kromě tří nejčastějších folklórních jevů i básniček, lidových popěvků, rýmaček, říkanek, pohádek či písni aj.

Graf 36

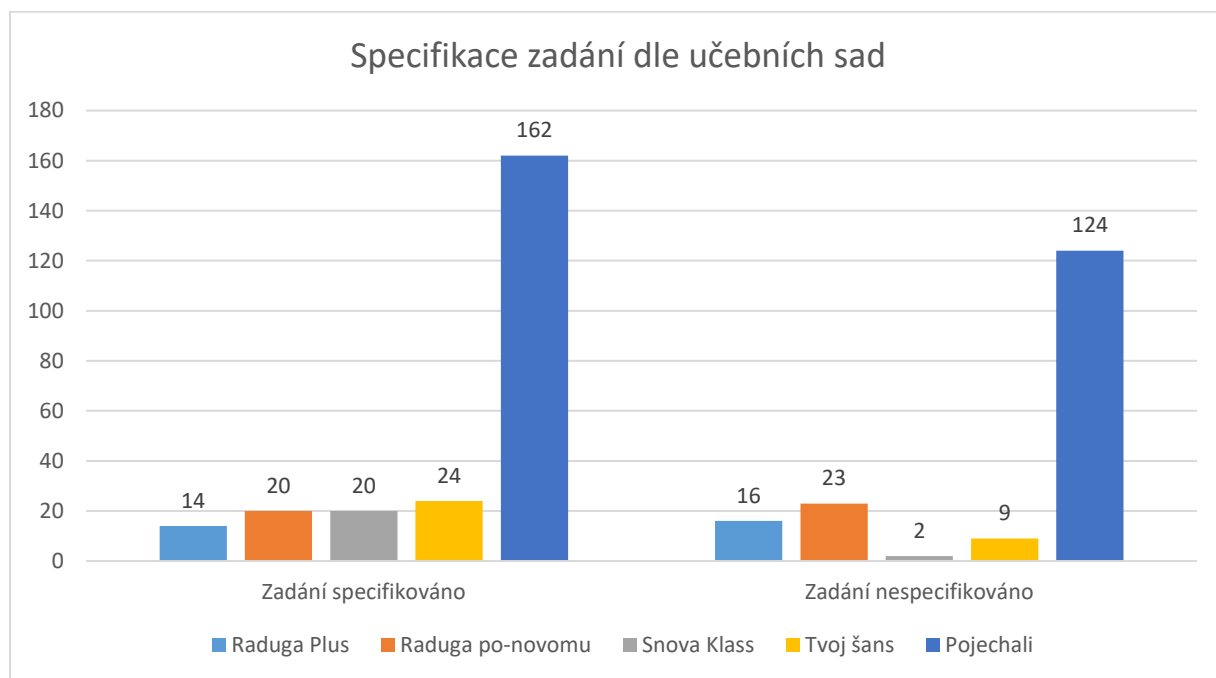
Graf 37

Dále bylo předmětem analýzy, v jakém měřítku v učebnicích ruského jazyka doprovází folklórní žánry specifikovaná, či nespecifikovaná zadání. Dle grafu 38 a tabulky 36 bylo

zjištěno, že celkově ve všech učebnicích převažují specifikovaná zadání (240x), doprovázející práci s folklórními žánry. Nejvíce specifikovaných zadání je možné nalézt v učebnicích Pojechali (162x), a to z důvodu většího počtu učebnicových dílů z celého souboru, než u ostatních, neboť Pojechali sestává z šesti dílů a jednoho vstupního dílu Pojechali Rychlý start. Následuje sada Tvoj šans, která se skládá ze dvou dílů (24x), Snova Klass společně s Raduga po-novomu (v obou případech 20x), a nakonec Raduga Plus se 14 vzorky. Nespecifikovaných úloh bylo v učebnicích úhrnem 174; z toho 124x se vyskytovaly v učebnicích Pojechali, 23x v Raduga po-novomu, 16x v Raduga Plus, 9x v Tvoj šans a 2x v Snova Klass. Na základě těchto dat lze vyvodit, že učební sada Pojechali nabízí ponejvíce jak specifikovaných, tak i nespecifikovaných úloh, které souvisejí s folklórními žánry.

Graf 38

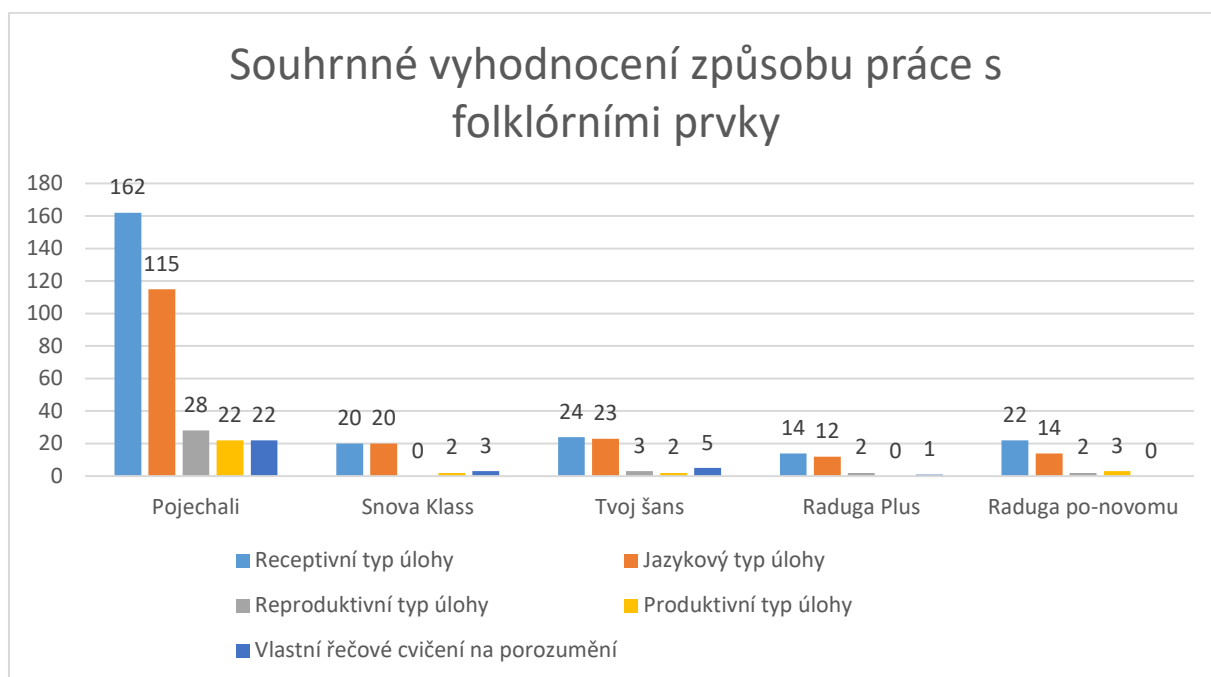

Následnou analýzou bylo zjištěno, že ve všech učebnicích souborů převažuje receptivní typ úloh (242x) spolu s typem jazykovým (184x) (graf 39 a tabulka 37). Tyto typy úloh jsou nejčastěji realizovány v Pojechali (receptivně zaměřené úlohy 162x, jazykové úlohy 115x). Pojechali také nabízí ze všech učebnic souborů nejvíce dílů, a to 6+1 (šest v řadě Pojechali a Pojechali Rychlý start.), je proto nasnadě, že bude také oplývat největším množstvím folklórních žánrů. Následují vlastní řečová cvičení se zaměřením na porozumění (31x) a reproduktivní typ úlohy (35x) spolu s produktivním (po 29 vzorcích). Receptivní typy úloh představují cvičení, která jsou věnována četbě, poslechu či zamýšlení se nad zadáním. Takové

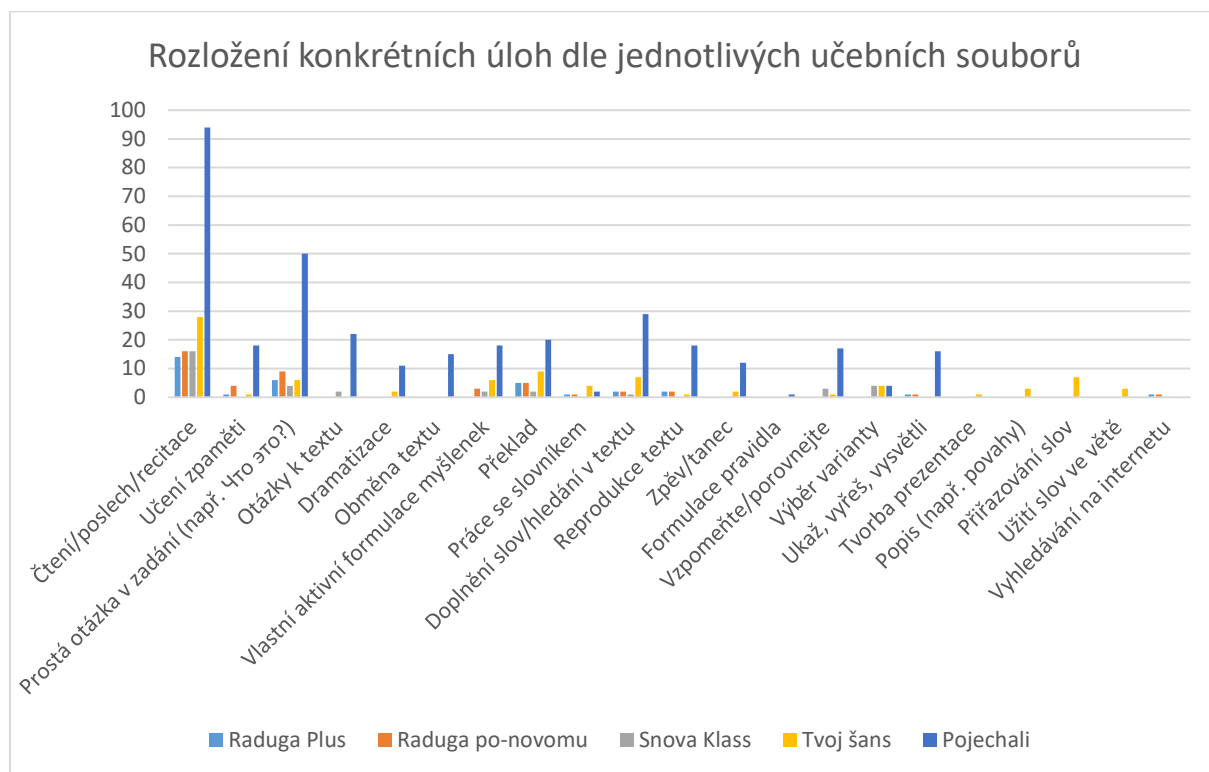
úkoly nevyžadují na straně žáka přílišnou aktivizaci, neboť žák pouze pasivně přijímá informace, případně je promýšlí, ale sám aktivně nepřichází s nápady či formulací vlastních myšlenek. Takové typy úloh také tvořily největší převahu ze všech učebních souborů (198x; graf 39 a tabulka 37 a 38), převažovaly pak v sadě Pojechali (94x). Tyto úlohy se vyskytují nejčastěji, neboť každý z folklórních prvků musí nejprve projít smysly, tzn. být přečten, či slyšen, než bude specifikována další práce s ním. To znamená, že i velmi krátké přísloví musí být nejprve přečteno, aby s ním žáci mohli dále pracovat; jedná se tudíž o percepci. Jazykový typ zadání je reflektován v úlohách, které se soustřeďují na obměnu textu, vyhledávání či doplňování slov do textu, otázky k textu, překlad aj. (tabulka 38). Taková cvičení bývají lexikálně-gramatického charakteru a jejich cílem je upevnění jazykových prostředků v kombinaci s porozuměním textu (vlastní řečové cvičení s porozuměním). Otázky k textu dle tabulky 38 převažují v učební sadě Pojechali (22x), stejně tak i obměna textu (15x), překlad (20x), doplnění slov či vyhledávání výrazů v textu (29x). Takové úlohy jsou vhodné pro žáky začátečníky, neboť si upevňují znalosti v oblasti konkrétní slovní zásoby a gramatiky a s vybranými jevy pracují mnohostranně. Reproductivní typ úlohy lze najít ve cvičeních, která jsou věnována kupř. převypravování textu či jeho dramatizaci. Žáci mají za úkol převyprávět obsah textu nejčastěji v učebnicích Pojechali, a to 18x; souhrnně pak ve všech učebnicích 23x (tabulka 38). Tyto úlohy zároveň ověřují, zda žáci zadanému textu porozuměli, rozšiřují žakovu slovní zásobu a schopnost se v cizím jazyce vyjadřovat a domluvit. Produktivní úlohy jsou pak zastoupeny v učebnicích ruštiny aktivní formulací vlastních myšlenek, případně popisem či užíváním slov ve větách. Žáci v těchto úlohách spoléhají na vlastní jazykovou vybavenost a neopírají se o zadaný text. Dle tabulky 37 produktivní úlohy převažují v sadě Pojechali (18x), dále se objevují 6x v Tvoj šans, 3x v Raduga po-novomu a 2x v Snova Klass a ani jednou v Raduga Plus. Přestože učební sada Raduga po-novomu je pětidílná a klade si za cíl dovést žáky do jazykové úrovně B1, nepracuje, dle námi získaných dat, příliš s úlohami produktivního typu. Vlastní řečová cvičení se zaměřením na porozumění jsou reflektována v úlohách, které cílí na převypravování textu či žáka vybízí, aby na základě přečteného vybral správnou variantu, ukázal na požadovaný předmět či něco vysvětlil. Úlohy typu *ukáž/vyřeš/vysvětlil* převažují v učebním souboru Pojechali, a to celkem 16x. Cvičení, která jsou zaměřena na výběr správné varianty jsou zastoupena rovnoměrně po čtyřech vzorcích v sadě Snova Klass, Tvoj šans i Pojechali. Jak tabulka 38 dále uvádí, v nízkém počtu se v učebnicích ruštiny vyskytovaly úlohy, které žáka vybízely k tvorbě vlastní prezentace (Tvoj šans, 1x) či formulaci pravidla na základě vzorových příkladů (Pojechali, 1x). Z toho lze vyvodit, že učebnice příliš nepracují s induktivním způsobem osvojování nových gramatických pravidel. Oproti tomu ve velkém

měřítku učebnice zapojují prosté otázky, které jsou implementovány do zadání, avšak žák nikterak neaktivizují a nepřinutí jej k hlubšímu zamyšlení, neboť na ně lze velmi často odpovědět jednoslovně, kupř. *да/нет*. Celkem 14x bylo možné najít v učebnicích ruštiny úlohy, které žáky vybízí ke zpěvu či tanci, z toho 12x v Pojechali a 2x v Tvoj šans. Takové úlohy na žáky působí motivačně, neboť žáci při těchto aktivitách snadno zapomenou, že se jejich prostřednictvím také učí.

Graf 39

Graf 40

● Závěr

Diplomová práce je věnována uplatňování folklórních prvků v nejužívanějších učebních souborech ruštiny na českých školách. Cílem práce bylo zjistit, jakými folklórními žánry vybrané učebnice disponují, v jaké frekvenci, jak jsou zadávány a jakým způsobem je dle autorů doporučeno s nimi dále pracovat.

Teoretická část práce byla věnována vymezení vztahu jazyka a kultury a definici folklóru. Na kulturu lze nahlížet jako na neodmyslitelně spjatou část každého jedince, jenž byl narozen a vychováván v lidské společnosti, a je tudíž považován za produkt kultury. Jazyk pak představuje součást kultury a jedince. Folklór zde byl představen jakožto lidová kultura daného národa, jež disponuje vlastnostmi, jako je kupříkladu kolektivita, funkčnost či účelovost. Následně byly představeny jednotlivé žánry folklóru, mezi něž se řadí kupříkladu dětský folklór, lidová próza či psaný folklór. Další část práce pak sumarizovala využívání folklórních prvků ve výuce, a to na základě uvedených teorií a funkcí. V neposlední řadě byly v práci zmíněny stěžejní kurikulární dokumenty a způsob, jakým zohledňují užívání folklórních prvků ve výuce.

Praktická část diplomové práce se soustředila na analýzu folklórních prvků v učebních souborech Raduga Plus, Pojechali, Raduga po-novomu, Snova Klass a Tvoj šans. Výsledky byly zpracovány do tabulek dle výskytu v jednotlivých dílech. Konkrétní folklórní jevy byly analyzovány z hlediska frekvence výskytu, specifikace zadání či způsobu práce s uvedenými prvky.

Bylo zjištěno, že největším množstvím folklórních jevů disponuje učební sada Pojechali, a to v souhrnu 416 prvků (viz Příloha č. 6, tabulka 34). Tento počet folklórních jevů reflektuje i počet učebních dílů, z nichž sada sestává, neboť obsahuje šest dílů Pojechali a Pojechali Rychlý start. Tato sada je zároveň určena především žákům základních škol a vybraných ročníků gymnázií, lze proto očekávat, že se tento stav odrazí i ve skladbě úloh, s nimiž žáci mají za úkol pracovat. Učební soubor Pojechali využívá rozmanitého množství folklórních jevů a práce s nimi. Nejčastěji žákům nabízí dle tabulky 35 jakožto motivační prvek vtipy (82x) a hádanky (81x). Tyto folklórní elementy slouží k zatraktivnění výuky. Následuje sada Raduga po-novomu se 77 prvků, Tvoj šans se 73 vzorky, Raduga Plus s 58 případy a nakonec Snova Klass s 48 folklórními jevy. Druhý nejvyšší počet folklórních prvků celkem v učebnicích Raduga po-novomu (77x) odráží počet dílů, jimiž sada disponuje, neboť sestává z pěti učebnic, jež si kladou za cíl dovést žáka do maturitní úrovně B1.

Dále bylo zjištěno, že celkově učebnice ruštiny disponují 19 různými folklórními žánry (tabulka 35). Převahu tvoří vtipy (136x), hádanky (96x) a jazykolamy (89x). Vtipy představují motivační prvek ve výuce, jehož cílem je žáka pobavit, avšak zároveň také rozšířit jeho slovní zásobu. Jsou tudíž vhodným folklórním žánrem k zařazení do výuky, neboť nejsou limitovány věkem žáka a taktéž bývají autentického charakteru, tzn. popisují situace, s nimiž se žáci mohou ztotožnit (kupř. vtipy o dětech a jejich hláškách v učebnicích Raduga po-novomu či Raduga Plus). Vtipy převažovaly v učebnicích Pojechali (82x) a Raduga po-novomu (29x). Hádky tvoří absolutní převahu v učebnicích Pojechali (81x) z celkového počtu 96 vzorků. Podobně jako vtipy, i hádky lze považovat za univerzální motivační prvek, neboť mohou zaujmout jak žáka základní, tak střední školy. Jejich vyřešením žáci získávají dobrý pocit, že daný úkon zvládli sami, aniž by si uvědomovali, že se prostřednictvím folklóru také učí. Jazykolamy lze pak najít především v úvodních dílech učebnic ruštiny, neboť žáka seznamují s fonetickou stránkou jazyka, umožňují rozmluvení mluvidel a osvojení kupř. správného rytmu či intonačních konstrukcí jazyka. Převažují v učebnicích Snova Klass (31x) a Pojechali (30x), a jsou zaměřeny výhradně na žáka-začátečníka. Naopak nejmenší množství folklórních žánrů v učebnicích ruštiny lze přisoudit podobenství či pověrovým povídkám. Tyto dva žánry jsou v učebnicích zastoupeny pouze jednou, a to pravděpodobně z důvodu své podstaty, která je u podobenství morálního charakteru, zatímco u pověrové povídky zahrnuje mystično, přičemž žákům budou spíše bližší žánry, které jsou autentické, cílí na konkrétní věkovou skupinu a snaží se přiblížit jejich zájmům či současným trendům.

Z hlediska specifikace folklórních žánrů bylo zjištěno, že ve všech učebních souborech představují specifikovaná zadání (240x) převahu, zatímco nespecifikovaných zadání lze nalézt v učebnicích ruštiny 174 (tabulka 36). Převahu se 162 specifikovanými a 124 nespecifikovanými vzorky opět tvoří učebnice Pojechali, a to díky svému počtu učebnic, z nichž sestává (6+1). Specifikovaná zadání podporují u žáků motivaci věnovat se jazyku a plnit úkoly, neboť žáci přesně vědí, co se od nich očekává; na rozdíl od nespecifikovaných úkolů, jejichž podstata není řádně vysvětlena, žáci je tudíž mohou snadno přehlédnout, ignorovat či dokonce pocit'ovat nechut' k jejich plnění.

Dále byla pozornost směřována k typům úloh, které se v učebnicích ruštiny vyskytují. Získaná data poukazují na to, že v učebních sadách převažuje receptivní typ úloh, a to v 242 případech (tabulka 37). Takové úlohy jsou zaměřeny na přečtení či poslech textu a obsahují je takřka všechny folklórní žánry, neboť jednotlivé jevy musejí nejprve projít percepcí, než s nimi může být dále pracováno. Následuje jazykový typ úlohy se 184 prvky celkem a 115 v sadě Pojechali. Co do počtu prvků opět převažuje sada Pojechali, a to z důvodu množství učebních

dílů, z nichž sada sestává. Jazykově orientované úlohy žáka připravují na produkci a zároveň mu umožňují osvojení potřebných jazykových prostředků.

Z tabulky 38 lze vyvodit nejčastější konkrétní úlohy, které folklórní žánry v učebnicích ruštiny doprovázejí. Převahu tvoří úlohy se zaměřením na percepci (čtení, poslech), příp. opakování a recitaci textu (198x). Jak již bylo uvedeno výše, tyto typy úloh převažují, neboť všechny folklórní žánry musejí nejprve projít smysly receptivně, než bude možné na ně navázat další prací. Následují prosté otázky v zadání, které však žáka dostatečně neaktivizují, neboť na ně lze mnohdy odpovědět prostým *да – нет* (75x). Pojehali těmito otázkami v zadání disponuje v 50 případech, zatímco ostatní učebnice tyto otázky uvádějí pouze v jednotkách vzorků. Dále se v učebnicích ruštiny spolu s folklórními žánry objevuje práce s překladem (41x), doplňování slov či jejich hledání v textu (taktéž 41x) či vlastní formulace myšlenek (29x). Všechna zmiňovaná cvičení převládají v Pojehali.

Převaha folklórních prvků v učebnicích Pojehali je dána nejen svým zaměřením na žáky základních škol a vybraných ročníků víceletých gymnázií, ale i počtem dílů, z nichž učební soubor sestává, neboť Pojehali disponuje celkem šesti díly a jedním tzv. přípravným, jenž je kombinací prvních dvou dílů.

Je-li pozornost směřována k učebním souborům *Snova Klass* a *Tvoj šans*, je třeba dodat, že poslední díly v této sadě ještě nebyly publikovány, lze však předpokládat, že i v těchto učebnicích by byl potenciál folklórních jevů využit. Vyhodnocení uvedených učebních souborů proto nelze považovat za konečné; výsledky analýzy jsou tudíž na základě tohoto faktu zkreslené.

Z námi provedené celkové analýzy vyplývá, že autoři učebnic jsou si vědomi potenciálu folklórních textů, jež všechny zmiňované učební soubory nabízí. V učebnicích ruštiny se proto vyskytuje různorodý materiál, k němuž je však přístupováno různým způsobem a jeho plné využití je mnohdy ponecháno vlastnímu uvážení učitele, neboť tyto učebnice ani nenabízejí k textu žádné zadání či doporučený způsob práce.

• Seznam použitých informačních zdrojů

Literární zdroje užitá v práci

AZBELJEJEV, Sergej Nikolajevič. *Istorizm bylin i specifika fol'klora*. Leningrad: Nauka, 1982.

BARTMIŇSKI, Jerzy, VAŇKOVÁ, Irena, ed. *Jazyk v kontextu kultury: dvanáct statí z lublinské kognitivní etnolingvistiky*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2016. ISBN 978-80-246-2883-7.

BENEŠ, Bohuslav. *Úvod do folkloristiky*. Brno: Universita J. E. Purkyně, 1979.

BOGOMOLOV, Nikolaj Aleksejevič, ed. *Anti-mir ruskéj kul'tury: jazyk, fol'klor, literatura: sbornik statej*. Moskva: Lodomir, 1996. 410 s. Russkaja potajennaja literatura. ISBN 5-86218-110-5.

ČISTOV, Kirill Vasil'jevič a Bella Jefimovna ČISTOVOVÁ. *Russkaja narodnaja poezija: obrjadovaja poezija*. Leningrad: Chudožestvennaja literatura, 1984.

FROUZ, Josef a Jana SOVÁKOVÁ. *Přehled žánrů ruského folklóru: čítanka*. Plzeň: Pedagogická fakulta Západočeské univerzity v Plzni, 1993. ISBN 80-7043-100-8.

GALINSKAJA, I. L. *Актуальные проблемы лингвокультурологии*. Moskva: Институт научной информации по общественным наукам (ИНИОН) РАН, 2011. ISBN 978-5-248-00605-2

KOLPAKOVÁ, Natal'ja Pavlovna. *Kniha o ruském folkloru*. Praha: Svět sovětů, vydavatelství Svazu československo-sovětského přátelství, 1953.

LEŠČÁK, Milan a Oldřich SIROVÁTKA. *Folklór a folkloristika: o ľudovej slovesnosti*. Bratislava: Smena, 1982.

POHUNEK, Jan, Adam VOTRUBA a Petr JANEČEK. *Folklor 20. století: Doprovodný výukový materiál vysvětlující základní žánry folkloru 20. století*. Praha: Národní muzeum, 2014. ISBN 978-80-7036-411-6.

POKORNÝ, Jan a Milan HANULIAK. *Lingvistická antropologie: jazyk, mysl a kultura*. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-2843-8.

PROPP, Vladimir Jakovlevič. *Morfologie pohádky: se studií Clauda Lévi-Strausse*. [1. vyd.]. Praha: Ústav pro českou a světovou literaturu ČSAV, 1970. Literárně vědné práce.

SIROVÁTKA, Oldřich. *Současná česká literatura a folklór*. Praha: Academia, 1985. Studie ČSAV.

Страноведение и лингвострановедение в практике преподавания русского языка иностранным студентам: Сборник научных трудов. Москва: Издательство Университета дружбы народов, 1987.

VEREŠČAGIN, Jevgenij Michajlovič a Vitalij Grigor'jevič KOSTOMAROV. *Jazyk i kul'tura: lingvostranovedenije v prepodavaniji ruskogo jazyka kak inostrannogo*. Moskva: Izdatel'stvo Moskovskogo universiteta, 1973.

VEREŠČAGIN, Jevgenij Michajlovič a Vitalij Grigor'jevič KOSTOMAROV. *Jazyk i kul'tura: lingvo-stranovedenije v prepodavanii ruskogo jazyka kak inostrannogo*. Izd. 3-je, pererab. i dopol. Moskva: Russkij jazyk, 1983. Biblioteka prepodavatelja ruskogo jazyka kak inostrannogo.

VOROBJOV, Vladimir Vasil'jevič. *Lingvokul'turologija*. Moskva: Rossijskij universitet družby narodov, 2008. 336 s. ISBN 978-5-209-02717-1.

ZUJEVOVÁ, T. V. a B. P. KIRDAN. *Русский фольклор: Учебник для высших учебных заведений*. Москва: Флинта, 1998. ISBN 5-89349-115-7.

Literární zdroje užitě ke kvantitativní analýze folklórních žánrů

GOLOVATINOVÁ, Varvara, Veronika MISTROVÁ a Maria MOLCHANOVÁ. *Tvoj šans A2: ruština pro střední a jazykové školy : učebnice s integrovaným pracovním sešitem*. Plzeň: Fraus, 2019. ISBN 978-80-7489-509-8.

JELÍNEK, Stanislav, Ljubov Fjodorovna ALEXEJEVOVÁ, Radka HŘÍBKOVÁ a Hana ŽOFKOVÁ. *Raduga 1: po-novomu*. Plzeň: Fraus, 2007. ISBN 978-80-7238-659-8.

JELÍNEK, Stanislav a Radka HŘÍBKOVÁ. *Raduga 2: po-novomu*. Plzeň: Fraus, 2008. ISBN 978-80-7238-700-7.

JELÍNEK, Stanislav a Radka HŘÍBKOVÁ. *Raduga 3: po-novomu*. Plzeň: Fraus, 2009. ISBN 978-80-7238-772-4.

JELÍNEK, Stanislav. *Raduga 4: po-novomu*. Plzeň: Fraus, 2010. ISBN 978-80-7238-947-6.

JELÍNEK, Stanislav. *Raduga 5: po-novomu*. Plzeň: Fraus, 2011. ISBN 978-80-7238-953-7.

JELÍNEK, Stanislav, Radka HŘÍBKOVÁ, Hana ŽOFKOVÁ a Zuzana LIPTÁKOVÁ. *Raduga Plus 1: ruština pro základní školy a víceletá gymnázia*. Plzeň: Fraus, 2019. ISBN 978-80-7489-420-6.

JELÍNEK, Stanislav, Radka HŘÍBKOVÁ, Hana ŽOFKOVÁ a Zuzana LIPTÁKOVÁ. *Raduga plus 2: učebnice : ruština pro základní školy a víceletá gymnázia*. Plzeň: Fraus, 2019. ISBN 978-80-7489-504-3.

JELÍNEK, Stanislav, Radka HŘÍBKOVÁ, Hana ŽOFKOVÁ a Zuzana LIPTÁKOVÁ. *Raduga plus 3: učebnice : ruština pro základní školy a víceletá gymnázia*. Plzeň: Fraus, 2020-. Škola s nadhledem. ISBN 978-80-7489-585-2. Dostupné také z: <http://www.skolasnadhledem.cz>

ORLOVOVÁ, Natalie, Marta VÁGNEROVÁ a Miroslava KOŽUŠKOVÁ. *Snova klass! 1: ruština pro střední školy*. Nové přepracované a doplněné vydání. Praha: Klett, 2018. ISBN 978-80-7397-255-4.

ORLOVOVÁ, Natalia, Marta VÁGNEROVÁ, Miroslava KOŽUŠKOVÁ. *Snova klass! 2: ruština pro střední školy : učebnice a pracovní sešit A2 : metodická příručka A2*. Praha: Klett, [2019]-. ISBN 978-80-7397-307-0.

VALOVA, Liudmila, Varvara GOLOVATINOVÁ a Milena RYKOVSKÁ. *Tvoj šans A1: ruština pro střední a jazykové školy : učebnice s integrovaným pracovním sešitem*. Plzeň: Nakladatelství Fraus, 2018. ISBN 978-80-7489-423-7.

ŽOFKOVÁ, Hana. *Pojechali 1*. Úvaly: Albra, 2002. Pojechali - ruština pro základní školy. ISBN 80-86287-58-0.

ŽOFKOVÁ, Hana. *Pojechali 2*. Úvaly: Albra, 2004. Ruština pro základní školy. ISBN 80-86490-88-2.

ŽOFKOVÁ, Hana. *Pojechali 3: ruština pro základní školy a víceletá gymnázia*. Úvaly: Albra, 2005. Ruština pro základní školy. ISBN 80-7361-007-8.

ŽOFKOVÁ, Hana. *Pojechali 4: ruština pro základní školy a víceletá gymnázia*. Úvaly: Albra, 2006. Ruština pro základní školy. ISBN 80-7361-018-3.

ŽOFKOVÁ, Hana. *Pojechali 5: ruštin[a] pro základní školy a víceletá gymnázia : B1*. Úvaly: Albra, 2008. Učebnice pro základní školy. ISBN 978-80-7361-045-6.

ŽOFKOVÁ, Hana. *Pojechali 6: učebnice ruštiny pro základní školy a víceletá gymnázia : B1/B2*. Úvaly: Albra, 2011. Učebnice pro základní školy. ISBN 978-80-7361-076-0.

ŽOFKOVÁ, Hana. *Pojechali!: rychlý start : A1 : pro základní školy a víceletá gymnázia*. Úvaly: Albra, 2009. Učebnice pro základní školy. ISBN 978-80-7361-056-2.

Elektronické zdroje užité v práci

BALVA, O. P., D. A. BYKOV, A. O. ŽEMEROV a et. al. *Полный справочник школьника: 5-11 классы* [online]. Москва: Эксмо, 2018 [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://books.google.cz/balva>

BASCOM, W. R. Four Functions of Folklore. *The Journal of American Folklore* [online]. American Folklore Society, 1954 [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/536411>

BEN-AMOS, Dan. Toward a Definition of Folklore in Context. *The Journal of American Folklore* [online]. American Folklore Society, 1971, **84**(331) [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/539729?seq=1>

BENEŠ, Bohuslav. *Folklór, folklorismus a lidové tradice v socialistické společnosti* [online]. 1984 [cit. 2021-03-16]. Dostupné z: https://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/107730/D_ScientiaeLitterarum_31-1984-1_19.pdf?sequence=1

BORMENKOVA, T. M. *Русский фольклор в развитии речи детей* [online]. ТЦ Сфера, 2018 [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://books.google.cz/bormenkova>

BRONNER, Simon J., , ed. *The Meaning of Folklore: The Analytical Essays of Alan Dundes* [online]. Utah: Utah State University Press, 2007 [cit. 2021-03-17]. ISBN 978-0-87421-683-7. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1421/jaro2014/ETMB75/Dundes_The_Meaning_of_Folklore.pdf

BURYÁNEK, Jan. Multikulturní výchova v RVP. In: *Metodický portál RVP.CZ* [online]. 2006 [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/o/z/450/multikulturni-vychova-v-rvp.html/>

DUNDES, Alan. *Holy Writ as Oral Lit: The Bible as Folklore* [online]. United States of America: Rowman & Littlefield Publishers, 1999 [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://books.google.cz/dundesalan>

DUNDES, Alan. *Parsing Through Customs: Essays by a Freudian Folklorist* [online]. The University of Wisconsin Press, 1987 [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://books.google.cz/dundes>

FIALOVÁ, Ludmila. Interkulturní kompetence a jejich rozvoj prostřednictvím tělesné výchovy. *Pedagogika* [online]. 2008, LVIII, 21-28 [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://pages.pedf.cuni.cz/pedagogika/?p=1180>

FORSYTH, Mark. The surprising origins of famous Christmas carols. *BBC: Culture* [online]. 2016 [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/culture/article/20161220-the-surprising-origins-of-famous-christmas-carols>

FRANC, Aleš. Šel pan učitel... aneb Dětský folklor na počátku 21. století. In: *Metodický portál RVP.CZ* [online]. 2012 [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c>

GOLOVKO, Ž. S. Культура и язык: аспекты взаимодействия. *Научные ведомости* [online]. 2008, (12) [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: <https://cyberleninka.ru/article/n/kultura-i-yazyk-aspekty-vzaimodeystviya/viewer>

GRAKHOVA, Svetlana a et al. *Children's folklore as a basis for teaching reading and text analysis: El folclore infantil como base de la enseñanza de la lectura y el análisis del texto* [online]. 2019 [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://www.revistaespacios.com/a19v40n21/a19v40n21p11.pdf>

HAMER, Lynne. Folklore in Schools and Multicultural Education: Toward Institutionalizing Noninstitutional Knowledge. *The Journal of American Folklore* [online]. American Folklore Society, 1999, (447) [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/541265>

HASIL, Jiří a et al. *Sociokulturní kompetence ve výuce cizích jazyků (a češtiny pro cizince): Sborník z mezinárodního semináře* [online]. Poděbrady, 2008 [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: http://ujop.cuni.cz/upload/stories/vtc/konference/UJOP_2008_konference_sbornik.pdf

HAVELKOVÁ, Lenka. Jazyková výchova ve škole 21. století: ÚTVARY LIDOVÉ SLOVESNOSTI VE VÝUCE CIZÍHO JAZYKA SE ZAMĚŘENÍM NA RUŠTINU Forms of

Folk Literature in Teaching Foreign Languages (Focused on Russian). *Didaktické studie* [online]. 2013, 5(1) [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/el/sci/havelkova>

JAROCKAJA, L. V. *Иностранный язык и становление профессиональной личности (неязыковой вуз)* [online]. Триумф, 2016 [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://books.google.cz/jarockaja>

JENIKJEJEVOVÁ, A. R. *Этнопедагогический потенциал музыкального фольклора в системе народной художественной культуры* [online]. Москва: Директ-Медиа, 2017 [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://books.google.cz/jenikjejeva>

KIRKPATRICK, P. G. *The Old Testament and Folklore Study* [online]. Sheffield Academic Press, 1988 [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://books.google.cz/kirkpatrick>

KOROVINOVÁ V. J. *Русская литература в школе: фольклор, И. А. Крылов, М. Е. Салтыков-Щедрин, Ф. И. Тютчев, А. П. Чехов* [online]. Москва: Владос, 2018 [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://books.google.cz/korovina>

KOSTKOVÁ, Klára. Interkulturní komunikační kompetence: klasifikace modelů. In: *Orbis scholae* [online]. 2013 [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: https://karolinum.cz/data/clanek/4985/OS_1_2013_final_03_Kostkova.pdf

KREKOVIČOVÁ, Eva. OBRADOVÝ FOLKLÓR. *Centrum pre tradičnú ľudovú kultúru* [online]. [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://www.ludovakultura.sk/polozka-encyklopedie/obradovy-folklor/>

KURGANOV, Jefim. *Анекдот как жанр русской словесности* [online]. 2015 [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://books.google.cz/kurganov>

LOPATIN, Ivan A. *The Role of Folklore in Teaching Language and Literature* [online]. 1951 [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/j.1540-4781.1951.tb01647.x>

MIŠTEROVÁ, Ivona a et al. *Rozvíjení interkulturní komunikační kompetence ve výuce cizích jazyků* [online]. Plzeň, 2016 [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://dspace5.zcu.cz/bitstream/11025/29323/1/Rozv%C3%ADjen%C3%AD%201.pdf>

NAJVAROVÁ, Veronika, Petr NAJVAR a . *Komunikační přístup ve výuce cizích jazyků: záležitost politických dokumentů či reálné praxe?* [online]. In: . [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://core.ac.uk/download/pdf/51296433.pdf>

NEČASOVÁ, Pavla. Jazyková výchova ve škole 21. století: INTEGRATIVNÍ PŘÍSTUP K NÁCVIKU VÝSLOVNOSTI VE VÝUCE CIZÍCH JAZYKŮ Integrative Approach To Pronunciation Practice in Foreign Language Teaching. *Didaktické studie* [online]. 2013, 5(1) [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://pages.pedf.cuni.cz/didakticke-studie/necasova>

NĚZDEMKOVSKAJA, G. V. *Становление этнопедагогике России* [online]. Litres, 2019 [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://books.google.cz/nezdemkovskaja>

NGUYEN, Dong, Dolf TRIESCHNIGG, Theo MEDER a Mariët THEUNE. *Automatic classification of folk narrative genres* [online]. 2012 [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: <https://research.utwente.nl/files/5367259/nguyen-lthist2012.pdf>. University of Twente, Enschede, The Netherlands, Meertens Institute, Amsterdam, The Netherlands.

PECHÁČEK, Stanislav. *Lidová píseň a sborová tvorba* [online]. Univerzita Karlova v Praze, 2010 [cit. 2021-04-03]. ISBN 978-80-246-2340-5. Dostupné z: <https://books.google.cz/pechacek>

POTAŠOVOVÁ, K. A. *История русской устной словесности: Учебное пособие* [online]. Проспект, 2019 [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://books.google.cz/potashova>

PROPP, V. J. *Фольклористика и этнография* [online]. 1998 [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.textologia.ru/literature/russkiy-folklor/osnovnye-ponjatija-folklor/folkloristika-i-etnografiya/3402/?q=471&n=3402>

Rámcový vzdělávací program pro gymnázia. In: . Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007. Dostupné také z: <http://www.nuv.cz/file/159>

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. In: . Praha, 2017. Dostupné také z: <http://www.nuv.cz/file/4986/>

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. In: . Praha, 2021. Dostupné také z: <http://www.nuv.cz/file/4982/>

RISAGER, Karen. *Language and Culture: Global Flaws and Local Complexity* [online]. Great Britain: Cromwell Press, 2006 [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=>

ROMAŠEVSKÁ, Kateřina a Josip LAH. *Nový přístup k lingvorealitám* [online]. 2019 [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://docplayer.cz/181366841-Novy-pristup-k-lingvorealiim-1.html>. Studie z aplikované lingvistiky.

SIVOCHINOVÁ, I. A. *Полная хрестоматия по литературе: 8-9 классы* [online]. Олма-Пресс, 2002 [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://books.google.cz/sivochina>

SKUBAČEVSKAJA, L. A., T. V. NADOZIRNAJA a N. V. SLAUTINOVÁ. *ЕГЭ Литература: Универсальный справочник* [online]. Москва: Эксмо, 2019 [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://books.google.cz/skubachevskaja>

SOCHROVÁ, Marie. *Kompletní přehled české a světové literatury* [online]. Fragment, 2011 [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://books.google.cz/sochrova>

SOKOLOV, J. M. *Русский фольклор: Устное народное творчество, часть 1* [online]. 4. Москва: Юрайт, 2018 [cit. 2021-03-18]. ISBN 978-5-534-07203. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id>

SOKOLOV, J. M. *Русский фольклор: Устное народное творчество, часть 2* [online]. 4. Москва: Юрайт, 2018 [cit. 2021-03-18]. ISBN 978-5-534-07203-7.

SOLONCOVA, L. P. *Методика обучения иностранным языкам: Часть 1 - базовый курс* [online]. Владос, 2018 [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://books.google.cz/soloncova>

Společný evropský referenční rámec pro jazyky: Jak se učíme jazykům, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme. In: . Council of Europe, 2001. Dostupné také z: <https://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/spolecny-evropsky-referencni-ramec-pro-jazyky>

ŠEBESTA, Karel, Eva LEHEČKOVÁ a et al. *Aplikovaná lingvistika: Příručka pro studenty Bc. studia ČJL* [online]. Univerzita Karlova v Praze, 2016 [cit. 2021-04-03]. ISBN 978-80-246-3277-3. Dostupné z: <https://books.google.cz/sebesta>

ŠINDELÁŘOVÁ, Jaromíra. Sociokulturní kompetence pro pracovníky škol a školských zařízení. In: *Metodický portál RVP.CZ* [online]. 2011 [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/>

ŠMÍDOVÁ, Tereza. Integrovaná výuka cizího jazyka a obsahu - jak začít? In: *Metodický portál RVP.CZ* [online]. 2010 [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/>

ŠTRÁFELDOVÁ, Milena. *Folklor nezanikne, dokud budou lidé komunikovat, říká etnolog Petr Janeček* [online]. 2009 [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: <https://cesky.radio.cz/folklor-nezanikne-dokud-budou-lide-komunikovat-rika-etnolog-petr-janecek-8587267>

TUCKER, E. *Children's Folklore: A Handbook* [online]. United States of America: Greenwood Press, 2008 [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://books.google.cz/tucker>

VOTRUBA, Adam. „VINNETOU SE Z OKNA SMĚJE.“: SOUČASNÁ FOLKLORNÍ POEZIE DĚTÍ. *Český lid* [online]. Institute of Ethnology, Czech Academy of Sciences, 2007, 377-409 [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/42640119?seq=1>

WATTS, L. S. *Encyclopedia of American Folklore* [online]. United States of America: Facts on File, 2007 [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://books.google.cz/watts>

ZIMA, Petr. K vztahu jazyka a kultury: К отношению языка и культуры / Les rapports de la langue et de la culture. *Slovo a slovesnost* [online]. 1978, **39**(3-4) [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <http://sas.ujc.cas.cz/archiv.php?art=2570>

ŽABINOVÁ, J. M. *Семантика народной культуры в литературе: Материалы международной научно-практической конференции* [online]. Москва: МПГУ, 2018 [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://books.google.cz/zhabina>

● Resumé

Diplomová práce byla věnována analýze učebních souborů ruštiny, které jsou nejčastěji využívány na českých základních a středních školách. Hlavním cílem práce bylo zjistit, jaké folklórní žánry se v těchto učebnicích vyskytují, s jakou frekvencí a jakým způsobem je s nimi pracováno, příp. jaké způsoby práce s vybranými jevy autoři doporučují.

Na základě námi provedené analýzy bylo zjištěno, že ponejvíce se folklórní žánry vyskytují v učební sadě Pojechali, a to celkem v 416 případech (tabulka 34, viz Příloha č. 6). Toto číslo reflektuje počet učebnic, jimiž sada Pojechali disponuje, neboť sestává z šesti učebnic a jednoho dílu Pojechali Rychlý start. Nejčastěji jsou pak žákům v souboru Pojechali dle tabulky 35 nabízeny vtipy (82x) a hádanky (81x), které slouží jako motivační prvky a činí výuku atraktivnější. Následovaly učební soubory Raduga po-novomu se 77 případy, Tvoj šans se 73 prvky, Raduga Plus s 58 vzorky a nakonec Snova Klass s 48 folklórními jevy. Druhý největší výsledný počet folklórních prvků v učební sadě Raduga po-novomu odpovídá počtu dílů, z nichž soubor sestává, neboť se jedná o pětidílnou sadu; podobně jako Pojechali proto disponuje oproti ostatním učebním sadám větším vzorkem folklórních žánrů.

Dále bylo zjištěno, že všechny učebnice v souhrnu nabízejí 19 různorodých folklórních žánrů (tabulka 35). Převahu tvoří vtipy (136x), hádanky (96x) a jazykolamy (89x). Tyto prvky bývají do učebnic zahrnovány ve větším měřítku, neboť si kladou za cíl žáka nejen pobavit, ale i kupř. rozšířit jeho slovní zásobu. Jazykolamy, jež lze najít především v úvodních dílech učebních souborů, pak žákům pomáhají s osvojením fonetické stránky jazyka, rytmu či jeho intonačních konstrukcí. Učebnice příliš neoplývají podobenstvím či pověrovou povídkou, a to pravděpodobně jak z důvodu nízké autenticity těchto prvků, tak morálního charakteru; či, v případě pověrové povídky, mystična, které daný žánr doprovází. Lze proto stran žáků očekávat spíše preferenci v oblasti žánrů, jež cílí na konkrétní věkovou skupinu a snaží se přiblížit jejich zájmům a současným trendům.

V oblasti specifikace zadání bylo zjištěno, že specifikovaná zadání tvoří v učebnicích ruštiny převahu ve 240 případech, nspecifikovaná pak ve 174 vzorcích (tabulka 36). Převahu opět tvoří učebnice Pojechali, a to z důvodu počtu učebnic, z nichž celá série sestává. Specifikovaná zadání přispívají k větší ochotě k práci, neboť žáci přesně vědí, co se od nich očekává.

Z hlediska typologie úloh, jež se v učebnicích vyskytují, je třeba konstatovat, že převažují receptivně zaměřené úlohy (242x) (tabulka 37). Jazykový typ úloh je v učebnicích obsažen celkem 184x. Nejbohatší na tyto prvky je učební sada Pojechali (162x receptivní úlohy, 115x jazyková cvičení).

Z konkrétních úloh pak převahu tvoří perceptivně orientované úlohy (198x). Následují prosté otázky v zadání, na něž lze odpovědět jednoslovně a které nepředstavují přílišný potenciál pro aktivizaci žáka (75x). Dále učebnice disponují kupř. překladovými úlohami (41x), doplňováním slov do textu (taktéž 41x) či vlastní formulací myšlenek (29x) (tabulka 38).

Převaha folklórních jevů v učebnicích Pojehali odpovídá počtu děl, z nichž sada sestává, ale také svou orientací na žáky základních škol a vybraných ročníků víceletých gymnázií.

Vyhodnocení souborů nelze považovat za konečné, neboť učební soubory Snova Klass a Tvoj šans nepředstavují prozatím ucelenou sadu, a to z důvodu očekávané publikace jejich posledních děl.

Učebnice ruského jazyka dle výsledků námi provedené analýzy nabízejí pestrou škálu folklórních prvků, avšak využití jejich potenciálu závisí zejména na učiteli, neboť učebnice mnohdy nikterak nspecifikují doporučený způsob práce.

● Резюме

Дипломная работа посвящена анализу избранных учебных комплектов русского языка и присутствию фольклорных жанров в этих учебниках. Целью работы является точный анализ частоты и способа работы с фольклорными элементами в учебниках Поехали, Снова Класс, Радуга Плюс, Твой шанс и Радуга по-новому.

Было обнаружено, что самым большим числом фольклорных элементов (416х) пользуется учебник Поехали (таблица 34). Это число отражается в количестве учебников, из которых Поехали состоит. Значит, весь комплект состоит из шести учебников и одного тома Поехали Быстрый старт, который является сочетанием первых двух учебников комплекта. Целью этого учебника является облегчение введения в иностранный язык. Сет Поехали определен прежде всего для учеников начальной школы и избранных курсов гимназии. Поэтому, возможно рассчитывать на то, что такое условие будет отражено также в структуре упражнений, с которыми ученики должны работать. Комплект Поехали употребляет большое количество фольклорных элементов и способов работы с ними. Как показывает таблица 35, самыми частыми в комплекте Поехали являются шутки (82х) и загадки (81х). Эти фольклорные элементы являются мотивационной частью урока. Следует комплект Радуга по-новому с 77 элементами, Твой шанс с 73 явлениями, Радуга Плюс с 58 и Снова Класс с 48 фольклорными жанрами. Так как Радуга по-новому состоит из 5 томов, итоговое количество фольклорных элементов в этих томах на много больше, чем например у двухтомного комплекта. Эти 5 томов стремятся довести ученика до языкового уровня B1.

На основе анализом полученных данных можно констатировать, что учебники русского языка в чешской среде располагают 19 разнообразными фольклорными жанрами (таблица 35). Преобладают шутки (136х), загадки (96х) и скороговорки (86х). Шутки представляют мотивационный элемент для урока и их целью является развлечение и расширение словарного запаса учеников. Так как они не ограничены возрастом, шутки являются подходящим для учебников и уроков фольклорным жанром. Они также бывают аутентичны, так как описывают ситуации, с которыми ученики могут отождествиться. Загадки, подобным образом, как и шутки, могут привлечь учеников начальной и средней школы. Ученики после разрешения загадок будут чувствовать себя хорошо, так как они успели это сделать без помощи, и даже не заметили, что одновременно с этим занимаются. Скороговорки можно найти прежде всего в начальных томах учебников русского языка. Они знакомят ученика с фонетической стороной языка,

позволяют тренировку органов речи и усвоение ИК или правильного ритма речи. Малейшее количество фольклорных жанров в учебниках русского можно приписать притчам или суевериям. Эти жанры появляются в учебниках только один раз; вероятно поэтому, что притчам присужден моральный характер и суевериям какой-то оттенок мистицизма. Значит, ученикам будут более близкими жанры, которые обладают аутентичностью, хотя и приближены к ученикам и их интересам, и целью которых является конкретная возрастная категория.

С точки зрения спецификации фольклорных жанров было обнаружено, что во всех учебных комплексах преобладают определённые упражнения (240х), между тем как неопределённых упражнений можно найти в учебниках русского языка 174 (таблица 36). Конкретно определённые упражнения мотивируют учеников и позволяют заниматься русским также вне школы, так как ученики точно знают, что им надо делать в приведённых упражнениях. Наоборот, неопределённые упражнения причиняют, что ученики их могут легко просмотреть, игнорировать или даже чувствовать неохоту их выполнять.

Анализ был также проведён с точки зрения типологии упражнений, которые в учебниках появляются. Приобретённые данные показывают, что в учебных комплексах преобладает рецептивный тип упражнений (242 примера; 162 примера в Поехали) (таблица 37). Упражнения этого типа направлены на чтение или слушание текста. Значит, большинство фольклорных жанров направлено на восприятие, так как текст сначала должен пройти органами чувства, прежде чем ученики могут с текстом работать дальше. Последует языковой тип упражнений (184 примера всего; 115 элементов в Поехали). На основе приобретённых данных можно сказать, что комплект Поехали богат фольклорными жанрами, так как он состоит из семи томов. Языковые упражнения готовят ученика к активной продукции и одновременно ему позволяют усвоение необходимых языковых средств.

На основе таблицы 38 можно приводить самые частые упражнения, которые сопровождают фольклорные жанры в учебниках русского языка. Преобладают перцептивно ориентированные упражнения (чтение, слушание) с возможным повторением или декламацией (198х). Как уже было упомянуто выше, упражнения этого типа преобладают, так как все фольклорные жанры должны сначала пройти органами чувства. Последуют простые вопросы в задании. Однако, такие задания не активизируют учеников достаточно, так как на них можно ответить простыми *да-нет*. Поехали такими вопросами обладает в 50 примерах, между тем как остальные учебники предлагают такие

вопросы только в единицах примеров. Учебники русского дальше вместе с фольклорными жанрами предлагают такие упражнения, как перевод текста (41х), дополнение слов или их поиск в тексте (41х), или собственную и активную формулировку мыслей (29х). Все нами приведённые примеры упражнений преобладают в комплекте Поехали.

Превосходство фольклорных элементов в учебниках Поехали соответствует их направлению к ученикам начальной школы и избранных курсов многолетней гимназии, а также множеством томов, которыми комплект располагает, так как Поехали состоит из шести томов и одного вводного, который является сочетанием первых двух томов.

Надо констатировать, что проведённый нами анализ нельзя считать комплексным, так как заключительные тома Снова Класс и Твой шанс ещё не были опубликованы.

Приведённые учебники русского языка являются хорошим источником разнообразных фольклорных жанров. Однако, применение их потенциала в практике зависит от учителя; так как в этих учебниках часто отсутствуют конкретные задания.

• Seznam grafů

GRAF 1	62
GRAF 2	64
GRAF 3	65
GRAF 4	66
GRAF 5	67
GRAF 6	69
GRAF 7	207
GRAF 8	208
GRAF 9	209
GRAF 10	210
GRAF 11	211
GRAF 12	213
GRAF 13	214
GRAF 14	235
GRAF 15	236
GRAF 16	237
GRAF 17	238
GRAF 18	239
GRAF 19	240
GRAF 20	241
GRAF 21	255
GRAF 22	256
GRAF 23	257
GRAF 24	258
GRAF 25	259
GRAF 26	260
GRAF 27	280
GRAF 28	281
GRAF 29	282
GRAF 30	283
GRAF 31	284

GRAF 32	286
GRAF 33	286
GRAF 34	287
GRAF 35	289
GRAF 36	290
GRAF 37	290
GRAF 38	291
GRAF 39	293
GRAF 40	294

• Seznam tabulek

TABULKA 1 - CELKOVÝ POČET FOLKLÓRNÍCH PRVKŮ V JEDNOTLIVÝCH DÍLECH RADUGA PLUS	318
TABULKA 2 - VÝSKYT KONKRÉTNÍCH FOLKLÓRNÍCH ŽÁNŘŮ V JEDNOTLIVÝCH DÍLECH RADUGA PLUS	318
TABULKA 3 – SPECIFIKACE ZADÁNÍ FOLKLÓRNÍCH ŽÁNŘŮ V JEDNOTLIVÝCH DÍLECH RADUGA PLUS	318
TABULKA 4 – SPECIFIKACE ZADÁNÍ DLE JEDNOTLIVÝCH FOLKLÓRNÍCH ŽÁNŘŮ V RADUGA PLUS	319
TABULKA 5 – ROZLOŽENÍ ZPŮSOBU PRÁCE S FOLKLÓRNÍMI PRVKY DLE SPECIFIKACE ZADÁNÍ V JEDNOTLIVÝCH DÍLECH RADUGA PLUS	319
TABULKA 6 – SOUHRNNÝ VÝČET ZPŮSOBU PRÁCE S FOLKLÓRNÍMI PRVKY V RADUGA PLUS DLE KONKRÉTNÍHO ZADÁNÍ	320
TABULKA 7 – CELKOVÝ POČET FOLKLÓRNÍCH PRVKŮ V JEDNOTLIVÝCH DÍLECH POJECHALI	322
TABULKA 8 - VÝSKYT KONKRÉTNÍCH FOLKLÓRNÍCH ŽÁNŘŮ V JEDNOTLIVÝCH DÍLECH POJECHALI	322
TABULKA 9 - SPECIFIKACE ZADÁNÍ FOLKLÓRNÍCH ŽÁNŘŮ V JEDNOTLIVÝCH DÍLECH POJECHALI	323
TABULKA 10 - SPECIFIKACE ZADÁNÍ DLE JEDNOTLIVÝCH FOLKLÓRNÍCH ŽÁNŘŮ V POJECHALI I	323
TABULKA 11 - SPECIFIKACE ZADÁNÍ DLE JEDNOTLIVÝCH FOLKLÓRNÍCH ŽÁNŘŮ V POJECHALI II	324
TABULKA 12 - ROZLOŽENÍ ZPŮSOBU PRÁCE S FOLKLÓRNÍMI PRVKY DLE SPECIFIKACE ZADÁNÍ V JEDNOTLIVÝCH DÍLECH POJECHALI	324
TABULKA 13 - SOUHRNNÝ VÝČET ZPŮSOBU PRÁCE S FOLKLÓRNÍMI PRVKY V POJECHALI DLE KONKRÉTNÍHO ZADÁNÍ I	325
TABULKA 14 - SOUHRNNÝ VÝČET ZPŮSOBU PRÁCE S FOLKLÓRNÍMI PRVKY V POJECHALI DLE KONKRÉTNÍHO ZADÁNÍ II	326
TABULKA 15 – PŘEHLEDNÉ SHRNUÍ VÝSLEDNÉHO POČTU TYPŮ ÚLOH V POJECHALI (SOUHRN TABULEK 13 A 14)	327
TABULKA 16 - CELKOVÝ POČET FOLKLÓRNÍCH PRVKŮ V JEDNOTLIVÝCH DÍLECH RADUGA PO-NOVOMU	328

TABULKA 17 - VÝSKYT KONKRÉTNÍCH FOLKLÓRNÍCH ŽÁNŘŮ V JEDNOTLIVÝCH DÍLECH RADUGA PO-NOVOMU	328
TABULKA 18 - SPECIFIKACE ZADÁNÍ FOLKLÓRNÍCH ŽÁNŘŮ V JEDNOTLIVÝCH DÍLECH RADUGA PO-NOVOMU	329
TABULKA 19 - SPECIFIKACE ZADÁNÍ DLE JEDNOTLIVÝCH FOLKLÓRNÍCH ŽÁNŘŮ V RADUGA PO- NOVOMU	329
TABULKA 20 - ROZLOŽENÍ ZPŮSOBU PRÁCE S FOLKLÓRNÍMI PRVKY DLE SPECIFIKACE ZADÁNÍ V JEDNOTLIVÝCH DÍLECH RADUGA PO-NOVOMU	329
TABULKA 21 - SOUHRNNÝ VÝČET ZPŮSOBU PRÁCE S FOLKLÓRNÍMI PRVKY V RADUGA PO- NOVOMU DLE KONKRÉTNÍHO ZADÁNÍ	330
TABULKA 22 - CELKOVÝ POČET FOLKLÓRNÍCH PRVKŮ V JEDNOTLIVÝCH DÍLECH SNOVA KLASS	332
TABULKA 23 - VÝSKYT KONKRÉTNÍCH FOLKLÓRNÍCH ŽÁNŘŮ V JEDNOTLIVÝCH DÍLECH SNOVA KLASS	332
TABULKA 24 - SPECIFIKACE ZADÁNÍ FOLKLÓRNÍCH ŽÁNŘŮ V JEDNOTLIVÝCH DÍLECH SNOVA KLASS	332
TABULKA 25 - SPECIFIKACE ZADÁNÍ DLE JEDNOTLIVÝCH FOLKLÓRNÍCH ŽÁNŘŮ V SNOVA KLASS	333
TABULKA 26 - ROZLOŽENÍ ZPŮSOBU PRÁCE S FOLKLÓRNÍMI PRVKY DLE SPECIFIKACE ZADÁNÍ V JEDNOTLIVÝCH DÍLECH SNOVA KLASS	333
TABULKA 27 - SOUHRNNÝ VÝČET ZPŮSOBU PRÁCE S FOLKLÓRNÍMI PRVKY V SNOVA KLASS DLE KONKRÉTNÍHO ZADÁNÍ	334
TABULKA 28 - CELKOVÝ POČET FOLKLÓRNÍCH PRVKŮ V JEDNOTLIVÝCH DÍLECH TVOJ ŠANS	336
TABULKA 29 - VÝSKYT KONKRÉTNÍCH FOLKLÓRNÍCH ŽÁNŘŮ V JEDNOTLIVÝCH DÍLECH TVOJ ŠANS	336
TABULKA 30 - SPECIFIKACE ZADÁNÍ FOLKLÓRNÍCH ŽÁNŘŮ V JEDNOTLIVÝCH DÍLECH TVOJ ŠANS	337
TABULKA 31 - SPECIFIKACE ZADÁNÍ DLE JEDNOTLIVÝCH FOLKLÓRNÍCH ŽÁNŘŮ V TVOJ ŠANS	337
TABULKA 32 - ROZLOŽENÍ ZPŮSOBU PRÁCE S FOLKLÓRNÍMI PRVKY DLE SPECIFIKACE ZADÁNÍ V JEDNOTLIVÝCH DÍLECH TVOJ ŠANS	337
TABULKA 33 - SOUHRNNÝ VÝČET ZPŮSOBU PRÁCE S FOLKLÓRNÍMI PRVKY V TVOJ ŠANS DLE KONKRÉTNÍHO ZADÁNÍ	338
TABULKA 34 - CELKOVÝ POČET FOLKLÓRNÍCH PRVKŮ V JEDNOTLIVÝCH DÍLECH VŠECH UČEBNÍCH SOUBORŮ	340

TABULKA 35 - VÝSKYT KONKRÉTNÍCH FOLKLÓRNÍCH ŽÁNŘŮ V JEDNOTLIVÝCH DÍLECH VŠECH UČEBNÍCH SOUBORŮ	340
TABULKA 36 - SPECIFIKACE ZADÁNÍ FOLKLÓRNÍCH ŽÁNŘŮ V JEDNOTLIVÝCH DÍLECH VŠECH UČEBNÍCH SOUBORŮ	341
TABULKA 37 - ROZLOŽENÍ ZPŮSOBU PRÁCE S FOLKLÓRNÍMI PRVKY DLE SPECIFIKACE ZADÁNÍ V JEDNOTLIVÝCH UČEBNÍCH SOUBORECH	341
TABULKA 38 - SOUHRNNÝ VÝČET ZPŮSOBU PRÁCE S FOLKLÓRNÍMI PRVKY VE VŠECH UČEBNÍCH SOUBORECH	342

• Seznam příloh

Příloha 1 – Kvantitativní vyhodnocení analýzy učebního souboru Raduga Plus

Příloha 2 – Kvantitativní vyhodnocení analýzy učebního souboru Pojehali

Příloha 3 – Kvantitativní vyhodnocení analýzy učebního souboru Raduga po-novomu

Příloha 4 – Kvantitativní vyhodnocení analýzy učebního souboru Snova Klass

Příloha 5 – Kvantitativní vyhodnocení analýzy učebního souboru Tvoj šans

Příloha 6 – Kvantitativní souhrnné vyhodnocení analýzy všech učebních soubor

Příloha 1

Kvantitativní vyhodnocení analýzy učebního souboru Raduga Plus

Tabulka 1 - Celkový počet folklórních prvků v jednotlivých dílech Raduga Plus

	RP 1	RP 2	RP 3	Celkem
Celkový počet folklórních prvků v jednotlivých dílech	25	23	10	58

Tabulka 2 - Výskyt konkrétních folklórních žánrů v jednotlivých dílech Raduga Plus

Folklórní žánry	RP 1	RP 2	RP 3	Celkem v celé sadě
Jazykolam	12	2	0	14
Příslloví	5	3	2	10
Hádanka	1	7	3	11
Vtip	3	10	5	18
Rozpočítadla	3	0	0	3
Bajka	1	0	0	1
Říkanka	0	1	0	1

Tabulka 3 – Specifikace zadání folklórních žánrů v jednotlivých dílech Raduga Plus

Specifikace zadání v jednotlivých dílech	RP 1	RP 2	RP 3	Celkem
Zadání specifikováno	9	3	2	14

Zadání nespecifikováno	6	6	4	16
---------------------------	---	---	---	-----------

Tabulka 4 – Specifikace zadání dle jednotlivých folklórních žánrů v Raduga Plus

Specifikace zadání dle jednotlivých folklórních žánrů v celé učební sadě	J	Pří	H	V	Rozp	B	Ří	Celkem
Zadání specifikováno	5	2	2	3	1	1	0	14
Zadání nespecifikováno	1	5	1	8	0	0	1	16

Tabulka 5 – Rozložení způsobu práce s folklórními prvky dle specifikace zadání v jednotlivých dílech Raduga Plus

Rozložení způsobu práce s folklórními prvky dle specifikovaného zadání v jednotlivých učebnicích Raduga Plus	RP 1	RP 2	RP 3	Celkem typů úloh
Receptivní typ úlohy	9	3	2	14
Jazykový typ úlohy	8	2	2	12
Reproduktivní typ úlohy	2	0	0	2

Produktivní typ úlohy	0	0	0	0
Vlastní řečové cvičení s porozuměním	1	0	0	1

Tabulka 6 – Souhrnný výčet způsobu práce s folklórními prvky v Raduga Plus dle konkrétního zadání

Souhrnný výčet způsobu práce s folklórními prvky dle konkrétního zadání	J	Pří	H	V	Rozp	B	Ří	Celkem
Poslech (+opakování)	4	0	0	0	0	0	0	4
Přečtení (+opakování)	1	1	1	3	1	1	0	8
Odhad významu slova/práce se slovníkem	1	1	2	1	0	1	0	6
Učení z paměti	5	0	0	1	1	0	0	7
Odpovědi na otázky k textu	0	1	0	1	0	1	0	3
Prostá otázka v zadání (např. <i>Чмо эмо?</i>)	1	1	1	0	0	1	0	4

Vlastní formulace myšlenek	0	0	0	1	0	1	0	2
Reprodukce textu (obsahu aj.)	0	0	0	1	0	1	0	2
Překlad textu	0	0	1	0	0	0	0	1

Příloha 2

Kvantitativní vyhodnocení analýzy učebního souboru Pojechali

Tabulka 7 – Celkový počet folklórních prvků v jednotlivých dílech Pojechali

	P RS	P 1	P 2	P 3	P 4	P 5	P 6	Celkem prvků v celé sadě P
Celkový počet folklórních prvků v jednotlivých dílech	35	78	61	118	67	41	16	416

Tabulka 8 - Výskyt konkrétních folklórních žánrů v jednotlivých dílech Pojechali

Folklórní žánry	P RS	P 1	P 2	P 3	P 4	P 5	P 6	Celkem
Pohádka	2	6	4	2	1	1	1	17
Píseň	8	8	6	6	8	7	2	45
Lidový popěvek	0	0	0	8	6	6	1	21
Rozpočítadla	2	6	2	1	0	1	0	12
Rýmovačka	5	3	7	2	3	2	1	23
Jazykolam	8	12	1	7	0	2	0	30
Hádanka	2	15	19	39	6	0	0	81
Říkanka	0	21	3	1	0	0	0	25
Hra	0	0	1	0	5	1	0	7
Příslloví	0	1	0	2	1	6	0	10
Vtip	3	6	11	29	18	13	2	82
Básnička	3	0	6	20	8	2	1	40
Bajka	1	0	1	0	0	0	0	2

Rčení a pořekadla	1	0	0	1	1	0	4	7
Legenda	0	0	0	0	3	0	3	6
Podobenství	0	0	0	0	0	0	1	1
Pranostika	0	0	0	0	7	0	0	7

Tabulka 9 - Specifikace zadání folklórních žánrů v jednotlivých dílech Pojechali

Specifikace zadání v jednotlivých dílech	P RS	P 1	P 2	P 3	P 4	P 5	P 6	Celkem
Zadání specifikováno	16	21	29	34	31	23	8	162
Zadání nespecifikováno	13	31	17	35	18	5	5	124

Tabulka 10 - Specifikace zadání dle jednotlivých folklórních žánrů v Pojechali I

Specifikace zadání dle jednotlivých folklórních žánrů v celé učební sadě I	P	Pí	LP	Rozp	Rým	J	H	Ří	Hra	Celkem
Zadání specifikováno	10	20	13	6	13	4	18	9	7	100
Zadání nespecifikováno	7	25	7	6	7	9	16	6	0	83

Tabulka 11 - Specifikace zadání dle jednotlivých folklórních žánrů v Pojechali II

Specifikace zadání dle jednotlivých folklórních žánrů v celé učební sadě II	Pří	V	Bás	B	Rč	L	Pod	Pra	Celkem
Zadání specifikováno	3	23	28	2	0	4	1	1	62
Zadání nespecifikováno	1	27	7	0	4	2	0	0	41

Tabulka 12 - Rozložení způsobu práce s folklórními prvky dle specifikace zadání v jednotlivých dílech Pojechali

Rozložení způsobu práce s folklórními prvky dle specifikovaného zadání v jednotlivých učebnicích Pojechali	P RS	P 1	P 2	P 3	P 4	P 5	P 6	Celkem jednotlivých úloh
Receptivní typ úlohy	16	21	29	34	31	23	8	162
Jazykový typ úlohy	13	10	16	26	24	21	5	115
Reproduktivní typ úlohy	1	1	4	4	10	7	1	28

Produktivní typ úlohy	0	1	5	4	7	3	2	22
Vlastní řečové cvičení s porozuměním	3	5	4	7	2	0	1	22

Tabulka 13 - Souhrnný výčet způsobu práce s folklórními prvky v Pojechali dle konkrétního zadání I

Souhrnný výčet způsobu práce s folklórními prvky dle konkrétního zadání I	P	Pí	LP	Rozp	Rým	J	H	Ří	Hra	Celkem
Čtení/poslech + opakování/recitace	4	9	12	6	6	5	4	2	5	53
Učení z paměti	2	7	0	2	2	0	0	1	0	14
Prostá otázka v zadání (např. <i>Чмо эмо?</i>)	6	5	0	1	10	3	2	4	0	31
Otázky k textu	3	0	0	0	3	0	1	0	1	8
Dramatizace	4	1	0	0	0	1	0	0	0	6
Obměna textu	0	0	0	0	1	0	3	1	0	5
Vlastní aktivní formulace myšlenek	1	3	0	1	0	0	1	2	1	9
Překlad	1	0	0	0	2	1	1	0	0	5
Práce se slovníkem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Doplnění slov a hledání v textu	0	2	0	0	0	0	9	5	0	16
Reprodukce textu	2	0	0	0	0	0	2	0	1	5

Zpěv/tanec	0	9	0	0	2	0	0	1	0	12
Formulace pravidla	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Vzpomeňte, porovnejte	0	1	0	0	2	1	1	1	1	7
Výběr varianty	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2
Ukaž/vyřeš/vysvětli	0	0	0	0	0	0	7	0	3	10

Tabulka 14 - Souhrnný výčet způsobu práce s folklórními prvky v Pojechali dle konkrétního zadání II

Souhrnný výčet způsobu práce s folklórními prvky dle konkrétního zadání II	Pří	V	Bás	B	Rč	L	Pod	Pra	Celkem
Čtení/poslech + opakování/recitace	0	11	25	1	0	3	1	0	41
Učení zpaměti	0	0	3	1	0	0	0	0	4
Prostá otázka v zadání (např. <i>Чмо эмо?</i>)	3	4	8	0	0	2	1	1	19
Otázky k textu	0	1	9	0	0	2	1	1	14
Dramatizace	0	4	1	0	0	0	0	0	5
Obměna textu	0	6	4	0	0	0	0	0	10
Vlastní aktivní formulace myšlenek	0	2	4	1	0	1	0	1	9
Překlad	2	6	5	1	0	0	0	1	15
Práce se slovníkem	0	2	0	0	0	0	0	0	2
Doplnění slov a hledání v textu	0	6	6	0	0	1	0	0	13

Reprodukce textu	0	7	4	0	0	2	0	0	13
Zpěv/tanec	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Formulace pravidla	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vzpomeňte, porovnejte	0	0	7	2	0	1	0	0	10
Výběr varianty	0	1	1	0	0	0	0	0	2
Ukaž/vyřeš/vysvětli	0	3	3	0	0	0	0	0	6

Tabulka 15 – Přehledné shrnutí výsledného počtu typů úloh v Pojechali (souhrn tabulek 13 a 14)

Typy úloh	Celkem typů úloh
Čtení/poslech + opakování/recitace	94
Učení z paměti	18
Prostá otázka v zadání (např. <i>Чмо эмо?</i>)	50
Otázky k textu	22
Dramatizace	11
Obměna textu	15
Vlastní aktivní formulace myšlenek	18
Překlad	20
Práce se slovníkem	2
Doplnění slov a hledání v textu	29
Reprodukce textu	18
Zpěv/tanec	12
Formulace pravidla	1
Vzpomeňte, porovnejte	17
Výběr varianty	4
Ukaž/vyřeš/vysvětli	16

Příloha 3

Kvantitativní vyhodnocení analýzy učebního souboru Raduga po-novomu

Tabulka 16 - Celkový počet folklórních prvků v jednotlivých dílech Raduga po-novomu

	RN 1	RN 2	RN 3	RN 4	RN 5	Celkem prvků v celé sadě RN
Celkový počet folklórních prvků v jednotlivých dílech	19	11	37	5	5	77

Tabulka 17 - Výskyt konkrétních folklórních žánrů v jednotlivých dílech Raduga po-novomu

Folklórní žánry	RN 1	RN 2	RN 3	RN 4	RN 5	Prvků celkem v celé sadě RN
Pohádka	1	0	0	0	0	1
Jazykolam	5	2	0	0	0	7
Píseň	1	0	0	0	0	1
Hádanka	1	2	0	0	0	3
Rčení a pořekadlo	0	0	22	0	0	22
Pranostika	0	0	1	0	0	1
Rýmovačka	2	0	0	0	0	2
Říkanka	0	0	1	0	0	1
Příslolí	2	0	4	0	2	8
Legenda	0	0	1	0	0	1
Vtip	7	9	6	5	2	29
Bajka	0	0	0	0	1	1

Tabulka 18 - Specifikace zadání folklórních žánrů v jednotlivých dílech Raduga po-novomu

Specifikace zadání v jednotlivých dílech	RN 1	RN 2	RN 3	RN 4	RN 5	Specifikováno celkem v celé sadě RN
Zadání specifikováno	11	1	9	0	1	22
Zadání nespecifikováno	2	7	5	5	4	23

Tabulka 19 - Specifikace zadání dle jednotlivých folklórních žánrů v Raduga po-novomu

Specifikace zadání dle jednotlivých folklórních žánrů v celé učební sadě	P	J	Pí	H	Rč	Pra	Rý	Ří	Pří	L	V	Baj	Celkem
Zadání specifikováno	1	4	1	2	4	0	1	1	1	1	5	1	22
Zadání nespecifikováno	0	0	0	1	0	1	0	0	3	0	18	0	23

Tabulka 20 - Rozložení způsobu práce s folklórními prvky dle specifikace zadání v jednotlivých dílech Raduga po-novomu

Rozložení způsobu práce s folklórními prvky dle specifikovaného zadání v jednotlivých učebnicích Raduga po-novomu	RN 1	RN 2	RN 3	RN 4	RN 5	Celkem jednotlivých úloh
Receptivní typ úlohy	11	1	9	0	1	22
Jazykový typ úlohy	6	1	6	0	1	14

Reproduktivní typ úlohy	0	0	1	0	1	2
Produktivní typ úlohy	1	0	1	0	1	3
Vlastní řečové cvičení s porozuměním	0	0	0	0	0	0

Tabulka 21 - Souhrnný výčet způsobu práce s folklórními prvky v Raduga po-novomu dle konkrétního zadání

Souhrnný výčet způsobu práce s folklórními prvky dle konkrétního zadání	P	J	Pí	H	Rč	Pra	Rý	Ří	Pří	L	V	Baj	Celkem
Poslech (+opakování)	1	4	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	7
Přečtení (+opakování)	0	0	0	0	2	0	1	0	1	0	4	1	9
Odhadnutí významu slova/práce se slovníkem	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Učení z paměti	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Prostá otázka v zadání (např. <i>Чмо эмо?</i>)	1	4	0	2	1	0	0	0	0	0	1	0	9
Vlastní formulace myšlenek	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	3
Překlad textu	0	0	0	0	3	0	0	0	1	0	0	1	5
Doplnění slov do textu	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	2
Reprodukce textu	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	2

Příloha 4

Kvantitativní vyhodnocení analýzy učebního souboru Snova Klass

Tabulka 22 - Celkový počet folklórních prvků v jednotlivých dílech Snova Klass

	SK 1	SK 2	Celkem
Celkový počet folklórních prvků v jednotlivých dílech	19	29	48

Tabulka 23 - Výskyt konkrétních folklórních žánrů v jednotlivých dílech Snova Klass

Folklórní žánry	SK 1	SK 2	Celkem
Jazykolam	19	12	31
Příslloví	0	13	13
Přirovnání	0	1	1
Rčení a pořekadlo	0	3	3

Tabulka 24 - Specifikace zadání folklórních žánrů v jednotlivých dílech Snova Klass

Specifikace zadání v jednotlivých dílech	SK 1	SK 2	Celkem
Zadání specifikováno	7	13	20
Zadání nespecifikováno	0	2	2

Tabulka 25 - Specifikace zadání dle jednotlivých folklórních žánrů v Snova Klass

Specifikace zadání dle jednotlivých folklórních žánrů v celé učební sadě	J	Pří	Přirov	Rč	Celkem
Zadání specifikováno	14	4	1	1	20
Zadání nespecifikováno	0	2	0	0	2

Tabulka 26 - Rozložení způsobu práce s folklórními prvky dle specifikace zadání v jednotlivých dílech Snova Klass

Rozložení způsobu práce s folklórními prvky dle specifikovaného zadání v jednotlivých učebnicích Snova Klass	SK 1	SK 2	Celkem jednotlivých úloh
Receptivní typ úlohy	7	13	20
Jazykový typ úlohy	7	13	20
Reproduktivní typ úlohy	0	0	0
Produktivní typ úlohy	0	2	2

Vlastní řečové cvičení s porozuměním	0	3	3
--	---	---	---

Tabulka 27 - Souhrnný výčet způsobu práce s folklórními prvky v Snova Klass dle konkrétního zadání

Souhrnný výčet způsobu práce s folklórními prvky dle konkrétního zadání	J	Pří	Přirov	Rč	Celkem
Přečtení (+opakování)	14	2	0	0	16
Percepce textu	3	0	0	0	3
Prostá otázka v zadání (např. <i>Чмо эмо?</i>)	0	2	1	1	4
Výběr výrazů na základě textu	0	2	1	1	4
Vyhledávání v textu	0	1	0	0	1
Odpovědi na otázky k textu	0	2	0	0	2
Překlad textu	0	2	0	0	2

Vlastní formulace myšlenek	0	2	0	0	2
----------------------------------	---	---	---	---	---

Příloha 5

Kvantitativní vyhodnocení analýzy učebního souboru Tvoj šans

Tabulka 28 - Celkový počet folklórních prvků v jednotlivých dílech Tvoj šans

	TŠ 1	TŠ 2	Celkem
Celkový počet folklórních prvků v jednotlivých dílech	31	42	73

Tabulka 29 - Výskyt konkrétních folklórních žánrů v jednotlivých dílech Tvoj šans

Folklórní žánry	TŠ 1	TŠ 2	Celkem
Jazykolam	9	0	9
Příслови	13	3	16
Píseň	1	1	2
Rčení a pořekadla	6	16	22
Přirovnání	1	4	5
Pohádka	1	1	2
Bajka	0	1	1
Pověřová povídka	0	1	1
Legenda	0	1	1
Vtip	0	7	7
Pranostika	0	6	6
Hádanka	0	1	1

Tabulka 30 - Specifikace zadání folklórních žánrů v jednotlivých dílech Tvoj šans

Specifikace zadání v jednotlivých dílech	TŠ 1	TŠ 2	Celkem
Zadání specifikováno	7	17	24
Zadání nespecifikováno	8	1	9

Tabulka 31 - Specifikace zadání dle jednotlivých folklórních žánrů v Tvoj šans

Specifikace zadání dle jednotlivých folklórních žánrů v celé učební sadě	J	Pří	Pí	Rč	Přirov	P	B	PovP	L	V	Pra	H	Celkem
Zadání specifikováno	0	6	2	6	2	2	1	1	1	1	1	1	24
Zadání nespecifikováno	7	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	9

Tabulka 32 - Rozložení způsobu práce s folklórními prvky dle specifikace zadání v jednotlivých dílech Tvoj šans

Rozložení způsobu práce s folklórními prvky dle specifikovaného zadání v jednotlivých učebnicích Tvoj šans	TŠ 1	TŠ 2	Celkem jednotlivých úloh
Receptivní typ úlohy	8	16	24

Přiřazování slov	0	1	0	4	1	0	1	0	0	0	0	0	7
Prostá otázka v zadání (např. <i>Чмо эмо?</i>)	0	0	1	1	1	0	1	0	0	1	1	0	6
Vlastní formulace myšlenek	0	1	0	2	1	0	1	0	0	0	1	0	6
Výběr varianty pravda/lež	0	1	0	0	1	0	0	1	1	0	0	0	4
Užití slov ve větě	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	3
Učení z paměti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Rozhodněte, zda...	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Převyprávění textu	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1

Příloha 6

Kvantitativní souhrnné vyhodnocení analýzy všech učebních souborů

Tabulka 34 - Celkový počet folklórních prvků v jednotlivých dílech všech učebních souborů

Učební soubor	Raduga Plus	Raduga po-novomu	Snova Klass	Tvoj šans	Pojechali
Počet prvků celkem	58	77	48	73	416

Tabulka 35 - Výskyt konkrétních folklórních žánrů v jednotlivých dílech všech učebních souborů

Folklórní žánry ve všech učebních souborech	Raduga Plus	Raduga po-novomu	Snova Klass	Tvoj šans	Pojechali	Celkem
Jazykolamy	14	5	31	9	30	89
Příslloví	10	8	13	16	10	57
Přirovnání	0	0	1	5	0	6
Rčení a pořekadla	0	22	3	22	7	54
Písně	0	1	0	2	45	48
Pohádka	0	1	0	2	17	20
Bajka	1	1	0	1	2	5
Hádanka	11	3	0	1	81	96
Říkanka	1	1	0	0	25	27
Vtip	18	29	0	7	82	136
Legenda	0	1	0	1	6	8

Pranostika	0	1	0	6	7	14
Rýmovačka	0	2	0	0	23	25
Pověřová povídka	0	0	0	1	0	1
Rozpočítadla	3	0	0	0	12	15
Básnička	0	0	0	0	40	40
Hra	0	0	0	0	7	7
Podobenství	0	0	0	0	1	1
Lidový popěvek	0	0	0	0	21	21

Tabulka 36 - Specifikace zadání folklórních žánrů v jednotlivých dílech všech učebních souborů

Specifikace zadání ve všech učebních souborech	Raduga Plus	Raduga po- novomu	Snova Klass	Tvoj šans	Pojechali	Celkem
Zadání specifikováno	14	20	20	24	162	240
Zadání nespecifikováno	16	23	2	9	124	174

Tabulka 37 - Rozložení způsobu práce s folklórními prvky dle specifikace zadání v jednotlivých učebních souborech

Rozložení způsobu práce s folklórními prvky dle specifikovaného zadání v jednotlivých učebních souborech	Raduga Plus	Raduga po-novomu	Snova Klass	Tvoj šans	Pojechali	Celkem
Receptivní typ úlohy	14	22	20	24	162	242
Jazykový typ úlohy	12	14	20	23	115	184
Reproduktivní typ úlohy	2	2	0	3	28	35
Produktivní typ úlohy	0	3	2	2	22	29
Vlastní řečové cvičení s porozuměním	1	0	3	5	22	31

Tabulka 38 - Souhrnný výčet způsobu práce s folklórními prvky ve všech učebních souborech

	Raduga Plus	Raduga po- novomu	Snova Klass	Tvoj šans	Pojechali	Celkem
Čtení/poslech + opakování/recitace	14	16	16	28	94	198
Učení z paměti	1	4	0	1	18	24
Prostá otázka v zadání (např. <i>Чмо эмо?</i>)	6	9	4	6	50	75
Otázky k textu	0	0	2	0	22	24
Dramatizace	0	0	0	2	11	13
Obměna textu	0	0	0	0	15	15
Vlastní aktivní formulace myšlenek	0	3	2	6	18	29
Překlad	5	5	2	9	20	41
Práce se slovníkem	1	1	0	4	2	8
Doplnění slov a hledání v textu	2	2	1	7	29	41
Reprodukce textu	2	2	0	1	18	23
Zpěv/tanec	0	0	0	2	12	14
Formulace pravidla	0	0	0	0	1	1
Vzpomeňte, porovnejte	0	0	3	1	17	21
Výběr varianty	0	0	4	4	4	12
Ukaž/vyřeš/vysvětli	1	1	0	0	16	18
Tvorba prezentace	0	0	0	1	0	1
Popis (např. povahy)	0	0	0	3	0	3
Přiřazování slov	0	0	0	7	0	7
Užití slov ve větě	0	0	0	3	0	3
Vyhledání na internetu	1	1	0	0	0	2

